

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 32 / Hejmar 379 / Tîrmeh 2013

ROJAVA BER BI AZADIYÊ VE DIMEŞE

Kürtler direnerek özgür ve demokratik yaşamını kazanacak

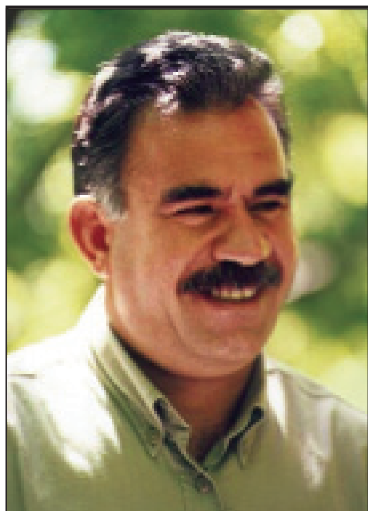
● PKK öncülüğündeki Kürt özgürlük hareketinin varlığı ve bütün parçalarda yürüttüğü mücadele nedeniyle Türkiye Güneyli güçlerle iyi ilişki kurmak zorunda olsa da, bölge güçleri şu anda açıkça bir saldırıya geçmemiş olsalar da Kürtlerin zayıfladığı bir durumda Güney'deki kazanımların da kendisini güvenceye alamayacağı, sadece Irak'ın değil, İran'ın, Türkiye'nin, Suriye'nin hep birlikte Kürtlerin kazanımlarına karşı ortak tutum takınarak bunları ortadan kaldırmak isteyeceğini bilmek gerekir. sayfa 2'de

Rojava Devrimi üçüncü çizginin zaferidir

● Bir yıllık gelişimiyle de aslında demokratik Suriye'nin nasıl olması gerektiğini ortaya koyacak düzeyde sistemini, ölçülerini yarattı. Buradan Arap demokratik devrimine katkı sunma, Kürt Arap birlikteliğini demokratik birlik temelinde yeniden oluşturma, böylece Ortadoğu'nun demokratik birlik temelinde yeniden yapılanmasına katkı sunma anlamında Rojava'daki özgürlük devriminin tayin edici önemi bulunmaktadır. sayfa 6'da

Demokratik kurtuluş ve özgür yaşamın inşasında kadın

● İçinde yaşadığımız zamana yüklenen anlam onun ruhudur. Bu ruh ne kadar evrensel toplumsal ve tarihsel olanla buluşuyorsa, o kadar yeni bir çağın habercisi, yaratıcısı olma özelliğindedir. Yaratma gücü bu bağlamda derin kavrayış, algı ve büyük farkındalığın kendisidir. Bizim güncel yaşamımıza çok uzakmış, bağlantısızmış gibi gözükse de, evrensel değişim ve dönüşümün beyinlerimizde ve duygularımızda bir algıya, yeni bir bilince ve duygulara dönüşmesidir. sayfa 13'te

Kültürel soykırım kıskacında Kürtleri savunmak

KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

ABDULLAH ÖCALAN

● KCK Kürt sorununda ulusların kendi kaderini tayin hakkının devletçi olmayan demokratik yorumunu ifade etmektedir. Ulusal sorunun çözümünde köklü bir dönüşüm olarak değerlendirilmelidir. Kapitalist modernitenin yol açtığı ulusal sorunlar hep ulus devletçi, milliyetçi zihniyet ve paradigmalarla çözümlenmeye çalışılmıştır. Ulus devletin kendisi çözümün temel aktörü olarak sunulmuştur. Ulusal sorun deyince akla hemen "bizim de bir ulus devletimiz olsun" deyimi gelmektedir. Neredeyse her etnisite ve milliyete bir devlet öngörülmüştür.

Demokratik çözüm özünde demokratik ulus olma, toplumun kendini demokratik ulusal toplum olarak inşa etme olgusudur. Devlet eliyle ne ulus olma ne de ulus olmaktan çıkmadır. Toplumun kendini demokratik ulus olarak inşa etme hakkını bizzat kullanmasıdır. sayfa 14'te

HEP KAVGAYDI YAŞAMIM

Tabii ki anlatmak kolay değil. O günlerin sadeliğini, doğallığını, güzelliğini, onun yaşattığı tüm duyguları yazmak yeterince ifade etmiyor. Bir ideale, bir inanca bu kadar doğal, bu kadar temiz ve istekli; kavgaların içinden, çelişkilerle boğuşa boğuşa bağlanmaktı güzel olan. Hep şanslıyım, çok şanslıyım diyordum bu yüzden. sayfa 10'da

Kürtler direnerek özgür ve demokratik yaşamını kazanacak

Dünya Savaşı bugün Ortadoğu üzerinde sürmektedir. Kuşkusuz bunda Avrupa'ya yakınlık önemli rol oynamaktadır. Ortadoğu'yla Avrupa tarih içinde bir diyalektik bütünlük içinde olmuşlardır; madalyonun iki yüzü gibidirler. Bir taraftan farklı iki uygarlık biçiminde birbirine karşı mücadele ederken, diğer taraftan birbirinden beslenmişlerdir. Kapitalizmle birlikte merkezi hegemon iktidar sistemi Avrupa'ya kaysa da Ortadoğu rolünü hiç yitirmemiştir. Ortadoğu'ya hakim olmadan dünya hakimiyetinin kurulamayacağı merkezi hegemonyanın Avrupa'ya kaymasından sonra da anlaşılmıştır. Avrupa'nın ilgisinin Ortadoğu'ya hiç azalmaması bunun en somut kanıtıdır.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra kapitalist merkezi hegemon iktidar sisteminin esas olarak ABD'ye kaydığı görülmektedir. Hegemonik iktidarın merkezi ABD'ye kaydıktan sonra da Ortadoğu aynı önemini korumuştur. Çünkü ABD bir nevi Avrupa'nın parçası olarak bu hegemonyayı yürütmektedir. Kapitalizmin 20. yüzyılın sonu ve 21. yüzyılın başında geldiği nokta küreselleşme olarak ifade edilmektedir. Finans kapitalin hakim olduğu kapitalizmin bu aşamasında dünyanın bir bütün olarak merkezi iktidarın hegemonyası altına alınması gerçeği söz konusudur. Bu, öyle bir hegemonyadır ki, sadece ülkeleri kontrol etme değil, bireye ve köye kadar tüm toplum merkezi hegemonik iktidarın denetimi altına alınmaktadır. Artık sistem içi parçalanmışlıklar söz konusu değildir. 19. yüzyılda kapitalizmin iki cepheye ayrılması ya da soğuk savaş dönemindeki gibi iki kampın ortaya çıkma gerçeğini sistem artık kaldıramamaktadır. Kuşkusuz kapitalizmin doğası gereği sistem içi çelişki ve çekişmeler bitmemekle birlikte, bunun yol ve yöntemi 20. yüzyıl ve önceki gibi değildir. Daha doğrusu kapitalizmin geldiği yeni boyut bunları aşmış bulunmaktadır.

ABD'nin Ortadoğu'da Mısır'la ilişkileri çok sıkıdır

Kapitalizmin küreselleşme aşaması denen günümüzde Pasifik de Ortadoğu gibi dünya dengelerinin oluşmasında önemli bir rol almaya başlamıştır. Geçmişte Ortadoğu ve Doğu Avrupa iki kampın mücadelesinin iki temel merkeziydi, şimdi bu Ortadoğu ve Pasifik olmuştur. Aslında bu, Avrasya denen ana kıtanın bir ucuyla diğer ucunu ifade eder haldedir. Ancak yine de Ortadoğu birinci sıradaki önemini korumaktadır. Bu açıdan da buradaki mücadeleler sert geçmektedir. Dünyanın diğer coğrafyalarında savaş ve şiddet önemli oranda geride kalırken, diğer yol ve yöntemlerle sistem hegemonyasını sürdürme konumuna ulaşmışken, Ortadoğu'da hala sistem savaş dışı yöntemler olan ekonomik, sosyal, kültürel gücüyle hakimiyetini sürdürmekte zorlanmaktadır. Bu yönüyle Ortadoğu'da çatışma ve silahlı şiddettin hala devrede olduğunu görmekteyiz.

ABD I. ve II. Körfez Savaşlarıyla Ortadoğu'da hegemonyasını sağlamak istemiştir. Ancak bunlarla sonuç alamamıştır. Hatta bazı yönleriyle sıkıntılar daha da artmıştır. ABD Ortadoğu'da sadece savaş ve ekonomik gücüyle hakim olamayacağı gerçeğini görmüştür. Ortadoğu'nun tarihsel kültürü ve bunun İslam formuyla direniş karşısında farklı yol ve yöntemler denemek zorunda kalmıştır. Bunu da klasik işbirlikçiler yerine Ortadoğu'nun kültürünü ve inancını da belli düzeyde kendinde yaşatan işbirlikçi ılımlı islamla bölgede hakimiyet kurma stratejisini esas almıştır. 20.yüzyılın son çeyreğinden itibaren bu ilişkilerini geliştirmeye, derinleştirmeye önem vermiştir. Çünkü klasik iktidar blokları halklardan koptuğu, halkların ihtiyacına cevap vermediği gibi, sistemin de ihtiyacına cevap vermekten uzak bir konuma düşmüşlerdir. Özellikle de 20. yüzyılda soğuk savaş içinde şekillendiklerinden sistemin, küresel kapitalizmin serbest ve güvenlikli dolaşımına da fırsat veremeyen, ülke imkanlarının başına oturup onun üzerinden kendini yaşatmak isteyen zihniyet ve politikalar bu iktidarların aşılma ihtiyacını sistem açısından da ortaya çıkarmıştır.

Arap Baharı denen halk hareketleriyle zaten halklar bu iktidar odaklarına karşı tepkilerini daha da şiddetli hale getirmişlerdir. ABD ve Avrupa bu halk hareketlerini fırsat bilerek bu işbirlikçi ılımlı islamın yeni kuracakları Ortadoğu düzeninin ayağı olması stratejisini bu vesileyle pratikleştirmeye başlamışlardır. Halk hareketlerinin gelişmesinden sonra klasik iktidarların devrilmesinde rol de oynayarak bu ılımlı işbirlikçi iktidar bloklarının iktidara gelmesine yardımcı olarak yeni oluşan iktidar blokları üzerinde etkin olmak istemişlerdir. Libya'da ise doğrudan askeri güçlerini açıktan devreye sokarak etkinliklerini daha da fazla artırma tutumu içine girmişlerdir. Mısır'da İhvan-ı Müslim'in iktidara gelmesinde ABD'nin ve ABD'nin ilişki içinde olduğu ordunun önemli bir payı olmuştur.

ABD'nin zaten Ortadoğu'da Mısır'la ilişkileri çok sıkıdır. Özellikle ordu üzerinden Mısır'ı denetleme politikası izlemiştir. Yine Hüsnü Mübarek döneminde İhvan-ı Müslim'le de ilişkilerini geliştirme ve sürdürme politikası yürütmüşlerdir. Böylelikle Ortadoğu'nun merkez ülkesi olan Mısır'ı kendi kontrollerinde tutmada bu ilişkileri çok boyutlu kullanmaya çalışmışlardır. Halk hareketleri ortaya çıkınca da İhvan-ı Müslim'in iktidar olmasının önünü açmışlardır. Ancak kısa süre sonra görülmüştür ki, siyasal islamcı iktidarların kendi istediği düzeni kurmada sorunlar yaratan bir karakteri bulunmaktadır. Daha doğrusu işbirlikçi ılımlı islama dayanan yeni Ortadoğu düzenini kurma açısından söz konusu işbirlikçi ılımlı islami hareketlerin hala sistemin bir parçası olacak düzeyde terbiye edilmedikleri, sistem açısından sorun çıkaracak konumda olduklarını görmüşlerdir.

Sistem, Mısır'daki İhvan-ı Müslim hareketinin kendilerinin düşündükleri işbirlikçi ılımlı islama dayalı bir sistem kurma konusunda sorunlu olduklarını gördüğü gibi, Ortadoğu'nun diğer önemli ülkesi Suriye'de islamcı iktidarı da kendi çıkarına uygun görmemiştir. Bu nedenle Suriye üzerindeki siyasal mücadele farklı bir boyuta ulaşmıştır. Libya, Tunus, Mısır ve Yemen'de cesaret alan islamcılar Suriye'de de hakimiyet kurmak istemişlerdir. Bu hakimiyet kurma çabalarına da Türkiye destek vermiştir. Türkiye de eğer Suriye'de etkinliğini artırırsa Osmanlı İmparatorluğu'nun 1517'de Ridaniye Savaşı'ndan sonra tüm Arap dünyasına hakim olması gibi Suriye kapısı açıldığında yeniden Arap dünyası üzerinde etkin olma hesabı yapmıştır. Zaten Mısır da Ortadoğu'nun kilit ülkesi olduğu için Mısır'daki İhvan-ı Müslim üzerinden de Arap dünyasını etkilemeye, böylelikle Arap dünyasının iki temel ülkesine yerleşme hesapları yapmıştır. Ancak görüldüğü gibi bu iki ülke üzerinde de yaptıkları hesaplar boşuna çıkmış, hatta tersine dönmüştür.

Suriye'de Türkiye'nin hesabını boşa çıkaran iki temel etken olmuştur. Birincisi Kürtlerin Rojava Kürdistan'da kısa sürede örgütlenerek kendi yönetimlerini kurmasıdır. Böylece hem Türkiye'nin iç siyasetini etkileyecek ciddi bir durum ortaya çıkmıştır hem de Türkiye'nin sınırlarında boydan boya Kürt halkının kendi yönetim gerçeğine ulaşması Türkiye'nin Suriye'de de düşündüğü politikaların boşa çıkmasını beraberinde getirmiştir. Türkiye aslında islamcı güçlere verdiği destekle Suriye'deki Baas rejimini kısa sürede düşürüp kendisine yakın iktidarlar vasıtasıyla hem Suriye'de etkin olmak, hem de Kürtlerin kendi özgür ve demokratik yaşamlarını kurmalarının önüne geçmeyi hedefliyordu. Ancak bu hesaplar tutmadı. Kürtler örgütlenerek etkin bir güç olup kendi özyönetimlerini kurmaya yöneldikleri gibi, Esad rejimi de kısa sürede düşürülüp yerine Türkiye ile ilişkili olan bir iktidar geçirilemedi. Aksine rejim kısa sürede iktidar değişimine uğramadığı gibi, zamanla tümden dağılarak eski merkezi hegemonik iktidarın olmayacağı, böylelikle farklı bütün etnik ve dinsel toplulukların kendisini ifade edeceği daha demokratik ve özgürlükçü bir Suriye'nin önü açılmış oldu. Böylece AKP'nin kendine demokrat kendine Müslüman siyasi anlayışına benzer bir Suriye rejimi kurma hesapları boşa çıktı. Öte yandan ABD, Avrupa ve dolayısıyla İsrail hem kendi sınırlarında hem de Lübnan'ın yanı başında siyasal islamcıların hakim olduğu bir Suriye istemediklerinden islamcı hareketlerin Suriye'de gelişmesine karşı bir politika izlemeye başladılar. Esad rejiminin hemen düşmesini sağlayan politikaları bir tarafa bıraktılar. Bunun yerine hem kendileri için tehlike gördükleri siyasal islamcıların yıpranacağı, Suriye'de iktidar olamayacağı bir politika, hem de Esad rejiminin yıpranarak yerini kendilerinin de uygun gördüğü bir rejime bırakabileceği bir Suriye'yi yaratma stratejisi izlediler. Böylelikle Türkiye'nin islamcı güçlere dayalı Suriye'de iktidar değişikliği yapma ve kendini etkin kılma politikası boşa çıkmış oldu. Şu anda Suriye'de siyasal islamcılarla Suriye rejiminin birbirleri üzerinde hakimiyet kurma yerine birbirlerini daha da yıprattığı bir durum yaşaması ABD ve Avrupa'nın izlediği politikaların sonucudur.

Mısır'daki darbe AKP'yi çok korkuttu

Bu ortamda Kürtler doğru yaklaşımla ne iktidardan ne de muhalefetten yana olan, sadece kendi bulundukları alanı kontrol etme ve savaşı bu alanlara sokmama politikası izlediler. Bu politika doğru bir politikaydı. Çünkü halklar Esad rejimini istemediği gibi, demokratik olmayan, Suriye'nin demokratik yapısına ters bir zihniyete hakim olan tekçi, kendi dışındaki diğer tüm siyasi görüşleri ve farklılıkları kendi siyasi çizgisi altında eritmeye çalışan politikaları kabul etmemektedir. Nitekim dış güçlerin politikası, Rojava Kürdistan'da Kürtlerin kendi bölgelerine hakim olmaları, Suriye'nin demografik yapısının farklı olması ve Suriye'de demokrasi isteyen halkların muhalefetin antidemokratik yüzünü görmesi Suriye'de muhalefetin ve Türkiye'nin istediklerinin gerçekleşmemesi sonucunu doğurmuştur. Suriye'nin bu gerçeğine en uygun politikayı da Kürtler izlediğinden Kürtler sürekli kendi sistemini genişleterek, kendini örgütleyerek Suriye'de alternatif güç haline gelmişlerdir.

Şu anda sadece Rojava Kürdistan'da değil, Suriye'nin genelinde pratikleşebilecek, halkların seçeneği olabilecek, istikrarı sağlayabilecek tek politika Kürtlerin benimseyip uyguladığı üçüncü yoldur. Ne iktidarın ne de muhalefetin politikasını benimseme yerine, Suriye'nin tüm etnik, dinsel ve kültürel farklılıklarını, farklı siyasi görüşlerini içinde barındıran demokratik Suriye projesi bugün tek alternatif proje haline gelmiştir. Rojava'da Kürt halkının izlediği politika ve öngördüğü sistem de bunu hedeflediğinden yeni kurulacak Suriye'de Rojava Kürdistan'ın sadece kendini özgür kılması değil, bütün Suriye'nin demokratikleşmesinin temeli olma gibi bir konum kazanmıştır. Bugün bu gerçekliği dünyada herkes kabul eder duruma gelmiştir. Hatta ABD ve Rusya'nın uzlaşıp üçüncü bir yol arama çabası bile Kürtlerin politikasının ne kadar doğru olduğunu gözler önüne sermiştir.

Batı ve Rusya Suriye'de kendi çıkarlarını temsil edecek bir sistem yaratamadıklarını görünce karşılıklı taviz vererek yeni bir Suriye politikası izleme noktasına gelmişlerdir. Şu anda bunun pazarlıkları ve mücadelesi sürmektedir. Esad da Batı'nın islamcılardan ürken ve bu nedenle onların iktidara gelmesini istemeyen politikasını görünce direncini artırmış, diğer iktidarların akıbetine uğramamak için konumunu güçlendirmeye çalışmıştır. Eğer yeni bir Suriye oluşacaksa da belirli bir pazarlık gücüne ulaşarak en azından trajik olmayan bir biçimde iktidarı bırakma politikası izlemektedir. Nitekim muhalif kesimlerin Batı'yla yakın olan çevreleri "Baas'ı tümden dışlamak istemiyoruz, sistem içinde yer alabilir" gibi yaklaşımlar göstermesi de bu gerçeğin başka bir biçimde ifadesi olmaktadır. Kuşkusuz ABD diğer yerlerde ılımlı islama dayanan işbirlikçi politikasından vazgeçmemiştir. Ancak Türkiye ile işbirlikçi ılımlı islamın

“Kürtler bir kere özgür yaşamın tadını almışlardır. Özgür yaşamın ne olduğunu görmüşlerdir. Bu açıdan da ele geçirdikleri bu özgür ve demokratik yaşam fırsatını kesinlikle bırakmayacaklardır. Fedaice direnerek, her türlü baskıya, zora, sıkıntıya katlanarak Rojava Kürdistan’da özgür ve demokratik yaşamlarını kuracaklardır.”

iktidarda olduğu diğer ülkeler arasında Suriye ve Güney Kürdistan gibi iki tampon bölge yaratma stratejisi izlemektedir. Suriye politikası ve son zamanlarda Türkiye’nin siyasal islamcı güçlerle ilişki kurarak kendisini tüm Ortadoğu’da etkin kılma politikasına engel duruşlar göstermeleri de bunu ifade etmektedir.

Mısır’daki darbe de tabii ki ABD’nin ve Avrupa’nın politikalarından bağımsız değildir. Mısır’daki ihvan-ı Müslim’in ABD’nin öngördüğü işbirlikçi ılımlı islama dayanan projesine uygun bir siyasi akım durumunda olmamasıyla ilgilidir. Bu açıdan darbeyi Ortadoğu’da yükselen islami hareketin bu yükselişini durdurma yanında, bu güçleri törpüleyerek, iğdiş ederek kendisinin kuracağı yeni Ortadoğu düzeninin gerçek anlamda işbirlikçisi siyasi akımları haline getirme projesinin bir parçası olarak görülmelidir. Mısır’daki darbeyi, hala sisteme rahatsızlık veren islami hareketleri törpülemek olarak ele almak gerekir. Çünkü siyasal islamın etkili olduğu yerlerin başında Mısır gelmektedir. Diğer ülkelerdeki birçok islami hareket de Mısır’daki İhvan-ı Müslim hareketinden etkilenmektedir. Nitekim Suriye’de de İhvan-ı Müslim’in önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu açıdan İhvan-ı Müslim’in esas merkezi olan, esas kaynağı olan Mısır’da İhvan-ı Müslim’i törpülemek, bunun üzerinden de diğer islami hareketleri sisteme uygun işbirlikçiler haline getirmek şu anda ABD’nin izlediği politikaların başında gelmektedir.

Rojava’da artık Kürtleri eski konumuna getirmek mümkün değildir

Mısır’daki darbeden sonra bölgedeki tüm islamcı hareketlerin telaşa girmesi de bu gerçeği ortaya koymuş bulunmaktadır. Özellikle Türkiye’deki AKP iktidarı çok fazla telaşlanmıştır. Sanki kendisine darbe yapılmış gibi bir tepki vermiştir. Türkiye’nin verdiği tepkiyi demokrasi hayranı, darbe karşıtı bir tepki olarak algılamak doğru değildir. AKP hükümetinin şimdiye kadar kendisiyle işbirlikçilik yapan bütün baskıcı iktidarlarla destek verdiğini herkes bilmektedir. Daha önceleri İran’da ortaya çıkan siyasi hareketler karşısında nasıl mevcut iktidar yanında olduğu, yine Beşar Esad’ın bütün muhalifler üzerinde baskı kurduğu dönemde Esad’la sarmaş dolaş olduğunu herkes bilmektedir. Yine Hüsnü Mübarek bir zamanlar Türkiye’nin en iyi müttefiklerindendi. Mevcut durumda Suudi Arabistan gibi demokrasinin zerresinin olmadığı, despotizmin her biçimde uygulandığı ülkelerle ilişkisi düşünüldüğünde AKP iktidarının tepkisinin darbeye karşı ya da çok demokratik olmasından dolayı ortaya çıkmadığı görülür.

Türkiye’deki AKP iktidarının İhvan-ı Müslim’e dayanarak konumunu güçlendirmek istediği bilinmektedir. Öyle ki, geçen yıl Kürt özgürlük hareketine karşı yürüttüğü savaşta zorlandığı süreçte gerçekleşen kongresine bir İhvan-ı Müslim liderini bir de Güney Kürdistan yönetimi Başkanı Mesut Barzani’yi çağırmıştı. Gerçekten de birkaç yıldır kendisini en fazla ayakta tutan iki siyasi güç bulunmaktadır. Bunlardan biri Mısır, diğeri Güney Kürdistan’dır. Güney Kürdistan ve Mısır’dan sadece siyasi destek almıyor, özellikle Güney Kürdistan’da ekonomik gelir elde ediyordu. Mısır’da darbe olunca AKP büyük bir telaşa düşmüştür.

Gezi Parkı’nda da ABD’nin-Avrupa’nın AKP’yi eskisi gibi desteklemediğini, AKP’yi terbiye etme politikası izlediğini gördük. Aslında nasıl Gezi Parkı’nda ABD ve Avrupa AKP’ye iktidarını eleştirerek, AKP’yi daha fazla törpüleyip kendi politikalarının bir parçası ve daha uyumlu hale getirme politikası izlemişlerse ABD ve Avrupa’nın Mısır’da izlediği politikayı da benzer biçimde görmek gerekmektedir. Türkiye’nin Gezi Parkı direnişiyle içeriden sıkışması AKP iktidarını zorlarken, hemen arkasından Mısır’da askeri darbe gerçekleşmesi Türkiye’nin en büyük dayanaklarından birini kaybetmesini sağladı. Bu durum AKP iktidarının sıkışmasını beraberinde getirmiştir. Şu anda AKP’nin Kürt özgürlük hareketiyle diyalog içinde olması ve Kürt özgürlük hareketinin çatışmasızlık ortamını sağlaması Türkiye için, AKP iktidarı için bir rahatlama nedenidir. Kürt özgürlük hareketiyle diyalog içinde olması şu anda yaşadığı büyük sıkışıklığı rahatlatan önemli bir etkendir. Zaten Kürt özgürlük hareketi AKP’nin sıkışıklığını görerek çatışmasızlık yapıp AKP’ye adım attırmak istemişti. Şu anda AKP Önder Apo’nun öngördüğü ve düşündüğünden daha da fazla sıkışmış bulunmaktadır. Bu açıdan Önder Apo’nun bu ortamda AKP’ye adım attırarak, AKP’yi biraz daha demokratik bir çizgiye çekerek hem Kürt sorununu çözme, hem de Türkiye için demokratikleşme temelinde bir siyasi istikrar yaratma çabasını sürdürmektedir. Bu süreci Türkiye’nin de hayrına olacak bir biçimde değerlendirmeye çalışmaktadır. Ancak AKP hükümetinin yaklaşımları hala klasik şark kurnazlığı biçiminde sürmektedir. Doğru politika izleyerek, Türkiye’nin demokratikleşmesi konusunda doğru politik adımlar atarak Türkiye’yi gerçek anlamda rahatlamaya götürecek bir politika izlemek yerine, hala oyalama tarzı politikasını bırakmış değildir. İçeride de dışarıda da politik olarak kaybetmesine rağmen bu politikada ısrar etmesi AKP’nin zihniyeti ve politik tarzıyla ilgilidir.

AKP aslında Kürt özgürlük hareketinin güçlerini geriye çektiği ve demokrasi güçlerinin de örgütlü olmadığı bir dönemde demokratikleşmeden söz ederek iktidara geldi. Aslında savaşın durduğu ortamda Kürtler rehabilite edecek, tümden sistem içileştirecek bir rol verildiğinden AKP iktidarına iç güçler onay vermişlerdi. Dışarıda da ABD’nin Irak’a müdahale süreci nedeniyle dış güçler AKP’nin iktidar olmasını istemişti. İlk yıllarda iktidarını böyle sürdürürken, Kürt özgürlük hareketinin mücadeleyi yükseltmesiyle birlikte de “Kürtleri en iyi ben ezerim, en iyi ben oyalarım, en iyi ben tasfiye ederim” yaklaşımıyla iktidarını ayakta tutma politikası izlemiştir. Dışarıdan aldığı destekle kendisine muhalefet eden güçleri etkisizleştirirken, içeride de Kürtleri en iyi ben ezerim, en iyi ben oyalarım diyerek Kürt karşıtı güçlerin de desteğini alarak iktidarını sürdürmüştür. Ancak gelinen aşamada artık bu politikalarla iktidarını sürdürmesi mümkün değildir. Çünkü artık Kürtler mücadeleleriyle AKP’nin bu politikasını boşa çıkarmışlardır. AKP artık Kürtleri en iyi ben oyalarım, en iyi ben ezerim politikasını yürütecek durumda değildir. 2012 yılında Kürtler bu politikayı tümden boşa çıkarmışlar, eğer bu politikada ısrar ederse AKP hükümetinin 2013’te iktidarını kaybedeceği bir siyasal durum ortaya çıkarmışlardır. AKP de bunu görerek Önder Apo’nun demokratik çözümle Kürt sorununu çözme yaklaşımına evet demiştir.

Kürt Halk Önderliği de AKP’nin sıkıştığını görerek bu konumunu bir demokratik çözüme evriltme ve bu temelde de Türkiye’yi demokratikleştirme politikası izlemiştir. Bunu hem Kürt halkına hem de Türkiye halklarına sorumluluğun gereği yapmıştır. Ancak AKP klasik şark kurnazlığıyla 11 yıldır Kürtleri en iyi ben ezerim yaklaşımıyla yürüttüğü politikayı bir türlü bırakmamaktadır. Çünkü bunun dışında politika üretme kapasitesi yoktur. AKP iktidarı kolay iktidar olmuştur, kolay hükümet olmuştur. Yoksa Erdoğan’ın çok politik hamle yaptığı, politik taktik izlediğini söylemek mümkün değildir. Politik taktik ve politik strateji izlemekten çok, alternatifinin ortaya çıkmadığı koşullarda oyalamayla nefes alıp adım adım devlet içinde gücünü artırıp kendine göre Türkiye’nin yeni hegemonik gücü olmaya çalışmaktadır. Ancak gelinen aşamada ne Kürt özgürlük hareketinin geldiği düzey, ne Türkiye halklarının yıllardır yürüttüğü demokrasi mücadelesinin ortaya çıkardığı birikim, ne de dış güçlerin Türkiye ve bölge politikaları AKP iktidarının bu biçimde daha fazla sürmesine imkan vermektedir. AKP ya hegemon olma zihniyetini bırakıp demokratikleşme konusunda adım atacak, nefes alarak kendini demokratik siyasal ortamda Türkiye’nin temel siyasal güçlerinden biri olma konumunu kazanacak, ya da böyle bir yaklaşım adımı atmadığı takdirde önümüzdeki dönemde hem Kürt halkının hem de Türkiye halklarının yürüttüğü mücadeleyle aşılacaktır. AKP artık böyle bir yol kavşağına girmiş bulunmaktadır.

Her ne kadar AKP kuyruğunu dik tutarak zevahiri kurtarmaya çalışsa da mevcut politikalarla kuyruğunu sürekli dik tutması mümkün değildir. Çeşitli çeteleri Rojava’ya saldırtarak Rojava devrimini geriletip, islamcı güçlerin etkili olmasını sağlayıp bir taraftan Suriye’de konumunu güçlendirirken, diğer taraftan Kürt özgürlük hareketini zayıflatıp içeride konumunu güçlendirmesi çabası da sonuçsuz bir çırpınıştır. Çünkü iç ve dış dengeler ve Kürtlerin direnişçi tutumu, AKP’nin bu yönlü günü kurtarma politikalarının sonuç vermesine imkan sunmamaktadır. Rojava’da artık Kürtleri eski konumuna getirmek mümkün olmadığı gibi, Suriye de eski merkeziyetçi iktidar konumunda kalamaz. İster mevcut iktidar kalsın, ister muhalif bir güç gelsin, Suriye kesinlikle farklı etnik ve dinsel toplulukların özgür ve demokratik yaşamını kabul edecek yeni bir Suriye olmak zorundadır. Suriye rejimi paramparça olmuştur. Toplum artık eski Suriye’yi, merkezi iktidarı kabul edecek durumda değildir. Hele hele Kürtleri eskisi gibi merkeziyetçi iktidar egemenliğinde tutup kültürel soykırıma uğratmak, etkisizleştirmek hiç mümkün değildir.

Kürtler bir kere özgür yaşamın tadını almışlardır. Özgür yaşamın ne olduğunu görmüşlerdir. Bu açıdan da şu anda ele geçirdikleri bu özgür ve demokratik yaşam fırsatını kesinlikle bırakmayacaklardır. Fedaice direnerek, her türlü baskıya, zora, sıkıntıya katlanarak Rojava Kürdistan’da özgür ve demokratik yaşamlarını kuracaklardır. Mısır’da gerileyen siyasal islamcıların da Suriye’de bir hamle yapıp Suriye iktidarını tümden ele geçirerek AKP’ye nefes aldırması mümkün değildir. Buna da ne Suriye’nin iç dengeleri ne de Ortadoğu’daki siyasal dengeler fırsat vermektedir. Bu açıdan AKP’nin siyasal islamcıları destekleyerek Kürtleri geriletme politikası boşuna bir çabadır. Kürtler kesinlikle direnecek, özgür ve demokratik yaşamını kazanacaklardır. İster mevcut rejim ayakta kalsın, isterse yeni iktidar bloklarının oluştuğu bir Suriye gerçeği ortaya çıksın, Kürtler özgür ve demokratik yaşamlarını özerk bir biçimde sürdürecekleri siyasal statülerini kabul ettireceklerdir. Esad rejiminin eski biçimde iktidarını sürdürmesi mümkün değildir. Artık eski Baas iktidarı, eski Suriye iktidarı aşılmıştır. Olsa olsa geçmiş iktidar içinde olanların tümüyle ezilmediği, Suriye siyasal yaşamı içinde nefes alma fırsatı buldukları bir Suriye gerçeği ortaya çıkabilir. Yoksa yeni Suriye kesinlikle eskisinin aşıldığı, yeni sosyal ve siyasal dengelere dayanan bir Suriye olacağı şimdiden kesinleşmiş bulunmaktadır.

Anlaşılıyor ki AKP’nin tek derdi seçim kazanmaktır

Şu anda Türkiye’de farklı gündemler olsa da, Mısır’daki darbe, yine Suriye’deki gelişmeler Türkiye siyasetini etkilese de, AKP iktidarının geleceğini ve Türk devletinin siyasetinin nereye gideceğini esas olarak Kürt özgürlük hareketinin tutumu belirleyecektir. Özcesi İmralı’da Önder Apo ile AKP arasında yürütülen diyalogun nasıl sonuçlar üreteceğine bağlıdır. Kuşkusuz AKP, Önder Apo’nun Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamı İnşa Hamlesi olan sorunların demokratik siyasal yolla çözülmesi projesine sıkıştığı için evet demiştir. Kürt Halk Önderi bu ortamda yapılan diyaloglar çerçevesinde çatışmasızlık yaratarak ve gerilla güçlerini Türkiye sınırları dışına çıkarma hamlesiyle AKP hükümetine adım attırmak istemiştir. Çünkü Türkiye’de herkes Kürt sorununun çözümünü ve Türkiye’nin demokratikleşmesini istemektedir. Bu açıdan Önder Apo çatışmasızlığın olduğu ortamda Türkiye’deki siyasal ve toplumsal güçlerin, en başta da Kürdistan’daki güçlerin demokratik çözüm için AKP’yi sıkıştıracağını düşünerek böyle bir adım atmıştır. Gerilla güçlerinin Türkiye sınırları dışına çıkabileceğini göstererek AKP’yi adım atmaya zorlamaktadır. AKP’ye ve Türkiye’ye demokratik çözüm doğrultusunda adım atma fırsatı verilmiştir.

Ancak kalıcı çatışmasızlık ortamı sağlanmasına rağmen Türkiye adım atma zihniyetini de göstermediği gibi, Kürt sorununun çözümü konusunda hiçbir politik ve pratik adım da atmamıştır. 7 aydan fazladır Türkiye’de herhangi bir çatışma olmamasına rağmen, Kürt özgürlük hareketi çatışmasızlığı ciddiyetle sürdürmesine rağmen AKP’nin adım atmaması mevcut siyasal yollarla Kürt sorununun çözümü konusundaki süreci tıkatacak bir durum almıştır. AKP hükümeti bu süreci Türkiye’nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü doğrultusunda değerlendirmek yerine, yine zamana yayıp bir seçim kazanma hesabı peşindedir. Anlaşılıyor ki AKP’nin tek derdi seçim kazanmaktır. Aslında gerilla güçlerinin sınır dışına çıkarılması bile AKP’nin düşündüğü bir hamle değildi. Çünkü gerilla güçlerinin sınır dışına çıkarılması yaklaşımı AKP hükümetine siyasal adım atma biçiminde bir bedel vermesini gerektirecekti. Bu nedenle de AKP’nin temel sorununun silahlı güçlerinin geriye çekilmesi değildir. Kuşkusuz Türkiye’de birçok güç gerilla güçlerinin Türkiye sınırları dışına tümden çıkmasını istiyor. Bunu da çözüm için değil, gerilla sınır dışına çıksın, ondan sonra da Türkiye askeri, siyasi, sosyal tedbirler alsın, Kürt özgürlük hareketini tasfiye etsin düşüncesiyle istemektedirler. Ama AKP açısından esas olan bu süreci çatışmasızlık içinde götürüp ölümlerin olmadığı bir ortamda seçime giderek yeni bir seçim kazanmaktır. Tabii ki bu ciddi bir durumdur. Türkiye’nin yüz yıllık sorunu, kırk yıldır yaşanan büyük çatışma ortamına, Türkiye’nin siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel olarak büyük kayıp veren bu gerçeğine, Kürt halkının büyük bir mücadele vererek özgürlük ve demokrasi isteyen bu tutumuna yüzeysel, seçim hesaplarıyla yaklaşmak kadar seviyesiz, basit, dar ve partisel çıkarları esas alan bir politika olamaz. Böyle bir politikayı da ne Kürt özgürlük hareketinin ne de demokrasi güçlerinin kabul etmesi mümkündür.

Önder Apo’nun belirttiği gibi birinci aşama bitmiştir. Esas olan çatışmasızlıktır, bu çatışmasızlık sağlanmıştır. Gerilla güçlerinin bir kısmı da dışarı çıkmıştır. Kürt özgürlük hareketi niyetini de politikasını da ortaya koymuştur. Artık bu durumda AKP’ye adım atmama için hiçbir gerekçe kalmamıştır. Eğer AKP sorunu çözmek istiyorsa gelinen aşamada çatışmasızlığın olduğu ortamda adım atmanın bütün koşulları vardır. AKP’nin bu durumu dikkate alarak adım atması gerekmektedir. Bu süreci Kürt Halk Önderi başlatmıştır. Bu önderlik, AKP’nin adım atması gerekir diyorsa hiç kimsenin farklı bir söz söylemeye hakkı yoktur. Önder Apo AKP’den Kürt sorununun çözümünü sağlatacak zihniyetini, niyetini ortaya koymasını ve politik adımlar atmasını beklemektedir.

Önder Apo ikinci aşamaya 1 Haziran’da geçildiğini ilan etmiştir. Hatta BDP’nin ve Kürt özgürlük hareketinin ikinci aşamaya haziranın sonunda geçilecek söylemlerini de şiddetle eleştirmiştir. Ne Kürt özgürlük hareketi ne de BDP’nin böyle bir süreç başlatma gücü olduğuna göre bu süreci başlatan Kürt Halk Önderi’nin sesine, politik yaklaşımına herkes uymak zorundadır. AKP de uymak zorundadır. İmralı’da yapılan diyaloglarda çatışmasızlık durumu ortaya çıktıktan sonra ve gerillanın geri çekilme niyeti de ortaya konulduktan sonra ikinci aşamaya geçilmesi gerekirdi; yasal ve anayasal değişikliklerin yapılması gerekirdi. Hala yasal ve anayasal değişiklikler yapılmıyorsa, bu konuda ayak sürtülüyorsa, seçim barajının düşürülmesi dahil Kürt sorununun çözümünü değil, Türkiye’nin demokratikleşmesini gerektiren ilk adımlar dahil atılamıyorsa AKP’nin Kürt sorununun çözümü konusunda adım atacağına kim inanabilir? Bu yönüyle de Önder Apo AKP’ye 8 komisyon kurularak anayasal ve yasal çözümlerin neler olacağının

“Türkiye’de farklı gündemler olsa da, Mısır’daki darbe, yine Suriye’deki gelişmeler Türkiye siyasetini etkilese de, AKP iktidarının geleceğini ve Türk devletinin siyasetinin nereye gideceğini esas olarak Kürt özgürlük hareketinin tutumu belirleyecektir. Özcesi İmralı’da Önder Apo ile AKP arasında yürütülen diyalogun nasıl sonuçlar üreteceğine bağlıdır.”

netleştirilmesi ve bu yönlü iradenin ortaya konulmasını istemiştir. Bu açıkça oyalama değil, adım bekliyorum anlamına gelmektedir.

Önder Apo'nun 8 komisyon önerisi şudur: Hukuk komisyonu, meşru savunma ve güvenlik komisyonu, kadın komisyonu, ekoloji komisyonu, Misak-i Mili komisyonu, sosyal ve ekonomi komisyonu, hakikatleri araştırma ve adalet komisyonu. Bu 8 komisyonun yapacağı çalışma sonucu ortaya çıkacak proje ve taslaklarla Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümündeki yasal ve anayasal hangi adımların atılacağı netleşecek ve bu komisyonların ortaya koyduğu konuların AKP hükümeti tarafından kabul edileceği deklere edilecektir. Bu yönlü yasa ve anayasa tekliflerinin meclis açılır açılmaz onaylayacağı yönündeki iradesini ortaya koyacaktır. Önder Apo 1 Eylül'e kadar bunun netleşmesini istemektedir; bunlar ortaya konulmadığı takdirde AKP'nin niyetinin belli olacağını ve kendisinin de bu durum karşısında yapabileceği bir şeyin kalmayacağını vurgulamaktadır. AKP ya bu adımları atarak Kürt sorununun çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi konusundaki yaklaşımını ortaya koyacaktır ya da bu süreç tıkanacaktır.

Başkan Apo olmadan çözüm olmaz

Bu sürecin tıkanması demek, Kürt Halk Önderi'nin bu süreçten geri çekilmesi demektir. Açıkça Kürt Halk Önderi AKP adım atmadığı, çözmediği takdirde "artık ben bu işte yokum, bu işi artık nasıl çözüyorsanız çözün" diyecektir. BDP heyetiyle yaptığı son görüşmede de bu yaklaşımını ortaya koymuştur. 5-6 defa çözüm yaklaşımı ve projeleri koydum, ama her defasında boşa çıkarıldı diyerek devletin olumsuz tutumunu vurgulamıştır. Bu son çözüm hamlesi de boşa çıkarıldığı takdirde ortaya konulacak geri çekilme Türk devletine karşı tutum olacaktır. Bunun yanında da Kürt özgürlük hareketine de bu sorunu nasıl çözüyorsan çöz, diyecektir. Bunun doğal sonucu savaşın şiddetlenmesidir. Şu açıktır ki, Kürt Halk Önderi'nin kendisini geri çektiği zaman KCK Yönetimi dahil Kürdistan'da hiçbir güç ve hiçbir kimse Kürt Halk Önderi'nin çözmediği bir sorunu siyasal yollarla çözme yaklaşımı göstermesi mümkün değildir. Kürt Halk Önderi'yle anlaşamayan Türk devletinin herhangi bir siyasi güç, kurum ve kişiyle anlaşması mümkün değildir. Kürt özgürlük hareketi içinde de hiç kimse Önder Apo'yla anlaşma yapılmadığı bir durumda Türk devletiyle, AKP ile herhangi bir çözüm anlaşmasına, müzakereye, diyaloga oturması mümkün değildir. Kürt özgürlük hareketinin baş müzakerecisi Kürt Halk Önderi'dir. O geri çekildiğine göre onun dışında Kürt özgürlük hareketi de dahil hiçbir gücün Türk devletiyle herhangi bir müzakere ya da anlaşmaya girmesi düşünülemez. Çözülecekse, en makul yaklaşımı gösteren ve büyük çaba gösteren Kürt Halk Önderi'yle görüşülüp çözülecektir. Bu açıdan da Kürt Halk Önderi geri çekildiğinde Kürt özgürlük hareketi, Kürt halkının bütün özgürlük ve demokrasi güçleri Türk devletinin çözüm politikası olmadığı gerçekliğinden hareket ederek mücadeleyi geliştireceklerdir. Mücadele dışında başka bir seçenek düşünmeyeceklerdir. Çünkü diğer seçenek Önder Apo tarafından denenmiş ve boşa çıkmıştır. Bu açıdan da Kürt özgürlük hareketine, Kürt demokrasi güçlerine düşen tek yol, mücadeleyi sonuna kadar sürdürüp Türk devletini çözüme mecbur etmek olacaktır. Daha doğrusu Türk devletinin çözüme yanaşmadığı durumda çok boyutlu mücadeleyle kendi çözümünü kendisinin yaratması gerçeğinin pratikleşmesi durumu ortaya çıkacaktır.

Gelinen aşamada AKP'nin politikaları böyle bir yol ayırımına doğru gitmektedir. Ya son bir aylık süreci AKP hükümeti ciddi değerlendirecek, ciddi yaklaşacak, şimdiye kadar izlediği laubali, gayri ciddi politikalardan vazgeçecek, Kürt özgürlük hareketinin attığı adımların karşılığını verecek, Kürt özgürlük hareketinin attığı adımları ciddiye alıp kendisine düşen görevleri yapacak ya da bu süreç tıkanarak AKP hükümetinin de sonunun başlangıcı olacaktır. Bunun da sert bir mücadele dönemi olacağı kesindir. Bu seçeneklerden başka yol yoktur. Kuşkusuz Önder Apo da Kürt özgürlük hareketi de, Kürt halkı da kesinlikle sorunun savaşla, şiddetle, zorla değil; AKP'nin oyalayıcı, aldatıcı, kurnaz politikalarına rağmen demokratik siyasal yollarla sorunu çözmeyi tercih etmektedir. Kürt Halk Önderi, Kürt özgürlük hareketi hala sabırlı davranıyorsa, halkımız Kürt Halk Önderi'nin ve Kürt özgürlük hareketinin demokratik çözüm yolundaki bu sabırlı politikalarını destekliyorsa, bu, Kürtlerin sorunu savaşla değil de demokratik yollarla çözme tercihinden dolayıdır. Kürtlerin tercihinin bu olduğu netleşmiştir. On yıllardır yalvar yakar barış istemeleri, demokratik siyasal çözüm istemeleri, dünyada hiçbir siyasal hareketin istemediği kadar demokratik siyasal çözüm için Türk devletine şans tanımaları Kürt Halk Önderi'nin, Özgürlük hareketinin felsefi ve politik yaklaşımlarından dolayıdır. İktidar ve devlet istemedikleri, sadece demokratik siyasi yollarla gerçekleşebilecek demokratik siyasal çözüm yolunu tercih etmelerinden dolayıdır. Ancak Türk devleti Kürtler üzerindeki kültürel soykırımcı politikalarını, egemenlik politikalarını, zamana yayılmış Kürtleri yok etme politikalarını bırakmadığı için Önder Apo'nun, Kürt özgürlük hareketinin, Kürt halkının bu yaklaşımlarına cevap vermemektedir. AKP'nin tutumu bunu ifade etmektedir. AKP bu tutumunu kısa sürede değiştirmezse; hala oyalarım, aldatırım derse Kürtlere direnmekten, mücadele etmekten başka yol kalmayacaktır.

AKP hükümetinin ve devlet içindeki kimi çevrelerin karakol yapımına halkın karşı çıkması, bazı gençlerin asayiş kurma gibi gösterilerde bulunması, gerilla şehitlikleri yapılması ya da karakol yapımı ve baraj inşaatlarında kullanılan bazı araçlarının yakılmasını bahane ederek AKP'nin adım atmamasına gerekçe gösterilmesi sorunun büyüklüğü karşısında suni gerekçeler yaratma gibi çok gayri ciddi bir durumdur. Kaldı ki, Kürt özgürlük hareketi devletin ve basının belirttiği gibi herhangi bir eylem içinde olmadıklarını özellikle vurgulamaktadır. Bir iki yerde karakol ve baraj yapımlarında kullanılan şantiyelere yönelik bazı girişimler olsa da bunların önemsenecek eylemler olmadığı belirtilmiştir. Eylemden sayılabilecek hiçbir şeyin yapılmadığı söylenilmektedir. Kaldı ki, karakollara ve barajlara bırakalım halkın tepkisinin meşruluğunu, gerillanın yönelmesi de meşrudur. Böyle bir süreçte karakol ve baraj yapımı hiçbir gerekçeyle meşrulaştırılamaz. Eskiden yapımı kararlaştırılmış karakollardır denilemez. Gerillanın önceleri engellediğini şimdi gerilla çekildi, yapıyoruz demek özrü kabahatinden büyük olmaktır. Karakol, baraj ve askeri amaçlı yol yapımları sürecin ruhuna aykırıdır. Çözüm niyeti olmamadır. Eğer ihtiyaçsa çözüm olduktan sonra ne yapılacaksa yapılır. Kaldı ki hepsi askeri amaçlı ya da coğrafyayı Kürtsüzleştirmeyi hedefleyen kültürel soykırım çalışmalarıdır. Bu açıdan karakola, baraja, yola tepki duyuyorlar diyerek çözüm konusunda adım atmamayı gerekçelendirmek açıkça çözüm zihniyetinde olunmadığını itiraf etmektir. Bazı gençlerin asayiş gibi kontrol yapmaları ve yüz kapatmalarını da çocukça gösteriler olduğunu KCK açıkça söylemiştir. Dolayısıyla bunların AKP'nin adım atmamasına gerekçe gösterilmesi mümkün değildir.

Gerillanın cenazelerinin bir yerde toplanması ise tamamen insani nedenlerledir. Halk, çocuklarının cesetlerini görmek isterken, "bunlar da olmasın" demek, en temel insani değerleri bile dikkate almamaktır. Berfo ana yıllarca "sadece çocuklarımın kemiğini istiyorum" demedi mi? Kürt analarına çocuklarının kemiklerini bile çok görmek neyle izah edilebilir? Ölen insanlarla bu kadar uğraşmak nemenem bir zihniyettir? Gerillanın toplu gömülmesine bu kadar tepki vermek hangi zihniyetin ürünüdür? Asıl sorgulanması gereken bunlardır. Kürtler içinde gerillanın cenazeleri en temel hassasiyetlerdendir. Bu hassasiyeti anlamadan Kürtlerle nasıl barışılacaktır? Bu gerilla cesetleri yıllardır savaş ortamında bir araya getirilememiştir. Bir mezarlığa konulamamıştır. Bu nedenle aileler ekstra acı çekmektedirler. Bu açıdan gerillanın çatışmasızlık ortamından yararlanıp sağda solda olan gerilla cenazelerini bir araya toplamak istemesi kadar doğal bir şey olamaz. Geri çekilirken arkadaşlarının cesetlerini kurda kuşa mı teslim edecekler? Ya da selden fırtınadan bu cesetlerin sağa sola savrulmasına göz mü yumacaklar? Gerillalar arkadaşlarının cesetlerinin bu duruma düşmesine tahammül edebilir mi? Onların da arkadaşlarının cesetlerini bir mezarlıkta toplayıp ailelerine teslim etmesi kadar insani bir tutum olabilir mi? Ne yapsınlar yani! Şeyh Sait ve arkadaşlarının, Seyit Rıza ve arkadaşlarının mezarının bilinmemesi gibi onlar da gerilla mezarlarının bilinmemesi için bu cesetleri bırakarak mı çekilsinler? Aslında gerilla cenazelerinin bir yerlere toplanmasına tepki Şeyh Sait ve Seyit Rıza ve arkadaşlarının cenazelerini gizleyen zihniyetin farklı biçimde dışa vurumudur. Türk devleti, Türk basını ve herkes bu zihniyeti bırakmalıdır. Hiç değilse cesetlerle, mezarlıklarla, şehitliklerle uğraşmayı bırakmalıdırlar. Zihniyet buradan değişmeden hangi zihniyet değişiminden söz edilebilir? Bu açıdan hiç kimse şehit cenazelerinin toplanmasını ya da şunu bunu AKP'nin çözüm doğrultusunda adım atmamasına gerekçe yapamaz, yapmamalıdır.

AKP'ye güvenerek çözüm sürecine başlanmamıştır

AKP Kürt sorununda ciddi adım atma yerine Kürt özgürlük hareketi ve demokrasi güçlerini sıkıştırması karşısında şu yola tevessül etmesi de bir sonuç vermeyecektir. İşte ben çözmem, ama sınırlı bazı adımlar atarım, bazı yumuşamalar yaparım, bu işler hemen olmaz, zamanla olur derim ve böylelikle zamana yayar, seçime kadar oyalarım, ondan sonra da duruma bakarım derse bunu ne Kürt Halk Önderi'nin ne Kürt özgürlük hareketinin kabul etmesi mümkündür. Artık Kürt sorununun çözümü seçimlere kurban edilemeyecek kadar ciddi bir hale gelmiştir. Kürtler özgür ve demokratik yaşamlarının artık seçimlere kurban edilmesini kabul etmeyeceklerdir. Bu Türkiye'nin sorunudur, şu partinin, bu partinin sorunu değildir. Eğer Türkiye Kürt sorununu çözmek istiyorsa, şu iktidar bu iktidar, şu seçim bu seçim demeden bu konuda karar vermesi ve Kürt sorununun çözümü konusunda adım atması gerekmektedir. Şu anda Türk devletinin önündeki yol budur.

Kuşkusuz Kürt Halk Önderi bu süreci sadece AKP'nin niyetine dayanarak, AKP'nin demokratikleştiği, demokratik zihniyete sahip olduğunu düşünerek başlatmamıştır. AKP hükümetinin sıkıştığını, Türkiye'nin sorunlarını çözmek için demokratikleşme ve Kürt sorununu çözmekten başka yolu kalmadığını düşünerek çatışmasızlık ortamını yaratıp siyasetle, siyasal yollarla ve demokrasi güçlerinin, Kürt halkının demokratikleşme gücüyle bu sorunu çözmek istemiştir. Dolayısıyla Önder Apo'nun ortaya koyduğu süreçte AKP'nin insafına bırakılarak, AKP'nin adım atmasını bekleyerek bu sorunun çözüleceğini bekleyen bir yaklaşım söz konusu değildir. Bu, kesinlikle Önder Apo'nun başlattığı sürecin karakterini, diyalektiğini anlamamak olur. Ortada öyle bir anlaşma olmuştur, anlaşma sonucu AKP sorunu çözecektir gibi bir durum yoktur. Bu sürecin böyle ele alınması da bir gaflettir. Kuşkusuz diyalog, görüşme ve gerçekleşen mutabakatlar vardır. Kuşkusuz tartışmalarda şunlar olursa şunlar yapılır gibi belirli sözler verilmiştir. Bunun sonucu Önder Apo İmralı'da ortaya çıkan mutabakatı bir metin olarak Kürt özgürlük hareketine sunmuştur. Önder Apo'nun mektupları esas olarak İmralı'da yapılan diyalogların ve bu çerçevede mutabık kalınan konuların Kürt özgürlük hareketine sunulmasıdır. Ancak bunlar kesinlikle bir anlaşma maddeleri değildir. Hükümetin sıkıştığı ortamda hükümetin gönderdiği yetkililerin belirli adımlar atılırsa sorun çözülür yaklaşımına Önder Apo'nun mevcut siyasi durumu görerek belirli politik hamleler yapması biçiminde karşılık vermesi olarak anlamak gerekir. Sürecin ilerletilmesi ve bir çözüme doğru götürülmesi böyle öngörülmüştür. Önder Apo çatışmasızlık sağlayarak ve gerilla güçlerinin Türkiye sınırları dışına çıkması çağrısı yaparak AKP'yi çözüm için adım atmaya zorlamıştır. Bu hamlenin karşılığını AKP'ye Kürt sorununun çözümü yönünde adım attırma biçiminde yaptırmak istemektedir. Kürt özgürlük hareketinin attığı adımları böyle değerlendirmek lazım. Ama Kürt özgürlük hareketi bu diyalog ortamında, bu görüşmeler ortamında bu adımları atıp karşılık beklerken bu adımların karşılığı olması gerekirken AKP hiçbir adım atmazsa bu sürecin gelişmesi düşünülemez. Önder Apo, PKK attıkları adımlarla sürecin doğal ve mantıki sonuca gitmesinin önünü açmaktadır. Asıl inisiyatifi, sorumluluğu kendisi üzerine almaktadır, ama bunun karşılığı da karşı tarafın adım atmasıdır. Eğer adım atmıyorsa tabii ki Kürt özgürlük hareketi sonuna kadar hiçbir karşılığı olmayan adımlar atarak kendini tasfiye edecek, bu mücadeleden ve taleplerden vazgeçecek değildir. Süreci böyle anlamak lazım.

Süreç böyleyse demokrasi güçlerinin, Kürt özgürlük hareketinin mücadele ederek adım attığı koşullarda hükümete, devlete sen de bu adımlara karşılık vereceksin demesi gerekir. Mücadeleyle AKP hükümetini, devleti zorlayarak Kürt özgürlük hareketinin adımlarına karşılık verilmesinin sağlanması gerekmektedir. Sürece Kürt halkı da, Kürt özgürlük hareketi de, Kürt demokrasi güçleri de, Türkiye'nin demokrasi güçleri de, Kürtlerin dostları da böyle yaklaşmak durumundadır. Bu bakımdan AKP'nin adım atma yerine tersi tutumlar göstermesi, hatta kendine göre Kürt özgürlük hareketini tasfiye edecek bir yaklaşımla hareket etmesine karşı tabii ki mücadelenin yükseltilmesi, çok boyutlu hale getirilmesi, demokrasi güçlerinin harekete geçmesi ve AKP'ye, yani Türk devletine adım attırılması gerekir. Bu açıdan bir seyretme ve bekleme sürecinden değil, mücadele sürecinden söz etmek gerekir. Öyle hiç kimse bu süreci kendiliğinden, mücadelesiz sonuçlanacağını düşünmemelidir.

Zaten gerçekleşen KCK'nin 9. Genel Kurulu da bu sürecin mücadeleyle başarıya götürülebileceği kararına varmıştır. 9. Genel Kurul hem bu süreci desteklemiş, bu sürecin arkasında olduğunu belirtmiştir, Önder Apo'nun bütün hamlelerinin doğru olduğunu, desteklenmesi gerektiğini vurgularken, bu sürecin karakteri gereği de bütün demokrasi güçlerinin örgütlü mücadele ederek Önder Apo'nun bu hamlesinin sonuca götürülmesi konusunda kendi

üzerlerine düşen sorumluluğun yerine getirilmesini istemiştir. Zaten 9. Genel Kurul bir taraftan Önder Apo'nun bu çözüm sürecini desteklerken, diğer taraftan bu çözüm sürecinin başarılı olması için hem örgütlenme alanında hem de mücadele alanında yeni kararlara varılması için yapılmıştır. Bu süreci daha hazırlıklı, daha örgütlü, daha etkili yürütmek, bu süreci başarıya götürmek açısından 9. Genel Kurulun yapılması ve aldığı kararlar önemlidir. 9. Genel Kurul bu süreci başarıya götürmek için doğru politika, doğru tutum, doğru örgütlenme, doğru ve etkili mücadele kararlılığını ortaya koymuştur. Bu açıdan Türkiye'nin, AKP hükümetinin ve bazı yandaş yazarlarının 9. Genel Kurul'da mücadele kararı alınmıştır, örgütlenme yapılacaktır, halk mücadeleye çağrılmıştır biçimindeki demagojileri gerçeği saptırmayla ilgilidir. Sanki böyle olmayacakmış, Kürtler sadece seyredecekmiş gibi bir hava yaratmak bir çocukla alay etmek gibidir.

Ulusal Konferans Kürtler için çok önemli

Tabii ki Kürt halkı mücadele edecektir, örgütlenecektir ve Önder Apo'nun bu çözüm hamlesinin başarıya ulaşması konusundaki görevlerini yerine getirecektir. Bunun farklı olacağını beklemek, birilerinin kendilerini kandırmasıdır, ya da Kürtleri kandırmak istemesidir. Kürtler ne kendilerini kandırırlar ne de başkalarını aldatırlar. Bu açıdan tabii ki 9. Genel Kurul demokratik çözüm sürecinin nasıl sonuca, başarıya götürüleceği üzerinde yoğunlaşmıştır. Esas kararları da bu çerçevede olmuştur. Bu açıdan da AKP'nin oyalama yaptığı, AKP'nin adım atmadığı bir süreçte özgürlük ve demokrasi güçleri böyle tarihi bir hamleyi Kürt Halk Önderi'nin büyük bir sorumlulukla ortaya çıkardığı süreci seyretme değil, ortaya çıkan bu tarihsel süreci, tarihsel fırsatı başarıya götürmeyi hedefleyen mücadele içinde olacaklardır. Türkiye halklarına karşı sorumluluğun gereği bu sürecin Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümüyle sonuçlanması için Kürt halkının, demokrasi güçlerinin harekete geçmesi gerekmektedir. Kürt halkının özgürlük ve demokrasi güçleri Türkiye'deki demokrasi güçleriyle birlikte ortak mücadele ederek bu sorunun çözümünü başarıya götürmeye çalışacaktır.

Bu açıdan Türkiye'deki Gezi Parkı direnişi AKP hükümetini sıkıştırma, demokratikleşmeye zorlama açısından önemli olmuştur. 1980'den bu yana demokrasi ve özgürlük mücadelesinin Türkiye ayağının eksik kalması Kürtlerin yürüttüğü mücadelenin de sonuca ulaşmasını engelleyen bir durumdu. Şimdi Türkiye'deki demokrasi ve Özgürlük mücadelesi ayağının da harekete geçmesi, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü açısından yeni bir durum ortaya çıkaracaktır. Türk devleti ve hükümetleri şimdiye kadar Türkiye cephesi harekete geçmediğinden Kürt sorununun çözümsüzlüğünde diretiyorlardı. Çünkü Türkiye cephesini sağlam tutarak Kürtlerin yürüttüğü özgürlük mücadelesine karşı savaşı sürdürüyorlardı. Bu savaşı sürdürmede Türkiye'deki demokrasi ve özgürlük mücadelesi boşluğu önemli etken oluyordu.

Türkiye'de demokrasi ve özgürlük imkanının ortaya çıkması, Türkiye toplumunun da demokratik isteklerinin, özlemlerinin bir mücadeleye dönüşmesi Kürdistan'da on yıllardır yürütülen demokrasi ve özgürlük mücadelesinin Türkiye çapında bütünlüklü biçimde yürütülmesi imkanlarını ortaya çıkarmış bulunmaktadır Bu açıdan Önder Apo'nun sık sık vurguladığı Türkiye cephesinin örgütlenmesi, Türkiye'nin bütününde mücadele edilmesi durumu şu anda daha anlamlı hale gelmiş bulunmaktadır. Artık Önder Apo'nun on yıllardır savunduğu Türkiye'deki demokrasi güçlerinin ortak mücadele ederek Türkiye'yi demokratikleştirmeleri ve Kürt sorununu çözmeleri biçimindeki yaklaşımı bugün pratikleşme zeminine kavuşmuştur. Bu açıdan Türkiye'de HDK gibi partilerin örgütlenerek Türkiye'yi demokratikleştirme mücadelesi ve bu temelde Kürt sorununun çözümünde rol oynaması biçimindeki projeleri bugün pratikleşme imkanları bulmuş olmaktadır. Bu açıdan HDK gibi partilerin örgütlendirilmesi ve güçlendirilmesi zamanı gelmiştir. Artık Türkiye'deki sol ve demokrasi güçlerinin bir çatı altında Türkiye'deki demokrasi mücadelesini ortaklaştırmaları imkan dahiline girdiği gibi, bu ortaklaşmanın Türkiye halklarını harekete geçirerek Türkiye'yi demokratikleştirmesi de mümkün hale gelmiştir. Yani artık sadece örgütlenme, bir araya gelme değil, bu bir araya gelmelerin Türkiye halklarını harekete geçirecek imkana kavuştuğunu görmek lazım. Böyle bir tarihsel momentte tabii ki Halkların Demokratik Kongresi, Halkların Demokratik Partisi gibi bir örgütlenme acil ve tarihsel bir görev haline gelmiştir. Bu konuya Kürt özgürlük hareketi de gereken desteği verecektir. Mücadelenin Türkiye cephesinde de geliştirilmesi stratejisinin pratikleştirilmesi açısından üzerine düşen sorumluluğu daha fazlasıyla yerine getirecektir.

Kuşkusuz Kürdistan'da yine BDP gibi partiler örgütlenecektir, ama artık Türkiye genelinde siyaset yapma, Türkiye meclisinde demokratik siyasal mücadele yürütme, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü mücadelesini geliştirmede, bu yönlü politik hamleleri yapmada esas siyasi güç Halkların Demokrasi Partisi gibi bir parti olacaktır. Kürdistan'da örgütlenen BDP gibi partiler de Halkların Demokratik Kongresi-Partisi gibi siyasal güçleri destekleyen, güçlendiren, onların politik mücadelelerinin başarıya ulaşmasını sağlayan rollerini, etkilerini bundan sonra da oynamaya devam edeceklerdir. Türkiye genelindeki partinin Kürdistan'daki örgütlenmesi ve ayağı esas olarak yine BDP olacaktır. Ama gelinen aşamada artık Türkiye'de politika yapmanın merkezinin Halkların Demokratik Partisi gibi bütün Türkiye'yi kapsayan bir parti tarafından yapılması, Türkiye meclisindeki politikaların esas olarak böyle bir parti etrafında, ekseninde yürütülmesi Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü hamlesini sonuca ulaştırmak açısından gerekli hale gelmiştir. Bu açıdan hem Türkiye'nin demokrasi güçlerinin, hem de Kürt demokratik güçlerinin sorumlu davranması önemlidir.

Bu süreçte Ulusal Kongre'nin gerçekleşmesi doğrultusunda atılan adımlar da önemlidir. Ulusal Kongre Kürtlerin on yıllardır hayal ettiği bir çalışmadır. Aslında hemen hemen bütün siyasal hareketler Ulusal Konferansın toplanmasını istemişlerdir. Kürtlerin parçalanmışlığı hep bu özlemi canlı tutmuştur. Yine Kürt örgütlerinin, parçaların birbirine karşı kullanılması, dış güçlerin ve bölge güçlerinin bu parçalanmışlığı Kürtleri zayıflatan bir politika haline getirmesi gerçeği de dikkate alındığında bir Ulusal Konferansın gerçekleşmesi, bir ulusal strateji, ulusal politika ve ortak ulusal kurumlar yaratma adımının tarihi anlamı daha da anlaşılırdır. Bu yönüyle Ulusal Konferans çalışmaları Kürtleri heyecanlandırmıştır. Eğer Ulusal Konferansın, Ulusal Kongre'nin amacına uygun bir sorumlulukla yaklaşılırsa; dar, basit çıkarları peşinde koşulmazsa, bütün parçalardaki Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını düşünen, hedefleyen bir perspektifle ele alınırsa bu Ulusal Konferans'tan ya da kongreden olumlu sonuçlar çıkarmak mümkündür. Kürtler şu anda dört parçada önemli politik güç haline gelmişlerdir. Kürtler belki de tarihinin en örgütlü, en politik durumunu yakalamışlardır. Özellikle de Ortadoğu'da eski dengelerin yıkıldığı, yeni dengelerin oluşmaya başladığı bir süreçte Kürtlerin bu süreci ortak bir stratejiyle ve güçlü bir biçimde karşılamaları Kürtlerin her parçada konumunu güçlendirmesini sağlayacaktır.

Rojava'daki saldırılara ortak tutum şart

Böyle bir tarihsel süreçte Ulusal Kongre yapmak gerçekten bütün siyasal örgütlerin, partilerin sorumluluğundadır. Mevcut Ortadoğu'da savaşın sürdüğü, yeni dengelerin oluşturulmaya çalışıldığı, her siyasal gücün kendi konumunu güçlendirmek istediği bir dönemde Kürtlerin dağınık, örgütsüz, parçalı hareket etmesi tarihe karşı büyük bir sorumsuzluk olur, ihanet olur. Bu açıdan bu Ulusal Kongre'yi ciddiye almak, ciddi yaklaşmak, basit ele almamak, halkımıza karşı duyduğumuz sorumluluğun gereğidir. Dolayısıyla ciddiyetle yaklaşmak çok önemlidir.

Önder Apo bu konferansı çok önemli görmektedir. Önder Apo'nun başlattığı süreç aslında sadece Türkiye'yi ve Kuzey Kürdistan'ı ilgilendiren değil, bütün Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını ilgilendiren, hatta bütün Ortadoğu'nun özgür ve demokratik yaşamın ilgilendiren bir hamle niteliğindedir. Bu açıdan Önder Apo Ankara, Amed ve Brüksel konferansları yanında dördüncü bir konferans olarak da Kürt Ulusal Konferansı'nın gerekli olduğunu görmüştür. Bu Kürt Ulusal Konferansı'yla Önder Apo'nun ortaya çıkardığı bu siyasal duruma destek verilmesi, bu siyasal hamlenin başarılı hale getirilmesi için bütün Kürtlerin ortak tutum takınması önemli olmaktadır. Çünkü Önder Apo Newroz'da resmi olarak ilan ettiği hamlesini sadece KCK, PKK ya da Kuzey Kürdistan için başlatmadı. Bu siyasal hamleyi bütün parçaların özgürlük ve demokrasi mücadelesini geliştirmek, bütün parçalarda özgürlük ve demokrasi sağlayan gelişmeleri ortaya çıkarmak için yapmıştır. Bir kere bunun altının çizilmesi gerekmektedir. Türkiye, Kürt sorununun düğümlendiği bir ülke olmaktadır. Türkiye Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesinin merkezinde olan bir ülke olduğu gibi, bütün parçalarda Kürtlerin özgürlük ve demokrasi mücadelesine karşı olan, bastırmak isteyen bir ülke konumundadır. Rojava'da Türk devletinin izlediği politika ortaya çıkmıştır. Bu gerçek bile Önder Apo'nun Newroz'daki hamlesinin bütün parçaları ne kadar ilgilendirdiğini ortaya koymuştur.

Öte yandan Rojava'da halka karşı saldırılar ve Türk devletinin Rojava'ya yönelik politikaları da Ulusal Konferans'ın ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir. Rojava'da halk büyük direnirken, büyük bir mücadele içinde olurken Kürdistan'ın diğer parçaları, diğer politik güçleri sessiz kalabilir mi? Ya da dar politik çıkarları gereği Rojava Devrimi'ne sorumsuz yaklaşabilir mi? Yaklaşamaz. Ama ne var ki ulusal stratejinin ve ulusal politikanın olmadığı bugünkü durumda bazı Kürt siyasal güçleri Rojava Devrimi'ne bırakalım destek vermeleri, onu zayıflatacak tutumlar göstermektedirler. Güney kapısının, sınırının kapatılması bunun en somut örneğidir. Bu gerçeklik bile bir Ulusal Konferans'la bütün parçalardaki halkın özgürlük ve demokrasi mücadelesine karşı ortak bir tutum takınılmasının ve bütün parçalardaki özgürlük ve demokrasi mücadelesine destek verecek bir ulusal duruşun ortaya çıkarılmasının ne kadar stratejik, ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Şu bir gerçektir ki, Kürtlerin her parçada özgürlük ve demokrasi mücadelesini ilerletme ve başarıya ulaştırma şansı ortaya çıkmıştır. Güney'de bazı kazanımlar elde edilmiştir, ama bunun yanında Türkiye, İran, Suriye, Irak gibi Kürtler üzerinde egemenlik kurmak isteyen tüm ülkeler hala Kürtlerin ulusal varlığını ve özgürlüğünü kabul etme yerine, fırsatını bulup Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını bastırma, Kürtleri egemenlik altında tutma ve zaman içinde de Kürtleri kültürel soykırıma uğratma politikasından vazgeçmemişlerdir. Kürtlerin özgürlük ve demokratik yaşam imkanları artmıştır, ama tehlikeler de bitmiş değildir. Kuşkusuz Kürtler mücadelesiyle belirli kazanımlar elde etmişlerdir, fiili olarak Kürtlerin varlığını, özgür ve demokratik yaşamını kabul ettirmişlerdir, ama siyasal durum farklılaştığı ve fırsatını buldukları an Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamına saldıracakları, Kürtleri yeniden egemenlik altında tutup kültürel soykırıma uğratmak isteyeceklerini unutmamak gerekiyor. Dolayısıyla Güney Kürdistan'da elde edilen kazanımların da bir güvencesi yoktur. Şimdi PKK öncülüğündeki Kürt özgürlük hareketinin varlığı ve bütün parçalarda yürüttüğü mücadele nedeniyle Türkiye Güneyli güçlerle iyi ilişki kurmak zorunda olsa da, bölge güçleri şu anda açıkça bir saldırıya geçmemiş olsalar da Kürtlerin zayıfladığı bir durumda Güney'deki kazanımların da kendisini güvenceye alamayacağı, sadece Irak'ın değil, İran'ın, Türkiye'nin, Suriye'nin hep birlikte Kürtlerin kazanımlarına karşı ortak tutum takınarak bunları ortadan kaldırmak isteyeceğini bilmek gerekir. Bu açıdan başta Kuzey Kürdistan olmak üzere bütün parçalardaki özgürlük ve demokrasi mücadelesi bütün parçaların özgür ve demokratik yaşamını güvenceye alma mücadelesidir.

Bu açıdan Rojava'daki devrimi önemsemek gerekiyor. Buradaki saldırılara karşı ortak tutum takınmak gerekiyor. Şu anda Kuzey Kürdistan'da kısmi bir duyarlılık olsa bile, diğer parçalarda Rojava devrimine karşı bir duyarsızlık, bir sessizlik bulunmaktadır. Bunun kabul edilmesi mümkün değildir. Bu büyük bir zaaftır. Kuşkusuz Ulusal Kongre'yle bu zaaf giderilmeye çalışılacaktır. Bu zaaf Ulusal Kongre'de tartışılacak ve buna bir çare bulunmaya çalışılacaktır. Ama Rojava'daki durum ciddidir, buna karşı bütün Kürdistan parçalarının, Kürt halkının, Kürt siyasi güçlerinin sorumluluk duyması, hiç beklemeden acil olarak Rojava Devrimi'ne desteklerini ortaya koyması gerekmektedir. Bu da Kürtlerin ahlaki ve vicdani borcudur. Rojava, Kürtlerin onurudur ve namusudur; Kürtlerin Filistini'dir. Bütün Kürt parçaları Rojava'ya sahip çıkmazsa kendi onurlarına, namuslarına sahip çıkamazlar, kendi özgür ve demokratik yaşamlarına sahip çıkamazlar. Küçük parçaya, Kürtlerin Filistin'i olan Rojava Kürdistanı'na destek sunmayan Kürtler kendi özgür ve demokratik yaşamlarının geleceğini de tehlikeye sokarlar. Bunu bütün Kürt halkının, bütün Kürt siyasi güçlerinin duyarak, hissederek bu sorumluluğu göstermesi gerekmektedir.

Şu anda bütün Kürt halkına, Kürt özgürlük güçlerine düşen en temel görevlerden biri de budur. Kürtler açısından siyasal mücadele dinamik hale gelmiştir. Kuzey Kürdistan açısından da böyledir, Rojava açısından da böyledir, hatta Rojhılat ve Güney için de böyledir. Ortadoğu'da bu kadar dinamik bir siyasal süreç yaşanırken, Ortadoğu'nun merkezinde olan Kürtlerin bu dinamik süreçten bağımsız, rahat durmaları, rahat oturmaları mümkün müdür? Ortadoğu'da bir savaş sürüyorsa, bu en fazla da Ortadoğu'nun göbeğinde olan Kürtleri ilgilendirmektedir. O açıdan Ortadoğu'da savaşın şiddetlendiği, siyasal dengelerin yıkılıp yenisinin kurulduğu bir süreçte Kürtlerin hem örgütlülüklerini, hem mücadelelerini hem de duyarlılıklarını çok yüksek düzeyde tutmaları gerekir. Bu açıdan da hem birliklerini ve bu birlikten güç alan mücadelelerini geliştirmeleri de tarihsel sorumlulukları gereğidir.

Rojava Devrimi üçüncü çizginin zaferidir

Rojava Devrimi'nin birinci yıldönümü. Öncelikle devrimi, devrimin yaratıcılarını, Önder Apo'yu, Rojava Kürdistan halkını kutluyoruz, selamlıyoruz. Şilan Kobani ve Xebat Derik yoldaşlar şahsında tüm Rojava devrim şehitlerimizi saygıyla anıyoruz.

Bu yıldönümü vesilesiyle tüm boyutlarıyla devrim tartışılıyor. Hemen hemen herkes kendi açısından bir sonuç çıkartmaya çalışıyor. Halkın coşkusu bir yıl boyunca hiç azalmadı; şimdi yıldönümü kutlamalarında doruktadır. Devrim düşmanları da gelişmeleri zayıflatmak, devrime zarar vermek için saldırılarını sürdürüyorlar. Rojava'daki durum Kürdistan'daki gerçekliği yalın, net bir biçimde gösteriyor. Hatta Ortadoğu gerçekliğini gösteriyor. Bu devrim her bakımdan önemli bir gelişme ortaya çıkardı. Birçok kalıplaşmış görüşü, çok söylenen deyimle ezberleri bozan bir gelişme oldu. Başta Rojava Kürdistan halkı olmak üzere Kürdistan halkında büyük bir umut, güven, irade, kararlılık ortaya çıkardı. 19 Temmuz devrimiyle birlikte Kürt halkı geleceğe daha umutlu ve güvenli bakıyor. Bilinci daha derin, iradesi daha güçlü, birliği daha çok pekişti, gelişti. Doğrularıyla yanlışları daha çok ayırabiliyor. Aslında doğru olan, devrimci olan, demokratik olan, halkçı toplumcu olanla, bu kavramların arkasına sığınıp da yanlış eksik yapılanları daha net, daha iyi ayıracak duruma gelmiştir. Bir yıllık devrim gelişiminin Kürt sorununun çözümü üzerinde, Kürdistan'ın özgür ve demokratik gelişimini sağlaması üzerinde, Önder Apo'nun geliştirdiği bu yeni süreç üzerinde öncülük düzeyinde bir etkisi olmuştur. Aynı zamanda Suriye devrimi üzerinde de bir etkisi var. Demokratik bir Suriye'nin nasıl olması gerektiği sorusuna en yalın, açık, yeterli cevabı Rojava Devrimi verdi.

Rojava Devrimi'nin önemi yeteri kadar anlaşılmıyor

Bir yıllık gelişimiyle de aslında demokratik Suriye'nin nasıl olması gerektiğini ortaya koyacak düzeyde sistemini, ölçülerini yarattı. Buradan Arap demokratik devrimine katkı sunma, Kürt Arap birlikteliğini demokratik birlik temelinde yeniden oluşturma, böylece Ortadoğu'nun demokratik birlik temelinde yeniden yapılanmasına katkı sunma anlamında Rojava'daki özgürlük devriminin tayin edici önemi bulunmaktadır. Bunu bugün herkes daha iyi görüyor, anlıyor. Bu bakımdan da halkın umudu, coşkusu, kendine güveni anlaşılırdır. Büyük bir coşkuyla kutlanması ve yaşanması gereken tarihsel bir olaydır. Ama aynı zamanda da iyi kavranması gereken, tarihsel derslerinin iyi çıkarılarak günlük yaşama, mücadeleye yansıtılması gereken büyük bir devrimdir. Bu bakımdan da iyi değerlendirmek gerekiyor. Bazı değerlendirmeler, tartışmalar oluyor, ama sanki dar ve yüzeysel kalıyor. Daha kapsamlı, derin, daha bütünlüklü bir tartışmanın yapılması, bu devrimin tarihi derslerinin birinci yıldönümünün ortaya çıkardığı sonuçlar temelinde değerlendirilerek Kürt halkına, Ortadoğu halklarına, tüm devrimci demokratik güçlere mal edilmesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü böyle bir gücü var. Kesinlikle öyle tesadüfen oluşmuş, gelip geçici, toplumsal değişimde etkisi az olan bir devrim değildir. Böyle algılanırsa, yaklaşılırsa bu büyük devrimci gelişmeye yetersiz yaklaşılmış ve hakkı verilmemiş olur. O halde bu gerçekliğe uygun, denk düşecek biçimde yaklaşmak, tartışmak gerekmektedir. Bu açıdan mevcut durumdaki yetersiz yaklaşım ve değerlendirmelerin aşılması önemlidir.

> **"Rojava'daki durum Kürdistan'daki gerçekliği yalın, net bir biçimde gösteriyor. Hatta Ortadoğu gerçekliğini gösteriyor. Bu devrim her bakımdan önemli bir gelişme ortaya çıkardı. Birçok kalıplaşmış görüşü, çok söylenen deyimle ezberleri bozan bir gelişme oldu. Başta Rojava Kürdistan halkı olmak üzere Kürdistan halkında büyük bir umut, güven, irade, kararlılık ortaya çıkardı."**

Günlerce, haftalarca süren konferanslar, kongreler düzenlenebilirdi. Tartışma platformları oluşturulabilirdi. Aslında devrim birçok boyutuyla ele alınıp derinliğine irdelenebilirdi. Böyle irdelemeye değer gücü vardır. Böyle yapılsaydı anlamı daha iyi açığa çıkartılabilir, önümüzdeki süreç açısından daha çok aydınlatıcı, yol gösterici olabilirdi. Fakat yaklaşımlarımız dardır. Mevcut haliyle, çok örgütlü değiliz. Daha çok pratik yönler öne çıkmaktadır. Bir düzeyde kutlamalar oluyor, tartışmalar var, ama pratik yönleriyledir, dardır, yüzeyseldir. Derinlik içeren çalışmalar ve tartışmalar pek gözükmüyor. Bu eleştirilmesi gereken bir durumdur. Kendi yaptıklarımıza, yaşamımıza yeterli önemi vermediğimiz, yeterince ciddiyetle yaklaşmadığımız anlamına geliyor. Çünkü bunu başkası yapacak değil, elbette biz yapacaktık, bizim yapmamız gerekiyordu. Fakat daha çok sınırlı bazı etkinlikler düzeyinde ele almayla yetinildiği görülüyor. Halbuki böyle olmamalıydı. Kutlamalar bütün Kürdistan'da, Kürtlerin bulunduğu her alanda daha büyük etkinliklerle yayılabilmeliydi. Daha da önemlisi devrimin derslerini çıkartacak yoğunlaşmalar, tartışmalar her yerde olmalıydı. Bu tür çalışmalar ve etkinlikler azdır. Zaten bazı çevreler devrimi boğmaya çalışıyorlar. Dolayısıyla önemini azaltmak için de ellerinden geleni yapıyorlar. Öyle anlaşılıyor ki o tür yaklaşımların etkisi sınırlı da olsa bizim de üzerimizde var. Biz de tam tarihi önemine, anlamına ulaşmış olma durumunu yansıtmıyoruz. Rojava'daki gelişmelere Kürdistan'ın diğer parçalarındaki ilgi azdır. Gerçekten de bu bir yıl boyunca da az oldu. Kuşkusuz hiçbir şey olmadı diyemeyiz, ama yetersiz olduğu açıktır.

Bunda karşıt politikaların, devrim karşıtlarının rolü var tabii. Bu devrimin toplum içinde tartışılmasına engel koyuyorlar, hatta önemini azaltacak her türlü yönlendirmeler yapıyorlar. Rojava Devrimi'nin diğer parçalarda etkisinin az olmasında Kürdistan'ın bölünmüşlüğünün toplumda yarattığı sonuçların payı da büyüktür. Sadece devrim karşıtlarının çabaları bunu yaratıyor, bu sonuçları ortaya çıkarıyor diyemeyiz. Öyle dersek bu değerlendirme tek yanlı ve eksik olur. Kuşkusuz o da var, ama başka nedenleri de var. Rojava'daki gelişmelerin tarihi önemini, Kürdistan açısından, Kürt halkının varlığı ve özgürlüğü açısından ne anlam ifade ettiğini idrak etmede yüzeysellik vardır. Bu sadece toplum içinde değil, hareketimiz içinde de böyledir. Çeşitli biçimlerde yaşama yansıyor, hatta toplantılara yansıyor. Bu doğru ve kabul edilebilir değildir. Fakat böyle olmasının anlamı var, nedenleri var. Bunların da bulunması, düzeltilmesi, giderilmesi gerekiyor. Bu yetersizliklerin giderilmemesi ve sürmesi zarar vericidir. Bu zarar verme de Rojava Devrimi'ne, bir bütün olarak da özgürlük mücadelemize ağır bedeller ödetir.

Rojava'da baskı işkence görmeyen kimse kalmadı

Bütün yetersizliklerine rağmen yine de bir tartışma var, tartışmayı daha fazla da geliştirmeye çalışmalıyız. Bu noktada öncelikle biz de belli bir çaba harcadık. Bu birinci yıldönümü vesilesiyle kısa da olsa birkaç hususu belirtmemiz yararlı olabilir. Bu, aynı zamanda bu devrimin yaratıcılarına ve şehitlerimize bir görevdir.

Bir defa bu devrimin yaratılış, gelişme sürecinin doğru anlaşılması önemlidir. Tabii Rojava Kürdistan halkının böyle bir cesaret, hatta cüret göstermesinde Önder Apo'nun yirmi yıla yakın doğrudan yürüttüğü çalışmaların belirleyici rolü var, etkisi var. Bu halk, bu cesareti ortaya çıkartan bilinci, örgütlülüğü, kendine güveni Önder Apo'dan aldı. Kadınıyla, genciyle, emekçisiyle kendine güven ve inanç oluşturdu. Bu devrim bu emeklerin ve bu emeklerin yarattığı değerlerin üzerinde gelişti. Önderlik fiili çalışmaların ötesinde bir de geliştirdiği düşüncelerin sürekli etkilemesi söz konusuydu. Fiilen olmasa da düşünsel olarak Önderlik etkilemeleri Rojava Kürdistan halkı üzerinde hiç durmadı, azalmadı. Hatta geliştirdiği düşünceler komplo koşullarında zihniyet ve vicdan devriminin yaşanması, kökleşmesi bakımından daha da etkili oldu. Örgütsel çabaların da belli bir rolü vardır. Dönem dönem zayıflamış olsa da Önderliğin başlattığı çalışmaların devam ettirme konusunda hareketimizin ve halkımızın bir ısrarı oldu. Her türlü baskı gelişse de, Şam yönetimi bu çalışmaların önünü almak, ortadan kaldırmak için çok değişik saldırılar içerisinde olsa da bütün bunlara karşı komplo sürecinde önemli bir direniş yaşandı. Yüzlerce, binlerce belki de on binlerce insan Qamişlo'da olduğu gibi sokakta direndi, zindanlarda direndi. Neredeyse bu geçen süreçte cezaevine girmeyen, işkence görmeyen genç kalmadı. Bunlar dışarıya çok yansımadı, basına çok verilmedi ve bu nedenle fazla bilinmiyor. Ama gerçek böyledir.

Ortadoğu'daki gelişmelere paralel olarak yönetimimiz hızlı değerlendirme yapma ve adım atma tutumunu gösterebildi. Alandaki gelişmeleri bilmesi nedeniyle siyasi refleksi daha etkili oldu. Arap Baharı denen hareketlilik başladığı sırada HPG askeri konsey toplantısı vardı. Genel Yönetimimiz de toplantıdaydı ve birçok HPG konferansında yaptığından daha öte ideolojik, örgütsel değerlendirmeler, çözümlemeler ve planlamalar ortaya çıkardı. Konsey toplantısıydı, ama HPG'nin konferanslarına bedel bir toplantıydı. O toplantıda yürütülen tartışmalar, çıkan sonuçlara da dayanarak Rojava'yla ilgili ilk değerlendirmeler yapıldı. Yönetimimiz Arabistan yarımdadası ve Afrika'da ortaya çıkan gelişmelerin muhtemelen Suriye'ye yansıyabileceğini ve Rojava'yı etkileyebileceğini değerlendirerek var olan çalışmalarda yeni bir adım atmak, yeni planlama yapma gerektiği sonucuna vardı. Bu pratik süreci başlatan daha somut girişim ilk orada oldu. Önceden değerlendirildiği gibi olaylar Suriye'ye yansıdı, taştı. Bunun üzerine Rojava'daki çalışmalara özsavunmayı da eklemek ve bu konuda atılmış adımları ve tedbirleri geliştirmek kararına varıldı.

2011 güzünde ortaya çıkan sonuçlar değerlendirildi. Çeşitli takviyelere, yeni çalışma planlamalarına rağmen pratikte eksiklikler vardı; yeterince örgütlü çalışılmıyordu. Sanki zoraki, memurvari, minnetle çalışılıyor gibi bir çizgi bu çalışmalara hakim kılınmıştı. Onun giderilmesi için yoğun tartışmalar oldu. Bu tartışmalar 2012 tartışmalarına kadar sürdü. Parti yönetimimizin, yürütme konseyinin toplantılarına yansıdı. Oralarda eleştiri özeleştiriye tabii tutuldu ve bunun sonucunda çalışmaları daha da ileriye götürmek, daha da güçlü adım attırmak üzere bazı yeni kararlara gidildi. Hem yanlış görüşleri düzeltme anlamında, hem çalışma planlamasında çalışmaları daha da genişletme, hem de takviye anlamında çalışmaları besleme, destekleme yönünde 2012 Şubatı'nda önemli kararlar alındı. Bunun üzerine takviyelerle etkili ve yeterli bir adım atıldı. Yanlış anlamaları, yetersiz duruşları düzeltmeyi de hedefleyen bir adımdı. Bu eksende yoğunlaşmaların arttığı çalışmalar 19 Temmuz Devrimi'ne kadar devam etti.

Siyaseten de örgütsel bakımdan bu gelişmelerin sağlanmasına paralel 2012 baharından itibaren Kürtler arası birlik yaratma yönünde çalışma yürütme, adım atma önemli bir gereklilik olarak ortaya çıktı. Bu konuda yönetimimizin yaklaşımları, ısrarları oldu. Bunun üzerinde birçok güçle tartışmalar ardından

Haziran'da Rojava'da bulunan genel örgütlerin ittifakını ifade eden bir birlik, ona dayalı Kürt Yüksek Konseyi'nin oluşumu sağlandı. Sonuç, 19 Temmuz Devrimi oldu. Bir yandan pratik örgütsel çalışmalar, diğer yandan siyasi çalışmalar, halkın eylemliliği ve yaptığı ittifaklarla siyaseten de uygun bir konjonktürle birleşince 19 Temmuz Özgürlük Devrimi'ni ortaya çıkardı.

Hem bu gerçekleşme sürecinin hem de bu geçen bir yılın çok öğretici dersleri var. Devrimin yarattığı çok önemli bir ideolojik politik durum da söz konusudur. Aslında devrim anlayışına, devrim teorisine, taktiğine katkılar sunabilecek özellikleri de var. Bu devrim tesadüfen olmadığı gibi genel kalıplar içerisinde de gelişmedi. Bu konuda genel olarak devrimci düşüncelere katkı sunabilecek özellikler taşıdığı gibi, PKK'nin de bazı anlayışlarını düzeltmesini sağlayan özelliklere sahiptir. Pratik gelişmeler içinde hareketimiz zaten bu düzeltmeleri gerçekleştirerek bu sonucun ortaya çıkmasına yol açtı. Fakat bunu bir tesadüf gibi ya da bir pratik gelişme zorunluluğu gibi değerlendirmemek lazım. Madem ki bu kadar kökleşen, yaşayan bir devrim hareketi haline geldi, o halde bu sonuçları düşünceye dönüştürmek, teoriye dönüştürmek, var olan yanılgıları tümden düzeltmek gereklidir. Bundan korkmamak, kaçmamak da lazım. Baştan beri PKK'nin düşünsel gelişimini, evrimini Önder Apo son savunmalarda iyi ortaya koydu. Bir yenilenme, düzeltme ve derinleşmeyi sağladı. Bu anlamda hareketimiz açısından öyle katı, dogmatik bir duruş söz konusu değildir. Daha doğrusu Önderlik bunları kırdı. O halde Rojava Devrimi'yle de değişen, kırılan, yenilenen düşünce sistemini görmek, anlamak, bilince çıkartmak lazım.

En genel yaklaşım olarak veya ilk sonuç olarak bizim Kürdistan parçalarına ve bu temelde parçalarda gelişen devrim, Kürdistan bütünlüğündeki devrim anlayışımızda belli değişiklikler yaptı. Bunu başkasının eleştirisine fırsat bırakmadan kendimiz eleştiri özeleştiri yapıp düzelmemiz lazım. Genel kabul şöyleydi, bazen yazıldı çizildi, öne çıkartıldı, her zaman çok fazla yer verilmedi, ama anlayış olarak da hep var oldu. Devrim büyük parçalarda gelişecek, başta Kuzey olmak üzere Kürdistan'ın diğer büyük parçaları devrimci mücadeleyi, Özgürlük mücadelesini geliştirecek, Kürt sorununun çözümü doğrultusunda devrimci sonuçlar ortaya çıkaracak, bunu da diğer parçalar üzerinde etkisi olacaktı. Bunun için de diğer parçalar buna destek olmalıydı. Genel kabul buydu. Bir boyuttan bakınca aslında çok gerçek dışı da değil, ama yalnız başına ele alınıp kalıplaştırılırsa bunun doğru ve yeterli olmadığı, en azından toplumsal gelişmenin içinde bulunduğumuz aşamasında bu yaklaşımın gerçeği tam ifade etmediğini Rojava Devrimi gösterdi. 19 Temmuz Devrimi bu yaklaşımdaki eksik ve yetersizlikleri ortaya koydu. Küçük bir parçanın da diğer parçalardaki mücadeleden etkilenme yanında siyasal konjonktür el verdiğinde büyük bir devrim yapabileceğini, hatta diğer parçaları geçebileceği gerçeği ortaya çıktı. Mevcut durumda diğer parçalar içinde öne çıkan bir durumu yaşadığı gibi, birçok konuda öncülük yapabilir duruma geldi. Bu bizim için önemli ve yeni bir durum. Neyi gösteriyor? Devrimci çalışma açısından da, devrimci sonuçlar almak açısından da öyle büyük küçük olma, az çok olma belirleyici bir etken değil. Toprak parçasının çokluğuna ya da nüfus çokluğuna göre devrimci mücadeleyi geliştirme ve sonuç alma gibi bir değerlendirme Rojava Devrimi'nde olduğu gibi eksiklikler taşıdığı görülmüştür. Çok küçük bir alan da olabilir, çok az bir nüfus da olabilir, orada da büyük devrimci demokratik çalışmalar yapılabilir, mücadeleler verilebilir, öncü devrimci hamleler geliştirilebilir. Böyle bir yerde de devrim kendini yaşatabilir ve öncülük görevini yerine getirebilir. Şimdi Rojava Devrimi'nin ortaya çıkardığı böyle bir sonuç var. Demek ki bazı yerlerde devrime daha çok yakın olma, dolayısıyla devrimci mücadele geliştirme, örgütleme geliştirme, bazı yelerde ise onların sonuçlarını bekleme biçimindeki bir anlayış, böyle tasnif edici bir yaklaşım doğru değil. Devrimcilik açısından bu yaklaşımın aşılması gerekiyor. Bu tür tasniflerden uzak durmak gerekiyor. Rojava Devrimi bunu kanıtladı. Gerçekten de devrimci çalışmalara ve devrimi geliştirmeye yaklaşım konusunda bizde bir anlayış değişikliği yarattı.

Devrim nedir, nasıl gerçekleşir konularında da Rojava Devrimi'nin izlediği önemli bir çizgi var. Belki dünyanın değişik yerlerinde gerçekleşen halk devrimlerinin de benzer sonuçlar çıkartma, benzer durumu ifade etme, izah etme gerçeklikleri vardır, ama bize uzak oldukları için onları o kadar bilemiyoruz. Yalnız Rojava Devrimi bize şu gerçeği yalın bir biçimde gösterdi. Devrim zorla olmuyor, kendiliğinden de olmuyor. Halk devrimlerinin bir diyalektiği var, onu kavramak gerekli. Bunu niye belirtiyorum; bazen devrimde zorun rolünü çok öne çıkartan yaklaşımlar var. Zor kullanırsan, nerede olursan ol istediğin devrimi yaparsın gibi bir anlayış var. Bu anlayışla belki iktidar gasp ediliyor, ama o devrim olmuyor. Diğer bir anlayış ise onun karşıtı, kendiliğindenci yaklaşımdır. Devim kitlelerin eseridir, o halde kitleler devrime ihtiyaç duyar, harekete geçerlerse devrim olur. Bu da tabii ki çok kendiliğindenci bir yaklaşım oluyor.

> **"Bir devrimin gerçekleşmesinde hem öncülüğün tayin edici rolü var, hem de kitlelerin desteğinin, halkın harekete geçişinin ve konjonktürel gelişmenin, siyasi ortamın etkisi var. Bir öncü çalışma olmadan, bilinç ve örgütlülük olmadan bir halk devrimi, özgürlük devrimi gerçekleşmez. Ama aynı biçimde uygun koşullara ulaşmadan da sadece öncü çalışmanın zorlamasıyla da bir toplum devrime gitmez."**

Rojava Devrimi bize neyi öğretti?

Bir devrimin gerçekleşmesinde hem öncülüğün tayin edici rolü var, hem de kitlelerin desteğinin, halkın harekete geçişinin ve konjonktürel gelişmenin, siyasi ortamın etkisi var. Bir öncü çalışma olmadan, bilinç ve örgütlülük olmadan bir halk devrimi, özgürlük devrimi gerçekleşmez. Ama aynı biçimde uygun koşullara ulaşmadan da sadece öncü çalışmanın zorlamasıyla da bir toplum devrime gitmez. Gerçek bir halk özgürlük devrimi yaşanmaz. Bu iki etken birbirine karşıt değil, ideolojik örgütsel öncülük ile siyasal konjonktür bir birinin karşıtı ya da alternatifi değil; farklı alanlar ve birbirinin tamamlayıcısı haline gelebiliyorlar. İdeolojik ve örgütsel çalışmaların, yani öncülüğün siyasal konjonktürü ve fırsatları iyi değerlendirmesi de devrimci çalışmanın temel gereklerinden biridir. Rojava'da böyle oldu. Dikkat edilirse çok da kan dökülmeden, ağır toplumsal tahribatlara yol açmadan, en derin toplumsal değişikliği öngören ve gerçekleştiren bir halk devrimi yaşanabildi. Bu belirttiğim iki hususun da yerinde, zamanında birbiriyle bütünleşmesi sonucunda oldu. İdeolojik, örgütsel, öncü çalışmanın yarattığı güç uygun bir siyasal konjonktürle birleşince çok fazla tahribata yol açmadan, çok aşırı zor, şiddet kullanımını gerektirmeden en derin değişimi ifade eden bir değişime yol açtı.

Buradan ne sonuç çıkıyor? Devrimcinin görevi zorla devrim yapmak değildir. Devrim için halkı, emekçileri, ezilenleri, gençleri eğitmek, örgütlemek, hazırlamak, sürekli devrim hazırlığı için öncü çalışma yürütmek devrimin gerçekleşmesine uygun konjonktürleri de doğru değerlendirip ona ulaşıldığında gereken hamle yapma bilincini, kararlılığını, cesaretini göstermektir. İşte Rojava Devrimi böyle bir yaklaşımın sonucunda gerçekleşti. Devrimsel gelişmelerin bu temelde mümkün olduğunu, böyle bir yaklaşımla ele alınırsa küçük büyük her yerde halk devriminin gerçekleşebileceğini ortaya koydu. Bu da bizim açımızdan, tüm devrimciler açısından doğru anlaşılması, dikkatle değerlendirilmesi gereken bir husustur.

Bu anlamda devrimi değerlendirirken yanlış anlayışlara düşmemek gerekiyor. Örgütlü, öncü çalışmalarımızın her şeye kadir olduğunu değerlendirmemek lazım. Diğer yandan da kendiliğinden oldu ya da sadece Suriye'deki gelişmelerin sonucu oldu dememek lazım. İkisinin de etkisiyle bu sonucun ortaya çıktığını doğru anlamak ve değerlendirmek gerekiyor. Çünkü gerçeği rahatlıkla insan kanıtlayabilir. Şimdiye kadar da çok öncü çalışma yürüttük, ama böyle bir devrim ortaya çıkmadı. Suriye'deki konjonktür sadece Afrin, Kobani, Cizire için değildi, Suriye'nin hepsi içindi. Ama Rojava dışında, Kürdistan'ın dışında, diğer alanlarda benzer bir devrim hala gözükmüyor. Demek ki yalnız başına o konjonktürün de Arap aleminde yaşanan halk isyanlarının Suriye'ye yansımasının sonucu da değil. Demek ki her ikisinin de ortak, belirleyici, birleşik etkisini görmemiz lazım. Kuşkusuz Arabistan'dan Suriye'ye yansıyan gelişme olmasaydı böyle 19 Temmuz Devrimi olmazdı. Kuşkusuz 1979'dan itibaren Önder Apo'nun başlattığı, büyük bir özenle planlı bir biçimde hazırladığı, geliştirdiği, Özgürlük hareketinin bunu devam ettirdiği ve 2011 Şubatı'ndan itibaren de Arap alemindeki gelişmeleri değerlendirerek doğru bir politik çizgi temelinde bunlara uygun bir hazırlığı yaptığı bir ortamda, bütün bunların sonucu olarak bu devrim ortaya çıktı. Tabii neredeyse otuz yılı aşan devrimci öncü çalışma olmasaydı ve yeterince hazırlık yapılmasaydı böyle bir devrimci hamle ortaya çıkmazdı. Genel düşünce gelişimi, teorik tanımlama oluşumları açısından bunları da bu biçimde anlamakta, değerlendirmekte, böyle bir soyutlama yapmakta yarar var. Çünkü böyle bir değer taşıyor.

Yine bazı konular üzerinde de durulabilir. Rojava 19 Temmuz Devrimini tekil bir olay, kendi sınırları içinde gerçekleşen bir olay olarak da görmemek gerekir. Böyle değerlendirmek de kesinlikle yanlıştır. Örgütlü çalışmanın ve konjonktürel çalışmanın ürünü olduğu gibi, Kürdistan genelinde yürütülen özgürlük mücadelesinin bir sonucu olarak bakmak da önemlidir. Dolayısıyla 1 Haziran 2010'dan itibaren geliştirilen ve Devrimci Halk Savaşı direnişi temelinde planlanan dördüncü stratejik dönemin ortaya çıkardığı bir devrimsel gelişme, bir sonuç olarak da görmek lazım. Çünkü hareketimizin stratejik planlamaları bütünlüklüdür, parçalı değil; Kürdistan bütünlüğünü ifade ediyor, içine alıyor. Taktik planlamaları da dönemsel planlamaları da bu çerçevededir. Dolayısıyla 19 Temmuz 2012 Devrimi 2011-12 planlamalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle de 2012 Devrimci Halk Savaşı hamlesinin ulaştığı zirve olarak görmek lazım. Ondan kopuk ele almamak gerekli. Bu planlamaları, mücadeleyi Kuzey'e veya diğer parçalara ait görmek yanlış; bütünlüklüdür ve böyle bütünlüklü bir stratejik duruş ve taktik mücadele sonucunda bu devrimsel hamle ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Devrimci Halk Savaşı Stratejisi'nin yarattığı büyük bir devrimci adım oluyor. Tamamen onun hanesine yazmak lazım. Devrimci savaşla nelerin yapılabileceğinin görülmesi, anlaşılması açısından bu önemlidir.

Şu çıkıyor ortaya: Devrimci Halk Savaşı'nın yerinde, doğru, ustaca geliştirilmesi durumunda mevcut Kürdistan koşullarında benzer devrimci gelişmeler daha çok yaratılabilirdi. Devimci Halk Savaşı hamlesi sadece Rojava'yla yetinmeyebilirdi. Kuzey'de de tümden olmasa da parça parça birçok alanda Demokratik Özerklik yönetimini kurabilecek gelişmeler ortaya çıkarabilirdi. Rojava Devrimi'ni hem böyle bir stratejik taktik bütünlük içinde ele almak hem de ona dayanarak diğer alanlardaki durumu değerlendirebilmek, eleştirebilmek gerekiyor. Bir diğer önemli husus da bu konuda bütünlüklü bir stratejik, taktik duruş sonucunda ortaya çıkan devrimci gelişme olması itibariyle tüm Kürdistan Devrimi'nin, Kürt halkının yarattığı bir gelişme olarak görülmesi ve bu temelde sahiplenilmesidir. Başta belirttim böyle bir sahiplenme zayıftır. Bakur, küçük parça olarak görülen Rojava Devrimi önemsizmiş gibi ilgisiz kaldı, Başur zaten sınırı kapatmış. Rojhılat da Rojava Devrimi ortamında biz feda ediliyoruz diyormuş. Örgüt bize önem vermiyor, Rojava'yla uğraşıyor, bütün değerleri oraya aktarıyor deniliyormuş. Bu yaklaşımlar çok yanlıştır. Düzeltilmesi gerekir. Bunları Rojava Devrimi'ne yanlış yaklaşımlar açısından belirtiyorum. Halbuki Rojava Devrimi'ne giden yol Kandil savaşından alınan sonuçtan geçti. Kandil Savaşı'nda İran'ın geriletilmesiyle başlayan süreç 19 Temmuz Devrimi'ni doğurdu. Böyle bir halk ve ülke bütünlüğünü göremeyen yaklaşım dar milliyetçi ve parçacı yaklaşımlardır, düzeltilmesi gerekir. O tür yaklaşımdan devrim doğmaz, özgürlük doğmaz. Bu tür yaklaşımlar Güney Kürdistan'daki gibi dar çıkarcılığı ifade eder. O bakımdan Rojava Devrimi'ni anlamak, sahiplenmek, değerlendirmek, gündeme getirmek büyük önem taşıyor. Hareketimiz bile genel olarak gündemine alamazsa, topluma bu temelde taşırmazsa o zaman biz dar, milliyetçi yaklaşımları aşamayız. Bu da bize ciddi zararlar verir. Bu gerçeği görmek lazım. Buna göre de bir yaklaşım göstermek ve yanlışlara karşı mücadele etmek çok önemlidir.

19 Temmuz Devrimi büyük bir iradenin inancın ısrarın devrimidir

Örgüt, ülke ve halk bütünlüğüne sahip uygun bir yaklaşım, taktik yaklaşım içinde olmak gereklidir. Koşullar nerede, ne kadar uygun hale geliyorsa o kadar plan yapılır, çalışma yürütülür. Devrimciler nerede fırsat, imkan oluşmuşsa onu değerlendirir. Önder Apo nerede imkan varsa orada çalışırsın, ne kadar imkan varsa o kadar çalışır, sonuç alırsın, dedi. Bu işin kuralı budur. Koşullar elverişli hale gelince Ortadoğu'daki gelişmeler Suriye'yi, dolayısıyla

Rojava'yı öne çıkardı, hareketimiz de bunu doğru değerlendirdi. 2011 Ocak-Şubat'ından gösterdiği yaklaşım, ilgiyi doğru ve yeterli bir yaklaşım olarak görmek, değerlendirmek lazım. Bu temelde de büyük bir çaba harcadı, gayret etti, destek verdi. Doğru anlayışların gösterilmesi için yoğun bir çaba içinde oldu. 19 Temmuz Devrimi biraz da bu yaklaşımın ve faaliyetin sonucunda gerçekleşti. Şunu söyleyebilirim bu konuda, devrim büyük yerlerde, parçalarda olur; dolayısıyla devrimciler büyük parçalarda çalışırlarsa sonuç alırlar, diğer yerlerde olmaz biçimindeki eski yaklaşımın etkisiyle ortaya çıkan anlayışsızlığa, inançsızlığa karşı yürütülen mücadeleyle gerçekleşen devrim oldu. 19 Temmuz Devrimi'ni aslında doğru siyasi değerlendirmenin, büyük bir iradenin, inancın, ısrarın devrimi olarak görmek lazım. Devrimi yapan arkadaşlar değerlendiriyorlar, tartışıyorlar, iyi ama, inşallah işin bu yönünü de görürler. Her ay, ağır eleştirilerle biraz çalışma iradesi kazandırıldı. Çoğu arkadaş inançsızlığın dışa vurumu olarak "em bıçın şoreşê" diye çalışmayı gereken ciddiyetle ele almıyorlardı. Rojava'da devrim mi olur? Rojava'dan bir sonuç mu çıkar? Örgüt bizi boşa gönderiyor, biçiminde yaklaşımlar vardı. Gitmeyenler de oldu. Gidenler de nasıl çalıştılar, onları da anlatsalar, öğretici olacak, iyi olacak. En önde, birinci derece sorumlu olanlardan bir savaşçı olarak katılanlara kadar hepsi ruh halini, anlayışını, gerçekçi özeleştirel bir yaklaşımla ortaya koyarsa biz gerçekleri daha iyi öğreniriz. İşin bir de bu boyutu var.

Rojava'da devrim olur, buradaki çalışma değerlidir, anlamlıdır, sonuç çıkar, ben buna büyük bir dikkatle, özenle yaklaşayım, sahip çıkayım, örgütleyeyim, planlayayım yaklaşımı esas olarak 19 Temmuz Devrimi'nden sonra ortaya çıkmıştır. Aslında hala da tam gerçekleşmiş bir yaklaşım değil. Hala da zayıf yaklaşımlar, pamuk ipliğiyle bağlanan tutumlar epeyce görülüyor. Eğer böyle olmasaydı şimdi ulaşılan düzeyin katbekat fazlası rahatlıkla açığa çıkarılabilirdi. Toplum örgütlülüğü bakımından, sistem geliştirme bakımından, Suriye'yi etkileme bakımından çok çok ileri durumda olunabilirdi. Büyük fırsatlar ve birçok imkan ortaya çıktı, ancak yanlış yaklaşımlar nedeniyle bunların büyük çoğunluğu heba edildi, heder edildi, boşa gitti. Biraz da zorlamayla yaptırılan devrim oldu demek çok hatalı değil. Bu zorlama önderlik çizgisinin zorlamasıydı. Savunmalarda daha somut bir biçimde ortaya koymuş olduğu önderlik düşünceleri temelinde yaşamanın bir zorunluluğuydu, zorlamasıydı. Onun dışında bir durum gerçekten de olamazdı. Bu devrimin bir de bu boyutu var. Yıldönümüdür, inşallah herkes iyi değerlendirir, eleştirel özeleştirel yaklaşır; derslerini doğru çıkartır. Özeleştiriyle yaklaşımlarını düzeltebilirler. Devrimin gelişimi sürdükçe belli bir özeleştirel yaklaşım gelişti, ama birinci yıldönümünde bunu tam yapmak lazım. Yetersiz, yanlış, güvensiz, inançsız yaklaşımların yeterli bir eleştiri ve özeleştirisinin kesinlikle olması lazım. Çünkü sahip çıkılmadı. Eğer yönetim de alanda görev yürüten kadrolar gibi tereddütlü yaklaşsaydı devrim diye bir şey olmazdı.

Diğer yandan 19 Temmuz Devrimi daha somutlaşmış bir biçimde Önder Apo'nun geliştirdiği üçüncü çizgi dediğimiz politik duruşun zaferi oldu. Bu üçüncü yol şöyle oluşuyor: Son yüz yılda kapitalist modernite sisteminin dünya hegemonyasıyla oluşan bir küresel duruş var. Bir de kapitalist modernitenin ortaya çıkardığı yerel ulus-devlet sistemleri var. Reel sosyalizmin çözülüşü ardından küresel kapitalist sistem gerçeği, onun bilimsel teknik devrimle ulaştığı düzey ile önceleri oluşmuş bu bölgesel, yerel düzeydeki ulus devlet statükoculuğu arasında önemli bir çelişki ortaya çıktı. Ulus devlet milliyetçiliği ve onun yarattığı sınırlar, ortaya çıkardığı duvarlar sermayenin serbest ve güvenli dolaşımını ifade eden küreselliği önünde engel oluşturdu. Küresel sömürüyü daraltır, sınırlandırır hale geldi. Sömürünün önündeki bu engellerin aşılabilmesi için ulus devletleri yeni bir biçime kavuşturması gerekti. Bu temelde de reel sosyalizmin çözülüşüyle birlikte bir çatışma, savaş durumu ortaya çıktı. 1991 Körfez Savaşı bunun başlangıcı da sayılabilir. Aslında daha önceleri Doğu Avrupa'da, Balkanlar'da yaşanan savaşları da bunun bir parçası saymak lazım. Yine Kafkasya, Orta Asya'daki gelişmeler de bununla bağlantılıdır. Önder Apo bu süreci 1989 tarihiyle başlattı. Bu çatışmalara ve çekişmelere Üçüncü Dünya Savaşı deniliyor. Üçüncü Dünya Savaşı küresel kapitalizm ile kapitalist modernitenin daha önce yarattığı ulus devlet statükoculuğu arasında süren bir savaştır. Bu çatışma bütün gelişmelerin üzerinde etkili olma, egemen olma ve siyasal gelişmelere yön verme karakterindedir. İlk iki güç bunlar oluyor. Üçüncü çizgi, bu iki egemen sömürücü gücün dışında kalan, halkları, ezilenleri, demokrasiyi temsil eden, gençlik ve kadın devrimlerini içine alan, ekolojik olan devrimci demokratik duruş çizgisi oluyor. Demokratik halk duruşu ideolojik, politik çizgi olarak böyledir. Politik olarak da halkın ve demokrasinin çıkarlarını savunan, bu temelde örgütlenip mücadele eden bir politik taktik yaklaşımı ifade ediyor. Bunu en yalın bir biçimde Önder Apo tahlil etti, tanımladı. 2001'deki AİHM savunmasından bu yana geliştirdiği savunmalarda bu durumu çok geniş bir biçimde analiz etti, tahlil etti, üçüncü çizgiyi geliştirdi, formüle etti, teorisini, programını, strateji ve taktiklerini yarattı. Örgüt ve eylem çizgisini ortaya çıkardı. Paradigma değişimiyle bunu çok daha net ve somut hale getirdi. Köklü bir farklılığa, ayrılığa kavuşturdu. Böylece başkalarının kuyruğuna takılmayan, başkalarına hizmet etmeyen, devletçi iktidarcı sistemden kopan bir felsefik, ideolojik paradigmasal duruş geliştirdi. Bu paradigmasal yaklaşımın gereği stratejik ve taktik bir duruş ve onun politik araç ve yöntemlerini ortaya çıkardı.

> **"Üçüncü çizgi, bu iki egemen sömürücü gücün dışında kalan, halkları, ezilenleri, demokrasiyi temsil eden, gençlik ve kadın devrimlerini içine alan, ekolojik olan devrimci demokratik duruş çizgisi oluyor. Demokratik halk duruşu ideolojik, politik çizgi olarak böyledir. Politik olarak da halkın çıkarlarını savunan, bu temelde örgütlenip mücadele eden bir politik taktik yaklaşımı ifade ediyor."**

Rojava Devrimi bizde düşünce değişimine devrimine de yol açtı

19 Temmuz Devrimi bu duruşun doğru olduğunu ve zafer kazandıracak güce sahip olduğunu ortaya çıkardı, kanıtladı. Kadın özgürlükçü, ekolojik demokratik toplum paradigmasının ilk kapsamlı, somut, pratik uygulanması Rojava Devrimi'nde oldu. Kürdistan'ın genelinde yürütülen mücadele bu çizgidedir. Zaten yenilmez olması, gelişme yaratması da böyle bir çizgi olmasına bağlıdır. Başarı kazanma, zafer kazanma gücüne sahip olduğunu da Rojava Devrimi kanıtladı. Bir de böyle bir özelliği var bu devrimin. Yani Üçüncü Dünya Savaşını yürüten güçler arasındaki çatışmaya alet olmamak, taraf olmamak, onun dışında kalmak, o çatışmadan halk özgürlük devrimini geliştirmek için yararlanmak! İşte Rojava Devrimi'nin politik çizgisi buydu ve bu çizgi 19 Temmuz Devrimi'ni ortaya çıkardı. Doğru bir politik duruş, politik çizgi olduğunu ortaya koydu. Özellikle Kürdistan ve Ortadoğu'da böyle bir çizgi yürütebilmek önemlidir. Çünkü ulus devlet milliyetçiliğinin etkisi altına girmiş solculuk bölgede çok yaygındır. Demokrat olma ve demokrasi tekelini neredeyse bunlar elinde tutuyorlar. Bu kavramları kendi çıkarları doğrultusunda ele alıyorlar. Bunun karşıtı olarak da küresel güçlerden umut bağlayan bir yaklaşım da çok yaygındır. Liberalizmin ekonomik ve sosyal alanda uygulanarak toplumun dağıtılıp bireyciliğin geliştirilmesini alternatif demokrasi sayıyorlar. Dolayısıyla bütün halk güçleri, halk dinamikleri, en çok ezilenler de dahil bu ikilinin arasındaki çelişkiye ve çatışma durumuna bağlanıyor, endeksleniyor. Onun dışına taşmasına izin verilmiyor. Böyle bir ortamda Kürt halkının bu durumu hem zihniyet, hem de politik olarak aşması, yepyeni bir halkçı, demokratik özgürlükçü duruşu ideolojik-politik olarak geliştirmesi ve bunda da sonuna kadar ısrar edebilmesi önemlidir. Rojava Kürdistan Devrimi gerçeğinde böyle bir duruşun ve ısrarın sonuç verdiğini, zafer kazandığını net bir biçimde görüyoruz.

Diğer yandan yine 19 Temmuz Devrimi'nin ulusal demokratik birlikle, ittifakla bağını da görmek lazım. Gerçekten 1979'dan bu yana yürütülen devrimci demokratik çalışmaların bir sonucu oldu. Arap baharıyla oluşan konjonktüre dayanarak gelişti. Fakat 2011 baharında, yaz başında gerçekleştirilen Kürt ulusal demokratik birliğine, ittifakına da dayandı, ondan da güç aldı. Böyle bir ittifakın da 19 Temmuz Devrimi'nin gerçekleşmesi ve yaşaması üzerinde büyük bir etkisi oldu, rolü oldu. Böyle bir ittifak olmasaydı, bu biçimde devrim gerçekleşebilir miydi? Gerçekleşse bile kendini sürdürebilir miydi, devam ettirebilir miydi? Ömrünü uzatabilir miydi? Bunlar tabii tartışma konularıdır.

Savunmada Önderlik diyor her devrim bir ittifaka dayanır. İttifakla başarı kazanılır. Rojava Devrimi de böyle bir ittifakla başarıya ulaştı. O temelde bir ulusal demokratik birlik, ittifak siyasetinin ne kadar doğru ve sonuç verici olduğunu ortaya koydu. Ama bu ne kadar doğru yürütüldü, ne kadar ilerletildi, onu görmek lazım. Devrimin ilerletilip kalıcı kılınması açısından da böyle bir ittifakın önemi var. Devrimin yaratılmasında ittifak bu kadar etkiliyse o zaman yenilmez kılınmasında da bir rolü vardır. O halde önemle ele alınmayı gerektiriyor. Bu konularda hatasız, doğru bir yaklaşım gerekmektedir. Eğer doğru değerlendireceksek eleştiri olarak uygulamadaki çok sayıdaki hata ve eksikliği görmemiz lazım. Eğer bugüne kadar bazı ağır sorunlar bu biçimde ortaya çıktı, hala da zorlayıcı durumlar varsa, bunlar tabii milliyetçi çizginin, Kürt egemen sınıflarının çıkarcı yaklaşımlarının sonucu oluyor. Ama devrimci demokratik siyasi çizgiyi pratikte doğru bir tarzla, üslupla başarılı bir biçimde uygulayamamak da böyle bir sonucun ortaya çıkmasının nedeni oluyor. Bu temelde şunu değerlendirmek lazım: değil bir yıl yaşayan devrimi görmek, böyle bir devrimin olabileceğine dair bizim bile teorik, politik bir yaklaşımımız yoktu.

Aslında Rojava Devrimi bizde düşünce değişimine, devrimine de yol açtı. Başkalarında zaten hiç yoktu. Devrimden sonra da devrimin yaşayıp yaşayamayacağı konusu en çok tartışma götüren konulardandı. Bir günden fazla yaşamaz diyenler, bir hafta, bir ay ömür biçenler, ne zaman bu devrim çökecek de ortaya çıkardığı sonuçlara el koyacağım diye leş kargası gibi bekleyenler epeyce vardı. Buna göre çaba harcadılar, birlikler oluşturdular, örgütlenmeler geliştirdiler, kuşatmalar yaptılar, ambargolar uyguladılar, hala da uyguluyorlar. Bir de tabii bu devrimin bir yıl gibi sürebilmiş olması da gerçekleşmesi kadar mucizevi özelliktedir. Rojava Devrimi hiç de hesapta kitapta olmayan, fazla düşünülmeyen, planlanmayan bir devrimdi. Eğer beklenmeyen, bilinmeyen bir şeyin gerçekleşmesiyse Rojava Devrimi aslında bu anlamda bir mucizedir. Bir yıl yaşaması da ikinci bir mucize olma özelliği taşıyor. Kim, ne kadar bu devrimin yaşatılabileceğine, en azından bir yaşına basabileceğine ihtimal veriyordu? Bunun en çok içinde olan, en çok emek harcayan, pratiğini yürütenler bile kendi yaklaşımlarını, zihniyetlerini, duygularını bu konuda değerlendirmeliler. Böyle bir samimi değerlendirme olursa göreceğiz ki bu konuda da inanç azdı, kendine güven zayıftı, tereddüt, ürkeklik çok fazlaydı. Her zorlukla karşılaşıldığında da hemen geri çekilme eğilimi genel eğilimdi. Bu eğilimlere karşı hep mücadele edilerek bu devrim yaşatıldı. Bir yıl bu anlamda az değildir. Düşünelim, küresel ve bölgesel sistem tümüyle karşı, Amerika, Avrupa karşı. Ne Türkiye, ne Arabistan, ne İran varlığını kabul ediyor. En çok küresel sistem etkilerine karşı çıkıyor olması nedeniyle İran bloku tarafından, Rusya-Çin bloku tarafından desteklenmesi gerekirken, tam tersine en son kuşatma ve saldırılarda gördük ki, en çok saldıran bunlar oldu. Yani bu devrimin yaşatılıyor olmasını hiç hafife almayalım. Şu an dünyada birbirine en çok karşıt olan güçler Rojava Devrimi'ni boğmak için elbirliği etmiş durumdalar. Amerika'yla İran aynı cephede, El Kaide'yle Hizbullah aynı cephede, El Kaide'yle Amerika aynı cephede. Terör örgütü ilan etmiş olsa bile, Amerikan silahları El Nusra cephesinin elinde Rojava Devrimi'ne, halkına karşı kullanılıyor. Hem de her gün vahşi bir biçimde.

Rojava'daki direnişin derslerini iyi bilince çıkarmak gerekiyor

Ben Kürdistan'ın sahibiyim, Kürt toplumunun önderiyim, lideriyim diyenler Rojava Devrimi'ni boğmak için iki aydır sınır kapatıyor, ambargo uyguluyorlar. Güney Kürdistan yönetiminin, KDP'nin tutumu ortada. Baştan beri devrime diz çöktürmek ve oradaki gelişmeleri kendi çıkar hanesine yazabilmek için yapmadığı baskı, kullanmadığı yöntem kalmadı. Kürdistan'ın diğer parçalarının ilgi zayıflığı ortada. KDP ile birlikte AKP politikası da ortada. Bu devrimi boğabilmek için Suriye muhalefeti denen çete gruplarıyla elbirliği edip uygulamadıkları baskı ve saldırı yöntemi bırakmadılar. Hem Suriye muhalefeti hem Şam yönetimi Rojava Devrimi'ni bas-

tırmak için aynı cephede, elbirliği halinde. Biri Halep'e saldırıyor, diğeri Afrin'e. Bunları dikkatli değerlendirelim; kimin ne olduğunu ya da bu dünyanın ve bölgenin nasıl bir bölge olduğunu, Kürt sorununun nasıl bir sorun olduğunu, Kürdistan'ın bölünmüşlüğünün ne anlama geldiğini çok net bir biçimde bu pratik durumlar ortaya çıkarıyor. İyi anlayalım. Demek ki şimdiye kadar Önder Apo'nun geliştirdiği eleştiriler, düşünceler gerçekten yanlış, hatalı değilmiş, hepsi pratikte nasıl bir gerçekliği ifade ediyor, bunu zaten yıllarca Kuzey'deki mücadelede gördük, Güney'deki durumda gördük, Rojhılat'ta gördük, ama şimdi bütünlüklü bir biçimde ve çok somut olarak Rojava Devrimi'ni boğmak için neredeyse el birliği halinde yürüttükleri saldırıda çok daha net olarak görüyoruz. Bu devrim bir yıldır böyle bir kuşatmaya, bütün karşıtların elbirliği ederek boğmak üzere yürüttükleri saldırılara karşı direnerek yaşıyor. Bu bakımdan Rojava Devrimi'ni ve bir yıllık direnişi dikkate almak ve önemsemek lazım.

Bu direnişin derslerini iyi bilince çıkarmak gerekiyor. Böyle bir direniş yürüttüğü için Rojava Kürdistan halklarını tabii ki kutlamalıyız. Gençlerini, kadınlarını, selamlamalıyız. Gerçekten de büyük bir cesaret ve fedakarlık gösterdiler. Baştaki o genel anlayışların ve küçük olmanın yarattığı ürkeklik, zayıflığı böyle bir direniş içerisinde adım adım aştılar. Şimdi bilinçli, örgütlü, kendine güvenli, her türlü saldırıya karşı göğüz germe gücüne sahip, özgür ve bağımsız yaşamakta sonuna kadar ısrarlı bir insan ve halk duruşu ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bunu devrim kutlamalarında net görüyoruz, devrimi boğmak için yürütülen her saldırı karşısındaki duruşta ve direnişte görüyoruz. Bunlar büyük gelişmeler, tarihi gelişmeler. Tabii ders çıkartmamız gereken gelişmeler.

Şehir ve ova gerillacılığının yapılabilirliği ispatlandı

Askeri boyut bakımından da Rojava Devrimi'nin gerilla mücadelemize katkıları var. Özellikle de Kuzey'de geliştirmeye çalıştığımız yeni dönem Devrimci Halk Savaşı'nın stratejik bütünlüğe ulaşması bakımından Rojava Devrimi önemli pratik dersler ortaya çıkardı. Kuzey'de dağa dayalı ova ve şehir gerillacılığını geliştirmek aslında geçen dördüncü stratejik dönemde Devrimci Halk Savaşı'nı başarı çizgisine çekebilmenin temel boyutuydu. Bunu anlamada yetersiz kaldık, sahiplenmede hiç oralı olmadık, pratik uygulamasına hiç kafa yormadık. O kadar imkanın, gücün olduğu yerde aslında ilgisizliğimizle, dikkatsizliğimizle bir tarafa ittik. Eğer 2010-12 savaşında önümüze koyduğumuz hedefleri tam başaramadıksa, yarım kaldıysa bu tutumdan dolayı oldu. Bu noktada Rojava pratiği oldukça önemli, yol gösterici. Ovada, şehirde de gerillacılığın yapılabileceğini, gerillanın örgütlenebileceğini, gerilla savaşının yürütülebileceğini bize gösterdi. Bunun tarzını, taktiğini, örgüt sistemini ortaya çıkardı. Büyük bir katkı yaptı gerillacılığa. Kuzey'de yapmak isteyip de yapamadığımızı Rojava yaptı. Sonuçlarını diğer parçalardaki devrimci çalışmalarımızla birleştirmemiz gerekiyor. Eğer iyi birleştirilir ise o zaman her alanda, her zaman başarı, zafer kazanan bir gerillacılığı rahatlıkla geliştirebiliriz. Bu alandaki tecrübe çok öneli bir düzeyi ifade etmektedir. Bu bakımdan tarz ve taktik bakımından gerillaya önemli açılımları, katkıları var. İncelenmeye değer, derslerini çıkartıp gerillaya taşımaya değer sonuçlar bunlar. Hiç de küçümsememek, hafife almamak gerekli.

Bir bütünlük halinde de görmek lazım. Rojava'daki devrim kendi başına olmadı; dördüncü stratejik dönem planlamasının bir sonucu olarak, bir parçası olarak gelişti. Rojava'daki ova ve şehir gerillacılığı da yalnız başına var olmuyor. Kuzey'de, Güney'de, Doğu'da, özellikle dağlık alanları esas alan gerilla mevzilenmesinin ova ve şehre doğru Rojava'da yayılması, uzaması anlamına geliyor. Böyle bir bütünlüğü vardır. Bu bütünlükten de hiçbir zaman koparmamak gerekli. Bu bütünlük içinde ele alınmazsa yürümez, ayakta kalmaz, kaybeder. Bir de doğru anlaşılmaz. Bu bakımdan da hem bu bütünlüğü görmek, hem de taktik ve tarz bakımından şehir ve

ova gerillacılığı nasıl gelişebilirmiş, onun derslerini çıkarmak ve bu tarzı Kürdistan'ın başta Kuzey olmak üzere Doğu'ya, Güney'e her yere yayabilmek lazım. Eğer öyle yapılırsa gerilla duruşu taktik ve tarz bakımından açılım yapar, zenginleşir, gelişir.

Sonuç olarak devrimin ilerletilmesi konusu üzerinde de kafa yormak lazım. Birinci yıldönümünü yaşıyoruz, ama kritik bir noktada olma durumu devam ediyor. Rojava Devrimi'ne karşı tam bir kuşatma var. Küresel ve bölgesel güçler, hatta Kürt işbirlikçiliği, ihaneti el ele vermiş, devrimi boğmak için en üst sınırda bir kuşatma yürütüyor, saldırıyor, çok yönlü ambargo uyguluyor. Amerika, Avrupa, Türkiye, İran, Suriye, Arabistan, İsrail'in tutumu öyledir. KDP başta olmak üzere milliyetçi Kürt çevrelerin tutumu böyledir. Bunlar el birliği halindeler. Demek ki, Rojava'daki özgürlük devrimi bunların hepsinin çıkarına zarar vermiş, darbe vurmuş, deyim yerindeyse arı kovanına çomak sokmuştur. Bunun için şimdi hepsi birden saldırı halindeler. Başka yerde birbiriyle karşıt olan güçler Rojava Devrimi'ni boğma noktasında aynı safta yer alıyorlar, ortak cephe oluşturmuş durumdalar. Resmen olmasa bile fiili durum böyledir. Bu temelde kendileri için zararlı gördükleri bu özgürlükçü gelişmeyi boğmak istiyorlar. Buradan küresel kapitalist sistem gerçeğinin ne olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla Kürdistan'ı bölüp parçalayan Kürt soykırım rejiminin nereye dayandığını daha iyi anlıyoruz. Burada mevcut ulus devlet statükoculuğunu, hangi parti ve eğilim tarafından yönetilirse yönetilsin Kürtler karşısında birlik halinde olduklarını görüyoruz. İran'la Türkiye aynı cephededir. İsrail ve Arabistan aynı cephede yer alıyorlar. Rojava Devrimi'ne karşı yaklaşımlarında hiçbir ayırım yok. Her birinin Kürtler üzerinde kendine göre politikaları var. Bu politikaların özgür Kürt tarafından bozulmasını istemiyorlar.

Bu noktada KDP gerçeği de daha iyi anlaşılıyor. Rojava'da küçük bir Kürdistan parçasına, halkın nefeslenmesine, özgür Kürt'e bunların hiçbirisi izin vermiyor. Bu kadar bir Kürt karşıtlığı var. Deniliyor ki, Güney Kürdistan'a veriliyor, bak biz Kürt karşıtı değiliz! Alman savcıları mahkemede, biz de Kürt halkına, onların haklarını elde etmesine karşı değiliz, diyordu. Kendine göre karşı olmadıkları bir Kürt duruşu olduğunu söylüyorlardı, ama özgür Kürt'ü de terörist olarak yargılıyor ve etkisizleştirmeyi hedefliyorlardı. Güney Kürdistan'daki duruş onu yansıtıyor. KDP çizgisinin aslında Kürdistan'ı bölüp parçalayan, Kürtlere soykırım uygulayan, Kürt'ü inkar eden, imha etmek isteyen sistemin bir ucu olduğunu şimdi daha iyi görüyoruz. Böyle bir imha ve tasfiye uygulanırken Kürtleri denetim altında tutma görevi bulunmaktadır. Bilerek ya da bilmeyerek olsun politik ve stratejik olarak oynadığı rol budur. Onun için onlara izin veriliyor; parti de oluyorlar, silahlı da oluyorlar. Bunlara göz yumuluyor, fırsat veriliyor. Niye? Özgür ve irade kazanmış bir Kürdistan'ı, Kürt demokratik ulusal duruşunu boğmak, yok etmek için! Bu temelde yürütülen mücadeleye içten destek versinler diye! İç parçaları, uçları olsunlar diye! En azından şimdiye kadar bu çizginin oynadığı rol budur.

Bunu uluslararası komploda net gördük. 1992'den beri, Hewlêr'deki yönetimin oluşumundan bu yana bu yaklaşımı tanıyoruz. Bu yönetimin, onu temsil eden meclisin aldığı ilk kararın ne olduğunu biliyoruz. Bunlar unutulmuş şeyler değildir. Son olarak Rojava Devrimi karşısındaki duruşta da görüyoruz. Tabii daraltılmıştır, teşhir edilmiştir, önemli ölçüde değişime uğratılmıştır, ama zihniyetin temelde değişmediğini Rojava Devrimi'nde görüyoruz. Eğer ulusal kongre Önder Apo'nun öngördüğü beş ilke, dört pratik görev temelinde olursa bu durum belki aşılabilir, değişebilir. Zaten bu düzeyde engel olmaktan çıksın diye bu kadar çok çalışıyoruz. Fakat Rojava'da görülen de aynı tutumun devamıdır. Mevcut olarak devrime dayatılan bir devletleşme de değil, Güney'deki gibi bir soygun çizgisinin, iktidarının, yönetiminin gerçekleştirilmesidir.

Özsavunma konumu güçlenmeli

Rojava'da mevcut durumu tehdit eden budur. Devimin ilerlememesinin, özellikle ulusal demokratik boyutta zayıf kalmasının nedeni budur. Bu durumda demokratik toplum örgütlülüğünü geliştiriyoruz. Diğer yandan özsavunma konumunu güçlendiriyoruz. Fakat ulusal demokratik sistem olma konusunun gelişimi önünde engeller var. Görünüşte yeni bir iktidar gücü, baskı gücü yaratmak için çaba harcanıyor, öyle görünüyor, ama özünde o da değildir. Güney'de bu kadar imkan, varlık her şey bazı çete grupları tarafından nasıl soyulup soğana çevrildi, yağmalandı, talan edildiyse, türeme zenginler ortaya çıkartıldıysa, şimdi Rojava'daki devrimin gelişimi de bunun için bir fırsatın doğması olarak değerlendirilip bu sefer de leş kargaları gibi Rojava'daki imkanlar üzerine yüklenmek istiyorlar. Güney'deki duruma bakarak bazılarının ağzı sulanıyor, yeni kimler kimler olabilmek için yanıp tutuşuyorlar. Bu temelde de dayatma halindeler. KDP kuşatmasının anlamı budur. Güney'deki gibi kırk haramiler iktidarın Rojava Devrimi'ne dayatmaya çalışıyorlar. Nasıl ki Güney'de KDP-YNK ittifakına dayalı iki partili bir diktatörlük, soygun düzeni kurulduysa, Rojava'da da KDP-PYD ittifakına dayalı iki partili benzer bir soygun diktatörlüğü kurmak istiyorlar. Gelin bölüşelim, paylaşalım, bu iyidir diyorlar, dayatma budur. Rojava Devrimi'ne, Rojava halkına şimdi bunu dayatıyorlar. Bu zorluk, yokluk böyle bir dayatmaya karşı direnme temelinde ortaya çıkıyor. Bu bakımdan anlamlıdır, değerlidir. Anlamına iyi varmak gerekir. Özgürlük ve demokrasi değil, tamamen hakim olmuş, halka nefes aldırmayan bir düzen kurmak isteniyor. Rojava'daki devrimci güçlere, Özgürlük hareketine bunu açıkça dayatmak istiyorlar. Durum bu düzeydedir ve ciddidir. Önceden de böyleydi, anlaşılırdı, şimdi daha da somutlaşmış durumdadır.

Rojava Devrimi gerçekten yeni bir iktidara, bir iki partinin ortak diktatörlüğüne mi dönüşecek, yoksa yeni bir toplumsal demokrasi, halk demokrasisi olarak mı gelişecek, ilerleyecek! Böyle bir ikilem içerisindedir. Devrimi yapanlar Demokratik Konfederalizmi inşa ederek toplumsal demokrasi çizgisinde devrimi ilerletmek istiyorlar. Aslında devrimde hiç payı olmayanlar, ama sırtlarını Kürdistan'ı bölüp parçalayan, Kürtlere kültürel soykırımı dayatan sisteme dayandırarak, oradan aldıkları güçle özgür ve demokratik yaşam isteyen Rojava toplumuna bu sefer Kürt kimliği altında yeni bir devletçi diktatörcü sömürü dayatmak istiyorlar. Aslında devrimin bundan sonra ne olacağı, nereye gideceği, bu mücadelenin yürütülüşü ve sonuçlarıyla belli olacak.

Kuşkusuz Kürtlerin birliği temelinde ulusal demokratik zihniyete dayalı bir demokratik ulus yaratmak ve bu temelde demokratik bir yönetime ulaşmak önemlidir. Ancak böyle bir yönetimin gerçekleşmesi açısından sadece Kürdistan'la sınırlı kalmamak, Suriye genelinde de demokratik özgürlükçü bir politikanın hakim kılınmasını sağlamak açısından Suriye genelinde demokratik güçlerle ittifak içinde olmak çok önemlidir. Hem uluslararası güçlerin, hem rejimin, hem demokratik olmayan muhalefetin, hem de iktidarcı ve devrim karşıtı çeşitli Kürt çevrelerinin oyunları esas olarak böyle boşa çıkarılabilir. Önder Apo daha baştan sadece altı Kürt şehrini kurtarmakla sorun çözülmez, Suriye'nin genelinde demokratik bir hareket ve birlik yaratmak çok önemlidir demiş, bunu her fırsatta hatırlatmıştır. Bu açıdan Suriye'de de Türkiye'deki HDK gibi bir hareket ve oluşum yaratmak, yeni Suriye'yi bu temel üzerinde şekillendirmek çok çok önemlidir. Suriye'de hem rejim hem de muhalefetin halklar açısından meşruiyeti olan bir politika ve bir proje üretememesi Kürtlerin izlediği üçüncü yolun doğruluğunu kanıtlamıştır. Aslında birçok dış güç de farklı biçimde de olsa bir üçüncü yol arayışı içindedir. Bu gerçekler de dikkate alındığında Suriye'de tüm siyasi ve toplumsal kesimlerin, etnik ve dinsel toplulukların özgür ve demokratik olarak özgünlüklerinin özerkliğini yaşayacağı bir Suriye projesi pratikleşecek ve kazanacak tek projedir. Böyle bir projede ısrarlı olmak Rojava Devrimi'ne yönelik tüm saldırıların panzehiri olarak görülmeli ve bunun üzerinde ciddi bir biçimde durulmalıdır. Bu gerçekleşirse her türlü saldırı kırılıp boşa çıkarılacağı gibi, oluşacak yeni demokratik Suriye'de Kürtlerin her bakımdan etkisi artacaktır. Demokratik Suriye'nin demokratik özü ve temeli olacaktır. Suriye, Rojava Devrimi'nin özgürlükçü ve demokratik karakteriyle mayalanacak, özgürlükçü ve demokratik bir Suriye yaratma gerçekleşecektir.

Tabii Kürdistan'da ortaya çıkan durum sadece Rojava'yla sınırlı da değil, Çünkü Suriye'deki gelişmelerin de bir parçası, Ortadoğu'daki durumun da bir parçasıdır. Kürdistan, Suriye ve Ortadoğu'daki savaşın gidişatına göre de Rojava Devrimi'nin bundan sonraki seyri belirlenecek. Yerel düzeyde de devrime bir dayatma var ve ciddidir. Bu nedenle demokratik olmada diretme, onun zorluklarını göğüsleme çok çok önemli, çok tarihidir. Bunun daha çok anlaşılması, daha çok izah edilmesi, halka topluma daha çok taşırılması gerekiyor. Ancak bir toplumsal bilinç, direnç ve demokratik irade geliştirilerek bu dayatma kırılabilir. Bu gerçekleri yeterince ortaya çıkarıp baskıları, dayatmaları teşhir ederek, deşifre ederek bu dayatmaları kıramazsak, toplumu bilinçlendirerek bir toplumsal duruş, toplumsal direniş ortaya çıkaramazsak bu saldırıları boşa çıkarmayız. Çünkü devletçi, iktidarcı eğilimlerin bir temeli olduğu gibi, dış destek ve ambargolarla güçlendirilmek, özgürlükçü demokratik toplum iradesi kırılmak istenmektedir. O bakımdan da bu devletçi iktidarcı, çeteci sömürücü baskıcı sistem dayatmalarının daha fazla teşhiri, toplumun bu konuda bilinçlendirilip örgütlendirilmesi, buna karşı daha duyarlı bir ideolojik siyasi mücadele geliştirilmesi gereklidir. Rojava Devrimi'nin şu anki durumu ve önündeki en büyük tehlike böyle ortaya çıkıyor.

HEP KAVGAYDI YAŞAMIM

SAKİNE CANSIZ (SARA)

'Yaman kızlar!'

Boykot günü gözaltına alınıp bırakılan kızlar sürekli konuşuluyor, tartışılıyordu. Aile çevresi bu konuşmalardan rahatsız olmuştu. Polisin bu kızlara kötü şeyler yaptığı duyumları alındığı için, aileler konuyu tartışmaktan kaçınıyor, namus meselesi olarak bakıyorlardı. Ama genel olarak toplum içinde sempati kazanmışlardı. Herkes onları 'yaman kızlar' olarak değerlendiriyordu.

Günlük olaylar yaşamımı etkiliyor, hatta değiştiriyordu. İlgi alanımdaki bu değişiklik, annemle, çevreyle ilişkilerime yansıyor. Genel solculuk devrimcilik, gruplaşmalar, fraksiyonlar şeklinde giderek daha somutluk kazanıyordu. Birbirine yakın fikirler, aynı tanımlar etrafında toplananlar yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. Sloganlar da değişiyordu. Olaylara yaklaşımlar farklılaşıyordu. Çok belirgin değildi henüz bunlar, ama artık her eylemlilik bunları teorik tanımlamalar ve bazı pratik tavırlarda ayrıştırıyordu. Okul ve derslerin anlamı azalıyor, çok planlı olmasa da okulu bir araç olarak kullanma yaklaşımları beliriyordu. Ders geçme, sınıfta kalmama esas alınıyordu. Onun dışında derslere düzenli girme ya da dersler bağlamında tartışma, öğrenmeden ziyade gelişmeleri sınıflara taşırma, oralarda tartışma öne çıkıyordu. İlerici, devrimci olarak bilinen hocaların derslerinde artık daha rahat tartışılabiliyordu. Faşist eğilimli hocalara da dersler adeta çekilmez hale getiriliyordu. Tartışmak istemezlerdi, ama ders de veremezlerdi. Sınıf mevcutları her derste değişirdi. Fakat son derste mutlaka yoklama fişi, 'tamamdır' şeklinde imzalatılırdı. Mevcudun tamam olup olmaması önemli değildi. Gelmeyen de geldi diye gösterilecekti! Tabii bu arada çok keyfi davrananlar da oluyordu. Derse girilmeyen zamanlarda devrimciliğe hizmet etme esas alınmalıydı, ama her zaman böyle olmuyordu. Henüz kimse tam olarak bunun bilincinde değildi ve rastgelecilik ağırlıktaydı. Ailelerden bunu fark eden olduğunda tepkiler artıyordu, onun için dikkat etmek gerekiyordu. Her aşırılık aleyhte sonuçlara götürebiliyordu... Okul bir başka buluşmanın zemini haline geliyordu giderek.

Gelişmeleri doğru kavramak, doğru saf tutmak için öğrenmek gerekiyordu. Birçok ad altında, birçok tanım ileri sürülerek bir şeyler yapılıyordu ve bunlar devrimcilik adınaydı, ama arayışlarıma yanıt değildi hiçbiri. Benim gibi olanlar çoktu. Devrimcilik hatır işi değildi. Tanıdıklar özel ilgileniyor, beni de kazanmaya çalışıyorlardı. Kendi siyasi görüşlerini yansıtan gazete, dergi ya da bildirilerini veriyor, aidat istiyorlardı. Daha ilk günden beri hiç hoşlanmadığım, bende sempati uyandırmayan tam tersine sloganlarının içeriğiyle, tavır ve davranışlarıyla tepki yaratan PDA'lılara bile aidat veriyor, gazetelerini alıyordum. Kimin dergisini, bildiri ya da gazetesini alsam hemen onlardan sayılıyordum! İlk dönemde bu yönlü yaklaşımlar çok yoğundu. Amaç da kazanılan her insanı kendi hanelerine yazma, birilerinin gözüne girmeydi. Bana hep itici geliyordu bu yaklaşım; hemen kapma anlayışı barizdi.

Evde kitap okumak baştan beri en tehlikeli, en çok tartışma yaratan işti. Ders çalışma biçiminin değişmesi annemin dikkatinden kaçmamıştı. Kitaba bu kadar tepki nasıl oluşmuştu? Kendisi çok duyarlıydı. Gelişmelere karşı açık oluşumuzu fark ediyordu. Genç kız dünyam sarsılmıştı. İstemler, davranışlar günden güne değişiyordu. Arkadaş çevresi de değişiyordu. Misafirlikler, 'çay günleri' işin görüntü yanı oluyordu. Bir araya gelme amacı değişmişti artık. Teyp çalıp oynama, giyim kuşam, çeyizler üzerine konuşma, basit yaramazlıklar yapma yerine; arayışları canlı tutma, siyasal gelişmeleri anlamaya çalışma, ismi çıkmış kahraman devrimcilerin hikayelerini anlatma sohbetlerimizle de olsa olumlu bir durumdu. Daha önce dar kalan; mahalle, okul arkadaşlığıyla sınırlı olan bu ilişkiler giderek genişliyordu. Bu arayışlar Öğretmen Okulu'nda veya Kız Sanat Okulu'nda okuyanlarla da sürekli görüşme imkanı doğuyordu. Hepimizi bir araya getiren aynı duygu ve düşüncelerdi. Tabii annem garip bir şekilde izliyordu beni. Hem öyle izliyor ki, eski misafirlik ölçülerinin nerede, hangi davranışlarla bozulduğunu çok iyi fark ediyordu. Bu dönemin en belirgin yönlerinden birisi de genç kızların erken sigaraya başlamaları ve bunu bir özgürlük gibi görmeleriydi. Sanki sigara içtiklerinde özgür oluyorlardı ve bunu herkesin içinde yapmak bir özgürlük ölçüsüydü. Asla benimseyemedim bu durumu tabii ki.

Okumak tartışmak mutlu ediyordu beni

Annem, adeta gölgem gibiydi. Sürekli beni takip ediyor, ne yaptığımı anlamaya çalışıyordu. Kızlarla buluşmalarımızdan sonra eve döndüğümde tavırları hiç çekilmezdi. Koklar sigara içip içmediğimi anlamaya çalışırdı. Yine nakışları inceler ne kadar yaptığımı anlamak isterdi. Şüphelendiği için de bazen gizliden işaret koyar, nakışı ya da danteli işleyip işlemediğimi o şekilde tespit etmeye çalışırdı. Tabii bunları tartışmalarımız esnasında öğrenirdim, kendisi itiraf ederdi. Oysa ben, ondan izinsiz bir şey yapmazdım, bir yere gitmezdim, yalan söylemezdim. Fakat yeni ilişkilerde her şeyi ona açık söylemek sıkıncalı oluyordu. Anlayışlı karşılasa birçok şeyi ona söyleyerek yapardım. Ama anlamıyordu. O yüzden her şeyi söylemiyordum. Tabii onun sezgileri güçlü olduğu için anlıyor, tahmin ediyordu. İşi gücü beni denetlemek, izlemek ve engellemekti. Evde ağabeyim yoktu. Çoğu zaman metropollerdeydi. Bu durumda evin büyüğüydüm ve üstelik kız çocuğuydum. Ortada henüz ona göre çok somut bir çalışma olmasa da, ısrarlı ve inatçı olmam, bir eğilim biçiminde devrimciliği seçmem; bunun arayışlarını gün geçtikçe daha cüretlice yapmam onu endişelendiriyordu. Diğer kardeşlerimi de düşünüyordu. Çünkü hepsi benden etkileniyordu.

Annemin evdeki bu sıkı denetimi hepimizi rahatsız ediyordu. Evdeki yasaklar mekanizması onun elindeydi. Bu da beni temkinli hareket etmeye zorluyordu. Ancak tahammülü aşan yaklaşımlardı bunlar. En basit bir kitabı, romanı bile okumam sorun oluyordu, mutlaka tartışma çıkıyordu. Bazen elimdeki kitabı almaya, yakmaya kadar işi vardırıyordu. Kitaplar arkadaşlarımındı. Her şeyden önce kitap almak yasaktı. Kitapların o şekilde yok edilmesi beni arkadaşlarım karşısında mahcup duruma düşürüyordu. Kitabını ödünç aldığım bir arkadaşıma 'kitabı annem yaktı, üzgünüm' demek ne kadar zor bir şeydi! Yerin dibine giriyordum, böyle bir şey yaşandığında. Bir kitabı bile okuyacak ortam bulamamak, onun yırtılması, yakılması ne kadar büyük bir ayıptı! Ki kitaplar çok değerliydi. Ben de kendimce yöntemler buluyordum. Bazen ders kitaplarının arasında okuyordum, bazen de herkes yattıktan sonra. Yattığım odanın kapısı kilitleniyordu. Işığın da sızmasını engelleyince okumak daha rahat oluyordu. Fakat annem bunu da fark etmiş, odanın anahtarını yanına almıştı.

İlk okuduğum kitap Julyus Fucik'in Dar ağacından Notlar kitabıydı. Sonra Gorki'nin Ana'sını okumuştum. Her iki kitap da çok etkilemişti beni. Bu kitaplar elden ele dolaşırdı. Her okuyan, kitaplarda etkileyen yanları tartışmak isterdi. Böylece defalarca okumuş gibi olurduk. Yine kitaptan ne kadar anladığımızı, ne kadar doğru algıladığımızı ölçmüş olurduk. Mahallede Perihan, Cemile, Nimet, Fethiye gibi arkadaşlarımın hepsi bu içerikte kitapları okuyordu. Bu okuma işi giderek mahallede yaygınlaşıyordu. Kimde hangi kitapların olduğu çabuk yayılırdı. Evde kitap barındırabilenler çoktu. Onların aileleri benim annem gibi yasaklamıyordu. Türkan Çakmak'la okul arkadaşıydık. O daha sonra Öğretmen Okulu'na devam etti. En rahat dolaşabilen, evde fazla engelle karşılaşmayanlardan biriydi. Onun için de her yere girip çıkabiliyordu, girişkendi.

Ali Aydın beden öğretmenimizdi. Dersim'de okumuş, liseyi bitirdikten sonra üniversiteye gitmiş ve bu defa aynı okula öğretmen olarak dönmüştü. Bu nedenle sevilirdi. Kendi doğduğu yerde kendi çevresine hizmet olarak algılanırdı öğretmenliği. Üstelik karate, tekvando, cirit, atlama vb spor dallarına ilgisi vardı. Devrimcilerin kendilerini korumalarını sağlamaları için fizik olarak da çok güçlü yetenekli olmaları gerekiyordu. Faşistlerin karateye çok önem verdikleri biliniyordu. O halde Tunceli Lisesi'ndeki bu fırsat neden değerlendirilmesindi? Daha önceleri 'faşistlerin işidir' şeklinde tanımlanan karate, tekvando vb şeylere ilgi gelişmiş, diğer imaj kırılmıştı. Kaldı ki, hocası da devrimciydi ve Dersimliydi. Bu yüzden daha cazip geliyordu. Öte yandan saz kursları açılmıştı. Kızlı erkekli kursa gidenler çoğalıyordu. Böyle bir çalışma vesile edilerek bir araya gelme, fırsat olarak değerlendiriliyordu. Biraz kendiliğinden gelişse de, ailelerin bu tür şeylere tepki göstermemeleri, tehlikeli bulmamaları hesap edilerek bu tür kurslara gidiliyordu. Tüm aileler çocuklarına hep aynı uyarıyı yapıyordu; devrimci olmayın, politikayla uğraşmayın, bunlar bir felakettir. Bu, hepsinin ortak korku ve endişesiydi.

Ecevitçiliğim, Ecevit'in mitingdeki ilginç tavrıyla değişiyordu. Ecevit çok iyi yapmıştı! Evet, "halklara özgürlük!" sloganı onun kemalist damarına basmıştı. "Halklar yoktur halk vardır... Bunlar bir avuç halk düşmanı, provokatörlerdir... Kovancılarda MHP'liler beni taşladı. Burada da bu halk düşmanları... Onlar sizin çocuklarınız değil... Onları iyi tanıyın! Onları içinizde barındırmayın..." diyerek bir anda halkı kışkırtan, ortalığı kızıştıran, gerçekten provoke eden Ecevit, ne iyi yapmıştı! Aslında o mitingde zaten eskisi gibi çok Ecevitçilik tavırlarına girmemiştim. Duvarlara yazılar da yazmamıştım. Ama Ecevit mavisi gömlekle gidip, onun konuştuğu yeri görebileceğim şekilde saf tutmuştum. Ve hala Ecevitçiydim. Yalnız bu Ecevitçiliğim genel devrimciliğimle çelişmiyordu. Ancak ne olduysa, o gün oldu. O gün Ecevitçiliğim bitti. 'Halklar yoktur, halk vardır...' sözü, bir anda Ecevit'i benim gözümde ve benim gibi birçok insanın gözünde bitirdi. Ve bu söz hepimizin gözünü açtı adeta. Ecevit solculuğunun aslında sağcılıktan hiçbir farkı olmadığını o zaman anladık. Düzenin başka bir versiyonuydu Ecevit. Ve kemalizmin gerçek temsilcisiydi, savunucusu, bekçisiydi.

Güzel güneşli bir gündü. Belediyenin önü iğne atsan yere değmeyecek şekilde doluyor taşıyordu. Ecevit konuşmaya başlar başlamaz; farklı pankartları, dövizleri taşıyan bir grup; "Halklara Özgürlük!" sloganı atıyordu. Halklar!... Halklar... Neden bu kadar öfkelendirmişti Karaoğlan'ı? O ana kadar Karaoğlan o şekilde çirkinleşmemişti. Eskiden tikleri bile bize göre güzeldi, ama şimdi tüm suratı çok yabancı, çok insanlıktan uzak geliyordu. Hepsini, hepsini o gün fark etmiştim. Daha önce güzel olan her şeyi tersine dönmüştü o an. Kimse başka bir şey söylememişti. O gün başka tanrılar da doğmamıştı. Karaoğlan da bir küçük tanrıydı beyinlerde, kurtarıcıydı... Bir anda yıkılıvermişti. Her şeyin mihenk taşı 'halklar' sözcüğü olmuştu sanki. "Halklar yoktur, halk vardır yalnızca... Türk halkı vardır..." Bu açık bir ırkçılıktı. Kürtlerin, diğer halkların inkarıydı! Orada toplanan ve yıllardır 'Karaoğlan' diyen o kitle, o halk kimdi peki? Türk müydü? Hayır! İşte Karaoğlan'ın yüzündeki maske düşünce ortaya 'solcu!' olduğunu söyleyen bir ırkçı çıkmıştı. Artık MHP'lilere söz söylemesi, Türkeşçileri kötülemesi bir anlam ifade etmiyordu. Yıllarca it dalaşlarını bize bu şekilde kendi gerçeğimize yabancılaştırmak amacıyla yapmışlardı. Herkes görüyordu ki, slogan atanlar halk düşmanı değil, kendi evlatlarıydı. Tanıdıktı hepsi. Polis Ecevit'in talimatını almış ve saldırmıştı. Pankart tahtalarıyla dövüyordu hem de. Öyle ki provokasyona gelenler de, aynı sopalarla kendi çocuklarına saldırıyorlardı. Saldırdıkları 'Türkeş'in kurtları' değil, kendi çocuklarıydı. Onlara göre pankartlar işi bozuyordu. Onları indirtmek lazımdı, çünkü 'karışıklık' yaratan bu dövizlerdi. Aşırılıklar yapılmamalıydı devlete karşı!..

Ecevit'in resmine bile tahammülüm kalmamıştı

O miting bir dönüşüm yaratmıştı bende. İlk iş olarak evde Ecevit'in özenle çerçeveletilmiş fotoğrafını duvardan indirip yere vurdum. Annem bir çığlık atarak "delirdin mi kızım" dedi. Evet delirmiştim. O güne kadar çok delice bağlandığım Ecevit, benim tanıdığım gençleri, devrimcileri dövdürmüştü. Hem de "halkların kardeşliği" sloganı attıkları için! Onun resmini kırarak, aslında farklı bir rotaya girmiştim. Yeni bir başlangıçtı bu yaşantımda. Kendiliğinden olsa da onu yaratan koşullar vardı ve bütün bunlar beni kendi öz gerçeğimle buluşturmada önemli bir halkayı oluşturuyordu. Her soru işareti beni kendi çapımda araştırmaya itiyordu.

Kardeşlerim genellikle olumlu yaklaşırlardı. Ama ortanca kardeşim Ali,

“Kavgayı, bir kadınla, bir anneyle yürütüyordum. Yani hem kendi cinsimle hem en yakınımla. Tüm bunlara rağmen hiçbir zaman “keşke erkek doğsaydım” demedim. O her defasında “keşke kız olmasaydın” dediğinde ben kadınlığı daha çok seviyordum. Kendisinin savaş tarzı beni henüz hiç hazır olmadığım müthiş bir kavganın içine itiyordu. O bunun tam olarak farkında değil ya da nerelere varacağını tam kestiremiyordu.”

biraz daha uysal ve anneme bağlı. Annem de onun bu halinden yararlanıyor ve tembihliyor. Zaman zaman da beni takip ettiriyor. Nerelere gidip geldiğimi kontrol etmek istiyor. Nerelere gittiğimi kanıtlasa bana daha yönelecek. Bunları sezinlediğim için daha dikkatli davranıyorum. Ama bazen de her şeyi göze alıyorum. Birbirimize karşı müthiş savaş yürütüyoruz. Ne o taviz veriyor, ne de ben!.. Beni maddi şeylerle çekmeyi deniyor. Bunu bile bile deniyor. İyi giydirmeyi bir hüner sayıyor. Piyasaya çıkmış yeni moda giysileri caydırıcı şeyler olarak görüyor. Özentilerim, istemlerim ondan yana kaysa rahatlayacak, umutlanacak. Ama ben zaten hala o dünyadayım.

Çıkışlarım, arayışlarım hala çok sıradan, çok bilinçsizce. Ve ben beni çeken, etkileyen zemine doğru yavaştan da olsa ilerliyorum. Ne dayak, ne küfür, ne özendirme hiçbiri caydırıcı olmuyor. Tabii annem devletin polisinden, askerinden çok daha etkili o an için. Evde örgütlü bir kurum gibi. Bütün duyargaları bizim üzerimizde. Siyasete bulaşmayalım, ama başka ne yaparsak yapalım! Oysa ortada bir şey yok henüz. Tek tük bazı kitapları okumaktan, belli düzeylerdeki tartışmalara katılmaktan veya onları izlemekten başka bir şey yapmıyoruz. Bu kadar sıradan bir durumdan ürküntü duymasına ne gerek var? Hayır, ama belli ki, o bu kadar basit ele almıyordu. Zekiydi, sezgileri güçlüydü. Bizi tanıyordu, beni kaybetmek üzereydi. Beni kurtarmaya çalışıyordu. Ona göre bir ucundan tutarsam bir yere bağlanırsam artık beni vazgeçiremezdi. Ne nişanlılık, ne evlilik, ne de okul hiçbiri engel değildi... Ve aslında bütün bunları bana kendisi öğretiyordu. Benimle olan savaşı, bende savaşkanlığı geliştiriyordu.

Kavgayı, bir kadınla, bir anneyle yürütüyordum. Yani hem kendi cinsimle hem en yakınımla. Tüm bunlara rağmen hiçbir zaman “keşke erkek doğsaydım” demedim. O her defasında “keşke kız olmasaydın” dediğinde ben kadınlığı daha çok seviyordum. Kendisinin savaş tarzı beni henüz hiç hazır olmadığım müthiş bir kavganın içine itiyordu. O bunun tam olarak farkında değil ya da nerelere varacağını tam kestiremiyordu.

Babam sanki bizim bu yoğunlaşan kavgalarımızı biliyordu. Kim bilir belki o da bilerek yapmıştı ya da güzel bir tesadüftü, şanstı. O yıl da annemi Almanya'ya götürme kararına varmıştı babam. Buna en çok ben sevindim haliyle. Üzerimizde kocaman bir silindir gibiydi. Onun kalkması hepimizi de rahatlatacaktı. Ağabeyim de o sırada üniversitede okuyordu.

Annem giderken Ankara'da Metinleri de görüyor. Metin'i tembihliyor mu, baskı, töhmet altına mı koyuyor her ne ise, onun cephesini kendisince garantiye alıyor! “Oğlum biz evde yokuz, sen Dersim'e bu süre içinde gitme sonra söz olur. Dönüşte birlikte gideriz” diyor. Herkese hükmediyor. Hükmetmek istiyor. Ne garip bir kadın! Kim bilir belki Metin'i de etkileyip siyasete çekeceğimi düşünmüştür. Yoksa namusu koruma öyle olmazdı. Nişanlıydık, annesi babası vardı, ailesi Dersim'deydi. Açıkça ambargo uygulamıştı bize.

Metin kurallara geleneklere bağlı biri, hoşuna gitmese de dikkate alıyor annemin söylediklerini. Ve gerçekten o yıl tatilde dahi Dersim'e gelmedi. Ama aradan geçen bu süreçte birçok şey olmuştu. Yazdıkları bana giderek yabancı geliyordu. Anneme duyduğum tepki o ilişkiye de yansıyordu. Onun yönlendirmesi altındaki her şey bende tepki yaratıyordu. Daha önemlisi de kaba anlamda da olsa devrimciliği tercih ediyordum. Bu arayış içindeyken mevcut ilişki düzeyi çok öne çıkmıyordu artık. Tabii bu kendiliğinden oluyordu. Mektuplarımda değiştiğimi, eski Sakine olmadığımı ifade etmeye çalışıyorum. Fakat değişen neydi, neyi arıyordum veya neyi yansıtmak istiyordum, bu henüz netleşmemişti. Çok şey öğrenmiş gibi her şeye kafa tutuyordum, çok aceleciydim. Tepkilerimi sağlam zeminlere oturtmadan, duygularla hareket ediyordum. Metin daha sakin ve olgun yaklaşıyor, anlamaya çalışıyor, mektuplarında biraz da ‘nasihat' ediyordu. Arkadaş çevremi iyi seçmemi, bazı tiplere fazla takılmamamı istiyor, özellikle bazı kız arkadaşlarımın adlarını vererek dikkat çekiyordu. Onların ilişkilerimizi zedeleyebileceğini düşünüyordu. Tabii bana akıl vermesi, arkadaşlarıma ilişkin söyledikleri hoşuma gitmiyor; birilerinin beni etkileyebileceğine inanmasına kızıyorum. Çocuk olmadığımı belirtiyorum. Halbuki etkilenme oluyordu. Ve o kızlara ilişkin söyledikleri çok abartı değildi. Bunu kabullenmemem fazla gerçekçi değildi. Annemin hep beni başkalarıyla kıyaslama yöntemi gibi geliyordu bana. Canımı sıkan yan buydu.

Bu nedenle, çelişkileri doğru biçimde çözme yerine onları derinleştirici bir yaklaşım içine giriyordum. Öyle ki, Metin'in uyarılarının yer aldığı mektubu, sözünü ettiği kızlardan Nimet'e de okudum, Metin'in yazdıklarını. Açık ki, bu konuda çok basit yaklaşıyordum. Arkadaşlığımız önemli olabilirdi, birbirimize sevgimiz saygımız da olabilirdi, fakat bu her şeyi ona söylememi, anlatmamı gerektirmiyordu. Nitekim Nimet o mektubu kendisine göre kullandı. Metin'le ilişkilerimizde uzaktan uzağa ortaya çıkan çelişkilerimizi derinleştirici yaklaştı.

Henüz deli dolu çağımızdayız. Kendi gücüyle savaşmayı kurallarına göre öğrenme, onun araçlarını kullanma yerine; sağa sola tepki, kestirmeci bir yaklaşım, yanlış bir isyancılık bizde öne çıkıyordu. Annemle kavgalarımda da bu yanın etkileri vardı. Onunla kavgam kaçınılmazdı, gerekliydi ve müthiş öğreticiydi. Beni devrimciliğe hızla itmişti. Kadını, kadınlığı sevmeyi öğretmişti. Kendi cinsimin devrimciliğini isteme, onun sevincini, gururunu duyma refleksleri henüz çok zayıf da olsa gelişmişti. Devrimci kadın beni en çok etkileyen şey oldu. Ama kendi cinsini sevmeyen, ona haksızlık edene de başta annemin şahsında olmak üzere hep öfke duydum, tavır koydum. Bu yüzden de Öğretmen Okulu'nda okuyan Aysel Doğanlar, Saime Aşkınlar, Türkan Çakmaklar, Nurhayatlar ve bunlar gibi devrimcilikten, çeşitli gruplardan etkilenen kızlar, benim ilgimi çekiyordu.

Ailem daha baştan Kıymet'i fazla sevmemişti. Kendisi öğretmendi, bu tür mesleklere sahip olan kızlar halk içinde ‘hayırlı kız' olarak tanımlanırdı. Üstelik siyasetle de uğraşıyordu, fakat annem onun fizik olarak da, davranış olarak da erkeksi tavırlarını pek beğenmemişti. Ayrıca çok serbest olması da annemin hoşuna gitmemişti. Ama asıl hoşuna gitmeyen, siyasetle de uğraşmaya başlamasıydı. Annemin bu ölçüleri beni etkilemiyordu. Kıymet'in bazı davranışları bana fazla çekici gelmese de siyasetçi yanı ilgimi çekiyordu. Aslında kim ilgiliyse, devrimcilikle uğraşıyorsa onunla tanışmak istemi beni çok çabuk bu çevreyle bir araya getiriyordu. Arkadaşlıklar biçim değiştiriyordu. Mahalledeki eski arkadaşlık ölçüleri değişiyor, daha siyasal bir bakış açısıyla kurulan ilişki ve ölçüler öne çıkıyordu. Henüz belirgin olmasa da, yeni bazı ilişkiler yeşeriyordu. Ama en çok ilgiyi çekenler, en çok etkileyenler hemen yanı başımızdalar. Ve çok geçmeden bu güzel çekiciliğin atmosferinde buluyoruz kendimizi, onun akışına gönül veriyoruz.

Yer varken, samanlığı seçmek

Genelde kim hangi grubun mensubu ise, hangi fraksiyona sempati duyuyorsa biliniyor, tahmin ediliyordu. Bireylerin yürüyüşünden konuşmasına kadar, kullandıkları sözcüklerden, attıkları sloganlara kadar her davranış bir eğilimi, bir sınıf özelliğini taşıyordu. Bunları belki tümüyle kestirmek, bu bağlamda adlandırmak mümkün değildi. Yalnız, teorik ideolojik bakış açıları herkesin yaşamlarına yansıyordu. Ortak özellikler bulmak bu anlamda zor olmuyordu. Mesela TİKKO'cular birbirlerine kirve, bacı derlerdi. Oldukça şekilciydiler. Askeri parka, potin, saç sakal şekli hep birbirine benzerdi. Kirlilik pasaklılık bir övünç vesilesiydi. Yaşamı yenileştirme, güzelleştirme yerine biçimsizleştirme; acıları, zorlukları göğüsleyen ruh güzelliği ve dinginliği yerine, onlara boğulma, onları sevme çaresizliğine sarılma kültürü vardı. Düzene tepki onun sunduğu olanaklara, maddiyata tepki iyiydi. Bazı davranışların özünde bu vardı. İlk tepkilerdi, biçimsizlikler bir yönüyle doğal karşılanabilirdi. Fakat onu bir ilke, bir yaşam biçimi haline getirmek kötüydü. İlgi uyandırmıyordu, iticiydi, devrimciliği yanlış yansıtmaydı ya da yanlış öğretmeydi. Amcamın oğlu İbo bizim eve geldiğinde annem çoğu kez onun özellikle bu yönüne tepki duyardı. Genç bir delikanlıydı, ama üstü başı kir, pas içindeydi. Hep ter kokardı. Fırsat bulamadıkları da doğru değildi. Bu bir yaklaşımdı... Mao'dan alıntılarla bu yaşam biçimlerine haklılık kazandırmak ise çok daha garipti. Çünkü zorlukları göğüslemek, her koşula karşı dayanıklılık ayrı, ama Mao'yu öyle dar, yüzeysel, kendine göre yorumlamak, uyarlamak çok ayrı bir şeydi. Maoculuğu kendi eksikleri ve yetmezliklerine alet etmeleri insana pes dedirtiyordu.

Halkın gözlemi çok önemliydi. Her şeye dikkat ediyor, tüm dikkatleri gençliğin üzerinde oluyordu. Bazıları her şeyi kendi anladığı biçimde yaşama geçirdiği için birçok ucubelik de çıkabiliyordu. Arayış içinde olan bizlerin de biraz izlediği bu yanlardı. İlk göze çarpan, dışa yansıyan söz ve davranışlardı. Çünkü davranış, söz bütünlüğü ilişkilere damgasını vuruyordu, belirliyordu. Bazen bir tek söz bile, çok anlam ifade ediyordu. Ama en genel anlamda devrimcilik: Cesaret, fedakarlık, atılganlık, zorlukları göğüsleme, onlar karşısında yılmama vb kavramlarda yüklüydü. Her haksızlığa karşı ne pahasına olursa olsun durmak, devrimciliğin temel ilkesiydi. Emek, çalışkanlık, yaratıcılıkta ifade bulan bu yüce olguyu, kişilikte doğru yansıtmak bu dönemde her şeyden önemliydi. İlk olarak nasıl yansımışsan, nasıl bir etki yaratmışsan uzun bir süre her şeyi belirleyen o oluyordu. Çünkü bundan başka ortada kurtarılan, somuta dönüşen bir yaşam yoktu. Herkes teorik bazı belirlemeleri, genel doğruları koyuyordu ortaya. Bunlara hemen inanmak, hemen bağlanmak, ‘benimdir' diyerek sahiplenmek, onun derin ruh halini herkeste görmek mümkün değildi.

Gençlik coşkusu, heyecanıydı çoğunda yaşayan. Çok sınırlı insan, derin bilinç birikimine sahipti. Sosyalistlik devrimcilik ölçüleri yerli yerine oturtulmamıştı daha. Tepki duyanlar açığa çıkmış, bir şeyler ateşlenmişti. Bu temeldeki istemler, fedakarlıklar, sıcaktı, canlıydı. Yaşam koşulları zorluyordu, bir diyalektik kanundu. Mutlaka, bir gelişmenin, bir değişimin olması zorunluydu. Fakat bölük pörçük, dağınık, istikrarsız ve genel kalıyordu birçok şey. Mevcut devrimcilik, siyasetçilik öze inmiyor, insanı tepeden tırnağa sarsmıyor ya da insanı etkileyen yanları açığa çıkarıcı rol oynamıyordu. Hala arayış var bir şeyler bekleniyordu.

Dağ mahallesindeki o evimizi annemin tüm baskı ve yasaklarına rağmen çok seviyorum. O evde, yaşadığım tüm dönemlerin güzelliğini hep canlı yaşadım, hep andım ve asla unutmadım. En küçük, en sıradan anılar bile bana sevinç verdi. İç içe birçok şey yaşamıştım. Hiçbirini diğerinden koparamıyorum. Yaşamı tanıma, geleneklerin baskılanmasını yaşama, onlara isyan etme... Bir yandan mevcut yaşam ölçülerine bağlı kalma, o yaşamda doyuma ulaşma, öte yanda; yeni arayışlar ve onun güzelliğini, sevincini, özlemini yıllara yayarak onlara ulaşma, onlarda büyüme istemi... Şimdi geriye dönüp andıkça kocaman bir ‘ah!' çekiyorum...

O süreçlerde çok kitap da okuyordum. Okumak, öğrenmek bana büyük keyif veriyordu. Derslere çok tutkulu değildim. Ezbere dayanan okul sistemi sıkıyordu beni. Ama toplumsal sorunlara ilişkin, ideolojik, politik, edebi konularda kitapları okumayı seviyordum. Benim için en zor şey sınıfta tahtaya kalkıp dersi anlatmaktı... Ama kendiliğinden bir tartışma, konuşma ortamında çok daha rahattım. Düşüncelerimi öyle bir atmosferde daha iyi ifade edebiliyordum... Okuduğum romanlarda beni etkileyen yanları anlatırdım çoğunlukla. Duygusal etkileme daha ağırlıktaydı. Fakat esas noktaları da belli yönleriyle yakalayabiliyordum. Bazen de esasın yerine bir ayrıntıya takılırdım. Olayları o küçük olgudan başlayarak ele alırdım, yorumlardım.

Evde altı kişi kalmıştık. Kardeşlerimin hepsi benden küçüktü. Evin sorumluluğu artık bendeydi. Annemin gidişinden sonra yaşamımız farklılaşmaya başladı haliyle. Yaşamın pratik tüm işlerini birlikte yürütüyoruz. Ev işlerini kim evdeyse o yapıyor. Yemeklerde sorun olmaması için, yemek tarifleri yapıp mutfağa asarak sorunu çözdük. Metin (küçüğüm, ona genellikle Meto diye hitap ederdim) benden daha güzel yemek yapıyordu. Tabii bu şekilde çok da yorucu oluyordu.

O yıl, yaygın bir uyuz hastalığı vardı. Munzur'da yüzüldüğünden miydi, havalardan mı bulaşmıştı, her nereden bulaştıysa evde de benim dışımda herkes uyuz olmuşlardı. Çok kötü bir hastalıktı. Kaşıntıdan eller, kollar yara bere içindeydi. İltihaplı yaralar açılıyordu. Her birini ayrı ayrı yatırmak, çamaşırlarını ayrı ve her gün yıkayıp kaynatmak, ilgilenmek, 24 saatte bir banyo yaptırmak yıpratıyordu insanı. Okul, ev işleri ve beş kardeşe bakmak!.. İlaçları yetiştirmek zordu, paranın çoğu ilaçlara veriliyordu. Sargı bezi, pamuk yetmezdi. Yatak çarşaflarını kaynatıp, strelize ettikten sonra sargı bezi olarak kullanırdım. Sürekli ilaç içinde olmak bana uyuzu bulaştırmamıştı. Bir ay kadar sürmüştü hastalık ve psikolojik etkisi kardeşlerimi oldukça etkilemişti, hepsi de zayıflamıştı. Bu beni üzüyordu. Anne baba yoktu, kardeşlerimin bu halde olması olumlu bir puan değildi. İyi bakmadığım şeklinde anlaşılırdı. Yakın komşular durumu biliyor, halime, halimize üzülüyorlardı, yardımcı olmak istiyorlardı.

Devrimcilikte arayış zaten beni duygusallaştırmıştı. Devrimcilik dertleri, kahırları, acıları ortak paylaşmak, onları göğüslemekti... Bir de evdeki bu karışıklıklar, onun sorumluluğu vardı. Bunlar bir yanıyla yorarken, zorlarken öte yandan da güçlendiriyordu. Gücümü aşsa da yapmak zorunda hissediyordum kendimi. Tabii aynı zamanda bu durum sorumluluk duygumu artırıyordu.

Tüm bunlar yanında nişanlılık olayı vardı. Mıdır amca ve Tonton ana hem benim devrimciliğe bulaşmamı, daha geniş bir arkadaş ortamına kaymamı istemiyor, onun rahatsızlığını duyuyorlardı, hem de evin bütün işlerinin altında ezilmemi istemiyor, içerleniyorlardı. Annemi babamı suçluyorlardı. Tonton ana bu nedenle bazen okul dönüşünü bekler, hazırladığı yemekleri getirirdi. Düşünmesi, yaşlı bir kadın olarak bu yönlü hizmet etmesi aynı zamanda duygulandırıyordu, daha çok da mahcup ediyordu beni. Onların kontrolü de giderek sıklaşıyordu. Yalnızlığımızı, yalnızlıklarını bizimle sık sık bir arada olmakla gidermeye çalışıyorlardı. Direkt müdahale etme, beni sınırlamaya yeltenme olmasa da –ki buna fırsat vermiyordum– yaşamıma çok müdahale etmelerine tepkilerimi tahmin edebiliyorlardı. Annem varken birbirlerinden cesaret alarak bazı şeyler söyleyebiliyorlardı, ama artık o derece rahat söyleyemiyorlardı. Fakat Metin'in adını kullanarak beni dolaylı eleştiriyorlardı: Tunceli küçük bir yerdi. Polis hemen herkesi rahat izleyebiliyordu... Dikkat çekecek şeylerden kaçınmak gerektiğini, rastgele herkesle arkadaşlık kurulmasının sakıncalarını yarı yumuşak, yarı sert biçimde söylemeye başlamaları onlarla tartışmayı da gündeme getiriyordu. Daha baştan bu tür müdahaleleri engellemezsem ilerde her şeye karışır-

“Dağ mahallesindeki o evimizi annemin tüm baskı ve yasaklarına rağmen çok seviyorum. O evde, yaşadığım tüm dönemlerin güzelliğini hep canlı yaşadım, hep andım ve asla unutmadım. En küçük, en sıradan anılar bile bana sevinç verdi. İç içe birçok şey yaşamıştım. Hiçbirini diğerinden koparamıyorum. Yaşamı tanıma, geleneklerin baskılanmasını yaşama, onlara isyan etme...”

lardı. Bunu hissettiğimden çabuk parlıyordum. Bu çok hassas bir konuydu. Beni daha babamın evindeyken bu derecede sahiplenmeleri, mallarıymışım gibi görmelerini kabullenemiyordum. Anneme bile tahammülüm yokken bu defa da nişanlımın annesi ve babasının böyle davranması kabul edilebilir değildi. Tahammül sınırlarımı aşıyordu bazı yaklaşımları. Buna hiç hakları yoktu. Henüz bir nişanlılık süreciydi. Her şeyi kesinleştirmelerini de anlamsız buluyordum. Durumu Metin'e izaha çalışıyordum, ama o idareci yaklaşımla geçiştiriyordu.

Bir sır var ve biz ona ulaşmak istiyoruz...

Kaldığımız binanın bahçesindeki toprak evler bir ilahi güç gibi çekiyordu. Baştan beri var olan ilişkiler bu süreçte yeni bir nitelik kazanıyordu. Artık sadece bazı kitap alış verişleriyle sınırlı değildi ilişkiler, paylaşılan şeyler çoğalıyordu. Yılbaşında Meto (kardeşim) benim elbiselerimi giymiş, peruğu takıp bahçedeki öğrenci evlerine gitmişti. Hem yeni yıllarını kutlayacak, hem de onlarla o gecenin eğlencesini paylaşacaktı. Peruk ve bazı giyimler artık özen gösterdiğim şeyler olmaktan çıkmışlardı. Oyun kostümleri olmuştu... Bu aynı zamanda biçimde de bir değişimdi, eski biçimi eleştiriydi, ona yergiydi, tepkiydi... Sessizce bir değişim süreciydi...

Her neyse, o evlerdeki öğrencilerin iç dünyasına girme, onları daha yakından tanıma, diyalog kurma istemi de bu şekilde dışa vurmuştu.

O evde beni çeken bir şeyler vardı. Bir sır vardı! Ve ben, biz buna ulaşmak istiyorduk. Zaman zaman saz çalmak, eğlenmek, kitap almak için sık sık onlara gidiyorduk. Aslında bunlar bir vesile oluyordu... Veli'nin kardeşi Neco güzel saz çalardı. Saz çalanlar çoktu, saz çalış biçimi ve seslerden çıkarabiliyorduk. Kardeşlerim için o evler, oradaki 'abiler' çok farklıydı. Diğer evlere, diğer abilere benzemiyorlardı. Oraya gidiş gelişler bir bağlanmayı yaratmıştı. Oradaki sınırlı koşullar, yaşamın zorlukları hepimizi etkiliyordu. Onların yoksulluğunu, ama ilgilerini, gönül zenginliklerini sevme gelişiyordu. Onlarda olmayan, bizde olan her şey; onları düşünmeye itiyordu... "Onlarda bu yok, onlar bunu yiyemiyor... " vb. Bir acıma, bir sıradan tepki gibi dışa vursa da, özünde ortak paylaşım duyguları geliştiriyordu. 'Onlara da verelim' düşüncesi, bu küçük şeylerden başlamıştı...

Kış çok zordu, çok kar yağmıştı o yıl. Şehirde fırınlar çalışmıyor, dükkanların bir kısmı kapatılmıştı. Komşu şehir olan Elazığ'dan malzeme alma koşulları da zorlaşmıştı. Temel ihtiyaçlar karşılanamıyordu. Özellikle öğrenci kesim bu durumdan daha fazla etkileniyordu. Genelde aileler kışlık ihtiyaçlarını Elazığ'dan toptan karşılıyorlardı. Bizde de annem gitmeden önce her şey toptan almıştı: Şeker, yağ, un, gaz, vb her şey vardı. Ve annem giderken, tekrar tekrar tembihlemişti bizi; "her şeyi dikkatli idareli kullanın" demişti. Ama biz o noktada fazla dikkat edemiyorduk.

Bahçedeki topraktan öğrenci evlerine önce kabloyla elektrik verdik. Kabloyu, fazla kullanmadığımız misafir odasının penceresinden uzattık. Dikkat çekmemesi için de bahçedeki dut ağaçlarının dallarının arasından geçirdik kabloyu. Çok dikkatli bakılmazsa fark edilmiyordu. Ancak komşular çabuk fark etmişlerdi. Bitişikteki komşumuz 'Şavaklı teyze'nin bunu fark etmesi önemli değildi. Kendisi iyi niyetliydi ve öğrencileri seviyordu. Kendi çocukları Mazlum, Halil ve Fazıl da okumuşlardı, çok farklı yerlerde öğretmenlik yapmışlardı. İhtiyaçlarının neler olacağını tahmin ediyordu. Ayrıca bu tür gizli işlerin yapılabileceğini, siyasetle uğraşanların normal yaşamadıklarını, bu nedenle de yardımın insani bir davranış olduğunu biliyordu. Hatta bizim bu davranışımız hoşuna gitmişti, buna anlamlı anlamlı gülmüştü. Ve annemin yokluğunda bunu yapmamızı cesaret olarak değerlendirmişti. Öğrenci arkadaşlarla ilişki düzeyini ele veren bu tür yardımlaşmalar bizi daha çok sorumlu kılıyordu.

Bu eve girip çıkanlar belli değildi. Gündüzleri ne kadar dikkat etseler de giderek çevrede fark ediliyordu. Çünkü evi tutan ortaokul öğrencileri olsa da farklı zamanlarda gelip giden onlarca kocaman delikanlı vardı. Komşuların bakış açısı olumluydu. Rahatsız edici gelmiyordu. Çoğu kez onlara ilişkin 'kız gibi gençler' tanımı kullanılıyordu. Bazen meraklarını gidermek için, bize çeşitli sorular yöneltiyorlardı. Özellikle kendi çocukları devrimci olanlar sevgiyle, sempatiyle bakıyorlardı. Fakat yine de bahçedeki bu tek göz damlar bir gizemi ifade ediyordu. Kesin onlar farklıydı. Bizim onlarla ilişkilerimizin düzeyi; özellikle de evde anne baba ya da ağabeyin olmadığı bir süreçte nişanlı bir kızın bu kadar gençle ilişkisi ne olabilirdi? Bunların hepsi komşular için birer soru işaretiydi. Beni tanırlardı, güvenirlerdi, ama yine de bu kadarı aşırı oluyordu onlara göre. Hepimiz öğrenciydik annemizin boşluğunu arada bir Şavaklı teyze doldurmaya çalışıyordu.

Şavaklılar Dersim'de daha çok Çemişgezek'te geniş bir koçer aşiretiydi. Bunlar aile olarak şehre yerleşmişlerdi. Kızları olmadığı için beni kızları gibi severlerdi. Annemle kavgalarıma en çok Şavaklı teyze karşı çıkardı. Bu kavgada hep benden yana tavır takınırdı. Türkçeyi o da yeni yeni öğreniyordu. Milli giysilerini bir süre sonra değiştirerek o da şehirlileşmişti! Oysa o giysiler çok daha güzeldi ve ona çok yakışırdı. Kendisi de bir türlü şehir adetlerine adapte olamıyordu. Bu konuda yakındığı olurdu. Oğlu Mazlum sessiz bir insandı. Onun da devrimcilikle ilgilendiğini fark ettiğimizde ilişkimizi yavaş yavaş geliştirmek, diyalog kurmak istiyorduk. Fakat onlar genç kızlarla konuşmaya kapalıydılar. Çok az konuşabiliyorduk, çekingenlik etkiliyordu.

D.A.K, M.G, H.G, H.T, V-N Tayhani, Y. ... Her gün değişmekle birlikte bu arkadaşlarla giderek sürekli görüşmeye başlamıştık. Eve en çok gelenler ve kalanlar da onlardı. Sürekli onlardan kitap alıyor, okuyor ve geri veriyordum. Bunu yadırgayan yoktu, verirlerdi ve okuduktan sonra tekrar geri vermemi isterlerdi. Açıktan yansıttıkları başka bir tavırları yoktu. Daha çok memnun oluyorlardı. Okuldan ve daha önceden tanıdığım arkadaşlar olduğundan bir rahatlık oluyordu. Fakat tanımadıklarım karşıma çıkınca ister istemez çekingen oluyordum. Onlar da alışık olmadıklarından şaşırıyorlardı. Hatta bir gün kendi aralarında ağırlıklı olarak; "küçük burjuvanın tekidir kitap istiyor okumadan veriyor gösteriş olsun diye!" biçiminde yorumlar yapıyorlar. Bir defasında, bu konuşmayı duyan Mazlum Doğan arkadaş, "boş verin küçük burjuvalığını falan, ilgilenin, devrimcileşir" diyor. Tabii bunu daha sonra kendileri bana anlattılar.

Kış sürecinin zor oluşu onların da yaşamını etkiliyordu. Şehirde ekmek sıkıntısı vardı. Bizim bu ilgimiz onların bu tür ihtiyaçlarını direkt gelip bize söylemelerine olanak tanıyordu. Bu işi ilk Veli becermişti. Veli, misafirlerinin olduğunu, fırınlarının çalışmadığını, un varsa kendilerinin yoğurup tepsiyle kuzine de pişirebileceklerini söylemişti. Bu istemin onlardan gelmesi her şeye yetmişti. Ondan önce düşündüğümüz halde bir türlü bu tür şeyleri vermeye cesaret edememiştik. Oysa kaç kez onların gazete parçası üzerinde çok az miktarda zeytin ya da, helvayla karınlarını doyurduklarını gördüğümde gelip ağlamıştım. Yine kardeşim Metin defalarca o yoksul sofralarını anlatmış, bu konuda yardımlaşmayı ısrarla dayatmıştı. Fakat böyle bir davranışın onları incitebileceğini düşünerek pratiğe geçirmekten vazgeçmiştik. Nasıl karşılarlar kaygısı ile uzun süre onların bu tür ihtiyaçlarını karşılama istemlerimizi ertelemiştik.

Bazı şeyler yaşanmadan anlaşılmaz

Ama şimdi bu istem onlardan gelmişti. O gece hepimiz adeta ayaklanmıştık. Her birimiz bir işi yapıyorduk. Yemek, hamur yoğurma, hazırlama, kuzineyi yakma hepsini bir arada yapıyoruz. O ne canlılıktı öyle; sanki emir gelmişti ve onun istemi heyecanı ile işler çabuklukla yapılıyor, emir yerine getiriliyordu. Arada gelip soruyorlardı. Acıktıkları her hallerinden belliydi. Bu bizi daha çok uğraştırıyordu. Gece geç saatler olmasına rağmen kimse uyumak istemiyordu. Ta ki her şeyi hazırlayıp verilene kadar. Onlar sadece ekmek istemişlerdi, biz yemek de yapmış büyük tabaklara koyarak bir siniyle vermiştik...

O günden sonra artık her gece yemeğimizi ortak yedik. Bazen kendimiz sadece kahvaltılık şeylerle idare eder tüm yemeği onlara verirdik. Bunu büyük bir zevkle yapardık. Bunları yaparken çevreye dikkat etmeye çalışırdık. Hava kararınca küçük kardeşim Meto büyük siniyle bırakır gelirdi. Ne Tonton ana bilsin isterdik ne de üst katımızda oturan Pertekliler....

Tonton ana elinden geldiği kadar bize yardım ediyor, daha fazla etmek istiyordu. Benim evin tüm yükünü üstlenmem, zorlanmam onlarda hoşnutsuzluk yaratıyor, yıpranmamı istemiyorlardı. Bunun ötesinde, benim, annem babam olmadığı için istediğim gibi herkesle ilişki geliştiremeyeceğime inanıyorlardı. Gördükleri, tahmin ettikleri şeyler onlarda yeterince rahatsızlık yaratıyordu zaten. Ama bir de her şeyimizi birlikte paylaştığımız bu yeni ilişkileri fark ederlerse iyi olmazdı. Hemen her gece yanımıza uğramaları işleri zorlaştırıyordu. Fakat biz öylesine örgütlüydük ki, kaşla göz arasında yemekleri yapar, onlara aktarırdık. Onlar evdeyken gelen olduğunda ise ya onlara göstermeden arka odaya alırdık ya da okul arkadaşı, akraba adı altında bir süre oturur giderlerdi.

Pertekli Haşim, YSE'de yıllardır elektrikçiydi... Aslında Dersim'de tüm kurumların elektrikçisi sayılırdı. Bu konuda becerikliydi. Hademe ve elektrikçilik mesleği dışında mesleği vardı. O eve daha çok polis ve dışarıdan gelmiş memur eşleri misafirliğe gelirdi. Diğer komşularla ilişkileri daha sınırlı ve resmiydi... Bu hepimizde kuşku yaratırdı. Hanımı gençti, komşuluk ilişkilerinde fena değildi. Annem anlaşırdı onunla. Haşim bir de avcılık yapardı. Tavşan vb hayvanları alevi olduğumuzdan yemezdik. Ama arada keklik eti yerdik... Meto'nun alabalıkları geldiğinde ise en az üç dört komşu evinde o gece balık yenirdi. Boyu kadar balık tutar getirirdi. Kurban parçalar gibi doğrar dağıtırdık komşulara. Bu tür ilişkiler bir bağdı, ilişkiler süreklileştikçe birbirini tanıma daha da kolaylaşırdı.

Perteklilerin bir kısmı 38 Dersim sürgününden sonra getirilen Türklerdendi. Çemişgezek, Pertek'deki bileşim öyleydi. Önemli oranda kendi kültürlerini taşıyorlardı... Devletle bağları daha sıkı, ama Kürtleşen, etkilenen yanları da vardı. Örneğin aşure ayında onlar da üç gün oruç tutardı, aşure yaparlardı... Sünnet, evlilik vb konularda etkilenme oldukça fazlaydı... Sağdıçlık önemliydi. Kardeş olmayla eş anlamlıydı. Onlar da yerlilere sağdıçlık yaparlardı... Faşistlerin en çok örgütlendikleri yerler Pertek ve Çemişgezek'ti... Diğer kazalarda açıkça faşistlik yapan yoktu. Muhbir, ajan tipler olurdu... Dersim'de faşist kimlikli olmak, açıktan öyle bilinmek tehlikeliydi, 'güme' gidebilirdi insan. Öğretmen Okulu ve lise pansiyonlarında faşistler 'derslerini alıp gitmişlerdi.' Kalan tek tük tipler de dövülüyordu. Öğretmenlerden de faşist tipler hala vardı. Kendilerini gizlerlerdi...

Pertekli komşumuz kuşkuluydu. Genelde sivil polisler bilinir, tahmin edilirdi. Mahallelerde sivil resmi üniformalı polisler, ihbarcılar belliydi, ev tutmaları eskisi gibi rahat olmuyordu. Eskiden bazıları evlerini özellikle polise kiralarlardı. Son yıllarda tam tersine kimse polise ev vermiyordu. Saflar netleşiyordu yani. Tabii devlet de bunu fark ettiği için gizli ajan ve muhbirlerini her tarafa yaymaya başlamıştı.

Komşu gençlerle yemek, odun, elektrik, kitap vb alış veriş, onun yarattığı diyalog zemini saf, temiz, çıkarsız ve sevgi, saygı dolu bir bağlanma yaratmıştı... Herkes kendi arkadaş çevresinden söz eder, öne çıkmış belli isimleri anar, onlara yakınlıklarını dile getirirdi. Bu anlamda eğilimsiz fazla kimse kalmamıştı. Bizim ilgimiz, sempatimiz bir yönüyle sessiz, usul usul ama içtendi, öte yanda da başkalarına meydan okuyacak kadar güç güven veren, her şeyin onda saklı olduğu hissini uyandıran ve kabına sığmayan bir sevinç, heyecan duyguları yaşatan bir gerçekliğe doğru adım adım ilerliyorduk. Tereddüt yok, çekingenlik yok, kuşku yok, acaba nereye kadar gider, ne olur soruları yok... Bunlar kimdir, doğruları nelerdir soruları yoktu. Hepsinin yanıtı onların yaşam tarzlarıyla yarattığı güvende, saygıda, sevgide saklıydı. Onlara tek tek ulaşılacaktı, hepsi yanıtını bulacaktı.

Tabii ki anlatmak kolay değil. Yaşanmadan anlaşılması da çok zor. O günlerin sadeliğini, doğallığını, güzelliğini, onun yaşattığı tüm duyguları yazmak yeterince ifade etmiyor. Yazarken bile yeniden tepeden tırnağa bütün yüreğimle, bilincimle yaşıyorum o duyguları. Bir ideale, bir inanca bu kadar doğal, bu kadar temiz ve istekli; kavgaların içinden, çelişkilerle boğuşa boğuşa bağlanmaktı güzel olan. Hep şanslıyım, çok şanslıyım diyordum bu yüzden. Tekrar sesli bir şekilde söylüyorum: Bu kavganın içinde olmakla dünyanın en şanslı insanı sayıyorum kendimi.

SÜRECEK

Demokratik kurtuluş ve özgür yaşamın inşaasında kadın

Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşamı İnşa hamlesinde Kürdistan kadın özgürlük hareketinin giderek nasıl bir gelişim seyredeceği tartışılmaktadır. Tartışmanın ana ekseni ideolojik derinleşme ve örgütsel yapısallaşma sorunları olmakla birlikte; aynı zamanda siyasal toplumsal olarak gövdenin büyüme ve genişleme düzeyi ile bağlantılı yaşanan gelişim sorunlarıdır.

Demokratik kurtuluş ve çözüm süreci Kadın özgürlük hareketini önemli bir eşiğe getirmiştir. Örgütlenme ve toplumsallaşma anlamında açılım sağlamak durumundadır. Dar kadro, yerleşik ve merkezi yapılarla karşılanacak bir süreç değildir. Kapsam ve düzey itibariyle hem nicel hem de nitel olarak bir yeni aşamadır. Henüz bütün yönleriyle ve derinliğine açığa çıkmış ve ifadeye kavuşmuş değildir. Eski rutinleşmiş klasik bakış ve yapılanmayla bu hamlenin karşılanması mümkün görünmemektedir. Devrimci Halk Savaşı sürecinin Kadın özgürlük hareketi ile demokratik kurtuluş sürecinin Kadın özgürlük hareketi gelişimi arasındaki bağları güçlü kurmak gerekiyor.

Bu bağların ana halkalarda birkaç boyutu vardır. Genel olarak üstlendiği rol ve misyona bağlı olarak daha etkili ve yetkin bir temsil gücü kazanacağı bir gelişimden bahsedilebilir. Bu halkalardan en derin olanı ve başta geleni işin fikirsel boyutları olmaktadır.

Anlam dünyasındaki felsefi fikirsel gelişim bu sürecin en önemli boyutlarından birisini oluşturmaktadır. Kürt halkı için olduğu kadar; belki de daha fazla kadın için bu süreç hem bir çiçeklenme hem de tarihi bir yaşam sınavıdır. Çözüm, demokratik kurtuluş ya da özgür yaşamı inşa temelli yeni bir süreçtir.

Kadın tarihsiz ve köksüz değildir

Geçmiş ile gelecek arasındaki o dipsiz uçurumun başındadır kadın. Başardıkları, geçmişten günümüze çok zorlu bir tırmanıştır. Geçmişin bir imbikten geçer gibi günümüze bir bilinç, gurur, güç ve irade kaynağı olarak taşırılması ana hatlarıyla sağlanmıştır. Kültürel toplum tarihi kadın hafızasında bir yumak halinde az çok bilince ulaşmıştır. Kadın tarihsiz ve köksüz değildir. Bir tarihsel toplum kimliğidir. Bütün yönleriyle açığa çıkmamış da olsa; küme halinde genel taslak olarak bir ifadesi oluşmuştur. Henüz koşamazsa da tarihsel varlık halindedir. Bunlar kadının kimlik bulmasının ve toplumsal bir hakikat haline gelmesinin temel taşlarıdır. Temel taşlar taşınmış ve harcı dökülmüştür denilebilir. Bu uğurda verilen mücadelede binlerce kadın militan şehadete ulaşmış. Bazıları kadın tarihinde dönüm noktalarıdır. Beritan, Zilan, Sema ve Sara yoldaşlar bu varolma mücadelesinin köşe taşları olmaktadır. Her birini bu tarihsel varolma perspektifinden ortaya koymak ayrı bir değerlendirme konusudur.

Bu günümüze tırmanışın kadın bilinç ve duygu dünyasında yarattığı alt üst oluşları anlatmak, ifadeye ve hatta edebiyata kavuşturmak kolay olmayacaktır. Fakat mutlaka gerekiyor. Zorlu ve büyüleyici bir uyanış ve tırmanış… Mitolojilerdeki yeraltı dünyasından yerüstüne çıkışa benzemekte; karartılmış yürek ve beyin dünyasının karanlık dehlizlerinde el yordamıyla kapı aralamak, çıkışı bulmak, yara bere içerisinde, ürkütücü, acı verici bir hiçlikle boğuşmak gibi. Bu derinliğe hiçbir erkek zihniyeti ve dünyası ulaşmamıştır. Bu kadar derin çelişki ve çırpınışları erkek yaşamamıştır. Bihaberdir bu dünyadan. Önderlik kendisinde erkeği öldürmüş, öyle kadın yoldaşlığını yaratmıştır. Klasik egemen erkek bu gerçeklik karşısında biraz kaba vicdansız ve anlamaz durumdadır. Kadının gelişimini sonuçları üzerinden görse de, özünde bu sürece katılmamakta ve hatta sonuçlarından faydalanmayı tercih eden bir konumdadır. Oysa ona rağmen bu gelişme sağlanmakta. Ben merkeziyetçiliğin yüreğini ve beynini evrene, doğaya ve topluma –başta da kadına– açması; anlamlandırması bu anlamda mümkün değildir. Erkek için bu oldukça büyük bir savaşı göze almayı gerektirmektedir.

Tanrıçalık; özgür yaşama doğuş yapmasındandır

Doğanın, toplumun ve tarihin derinliklerine ve oluşum kaynaklarına; oradaki canlılığa, yaşam zenginliğine ulaşmak özgür düşünce, özgür irade ve toplumsallaşmayı koşullamaktadır. Kadın şahsında özgür düşünce, özgür irade, karar ve toplumsallığa vurulan prangalar anlaşılmadan hiçbir kölelik biçimi çözümlenemez. Çözümlenen ancak çok yüzeyde seyreden ve çarpıtılmış gerçekler olabilir. İktidar, rejimini ideolojik, felsefik olarak yeniden üretme, iktidar rollerini oluşturma gibi bir işleve sahip gerçeklerdir. Yanlış, üretilmiş gerçeklerdir. Kadının kendi doğasına, toplumuna ve tarihine kavuşması bütün kölelik formlarından daha derinde seyreden, kendisi ile özdeşleştirilen bir kölelik dünyası ile büyük çatışmayı gerektiriyor. Kendin olmak, kendini var etmek, yaratmak; kendinden vazgeçmek, kendini paralamak, ama verili olanı asla kabul etmemektir. Büyük sahtelikler dünyasında binlerce bağla çepeçevre sarılmış, el atılmış bir beden ve ruh, bir taş heykelden, bir puttan daha gerçek değildir. Yaşamın anlamına ve hakikate aynı mesafededir. Konuşuyor, koşuyor, görüyor, duyuyor, düşünüyor, hatta "aşık oluyor" olması sahtelikleri ortadan kaldırmıyor, sadece pekiştiriyor. Sadece büyük bir yanılsamadır üzerine eklenen. Kadının gerçek özgürlük çırpınışlarını hissetmek, fark etmek; bunun acılarını ve derin tarihsel izlerini yakalamak ve ortaya çıkarmak; bu çırpınışların ifadesi, dili, eylemi ve duruşu olmak anlamlı yaşama giden yolun en zor ama başlangıç noktasıdır. Gözlerini dipsiz boşluktan kaldırıp göklere dikmek, acıtsa da, kan revan içerisinde bıraksa da, param parça da etse bedeni; uçuruma doğru tırmanmak esastır. Tüm bunların kuşkusuz düşünce sanatında, duygular dünyasında, eylem gücünde, kolektif örgütsel, giderek siyasi askeri ifadesi vardır. Kadın ordulaşmasından, partileşmesine, giderek öncülük kazanan, sembol haline gelen özgür kadın kişiliklerden ve bunun toplumsal yansımalarına kadar. Hepsinin birebir karşılığı vardır. Yaşam manifestosuna dönüşen, çizgi haline gelen, tarih yazan, anlamlı bir yaşamın sahibi, büyük eylemci fedai kadın kişiliklerin doğuşu, bu tırmanışın hakikate ulaşmış sembolleridir. Tanrıçalık; özgür yaşama doğuş yapmasındandır.

Günümüze gelindiğinde; kadın uçurumun başında; aslında kendisini atmaya hazır; fakat gözleri geçmişin derinliklerini çekiyor, takılı, biraz ürkek. Atsa da, düşse de uçurumun farkında; özgürlük ruhunun esintisi yüzüne değmektedir. Uçabilme olasılığı en yüksek kadındır. Tarihinin en çarpıcı –kimileri için en ürkütücü– değişimi kadın özgürlüğünde yaşanıyor.

Özgürlük sorunları esasta bir eşikte seyretmekten kaynaklı kendisini bu kadar yakıcı hissettirmektedir. Çok keskin bir virajı hızla geçmek durumundadır. Gelişim sorunları ya da büyümeyle gelen örgütlenme, politikleşme ve toplumsallaşma sorunları olarak tanımlamak mümkündür. Bir dönüm noktası. Bir sıçrama da denilebilir. Çok kapsamlı, tarihsel perspektif ve temelleri çok güçlü atılmış bir gelişimin ve birikimin sonuçları aynı zamanda. Derinden yaşanan zihniyet gelişiminin, birçok koldan biriken derin akışın, bir gövdeye dönüşen canlı bir organizmanın kendisini bütün yaşam/anlam dünyasıyla birlikte gün yüzüne çıkarması. Bütün yaşam alanlarında kendisini var etmesi. En güzel tanımlama çiçeklenme. Sadece 30 yıllık bir Kürt kadın özgürlük mücadele tarihi ile sınırlandırılabilecek veya ona özgü bir dönüm noktası değil aslında. Hızla en geniş bir şekilde dünya ve özellikle Ortadoğu kadınlarının dikkatini ve ilgisini çekmesi; hızla evrenselleşme potansiyelini göstermesi kuşkusuz arkasındaki derin/tarihsel gerçeklerle buluşma ve güncelleşme gücünden kaynaklı.

Zamana derin anlam ve ruh kazandıran bir gelişmedir. Tarihsel kölelik sisteminin en fazla çatırdayarak büyük gediklerin açıldığı nokta kadın özgürlük gelişimidir. Herkesin ve her kesimin zihniyet ve yaşam sınırlarını büyük bir değişime zorlayacak bir gelişim. Özellikle erkek tanımının ve özgür erkek ölçülerinin de açığa çıkacağı bir turnusol kağıdı gibidir bu süreç. Çok benmerkezci, egemenlik kaygıları ve korkuları ile karşılanabilecek bir süreç değildir kuşkusuz. Kendi sınırlarına çekmek, barajlamak bu kapsamdadır. Fakat süreç bu tür yaklaşımları ve duruşları hızla açığa çıkartacaktır. Kadın özgürlük gelişiminin netleştirici, giderek kristalize eden, değişime iten etkinliği artacaktır. Tarihsel toplumsal sorumlulukları ve öncülük misyonu çok yüksek olan, dolayısıyla bireysel sınırlarda katılacak veya karşılanacak bir gelişme değildir. En azından Ortadoğu tarihi açısından ve kadın tarihi açısından en büyük demokratikleşme ve toplumsallaşma hamlesidir. Somut özgür yaşam ve toplum inşasına giriştiğimiz bu sürecin en dinamik dönüşümü ve gelişimi kadın cephesinden yaşanacak. Bunun farkındalığı sürecin mihenk taşıdır.

İçinde yaşadığımız zamanı ve mekanı kavramak, yaşamak ve hissetmek bize güç verecektir. Özgürlük eğilimini güçlendirecektir.

İçinde yaşadığımız zamana yüklenen anlam onun ruhudur. Bu ruh ne kadar evrensel toplumsal ve tarihsel olanla buluşuyorsa, o kadar yeni bir çağın habercisi, yaratıcısı olma özelliğindedir. Yaratma gücü bu bağlamda derin-esnek kavrayış, algı ve büyük farkındalığın kendisidir. Yani bütün karmaşıklığına rağmen, bizim güncel yaşamımıza çok uzakmış bağlantısızmış gibi gözükse de, evrensel değişim ve dönüşümün beyinlerimizde ve duygularımızda bir algıya, yeni bir bilince ve duygulara dönüşmesidir. Doğadaki bir canlının kıpırdanışından, çağımızın temel toplumsal evrensel zihniyet ve yaşam sorunlarına kadar hepsini bir bilinçte toplayabilme gücüdür. Beynini ve yüreğini buna açık hale getirmektir. Güncel yaşamın dar sığ ve benmerkezli bilinç biçimlerinden ve duygu hallerinden büyük düşünceye kapı aralamaktır. Kadın olunca; bu duyarlılık, açıklık ve özümseme gücü neredeyse sınır tanımamaktadır. Tabii bu mücadeleci, özgürlük eğilimi olan, bilinç ve duygularda kölelik bağlarını biraz kırmış veya bunların farkında olan ve bunlarla savaşan kadındır. Önderliğimizin belirttiği gibi "Yüreğini ve beynini açan" kadındır. Yaratmak, inşa etmek, kurmak bu bağlamda yeni bir özgürlük düzeyidir. Başta kendini yaratmadır. Önderliğimizin dediği gibi "Kadının xudası gerekir. Xuda kendi kendini doğurmadır. Özgür kadın bir güneş gibi doğar. Jin, Jiyan kelimeleri çok anlamlıdır. Kadınlar kudretli,özgür ve karar sahibi olmalı... Öz kararları olan kadınlar yetiştirin. Çalışmalarınızın temeline özgür kadın arayışını alın."

Yaşayacağız, var olacağız; ama ne için?

Bu süreçte fikirsel gelişim daha gelişkin ve sistematize olacaktır. Düşüncede temel hususlarda netleşmiş ve karar gücüne dönüşmüş; hedefleri, öncelikleri konularında disipline edilmiş bir düzey olarak stratejikleşmeyi dayatmaktadır. Stratejik düşünme; parçalı sisteme kavuşmamış, dağınık, bilinç ve kararlılık oluşturmayan, tepkisel örgütsüz düşünce formlarının aşılmasıdır. Toparlayabilme, formüle edebilme, netleştirebilme, bir disiplin içerisinde kurabilmedir. 'Neyim, nasılım, neden böyleyim, nedir, neden böyleden çok nasıl olacak, nasıl olacağım, ne yapacağım- nasıl yapacağım'a geçiş bir anlamda. Birey olarak da, kolektif örgütsel kimlik olarak da parçalayan, geri noktalara çeken, gereksiz güç kaybına uğratan, hep tespit eden, izah eden, şikayet eden düşünce formlarının elenmesidir. İnşa eden yapıcı düşünce formlarının güçlendirilmesidir. Sıkışma, pratik koşuşturma, gerilme ya da içe büzülerek ezilme, hatta ürkme geri çekilme stratejik düşünceden yoksunluktur. Düşünsel disipline; bununla birlikte örgütsel ve eylemsel disipline ulaşmamanın göstergesidir. Çok iş yapmak, ama rastgele veya yüzeysel, alışılagelmiş düşünce kalıplarıyla neredeyse sloganik düzeyde katılım güçlendirmiyor. Başarı çizgisini ortaya çıkarmıyor. Hatta burada bir tespit yapacaksak; bunlar değişememenin, takılıp katılaşmanın, dogmaların incir yaprağıdır. Kendine bir esarettir. Bunun ileri düzeyi kişilik, irade ve karar gücü kazandırmaz, hatta kişiliksizleştirir. Kaynağına gidip yeniden çözümleyecek değiliz. Artık bu konuda bir paradigma alt yapısı oluşmuş. En yeni arkadaşımız bile bunu hızla öğrenmektedir. Karşıdakini bir çırpıda çözümleme, anlayışlarını peş peşe dizme, sınıflandırma konusunda bir sorunumuz yoktur. Hatta birer psikolog, insan sarrafı gibi olmuşuz. Hislerimiz, sezgilerimiz daha ilk bakışta, bir davranıştan hareketle koşa koşa çok derin gerçeklere bizi ulaştırabiliyor. Çoğu zaman yanlış da değil bu gerçekler. Ama zaten sorunun kendisi de buradadır. Yanlış olmayan her zaman eşittir doğru değildir. Yanlış değildir, ama doğru da değildir. Kendi zayıf yanlarını görmek, kendinin farkında olmak kesinlikle bir güç kaynağıdır. Güçlü insan zayıflıklarının bilincinde olan insandır. Ama güçlü olmak yetmiyor, bir de kararlı ve başarılı olmak gerekiyor. Ne yapacağımızı ve nasıl yapacağımızı iyi bilmek gerekiyor. Tamam, zayıflıklar var, o halde ne yapacağız? Tamam, şuna karşıyız, bunu tasvip etmiyoruz. O halde yerine neyi koyacağız? Güçlü olacağız, ama bu gücü nasıl ve neye kanalize edeceğiz? Yaşayacağız, var olacağız; ama ne için? Yaratacağız; ama neyi? Hep kabul etmemek, hep eleştirmek, hep tespit etmek; ama kuramamak, inşa edememek. Şuna benziyor; tohumun özü bir türlü günışığına varamıyor. Bir türlü kabuğunu çatlatıp filizlenemiyor. Daha ileri gidersek; bu tohumun kendi kendine çürümesi olur. Doğadaki, insandaki bütün niteliksel değişimler, sıçramalar kendi kabuğunu çatlatmaktan, dışa açılmaktan geçiyor. Tohumun canlılığı bunun içindir. Yoksa bir tohum olarak kalmak değil.

Bu da bir mücadeledir, ama farklı bir mücadeledir. Bir bakış açısı var. Aşırı içe dönükleşmiş, dar, katı, mutlak, ayrıştıran, sınıflandıran hep aynı bakıştan farklıdır. Direncin iradi duruşu inşanın kararlı ve başarı duruşuna dönüşmek durumundadır.

Demokratik Kurtuluş ve Özgür Yaşam İnşası direniş çizgisinden, başarı çizgisine geçişin hamlesidir. Bunun için güçsüzleştiren, negatifleştiren; yıllardır belki de tekrarladığımız, kendi içerisinde doğru bile olsa, ama giderek değişime dair umut yaratmayan, duygularda ve bilinçte güç yaratmayan ele alış biçimleri ve öncelikleri küçültmek esastır. Bir gerçekliği ortaya çıkarmak ayrı, bir gerçekliği değiştirmek, kurmak ayrıdır. Mutlaka birbirini koşullayan iki yandır; fakat hiçbiri diğerinin yerini tutamaz. Yeni olanın dilini, eylem ve pratiğini hızla somutlaştırma sorumluluğu var.

Felsefik ideolojik olarak derinleşme ile birlikte örgütsel sistemsel yapılanma anlamındaki yapısal gelişim, siyasal-toplumsal rol ve misyonlarındaki gelişim ve en son olarak da kadrolaşma anlamındaki gelişim esaslı boyutlardır. Bunları ayrı ayrı ele almak gerekiyor.

Her dört boyutta da önemli ve kapsamlı gelişim hedefleri ve zorlukları var. Fakat ana doğrultu gelişim ve açılımdır. Bütün boyutlarda önemli bir birikim ve tecrübe oluşmuş durumdadır. Bu birikimin somut gerçekleşmeye ve ifadeye kavuşması, biçimlenmesi dönemin temel perspektifi olmaktadır.

SÜRECEK

Kültürel soykırım kıskacında Kürtleri savunmak

KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

● Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan değerlendiriyor

PKK'nin iktidara ilişkin ikinci önemli düzeltmesi, daha somut olan bir konuya dairdir. Türk-Kürt ilişkileri kavimsel ve devletsel bağlamda ele alınırken, Anadolu ve Mezopotamya'nın jeopolitik ve jeostratejik bağları dikkate alınmadan doğru çözümlere varılamayacağı iyice fark edilir oldu. İki toplumun yoğunlaştığı coğrafyalar arasında tarih boyunca sıkı jeopolitik ve jeostratejik yaklaşımları da belirleyen yoğun kültürel alışverişler yaşanmaktadır. Günceli, şimdiyi de belirleyen bu ilişkiler ancak bütünsel bir yaklaşımla doğru çözümlenebilir. İktidar ve devlet sorunuyla daha çok karşılaşan Kürt hiyerarşik üst tabakası, tarih boyunca ağırlıklı olarak kaderini nispi bir özerklik temelinde hep kendisinden daha güçlü olan iktidarlara ve devletlere bağlamıştır. Kürt toplumuna özgü bağımsız iktidar ve devlet sistemleri peşinde pek koşmamıştır. Tarihsel ve toplumsal koşullar bu yönde çıkarlarına uygun gelmemiştir. Türklerle geçen yaklaşık son bin yıllık tarihi de bu temelde değerlendirmiştir. Gönüllü olarak Selçuklu Sultanı Alparslan'la birlikte zafere eriştirdikleri Malazgirt Savaşı'yla Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasında islami temelde yeni bir iktidar ve devlet paylaşımını gerçekleştirmişlerdir. Her iki coğrafyadan kaynaklanan jeopolitik ve jeostratejik gerçekler, iki kavmin üst tabakası arasında islami iktidar ve devlet paylaşımını zorunlu kılmıştır. Halkların bu iktidar ve devlet paylaşımında pek çıkarları olmasa da, iktidar ve devletin ortak çatısı altında yaşamayı sık sık direnişle karşılasalar da, ortak yaşamın gerekleri ve dönemin din ve mezhep savaşları nedeniyle bir arada yaşamaktan geri kalmamışlardır. Türk kavimsel üst hiyerarşisiyle bu ortaklık hep gönüllülük temelinde olmuştur. Kürdistan'ın fethi diye bir olgu Türk fetih geleneğinde pek yoktur. Zaman zaman yapılan fetih seferleri ancak Kürt önde gelenlerinin katkılarıyla olmuştur. Dolayısıyla bu tip seferlere de fetih denilemez.

Türk-Kürt ilişkilerindeki bu tarihsel gerçeklik, günümüzde Kürt sorununun çözümü açısından tüm derinliğiyle anlaşılmak durumundadır. Tarihin bu ilişkilerdeki ana kavşakları olan Osmanlı İmparatorluğu'nun Yavuz Sultan Selim ile Doğu'ya açılım politikalarında (1512-21), Sultan Abdülhamit dönemindeki (1876-1909) Hamidiye Alayları'nın teşkilinde, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin I. Dünya Savaşı'ndaki devamında ve en önemlisi de Mustafa Kemal önderliğinde geliştirilen modern Ulusal kurtuluş savaşında bu gerçeklik hem esas alınmış, hem de sonuçta belirleyici olmuştur. Cumhuriyetin demokratik temelinin yadsınmasıyla geliştirilen 15 Şubat 1925 komplosuyla bu tarihsel ve coğrafi iktidar ve devlette ortaklaşa ve gönüllü temsil ilk defa sona erdirilmeye çalışılmıştır. İlgili bölümlerde uzunca üzerinde durduğumuz bu komplonun geliştirilmesinde dönemin kapitalist hegemon gücü olan İngiliz İmparatorluğu'nun cumhuriyeti etnik ayrıştırmaya tabi tutma, böylelikle petrol bölgesi olan Musul-Kerkük'ü (Güney Kürdistan) hakimiyeti altına alma hesapları belirleyici rol oynamıştır. İngiltere'nin minimum cumhuriyet veya ulus devlet projesi, dünya genelinde olduğu gibi Ortadoğu'da da, Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasında da başarılı olmuştur. Hem toplumsal hem de devletsel olarak bölünen Ortadoğu'nun tüm kültürel güçleri, halkları, hatta devletleri bu politikayla büyük güç kaybına uğramış, sürekli parçalanıp aralarında çatışmaya girerek zayıflamış, dolayısıyla İngiliz hegemonyası başarıyla geliştirilmiştir.

Cumhuriyetin anti Kürtleştirilmesi geleneksel ittifakı bozmuş, Kürtler tümüyle sistemden dışlanmıştır. Kürt üst tabakasının önüne konulan proje, Kürtlükten ve Kürt kimliğinden vazgeçme karşılığında birer Türk birey-yurttaşı olarak varlıklarını koruyabilecekleri temel ilkesine dayanır. Hatta daha da ileriye gidilerek, sistemde güç kazanma ve yükselme yolunun, Kürtlüğün inkar ve imhasına karşılık, Beyaz Türklüğün yüceltilmesi ve geliştirilmesinden geçtiği belletilir. Cumhuriyette varlık sahibi olmanın 'tunç kanunu' böyle formüle edilir. Üst tabakanın başlangıçta kısmen itirazlar ve isyanlarla gösterdiği tavır, sistemin sert 'tedip ve tenkil' harekatları sonrasında uysal bir baş eğmeye dönüştürülür. Kürt toplumunun tarihinde belki de ilk defa üst tabakanın (istisnalar kuralı bozmaz) kendi öz toplumunun varlığını toptan inkar ve imhaya yatırmasına karşılık, kendi varlığını güvenceye alması söz konusudur. Varlıklarını ve gelişmelerini artık Beyaz Türklüğe (Bu kavramı ısrarla kullanıyorum. Çünkü geleneksel, sosyolojik Türklükten ayrı, Batı hegemonyasının komplo yöntemiyle belirlenmiş, objektif ve sübjektif olarak hazırlanmış ajan bir kesimdir. Levantenlerin keskin Türk milliyetçisi kesilmiş ve sonuna kadar şiddet yüklenmiş ultra bir biçimidir) hizmete borçlu olacaklar, ona hizmet ettikleri oranda varlıklarını koruyacak ve geliştireceklerdir. Başsız ve öndersiz olarak geriye kalan halk kesimleri artık nesne, eşya durumundadır. Her türlü inkar, imha ve asimilasyon uygulamalarına açık haldedirler. Kürtlüğe en ufak bulaşma ölüm demektir. Kürtlüğü terk etmek tek kurtuluş ve yaşam yoludur. Kürtlük sadece olgu olarak değil, tüm sembolleri ve isimleriyle de tasfiye edilmeye çalışılır. Tüm cumhuriyet tarihinin Kürtlüğe ilişkin örtülü kültürel soykırım projesi (diğer kültürler için de söz konusudur, ama proje esas olarak Kürtlüğe ilişkin geliştirilmiştir) gün gün, adım adım hayata geçirilir. Tüm iç ve dış politikanın ana hedefi, bu 'tunç kanunu'na bağlı olmak ve hizmet etmektir. Büyük oranda gizli yürütüldüğü için, bu politikaların farkında olmadan geliştirdiğimiz partiler, sivil toplum örgütleri, ekonomi ve siyaset dünyası da aynı 'tunç kanunu'na endekslenmiştir. BM, NATO ve AB gibi dış organizasyonlar da aynı 'tunç kanunu'na hizmet temelinde değerlendirilir. Darbeler, komplolar, suikastlar, her türlü işkence ve tutuklamalarda bu kanunun payı belirleyicidir.

a- PKK'nin ortaya çıkışında bu gerçekliklere dair bilinç sınırlıdır. Anadolu ve Mezopotamya arasındaki kültürel bütünlük, jeopolitik ve jeostratejik birlik, bunların Kürt-Türk ilişkilerine yansıması yeterince kavranmamıştır. Kapitalist modernitenin hegemonik güçleri olan İngiltere ve ABD'nin minimum ulus devlet politikaları tüm sosyal bilimleri etkilediği gibi, bilimsel sosyalizmi de etkilemiştir. PKK'nin payına düşen, kendi sosyalist ulus devletçiliğiydi. Temel özeleştiriyle aşılan bu ulus devletçi sapmaydı. Dünya çapında solda ve Türkiye solunda bu sapma aşılamadığı için çözülme kaçınılmaz oldu. Halen yaşanan sosyalizmin bunalımının ana nedeni de bu konuda içine düştüğü çıkmazdır.

b- Dönüşüm geçiren PKK'nin Kürt sorunu temelinde ulusal sorunlara getirdiği yeni çözüm modeli, her tür ulus devletçilikten soyutlanmış, arınmış demokratik ulustur. Kapitalizmde ulusların inşa tarzı azami kar kanununa hizmet etmek durumundadır. Bunun yolu da modernitenin yeni dini olan milliyetçiliğin hedeflediği, ayrıca hedeflendiği ulus devlettir. Milliyetçilik ulus devleti, ulus devlet milliyetçiliği doğurur. Kapitalizmin yoğunlaşan bunalım dönemlerinde milliyetçilik ve ulus devlet faşistleşir. Sosyalizm ancak kapitalizmin milliyetçiliğini ve yol açtığı ulus devletçiliği aştığı oranda kendisini alternatifleştirebilir ve sistem olarak geliştirebilir. Bunun yolu demokratik ulus ve karsız sosyal piyasa ekonomisidir; kapitalizmin azami kar amaçlı endüstriyalizmine karşılık ekolojik endüstridir.

c- KCK, Kürt sorununda ulus devletçilikten arınmış, sadece Kürtler için değil tüm etnik ve ulusal topluluklar için geçerliliği olan demokratik ulusu çözüm modeli olarak önerme ve pratikleştirmenin ifadesidir. Kapitalist modernite tarihi boyunca tüm ulusal sorun dönemlerinde tek çözüm yolu olarak dayatılan ulus devletçi çözümler tarihi kan banyosuna çevirmiştir. Ulus devletçi çözüm sorunları çözme yolu değil, derinleştirme, şiddetleştirme ve savaşı tırmandırma, böylelikle azami karı ve endüstriyalizmi gerçekleştirme ve sürekli kılmanın yoludur. KCK barışın ve çözümün yolunu kapitalist modernitenin bu üçlü sacayağını (ulus devlet, azami kar ve endüstriyalizmi) terk etmekte ve ona karşı demokratik modernite unsurlarını (demokratik ulus, karsız sosyal pazar ekonomisi ve ekolojik endüstri) alternatif kılmakta bulur.

d- Başta Türk ulus devleti olmak üzere İran, Irak ve Suriye ulus devletleri ve hatta Kürt Federe devletiyle Kürt sorununda barışçıl ve siyasi yaklaşımla çözüm, ancak Kürt halkının demokratik ulus olma hakkını (bu hak diğer halklar için de geçerlidir) ve bu hakkın doğal sonucu olarak demokratik özerk yönetim statüsünü kabul etmeleriyle mümkündür. Ulus devletçi çözümlerin yurdu olan AB'nin şimdiden demokratik ulus çözümüne kapı aralaması olumlu ve umut verici bir adımdır. Bu çözümü geliştirebilmesi için adım adım ulus devletçiliğin alanını daraltması ve demokratik sivil toplumun alanını genişletmesi gerekir. Türkiye, İran, Irak ve Suriye ulus devletleri de Kürt sorunundan kurtulmak istiyorlarsa, ilk adım olarak AB'ninkine benzer bir yola girmek durumundadırlar. KCK'nin pozisyonu bu temelde barışa ve siyasi çözüme elverir durumdadır. Barış ve siyasi çözümün önündeki engel, bu devletlerin Kürtlere dayattıkları örtülü kültürel soykırım projesi, politikaları ve uygulamalarıdır. Bunlardan vazgeçmeleri ve demokratik ulus başta olmak üzere demokratik modernitenin diğer temel unsurları olan karı sınırlandırmayı amaçlayan sosyal pazar ekonomisini ve ekolojik endüstriyi sisteme entegre etmeyi ve statüye (demokratik anayasaya) kavuşturmayı kabullenmeleri halinde, kalıcı barışın ve siyasi çözümün yolu açılmış olacaktır.

e- Küresel kapitalist hegemonyanın kültürel soykırımcı ulus devletlere BOP kapsamında dayattığı çözüm iki yönlü geliştirilmeye çalışılmaktadır. Birinci yön, Erbil merkezli Kürt federe ulus devlet oluşumudur ve uzun vadeli ulus devletçi çözümün ilk adımı olarak hayata geçirilmektedir. İkinci yön, Diyarbakır merkezli 'bireysel ve kültürel haklar' temelli Kürt sorunu çözümüdür. AB ve ABD'nin özellikle AKP hükümeti yoluyla hayata geçirmeye çalıştığı bu yol, dolaylı veya direkt olarak Erbil Federe Kürt devletiyle bütünlük içinde yürütülmeye çalışılmaktadır. PKK'den ve KCK somutunda demokratik siyaset çözümünden kurtulma ve onları tasfiye etmenin karşılığı olarak, kültürel soykırımcı ulus devletlere bu iki yönlü çıkış yolunu dayatmaktadır. Halk desteğinden kopuk olduğu için, küresel kapitalist hegemonyanın dayattığı bu çözüm projesinin başarı şansı azdır.

Kürdistan daha şimdiden bir bakıma 21. yüzyılda devrimin ve karşıdevrimin odağı durumuna gelmiştir. Kapitalist modernitenin en zayıf halkası durumundadır. Kürdistan halkının ulusal ve toplumsal sorunları liberal reçetelerle, bireysel ve kültürel haklar demagojisiyle örtbas edilemeyecek kadar ağırlaşmıştır. Kürt sorunu söz konusu olduğunda, kültürel soykırıma kadar varan uygulamalara yol açan ulus devletçilik, ister ezen ister ezilen uluslar açısından olsun, artık sorun çözen değil üreten

"Demokratik çözüm modelinin tümüyle ulus devletten bağımsız olmadığını önemle belirtmek gerekir. İki otorite olarak demokrasi ve ulus devlet aynı siyasi çatı altında rol oynayabilirler. İkisinin kullanım alanını demokratik anayasa belirler. AB örneği bu doğrultuda bazı adımlar atmakla birlikte hakim yan ulus devlet egemenliğidir. Ama dünya genelinde kayış ulus devletin aşılması doğrultusundadır."

kaynak durumuna çoktan gelmiştir. Kapitalist modernite için bile sorun olmaya başlayan ulus devletçilik giderek çözülmektedir. Daha esnek demokratik ulusal gelişmeler, çağın çözümleyici gelişmelerinin başında gelmektedir. Demokratik modernite bu yöndeki gelişmelerin teorik ifadesi ve pratik adımları anlamına gelmektedir. Demokratik ulusal dönüşümlerin Kürdistan'daki somut ifadesi olarak KCK, Ortadoğu'daki demokratik modernite çözümünün yolunu aydınlatmaktadır.

f- Günümüzde KCK çözümü bir yol ağzındadır. Ya sorunların barış ve demokratik siyaset yoluyla çözümü demokratik anayasa yöntemiyle geçekleştirilecektir. Bu durumda ilgili ulus devletler sadece inkar ve imha politikalarından vazgeçmekle kalmayacaklar, sorunun gerçekçi tanımını kabul edip çözümünü evrensel demokratik anayasada arayacaklar, demokratik anayasanın hem içeriğini hem de yöntemini muhataplarıyla paylaşacaklardır. Ülkelerin hem devlet hem de ulus olarak bütünlüğünü mümkün kılan bu çözüm radikal demokratik dönüşümleri gerektirmektedir. Ya da eğer öncelikle arzu edilen bu yol ısrarla engellenirse, geriye KCK'nin tek taraflı ve devrimci tarzda kendi demokratik otoritesini inşa etme ve savunma yolu kalacaktır. Bu yolda başarıyla yürümenin birçok unsuru mevcuttur. Otuz yılı aşkın bir tecrübeye sahip olan PKK'nin ideolojik ve politik kılavuzluğu, halkın devrimci savaşımla denenmiş güçlü desteği, öz savunmayı her alanda yapabilecek askeri gücü, geniş iç ve dış ilişki ağları KCK'nin demokratik ulusu inşa etmesine, yönetmesine ve korumasına imkan vermektedir. Bu yol bir daha eskiden yaşanan tıkanmaya uğramayacaktır. Devlet ulusçuluğunu değil demokratik ulusu hedeflediğinden, her zaman çözüm ve barış yanlısı, ulus devlet güçleriyle diyalog ve müzakereye açık olduğu gibi, bunda başarılı olmazsa kendi asli yolunda öz güçleriyle demokratik ulusu başarıyla inşa etmeyi sürdürecek, yönetmesini ve korumasını bilecektir.

C- KCK ve demokratik uluslaşmanın boyutları

KCK Kürt sorununda ulusların kendi kaderini tayin hakkının devletçi olmayan demokratik yorumunu ifade etmektedir. Ulusal sorunun çözümünde köklü bir dönüşüm olarak değerlendirilmelidir. Kapitalist modernitenin yol açtığı ulusal sorunlar hep ulus devletçi, milliyetçi zihniyet ve paradigmalarla çözümlenmeye çalışılmıştır. Ulus devletin kendisi çözümün temel aktörü olarak sunulmuştur. Ulusal sorun deyince akla hemen "bizim de bir ulus devletimiz olsun" deyimi gelmektedir. Neredeyse her etnisite ve milliyete bir devlet öngörülmüştür.

Bu yaklaşımı, özellikle dünya çapında hegemonyacılık peşinde koşan İngiltere'nin karşısındaki imparatorluk gibi büyük devletlerle, şehir devletleri gibi küçük devletleri engel olmaktan çıkarmak ve "böl yönet" politikasını yürütmek için geliştirmiştir. Kapitalist sisteme dayalı hegemonyacılığın iktidar düzenlemesidir. Azami kar ve endüstriyalizmin en uygun gerçekleştiği devlet düzenlemesidir. Ulus devletleri doğru kavramak için hegemonik sistemdeki yerini, kapitalizm ve sanayicilikle bağını doğru çözümlemek gerekir. Her etnisiteye veya mezhebe, kavme bir devlet demek; kapitalizmin küreselleşmesine, dolayısıyla sömürü ve sanayiciliğin (ekolojik yıkımı) azamileşmesine katkıda bulunmak demektir. Reel sosyalizmi çözülmeye götüren de esasta bu katkıda bulunma eylemi olduğunu ısrarla vurguladık. Yola çıkışta reel sosyalist sistemi esas alan PKK'nin ulusal sorunda tıkanmasının da özünde bu yaklaşımdan kaynaklandığını çözümlemeye çalıştık. Özeleştiriyle dönüşüm geçirdiğini belirttik.

Ulusal sorunda dönüşümün ana çizgisi ulus devletçi çözümden vazgeçmek, alternatif olarak demokratik çözümü esas almaktır. Demokratik çözüm, ulus devlet dışında toplumun demokratikleşmesindeki arayışları ifade eder. Ulus devleti kavram olarak kapitalizimle birlikte toplumsal sorunlarda çözümün değil, daha da artan sorunların kaynağı olarak değerlendirmek gerek.

Ulusal ve toplumsal sorunların ulus devlete bağlanması modernitenin en zorbaca yönünü teşkil eder. Kendisi sorunların kaynağı olan bir araçtan çözüm beklemek sorunların çığlaşmasına, toplumsal kaosa yol açar. Kapitalizmin kendisi uygarlık sisteminin en krizli aşamasıdır. Ulus devlet ise bu krizli aşamada toplum tarihi boyunca en çok geliştirilmiş şiddet örgütüdür. İktidar şiddetinin tüm toplumu kuşatmasıdır. Kapitalizmin azami kar ve endüstriyalizmle çözülmeye uğrattığı toplumu ve çevreyi zorla bir arada tutma aracıdır. Şiddetle aşırı yüklenmesi kapitalist sistemin azami ve kesintisiz birikim eğiliminden ileri gelmektedir. Ulus devlet tipi bir şiddet örgütlenmesi olmadan kapitalist birikim yasaları işlemez. Endüstriyalizm sürdürülemez.

Gelinen son aşama olan küresel finans kapitalizmi çağında toplum ve çevre tam bir dağılmayla karşı karşıyadır. Başlangıçta devrevi olan bunalımlar, sürekli ve yapısal bir karekter kazanmıştır. Bu durumda ulus devletin kendisi de sistemi tamamen kilitleyen bir engele dönüşmüştür. Kendisi krizli bir yapı olan kapitalizm bile ulus devlet engelinden kurtulmayı gündemin başına taşımıştır. Ulus devlet egemenliği sadece toplumsal sorunların kaynağı değil çözümün de önündeki temel engel konumundadır. Egemen, kapitalist sınıf açısından böyle olan bir sistemi toplum için, halklar ve emekçiler için bir çözüm aracı olarak düşünmek kendi toplumsal doğasına terstir. İnkarı anlamına gelir. Toplumsal sorunların, en önemli parçası olan ulusal sorunların çözümünde demokratik model, hem toplumun, halkların ve emekçilerin doğası gereği hem de hegemonik sistemin ulus devlet engeli nedeniyle esas alınmak durumundadır. Demokratik çözüm modelleri sadece bir çözüm seçeneği değil başlıca çözüm yöntemidir. Sosyalizm ve ulusal kurtuluş hareketleri başarılı olmak istiyorlarsa çözüm aracını demokrasi dışında arayamazlar. Sağ-sol-merkez her türlü diktatörlük eğilimi ancak çözümsüzlüğü derinleştirir. Kapitalizmi daha talancı, çapulcu ve sanal kılar. Demokratik çözüm modelini, üniter ulus devletin federe veya konfedere biçimlere dönüşmüş hali olarak düşünmemek gerekir. Ulus devletin federe ve konfedere hali, demokratik çözüm değildir. Farklı devlet biçimli çözümlerdir ki yine sorunları ağırlaştırmaktan öteye rol oynayamazlar. Belki kapitalist sistem mantığı içinde katı merkeziyetçi ulus devletin federe ve konfedere biçimlere dönüştürülmesi sorunları yumuşatıp kısmi çözümler getirebilir. Ama köklü çözümlere yol açamaz. Demokratik çözüm güçleriyle ulus devletçi güçler arasındaki çözüm araçlarında federe ve konfedere biçimler denenebilir. Ama bu araçlar kullanıldı diye köklü çözümler beklemek kendini bir kez daha yanıltmaktır. Birinci yanıltmanın ister ulusal kurtuluş devleti ister reel sosyalist devlet dediğimiz ulus devletin sol maskelisi olduğunu biliyoruz. Daha diktatörce, faşizme yatkın sistemler olduğu açığa çıkmıştır.

Demokratik çözüm modelinin tümüyle ulus devletten bağımsız olmadığını önemle belirtmek gerekir. İki otorite olarak demokrasi ve ulus devlet aynı siyasi çatı altında rol oynayabilirler. İkisinin kullanım alanını demokratik anayasa belirler. AB örneği bu doğrultuda bazı adımlar atmakla birlikte hakim yan ulus devlet egemenliğidir. Ama dünya genelinde kayış ulus devletin aşılması doğrultusundadır. Dünyada yaşanan en temel siyasi dönüşüm ulus devletin teorik ve pratik olarak aşılmasına dayanmaktadır. Demokratik çözüm kendini ne kadar özerk kılarsa, sistematize ederse o denli siyasi dönüşüme katkıda bulunabilir. Ulus devletin olumlu yönde dönüşümü, demokratikleşmenin, demokratik özerk yönetimin, demokratik ulus inşasının, yerel demokrasinin, demokrasi kültürünün tüm toplumsal alanlarda geliştirilmesiyle yakından bağlantılıdır.

KCK, Kürt sorununda demokratik çözümün somut ifadesidir. Geleneksel yaklaşımlardan farklıdır. Çözümü devletten pay almada görmez. Hatta Kürtler özerklik anlamında bile devlet peşinde değildir. Federe veya konfedere devleti hedeflemediği gibi kendi çözümü olarak da görmez. Devletten beklenen temel talebi, Kürtlerin özgür iradeleriyle kendi kendini yönetme hakkını tanımasıdır. Demokratik ulusal toplum olmaya engel koymamasıdır. Eğer hakim ulus devletler demokratik ilkeye sözde değil de özde bağlıysalar, demokratik toplumu desteklemeseler bile engel, yasaklama da koymamaları gerekir. Demokratik çözümü devletler veya hükümetler geliştirmez. Toplumsal güçlerin kendileri çözümden sorumludur. Devlet veya hükümetlerle demokratik anayasa bağlamında uzlaşı ararlar. Demokratik toplumsal güçlerle devlet veya hükümet güçleri arasında yönetim paylaşımı anayasalarla belirlenir. Ne mutlak devlet yönetimi ne de mutlak demokrasi talep etmek gerçekçi olmadığı gibi çözümün ruhuna da aykırıdır.

Demokratik çözüm özünde demokratik ulus olma, toplumun kendini demokratik ulusal toplum olarak inşa etme olgusudur. Devlet eliyle ne ulus olma ne de ulus olmaktan çıkmadır. Toplumun kendini demokratik ulus olarak inşa etme hakkını bizzat kullanmasıdır. Bu durumda ulus tanımını yeniden yapmak gerekir. Ulusun tek bir tanımı olmadığını öncelikle belirtmek gerekir. Ulus devlet eliyle inşa edildiğinde en genel tanımı devlet-ulustur. Birleştirici unsur ekonomiyse buna pazar-ulus demek de mümkündür. Hukukun egemen olduğu ulus, hukuk- ulustur. Politik kültürel ulus tanımları da mümkündür. Dinin birleştirdiği topluma zaten millet denir. Ümmet, tüm milletleri birleştiren aynı dinden milletler topluluğudur. Demokratik ulus ise, özgür birey ve toplulukların öz iradeleriyle oluşturdukları ortak toplumdur. Demokratik ulusta birleştirici güç aynı ulustan olmaya karar veren toplum birey ve gruplarının özgür iradesidir. Ulusu dil, kültür, pazar ve ortak tarihe bağlayan anlayış devlet-ulusunu tarif eder ki genelleştirilemez. Yani tek bir ulus anlayışı olarak mutlaklaştırmaz. Reel sosyalizmin de benimsediği bu ulus anlayışı demokratik ulusun zıddıdır. Özellikle Stalin'in Sovyet Rusyası için geliştirdiği bu tanım, Sovyetlerin çözülmesinin temel nedenlerinden biridir. Kapitalist modernitenin mutlaklaştırdığı bu ulus tanımı aşılmadıkça ulusal sorunların çözümü tam bir çıkmaza girer. 300 yılı aşkın bir zaman sürecinde ulusal sorunların halen olanca ağırlığıyla devam etmesi, bu eksik ve mutlak tanımla yakından bağlantılıdır. Katı ulus devlet sınırlarına mahkum edilmiş, iktidarın en küçük hücrelere kadar sızmış olduğu bu tip ulusal toplumlar milliyetçi, dinci, cinsiyetçi ve pozitivist ideolojilerle adeta serseme çevrilmişlerdir. Toplumlar için ulus devlet modeli tam bir baskı ve sömürü tuzağıdır, şebekesidir. Demokratik ulus kavramı bu tanımı tersine çevirir. Katı siyasi sınırlara, tek dile, kültüre, dine, tarih yorumuna bağlanmamış demokratik ulus tanımı; çoğulcu, özgür ve eşit yurttaşlarca toplulukların bir arada dayanışma içinde yaşam ortaklığını ifade eder. Demokratik toplum ancak bu tür tanımla, ulusla gerçekleştirilebilir. Ulus devlet toplumu doğası gereği demokrasiye kapalıdır. Ulus devlet ne evrensel ne de yerel bir gerçekliği ifade eder. Evrenselin ve yerelin inkarı anlamına gelir. Tek tip toplum vatandaşlığı insanın ölümüdür. Buna mukabil demokratik ulus, yerel ve evrenselin yeniden inşasını mümkün kılar. Toplumsal gerçekliğin kendini ifade etmesini sağlar. Diğer bütün ulus tanımları bu iki ana model arasında bir yerde dururlar.

Ulus inşa modellerinin geniş yelpazeli tanımları olsa da hepsini birleştiren genel bir tanımı da mümkündür. O da ulusun zihniyetle, bilinç ve inançla ilgili tanımıdır. Bu durumda ulus, ortak zihniyet dünyasını paylaşan insan topluluğudur. Bu ulus tanımında dil, din, kültür, pazar, tarih, siyasi sınır belirleyici rol oynamaz. Bedensel rol oynarlar. Ulusu esasta zihniyet durumu olarak tanımlamak dinamik bir karakter taşır. Devlet ulusunda ortak zihniyete damgasını vuran milliyetçilik iken, demokratik ulusta özgürlük ve dayanışma bilincidir. Fakat uluslar sadece zihniyet durumlarıyla tanımlanırsa bu eksik bir tanımdır. Nasıl zihniyetler bedensiz olmazsa uluslar da bedensiz olamaz. Milliyetçi zihniyetli ulusların bedeni, devlet kurumudur. Zaten bu beden nedeniyle bu tür uluslara devlet ulus denir. Hukuk, ekonomi kurumları ağır bastığında bu tür ulusları ayırt etmek için pazar veya hukuk ulusu demek mümkündür. Özgürlük ve dayanışma zihniyetli ulusların bedeni Demokratik Özerkliktir. Demokratik Özerklik esas olarak birey ve toplulukların (benzer zihniyeti paylaşanlar) kendilerini öz iradeleriyle yönetmeleri anlamına gelir. Demokratik yönetim veya otorite demek de mümkündür. Evrenselliğe açık bir tanımdır.

Ulusa ilişkin bu genel tanımların ışığında KCK, Kürt ulusal sorunun çözümünde devletçi, ulusçu yaklaşımların reddine karşılık demokratik ulusçu modeli esas alır. Kürtlerin ulus olma hakkını veya ulusal toplum olgusuna dönüşümünü Demokratik Özerklikle gerçekleştirmeyi esas alır. Diğer uluslarla, örneğin Türk ulusuyla üst bir ulus tanımına açık bir bedenli ulus tanımı söz konusudur. Üst ulus tanımını birçok ulusu kapsayacak tarzda genişletmek mümkündür. İslam ümmetini bu tanımın prototipi olarak düşünebiliriz. Ortadoğu toplumsal kültürlerini er veya geç ortak

bir millet ulus (yenilenmiş ümmet) içinde bütünleştirmek yüksek bir olasılıktır.

Kürtlerin uluslaşmasını bu temel kavramlar bağlamında önce iki boyutlu düşünmek mümkündür. Birincisi zihinsel boyuttur. Kendi dil, kültür, tarih, ekonomi ve nüfus yoğunlaşmalarını ihmal etmeden, bu temel alanlara ilişkin bilinçli hallerini ortak dayanışma duygusuyla birleştiren zihinsel dünyayı ***(ortak zihniyet dünyası)*** paylaşanların varlık boyutlarından bahsediyoruz. Bu boyutta temel kıstas, farklılıklara dayanan eşit ve özgür bir dünya hayalini, projesini zihinsel olarak paylaşmaktır. Bu zihniyet dünyasına, özgür bireylerin komünal dünyası veya ütopyası da diyebiliriz. Mühim olan farklılıkları reddetmeyen bir eşitlik, özgürlük zihniyetini kamusal alanda toplumun ahlaki ve politik dünyasında ***sürekli*** yaşatmaktır. ***Yirmi dört saat demokratik zihniyetle yaşamaktır.*** İkinci boyut, zihniyet dünyasının dayanacağı bedendir. Bedenle kastedilen toplumsal varoluşun zihniyet dünyasına göre yeniden düzenlenmesidir. Toplum, ortaklaşa paylaşılan ulus zihniyet dünyasına göre nasıl yeniden düzenlenecektir? Hangi mimariyi bedensel varoluşuna uygulayacaktır? Kısacası geçmişten, gelenekten geriye kalan ve kapitalist modernitenin kendi amaçlarına göre son derece hastalıklı, krizli, baskılı ve sömürülü (buna kültürel soykırıma varan uygulamaları da eklemek gerekir) olarak düzenlenen veya düzensizleştirilen toplumsal doğasının ve çevresinin yeniden düzenlenmesi, bedensel boyutu tanımlar.

Zihinsel boyut, ulus olmak isteyen birey ve toplulukların düşünce ve hayal dünyasını, dayanışma duygusunu ilgilendirdiğinden sınırlı bir düzenlemeyi gerektirir. Bunun için bilim, felsefe ve sanat (din de dahil) eğitimini geliştirmek, bu amaçla okullar açmak, başta gelen pratik çalışmalardır. Ulus olmaya ilişkin zihniyet ve duygu eğitimi görevleridir. Tarihsel toplumsal varlığa ilişkin olduğu kadar şimdiyi, çağla ilişkili toplumsal kültürü bilince çıkarmak doğru, iyi ve güzel olan yönlerini ortak düşünce ve duygular halinde paylaşmak esastır. Özcesi KCK'nin somutunda temel zihniyet görevi, Kürtleri kendi varoluşlarına ilişkin ortaklaşa paylaşılan ***iyi doğru ve güzel*** düşünce ve duygusunda bir ulus olarak tasarlamaktır. Diğer bir deyişle Kürtlerin uluslaşmasını bilimsel, felsefi ve sanatsal devrimle temel zihniyet ve duygu dünyasını yaratmaktır. Kürt gerçeğinin bilimsel, felsefi (ideolojik) ve sanatsal hakikatinin açıklanmasını özgürce paylaşmaktır. Bunun yolu öz düşünmek, öz eğitilmektir. İyiyi paylaşmaktır. Güzel yaşamaktır. Zihinsel boyutun egemen ulus devletlerden yerine getirilmesini talep edebileceği temel husus, düşünce ve ifade özgürlüğüne tam bağlılıktır. Ulus devletler Kürtlerle ortak bir norm altında yaşamak istiyorlarsa Kürtlerin kendi zihniyet ve duygular dünyasını oluşturmak, kendilerini farklılıkları temelinde ulusal bir toplum haline getirmek için gerekli olan düşünce ve ifade özgürlüğüne anayasal bir güvence getirerek tam bağlılık göstermeyi bilmeleri gerekir. Ortak ulus teşkil etmenin yolu düşünce ve ifade özgürlüğüne tam bağlılıktan geçer.

Demokratik ulus olmanın ikinci boyutu bedensel varoluşun yeniden düzenlenmesidir. Bedensel boyutun temelinde Demokratik Özerklik yatar. Demokratik Özerkliği geniş ve dar anlamda tanımlamak mümkündür. Geniş anlamda Demokratik Özerklik, demokratik ulusu ifade eder. Ulusun daha geniş yelpazeye ayrılmış boyutları vardır. Kültürel, ekonomik, sosyal, hukuki, diplomatik vd boyutlarıyla geniş tanımlanabilir. Dar anlamda Demokratik Özerklik, siyasi boyutu ifade eder. Diğer bir deyişle demokratik otorite veya yönetim anlamına gelir. demokratik ulus olmanın Demokratik Özerklik boyutu, egemen ulus devletlerle çok daha problemlidir. Egemen ulus devletler genel olarak Demokratik Özerkliği yadsırlar. Zorunlu olmadıkça hak olarak tanımak istemezler. Kürtler açısından ulus devletlerle uzlaşmanın temelinde Demokratik Özerkliğin kabulü gerekir. Demokratik Özerklik, hakim etnisiteli ulus devletlerle ortak siyasi bir çatının altında yaşamanın asgari koşuludur. Bunun altında bir tercih, sorunun çözümü değil, çözümsüzlüğün derinleşmesi, çatışmanın artmasıdır. Özellikle son dönemde geliştirilen ve İngiliz kapitalizminin işçi sınıfını ve sömürgelerini daha kolay yönetmek için geliştirdiği "liberal bireysel ve kültürel haklar" projesi, TC'de de AKP eliyle uygulanmak istenmektedir. Ortadoğu kültürüne yabancı olan bu proje, sadece çatışmayı büyütmeye hizmet eder. Demokratik Özerklik, ulus devlet lehine olabilecek en elverişli çözüm projesidir. Bunun altındaki her düşünce ve deneyim büyüyen çatışma ortamına ve savaşa hizmettir.

Demokratik özerklik çözümü, iki yolla uygulanabilir. Birinci yol, ulus devletlerle uzlaşmayı esas alır. Somut ifadesini demokratik anayasal çözümde bulur. Halkların, kültürlerin tarihsel-toplumsal mirasına saygı gösterilir. Bu mirasların kendilerini ifade etme ve örgütlenme özgürlüklerini anayasanın temel vazgeçilmez haklarından sayar. Demokratik Özerklik, bu hakların temel ilkesidir. Bu ilkenin başlıca koşulları; egemen ulus devletin her türlü inkar ve imha politikasından vazgeçmesi, ezilen ulusun da kendi öz ulus devletçiğini terk etmesidir. Her iki ulus bu yönlü devletçi eğilimlerden vazgeçmedikçe Demokratik Özerklik projesinin hayata geçirilmesi zordur. AB ülkelerinin üç yüz yılı aşan ulus devlet deneyimlerinin sonunda vardığı aşama, ulus devletlerin, Demokratik Özerkliği, bölgesel ulusal ve azınlıksal sorunların çözümünde en iyi çözüm modeli olarak kabul etmeleridir. Kürt sorununun çözümünde de ayrılıkçılığa ve şiddete dayanmayan tutarlı ve anlamlı olan esas yol, Demokratik Özerkliğin kabul edilmesinden geçmektedir. Bu yolun dışındaki tüm yollar ya sorunları ertelemeye, böylece çıkmazı derinleştirmeye; ya da sert çatışmalara ve ayrışmaya götürür. Ulusal sorunlar tarihi bu yönlü örneklerle doludur. Ulusal çatışmaların yurdu olan AB ülkelerinin son altmış yıllını barış içinde zenginlik ve refahla geçirmeleri, Demokratik Özerkliğin kabulüyle onun bölgesel, ulusal ve azınlıksal sorunlarına esnek ve yaratıcı biçimde yaklaşım ve uygulamalarıyla mümkün olmuştur. TC'de ise tersi geçerli olmuştur. Kürtleri inkar ve imha politikasıyla tamamlanmak istenen ulus devletçilik, cumhuriyeti çözülüşün, devasa problemlerin, sürekli krizlerin, her on yılda bir başvurulan askeri darbelerin, gladio ile yürütülen bir özel savaş rejiminin içine çekmiştir. Türk ulus devleti ancak tüm bu yönlü iç ve dış politikalardan, rejim uygulamalarından vazgeçtikçe genelde tüm kültürlerin (Türk, Türkmen kültürü de dahil) özelde Kürt kültürel varlığının Demokratik Özerkliğini kabul ettikçe normal (hukuki) laik ve demokratik bir cumhuriyet halinde kalıcı barış, zenginlik ve refaha erişebilir.

Demokratik Özerkliğin ikinci çözüm yolu ulus devletlerle uzlaşmaya dayalı olmayan, tek taraflı kendi projesini pratikleştirme yoludur. Geniş anlamda Demokratik Özerklik boyutlarını hayata geçirerek Kürtlerin demokratik ulus olma hakkını gerçekleştirir. Şüphesiz bu tek taraflı demokratik ulus olma yolunu kabul etmeyecek olan egemen ulus devletlerle çatışma yoğunlaşacaktır. Kürtler bu durumda, ulus devletlerin ister tek tek ister ortaklaşa (İran-Suriye-Türkiye örneği) saldırıları karşısında varlıklarını korumak ve özgür yaşamak için topyekün seferberlik ve savaş pozisyonuna geçmekten başka çare bulamayacaktır. Özsavunmalarını, savaş içinde olası bir uzlaşma veya bağımsızlık sağlanıncaya kadar, demokratik ulus olmayı tüm boyutlarıyla ve öz güçleriyle geliştirmekten ve gerçekleştirmekten geri durmayacaklardır.

Bu iki boyut yol temelinde inşa edilebilen demokratik ulusun daha ayrıntılı boyutları (demokratik ulusal yaşamı boyutlandırırken bir yanlışa düşmemek için peşinen bir uyarıda bulunmak gerekir. O da demokratik ulusun veya başka tür bir ulus yaşamının daima zihinsel ve kurumsal bütünlük taşıdığına ilişkindir. Genelde toplumlar özelde demokratik ulusal toplumlar çözümlemelerde kolaylık olsun diye çeşitli alanlara ve boyutlara ayrılır. Fakat bu ayrımlar boyutların her biri kendi başına, bütünlükten kopuk şekilde var olmazlar. Toplumlar, özellikle çağımızdaki demokratik ulusları canlı bir organizmaya benzetirsek tüm alanlar ve boyutları itibarıyla birbirlerine bağlı bir canlı organizma bütünlüğü içinde yaşarlar. Dolayısıyla boyutların her biri tek tek sıralansa da bir bütünün parçaları olduğu daima göz önünde tutulmalıdır) şöyle sıralanabilir.

1- Demokratik ulusta özgür birey yurttaş ve demokratik komün yaşamı

Demokratik ulus birey yurttaşı, özgür olduğu kadar komünal olmak durumundadır. Kapitalist bireyciliğin topluma karşı kışkırtılmış sahte özgür bireyi özünde en geliştirilmiş köleliği yaşar. Fakat liberal ideoloji öyle bir imaj oluşturur ki sanki birey, toplumda sonsuz özgürlüklere sahiptir. Gerçekte ise tarihin hiçbir döneminde gerçekleştirilmeyen azami kar eğilimini gerçekleştirip, hegemonik sisteme dönüştüren ücretli emek kölesi, köleliğin en geliştirilmiş biçimini temsil eder. Bu tür birey, ulus devletçiliğin acımasız eğitim ve yaşam pratiğinde üretilir. Yaşaması para egemenliğine bağlandığı için ücret sistemi, bir köpeğin boynuna takılan tasma gibi istenilen yöne bağlanıp çevrilmesini sağlar. Çünkü yaşamak için başka çaresi yoktur. Kaçsa, yani işsizliği tercih etse, bu da bir nevi ayakta can çekişmek demektir. Kapitalist bireycilik ayrıca toplumu inkar temelinde şekillenmiştir. Her türlü tarihsel toplum kültürünü geleneğini yadsıdığı oranda kendini gerçekleştireceğini sanır. Liberal ideolojinin en büyük çarpıtması budur. Başlıca sloganı; "toplum yoktur birey vardır" biçiminde dile getirilir. Kapitalizm esas olarak toplumun tüketme temeline dayalı hastalıklı bir sistemdir. Buna karşın demokratik ulusun bireyi, özgürlüğünü toplumun komünalitesinde, yani daha işlevsel küçük topluluklar halindeki yaşamında bulur. Özgür, demokratik komün veya topluluk, demokratik ulus bireyinin gerçekleştirdiği temel okuldur. Komünü olmayanın, komünsel yaşamayanın bireyselliği de gerçekleşemez. Komünler son derece çeşitlidir. Toplumsal yaşamın her alanında geçerlidir. Bireyin farklılıklarına uygun olarak birden çok komünde, toplulukta yaşamı gerçekleştirilebilir. Önemli olan bireyin yeteneklerine, emeğine, farklılıklarına uygun komünal topluluk içinde yaşamayı bilmesidir. Birey, komün veya bağlı olduğu toplumsal birimlere karşı sorumluluğu, ahlaki olmanın temel ilkesi sayar. Ahlak, topluluğa, komünal yaşama saygı ve bağlılık demektir. Komün veya topluluk da sonuna kadar bireylerine sahip çıkarak onu korur ve yaşatır. Zaten insan toplumunun temel kuruluş ilkesi, bu ahlaki sorumluluk ilkesidir. Komünün veya toplulukların demokratik karakteri, kolektif özgürlüğü diğer bir deyişle politik komün veya topluluğu gerçekleştirir. Demokratik olmayan komün veya topluluk, politik olamaz. Politik olmayan topluluk veya komün ise özgür olamaz. Komünün demokratikliği, politikliği ve özgürlüğü arasında sıkı bir özdeşlik vardır.

O halde demokratik ulusun ilk temel boyutu, esas aldığı birey ve komün bağlamında böyle tanımlanmak durumundadır. Demokratik ulus olmanın ilk koşulu bireyin özgür ve bu özgürlüğünü bağlı olduğu komün veya toplulukla birlikte demokratik politika temelinde gerçekleştirmesidir. Demokratik ulusun birey yurttaşı ulus devletle aynı siyasi çatı altında yaşadığında tanımı biraz daha genişler. Bu durumda 'anayasal vatandaş'lık çerçevesinde kendi demokratik ulusunun birey yurttaşı olduğu kadar ulus devletin de birey yurttaşıdır. Burada önem kazanan husus, Demokratik Ulus statüsünün tanınmasıdır. Yani Demokratik Özerkliğin, ulusal anayasada bir hukuki statü olarak belirlenmesidir. Demokratik ulusal statü iki yönlüdür: Birincisi kendi içinde Demokratik Özerklik statüsü, yasası veya anayasasının gerçekleştirmeyi ifade eder. İkincisi özerklik statüsünü ulusal anayasal statünün bir alt bölümü olarak düzenler. Birçok AB hatta dünya ülkelerinin anayasasında bu yönler de statü düzenlemeleri mevcuttur.

KCK'nin kendi tek taraflı özgür birey yurttaş ve komün birlikteliğine dayalı Demokratik Ulus inşası esas olmakla birlikte; egemen ulus devletlerle Demokratik Özerklik statüsünü kabul eden ulusal demokratik anayasal statü altında çözüme gitmesi de mümkündür. KCK yapılanması her iki özgür birey-yurttaş ve topluluk yaşamına bu yaşamın yasal, anayasal statüye bağlanmasına açık bir yapılanmadır.

KCK üyeliğini, demokratik ulusun özgür birey yurttaşı olarak tanımlamak da mümkündür. Fakat bu üyeliği, yurttaşlığı ulus devlet yurttaşlığıyla karıştırmamak gerekir. Ulus devlet yurttaşlığı, kapitalizmin modern kölelik statüsünü belirler. Kapitalist bireycilik, ulus devlet tanrısına mutlak kulluğu ifade eder. Demokratik ulus yurttaşlığı ise, gerçek anlamıyla özgür birey haline gelişi ifade eder. Kürtlerin kendi demokratik ulus yurttaşlığı, KCK statüsü altında gerçekleştirilebilir. Dolayısıyla KCK üyeliğine, demokratik ulus yurttaşlığı kimliğini atfetmek daha uygun bir tanımlama olacaktır. Kürtlerin kendi demokratik uluslarına yurttaş olması hem vazgeçilmez hakkı hem görevidir. Kendi ulusunun yurttaşı olmamak büyük bir yabancılaşmayı ifade eder ve hiçbir gerekçe ile savunulamaz. Burada karşımıza çıkan sorun egemen ulus devlet yurttaşlığının ne olacağına ilişkindir. Aslında her iki tür yurttaşlığı iç içe temsil etmek mümkündür. Eğer Kürt sorunu ilgili ülkede demokratik anayasal vatandaşlık statüsü altında bir çözüme kavuşturulmuşsa iki yurttaşlığı da birlikte taşımak toplumsal gerçekliğe daha uygundur. Hatta eğer Türkiye AB üyesi olsaydı üçlü yurttaşlık tarifi de mümkün olurdu. Nasıl İspanya'da Katalan-İspanyol-AB yurttaşlığı üçlü bir anlama sahipse Kürdistan-Türkiye-AB yurttaşlığı da aynı anlama sahip olurdu ve mümkündü. KCK döneminde ilgili her ulus devlette her Kürt bireyi kendine iki yurttaşlık biçiminde tanımlamaya özen göstermelidir. Özen göstermekten çok iki yurttaş kimliğini gerçekleştirmelidir. KCK kendi demokratik ulus bireylerine özgü ikili (bu uzlaşmayla gerçekleştirilemezse) veya tekli yurttaş kimliğini gerçekleştirmelidir. Bunun için egemen ulus devletlerin baskıcı durumlarını göz önünde bulundurarak her bireyine uygun ebatta ve amblemli yazılı yurttaş kimliğini kazandırma görevini yerine getirmelidir.

Her KCK üyesi/yurttaşı, kapitalizmin hiçlik durumuna indirgediği bireyciliği aşmak ve komün üyesi olarak yaşamak durumundadır. Komünal yaşamı olmayanın bireyselliğinin de mümkün olmayacağını temel ahlaki bir ilke olarak bilmek ve benimsemek durumundayız. Aynı zamanda komün veya topluluk üyesi olmanın demokratik bir yönü olduğunu daimi olarak göz önünde bulundurmak gerekir. Komün veya topluluk demokratik işleyişle ancak politik dolayısıyla özgür olabilir. Böylece her komünün veya topluluğun aynı zamanda ahlaki ve politik bir toplum birimi olduğu

kavranmış olur. KCK'nin her komünü ve topluluğu aynı zamanda ahlaki ve politik bir birim konumundadır. Birey yurttaşları da ahlaki ve politik birey yurttaşlardır. Komün veya topluluklardan anlaşılması gereken, toplumun her alanında işlevsel olan insan gruplarını kastediyoruz. Örneğin bir köy eğer komün şartlarını taşıyorsa bir komün veya topluluk olduğu gibi bu tanımı mahalle ve kent düzeyine kadar taşırabiliriz. Bir kooperatif, fabrika, vakıf, dernek, sivil örgütlenme de komün olabilir. Aynı zamanda demokratik olmaları gerektiği için bunlara demokratik komünal düzen de diyebiliriz. Yaşamın tüm alanlarına; eğitsel, kültürel, sanatsal, bilimsel alanlara taşımak mümkün olduğu gibi sosyal ve politik yaşamı da hem komünleştirmek hem demokratikleştirmek mümkündür. Özgür birey yurttaş ancak bu demokratik komünal yaşam içinde gerçekleşebilir. Genelde demokratik ulus birey yurttaşlığı özelde ve daha somutlaşmış biçim olarak KCK birey yurttaşlığı sorumlu ahlaki ve politik yaşamın bir gereğidir. Aynı zamanda bu gereklilik, temel hak ve görevlerimiz olarak da anlaşılmalıdır. Ulus devletler bu temel hak ve ödevlerimizi kabul ettiklerinde Kürtler de o devletlerin temel yurttaşlık hak ve görevlerini kabul edebilirler.

2- Demokratik ulusta politik yaşam ve Demokratik Özerklik

KCK'nin demokratik ulus inşasının politik boyutunu, Demokratik Özerklik olarak kavramlaştırmak mümkündür. Demokratik ulus, öz yönetimsiz düşünülemez. Genelde tüm ulus biçimleri özelde demokratik uluslar da kendi öz yönetimleri olan toplumsal var oluşlardır. Bir toplum, kendi öz yönetiminden mahrum olursa, ulus olmaktan da çıkar. Çağdaş toplumsal gerçekliklerde yönetimsiz ulus düşünülemez. Hatta sömürge ulusların bile yabancı kökenden de gelseler bir yönetimleri mevcuttur. Ancak dağılma sürecine giren toplumların yönetiminden bahsedilemez. Olsa olsa dağıtan gücün kontrollü dağıtması veya sürece yayılmış tasfiye yönetimi söz konusudur. Kürtlerin konumu öz örgütsüz oldukları dönemde böyleydi. Sadece ulus olmaktan alıkonulmuyorlardı. Toplum olmaktan da çıkarılıyorlardı. PKK öncülüğü ve KCK politikası sadece bu süreci durdurmakla kalmadı politik toplumdan demokratik ulus olmaya doğru bir süreç başlattı. Gelinen aşamada Kürtler yoğun politikleşen toplum olmak kadar bu politik gerçekliği demokratik ulus olma doğrultusunda örgütleyen bir konumu da yoğunca yaşamaktadır. Politik toplum olma çağımızda ana hatlarıyla iki doğrultuda ulusallaşmaya götürür. Geleneksel kapitalist yol olan ulus devlete götüren yol, milliyetçi ve dinci politikalar kapitalist modernite koşullarında eğer bir toplum devletsizse, devleti yıkılmış veya çözülme durumundaysa o toplumu yeni bir devlete; ulus devlete götürür. Eğer o toplumun geleneksel bir devleti varsa ve güçsüzse o devleti daha güçlü olan ulus devletle ikame eder. Politikanın, politik gücü ikinci uluslaşma yolu, demokratik uluslaşma yoludur. Özellikle ulus devletlerin sorun doğuran karakteri günümüzde politik toplumları, onların yönetim güçlerini demokratik ulus olma doğrultusunda hareketlendirmektedir. Ya reformla ya devrimle demokratik ulus olmaya zorlamaktadır. Kapitalizmin yükselişe geçtiği dönemde ulus devletler hakim eğilim iken, çöküşü yaşadığı günümüz koşullarında daha çok demokratik ulus olma doğrultusunda evrim geçirmektedirler. Bu konuda politik

"KCK'nin demokratik politika organik rolünü oynayabilmesi demokratik uluslaşmanın vazgeçilmez gereğidir. Ulus devletle karıştırılması bilinçli bir saptırmadır. KCK ilkede ulus devletçiliği kendi çözüm aracı olmaktan çıkarmıştır. Ulus devletçiliğin ne ilk ne de son aşamasıdır. Birbirinden nitelik olarak farklı otorite kavramlarıdır. Örgütsel şema olarak ulus devletin kurumlaşmasına benzeyen özellikler taşısa da özde farklıdırlar."

gücü devlet iktidarıyla özdeşleştirmemek büyük önem taşır. Politika, iktidar ve onun norm kazanmış biçimi olan devletle özdeşleştirilemez. Politikanın doğasında özgülük vardır. Politikleşen toplumlar, uluslar özgürleşen toplumlar ve uluslardır. Devlet ve iktidar gücü kazanan her toplum ve ulus özgürleşmediği gibi eğer demokratik özellikleri varsa bu özelliklerini ve var olan özgürlüklerini de kaybetmeyle karşı karşıya kalırlar. Onun için bir toplumu ne kadar devlet ve iktidar olgularından arındırırsak o denli özgürlüğe daha açık hale getiririz. O toplum ve ulusu özgür kılmak için gerekli temel şart ise, onu daima politik bir konumda tutmaktır. Devlet ve iktidardan arınmış ama politik olamamış bir toplum, anarşiye ve kaosa teslim olmuş toplum veya ulus konumuna düşer. Eğer anarşi veya kaostan toplumlar, uluslar uzun sürede kurtulamazlarsa çürür, dağılır ve başka yabancı kosmosların malzemesi olurlar. Kaos ve anarşi ancak geçici ve kısa süreliğine doğurgan bir rol oynayabilirler. Bunun için de politik olgunun devreye girmesi şarttır. Politika sadece özgürleştirmez aynı zamanda düzenler. Politika eşsiz düzenleyici güçtür. Bir nevi sanattır. Devletlerin, iktidarların baskıcı düzenlemelerinin zıddını temsil eder. Politika bir toplum ve ulusta ne kadar güçlüyse devlet ve iktidar güçleri o denli zayıftır, zayıflamak durumundadır. Tersi de geçerlidir. Bir toplum veya ulusta devlet veya iktidar gücü ne kadar fazlaysa politika, dolayısıyla özgürlük o denli zayıftır.

Demokratik ulus inşasında omurga rolü oynayan KCK, –Türkçe karşılığı Kürdistan Demokratik Topluluklar Birliği'dir– Demokratik Özerklik karşılığı olarak da çevrilebilir. KCK'nin demokratik politika organik rolünü oynayabilmesi demokratik uluslaşmanın vazgeçilmez gereğidir. Ulus devletle karıştırılması bilinçli bir saptırmadır. KCK ilkede ulus devletçiliği kendi çözüm aracı olmaktan çıkarmıştır. Ulus devletçiliğin ne ilk ne de son aşamasıdır. Birbirinden nitelik olarak farklı otorite kavramlarıdır. Örgütsel şema olarak ulus devletin kurumlaşmasına benzeyen özellikler taşısa da özde farklıdırlar. KCK'nin karar organı olarak KONGRA-GEL, halk meclisi anlamındadır. Önemini halkın kendini öz karar sahibi kılmasından almaktadır. Halk meclisi veya KONGRA-GEL demokratik bir organdır. Uluslaşmanın üst tabaka veya burjuva unsurların öncülüğünde gelişmesinin alternatifidir. KONGRA-GEL uluslaşmanın, halk sınıflarının, aydın tabakalarının öncülüğünde gelişmesini ifade eder. Burjuva parlamenter sistemden özde ayrılır. Egemen ulus devletlerin baskısından ötürü seçim sistemini ve toplantı merkezini uygun koşullar altında düzenlemek durumundadır. KCK'nin Yürütme Konseyi, yoğunlaştırılmış, merkezileştirilmiş günlük yönetim piramidini ifade eder. Halk arasına dağılmış çalışma birimlerinin koordinasyonunu sağlar. Demokratik uluslaşmanın günlük örgütsel eylemsel çabalarının koordine etmek, yönetmek ve savunmak durumundadır. Konseyin, devletlerin hükümet organlarıyla karıştırılması doğru değildir. Demokratik sivil toplumların konfederasyon sistemine daha yakındır. KCK'nin halkın seçimine dayanan Genel Başkanlık Kurumu, demokratik ulusun en genel üst temsil düzeyini ifade eder. Tüm KCK birimlerinin arasındaki uyumu ve temel politikaların uygulanmasını gözetler, denetler.

KCK'nin egemen ulus devletlerle legalleşme sorunu vardır. Önceliği legal faaliyetlere vermesine karşın ulus devletin bunu kabul etmemesi Kürdistan'da ikili bir otorite ve yönetime yol açar. Devlet yönetimiyle KCK yönetiminin aynı topraklarda ve toplumlarda geçerli kılınmaya çalışılması açık ki gerginliğe ve çatışmaya yol açacaktır. İlgili devletlere önerilen legalleşme, yasallaşma talepleri karşılık bulmaz, takip, tutuklama ve şiddete başvurulursa açık ki KCK de kendi otorite ve yönetimini tek taraflı olarak uygulamaktan geri kalmayacaktır. KCK'nin 2005'te ilan edilmesinden beri ilgili ulus devletlerle direkt ve dolaylı diyalogları şimdiye kadar yasal çözümle sonuçlanmamıştır. Diyalogların olumlu sonuç vermemesi halinde önümüzdeki dönemde KCK'nin yönetim gücü ve otoritesi olarak kendini Kürdistan'da Kürt toplumuyla ve birlikte yaşadığı azınlıklar arasında tek taraflı uygulaması kaçınılmaz olacaktır. KCK'nin kendini tek taraflı olarak demokratik ulusun bütün boyutlarında uygulaması yeni bir dönemi başlatacaktır. Bu dönem PKK'nin kendini inşa ettiği dönemle Devrimci Halk Savaşı'nı geliştirmeye çalıştığı dönemden farklı olacaktır. Sadece parti ve savaş yönetimi söz konusu olmayacaktır. Yine PKK ve HPG çalışmaları ve savunma savaşları olmakla birlikte bu dönemde esas rolü demokratik ulusun tüm boyutlarında inşa edilmesi ve yönetilmesi söz konusu olacaktır. Açık ki bu dönemde yeni koşullar altında ulus devlet kurum ve güçleriyle KCK'nin kurum ve güçleri arasında büyük rekabet, çekişme ve çatışmalar yaşanacaktır. Kent ve kırsal alanlarda farklı otorite ve yönetimler söz konusu olacaktır.

3- Demokratik ulus ve sosyal yaşam

Demokratik uluslaşma sürecinde sosyal yaşamda önemli dönüşümler gerçekleşir. Kapitalist modernitede geleneksel yaşam büyük değişikliklere uğrar. Eski toplum radikal dönüşümler yaşar. Modernite kelime anlamıyla da kendini en çok sosyal yaşam değişikliklerinde hissettirir. Değişikliklerin büyük kısmı modaya ilişkindir, biçimseldir. Uygarlığın temel kategorileri varlığını sürdürür. Kentin, sınıfın ve devletin gelişimi ve dönüşümü öze ilişkin değildir. Her üç kategoride de büyük şişkinlik ortaya çıkar. Toplumun kentli, sınıflı ve devletli yapısı kapitalist birikim sistemiyle kanser türü büyümeye uğrar. Eski uygarlık sistemi öz itibariyle çelişkilerin sık sık bunalımlara yol açtığı bir yapıda olmakla birlikte, bu çelişkiler toplumun gelişmesini bütünüyle tehlikeye atacak, çözdürecek ve kanser türü doku büyümelerine yol açacak nitelikte değildir. Kapitalizmin birikim tarzı, doğası gereği işleyebilmek için toplumsal büyümeyi kanser tarzına dönüştürür. Eğer günümüzde nüfusu yirmi milyonu aşan megapollerde, toplumun kılcal damarlarına kadar sızmış ulus devlet iktidarına, tekdüze homojen toplum peşindeki sınıfsallaşmaya tanık olmakla kalmıyor, bunu sosyal yaşamın hakim eğilimi olarak normal karşılıyorsak, bunun adı toplumsal kansere yakalanmaktır. Bütün bilimsel göstergeler gezegenimizin, çevrenin ve toplumun bu hızla büyümeyi kaldıramayacağını kanıtlamaktadır. Bu durumda yaşayan bir toplumdan değil, önüne çıkan her şeyi tüketen bir canavardan bahsetmek gerekir. Eski toplumda Leviathan sadece devlet iktidarını nitelerken, kapitalist modernitenin kendisi günümüzde gezegendeki tüm canlı yaşamı tüketen bir canavara dönüşmüştür. Kapitalist modernitenin kendisi bir canavar, bir modern Leviathan'dır.

Hakim modern yaşam en eski köle olan kadın etrafında tam bir tuzağa dönüşmüştür. Kapitalizmde kadın öyle bir hale getirilmiştir ki, 'metanın kraliçesi' demek yerinde bir deyim olacaktır. Sadece ücretsiz çalıştırılan değildir, en az ücretlidir, ücretleri düşürmenin temel aracıdır. Esnek çalıştırmanın önde gelen unsurudur. Sisteme sürekli yeni nesil üreten bir endüstriyel doğurgan makinedir. Reklam endüstrisinin baş aracıdır. Cinsiyetçi iktidarın gerçekleştirilme aracıdır. Küresel imparatordan aile içindeki küçük imparatora kadar bütün egemen erkeklerin sınırsız haz ve iktidar aracıdır. Hiç iktidarı olmayanların iktidarını doğuran nesnedir. Kadın tarihin hiçbir döneminde kapitalist modernitede olduğu kadar istismar edilmemiştir. Diğer kölelikler –çocuk ve erkek kölelikleri– kadın köleliğinin izinde geliştiği için, kapitalizmin dayattığı sosyal yaşamda efendiler dışında herkes çocuklaştırıldığı kadar köleleştirilmiştir de. Günümüz toplumunun sosyal yaşamı hem bir yaşlının çocuklaştırılması gibi çocuklaştırılmış hem de kadınsılaştırılmıştır. Hitler'in meşhur "halklar ve toplumlar bir kadın gibi yönetilmeyi sever" sözü bu gerçeği ifade eder. Kadın etrafında oluşan ve toplumun en eski kurumu olan aile, yine kadın etrafında, ama bu sefer tam bir çözülmeyi yaşıyor. Aileyi çözen kapitalizmin birikim tarzıdır. Bu tarz toplumu tükettikçe gerçekleştiği gibi, ancak toplumun temel hücresi olan aileyi çözdüğü ölçüde toplumu tüketebileceği ve atomlaştırabileceği de beklenen bir sonuçtur.

Tıp ne kadar geliştirilirse geliştirilsin, toplumdaki hastalıkların çığ gibi büyümesini durduramamaktadır. Tıbbın gelişmesinin kendisi, diyalektik olarak hastalıkların ne kadar geliştiğinin de kanıtıdır. Kendisi nevrotik ve kanserojik olan kapitalist sistemin toplum bireylerini bu tür hastalıklara boğması da beklenen diğer önemli bir sonuçtur. Milliyetçilik, dincilik, iktidarcılık ve cinsiyetçilik hem kurumsal hem de bireysel olarak sürekli hastalık üreten kapitalizmin zihinsellik ve duygusallık genleridir. Artan fiziki hastalıklar zihinsel ve psikolojik hastalıkların göstergesi olup, bunların tümü de çözülen ve dağılan toplumun yol açtığı doğal sonuçlardır.

Modern sosyal yaşamda eğitim anti toplumsal bireyci tipi yetiştirmekle yükümlüdür. Gerek liberal bireyci yaşam gerekse ulus devletçi yurttaş yaşamı, kapitalizmin ihtiyacına göre programlanarak gerçekleştirilir. Bu amaçla eğitim sektörü denilen muazzam bir endüstri oluşturulmuştur. Bu sektörde birey yirmi dört saat zihnen ve ruhen bombardımana tabi tutularak anti toplumsal bir varlık haline getirilir. Bu birey ahlaki ve politik olmaktan çıkarılmıştır. Günlük tüketim peşinde koşan, paracı, seksist, şoven ve iktidar yalakası haline getirilmiş bireylerle toplum doğası kökünden tahrip edilir. Eğitim toplumun sağlıklı işleyişi için değil, yıkımı için kullanılmaktadır. Sosyal yaşama ilişkin daha da geliştirilebilecek çözümlemelerin kanıtladığı gerçeklik 'ya toplum ya hiçlik' sınırına çoktan dayanıldığıdır.

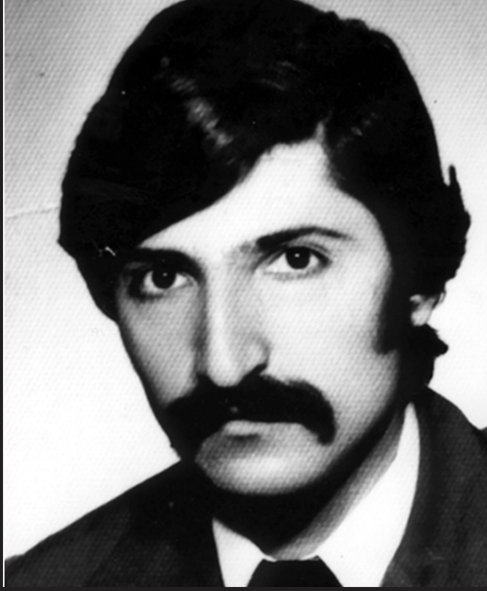
Kapitalizmin çıkarları doğrultusunda geliştirilen bilimcilikler adına ne tür şarlatanlıklar yapılırsa yapılsın, insan yaşamı öncelikle toplumsal bir yaşamdır. Devlet ve kapitalizm olmadan önce de toplum vardı. İnsan toplumla insan oldu. Beğenmediğimiz ve milyonlarca yıl süren basit ve bir aileye benzeyen klan toplumu olmasaydı ne kent, ne sınıf, ne devlet, ne de uygarlık olurdu. Toplumu geliştiren kent, sınıf, devlet ve uygarlık değil, tersine bu olguların hepsini gerçekleştiren varlık toplumdur. İnsan yaşamında hiçbir şey toplumun yerini tutamaz. Toplumdan vazgeçmek, toplum olmaktan çıkmak, insanlıktan vazgeçmek ve insan olmaktan çıkmak demektir. Demokratik ulus öncelikle toplum olarak kalmakta ısrarlıdır; kapitalist moderniteye karşı 'ya toplum ya hiç' şiarıyla dikilir. Modernite çarklarında çözdürülen toplumun kalıcılığında, tarihsel toplumsal bir gerçeklik olarak yaşanmasında ısrarlıdır. Öneminden ötürü kadın ve aileye ilişkin ayrı bir madde ayırmakla birlikte, toplumu esasta büyük bir aile olarak ele almak gerekir. İnsanı tarih boyunca gerçekleştiren bu ailedir. Günümüzde her şeyin indirgendiği para, iktidar, seks, futbol ve benzeri modernite dinleri çok sonradır ve asla bireyi oluşturamazlar, tersine tüketirler.

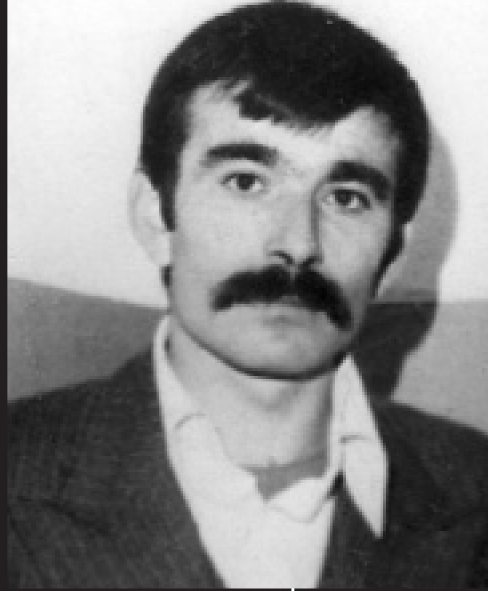
Demokratik ulus özgür birey yurttaşın gerçekleştiği alternatif modernitedir. Demokratik ulus, toplumsal hiçleştirmeye karşı alternatif toplumdur; iktidar ve devlet toplumuna veya toplumsuzluğuna karşı demokratik toplumdur. Eşitsizliğin ve köleliğin her biçimiyle uygulandığı ve içselleştirildiği toplumsal tüketilişe karşı özgürce ve eşitçe varoluşa kavuşan toplumdur. Toplumsal yaşam açısından demokratik ulusu değerlendirdiğimizde, rahatlıkla bu tanımlamalara varabiliriz. Demokratik ulus toplumu olmak, sağlıklı toplum halinde yaşamanın başta gelen koşuludur. Ulus devletin tükettiği toplumu yeniden aslına iade eder. Sağlıklı toplum sağlıklı birey yetiştirir. Zihinsel ve ruhsal sağlığına kavuşan bireyin fiziki hastalıklara karşı direnci daha da artar ve hastalıklar azalır. Demokratik ulusun eğitim anlayışı toplumsallığı ve özgür birey yurttaşı hedef aldığından, bireyin toplumla ve toplumun bireyle gelişme diyalektiği yeniden kurulur. Bilimlerin toplumsallaştırıcı, özgürleştirici ve eşitleştirici rolü yeniden ortaya çıkar. Demokratik ulus, varoluşu hakkında doğru bilinç kazanmış toplumun ulusallığıdır.

Kapitalist modernitenin imhanın eşiğine getirdiği Kürt toplumunu demokratik ulusa dönüştürmenin omurgası rolünü oynayan KCK, özgür birey ve demokratik toplum yaşamının güvencesidir. Kürt birey ve toplumunun öz varlık bilincine ulaşmasının temel aracıdır. Toplumun ahlaki ve politik boyutunu geliştirerek, kendi gerçekliğinin bilincine varmasını sağlar. Çağımızda demokratik ulus, kendi varoluşunun bilincine varan ve bu bilinciyle kendini savunan toplumdur. Ulus devletçilik kıskacında kültürel soykırıma tabi tutulan Kürt toplumu, kendisine dayatılan bu imha ve inkar rejimini ancak demokratik ulus olmakla aşabilir. Demokratik ulus, KCK ve özgür birey ayrılmaz bir bütündür.

SÜRECEK

14 TEMMUZ DİRENİŞ VE BAŞARI EMRİDİR

Mehmet Hayri DURMUŞ

Kemal PİR

Akif YILMAZ

Ali ÇİÇEK

baştarafı 28'de

Özgürlük mücadelesini yürütmede birçok engelin var olduğunu gerekçelendirmeyi ifade ediyor. Biz 14 Temmuz direniş gerçeğiyle, zindan gerçeğiyle tartarsak ortada bir değer kalır mı, bir ağırlık olur mu? Gerçekçi olalım, adaletli yaklaşmayı bilelim! Eğer 14 Temmuz direniş çizgisinden bakarsak düşündüklerimizin, söylediklerimizin hepsinin yanlış, gerçekten uzak, bizim yarattığımız zayıflıklar olduğunu rahatlıkla görürüz. Eğer gerçekten de yokluk, zorluk, zayıflık, imkansızlık, mücadele etmeme için bir gerekçe olsaydı, bu doğru ve kabul edilebilir olsaydı bu hak herkesten çok zindanda yaşayanların olurdu. Ama zindan direnişçiliği böyle olmadı, bunu kabul etmedi. Tersine neyi kanıtladı bize? Her koşulda, her yerde, her durumda insan olarak var oldukça, düşünebilip düşündüğünü de uygulama gücüne sahip bulundukça büyük özgürlük mücadeleleri verebilir ve zaferler kazanabiliriz. Mücadele etmesinde ve zafer kazanmasında onu kimse engelleyemez. Eğer engellenebilseydi zindan direnişçiliği engellenebilirdi. 12 Eylül askeri faşist rejimi gibi tarihin en azgın zulüm makinesinden bir tanesi bile bu büyük direnişin ortaya çıkmasını, gerçekleşmesini engelleyemedi.

Yapmadık ne bıraktı Türk devleti, 12 Eylül faşizmi Amed Zindanı'nda. İnsana hakaret etmekten fiziki ezmeye kadar yapmadığı, uygulamadığı, başvurmadığı hiçbir yöntem kaldı mı? Kalmadığını çok iyi biliyoruz. Tanık olan yoldaşlarımız var. En ince ayrıntılarına kadar aydınlatmış durumdalar. Kaldı ki zalimler de artık itiraf ediyorlar zulüm işlediklerini. Demek ki hiçbir güç, hiçbir zulüm insanı özgürlük yürüyüşünden alıkoyamıyor. Özgürlük için mücadele etmekten ve kazanmaktan geri tutamıyor. Hiçbir güç, onun yarattığı imkansızlıklar özgürlük için mücadele etme önünde, zafer kazanma önünde engel oluşturamıyor.

Gerçekten de eğer 31 yıldır bütün imkansızlıklara, zorluklara, acılara rağmen, büyük güç dengesizliğine rağmen her zaman büyük bir coşkuyla, moralle Kürt halkı, PKK, gerilla büyük bir direniş, serhildan, savaş içinde olduysa bu zindan direniş çizgisi temelinde oldu, 14 Temmuz direniş gerçeğiyle oldu. Önder Apo direnişi tanımladığında PKK direnişçiliği için her bakımdan yeterlilik arz eden bir eylem dedi. Özgürlüğe yürüyüşün köprüsü olduğunu söyledi. Gerçekten de köprünün sağlam kurulduğunu, ölçünün ve çizginin sağlam oturtulduğunu bu 31 yıllık süre içerisinde, yaşanan mücadele içerisinde gördük. Kürt halkı hep bu temelde yürüdü, yürüyor. Bu köprüden geçerek ruh kazandı, bilinç kazandı, enerji kazandı, cesaret, fedakarlık kazandı, partileşti, gerillalaştı, demokratik toplum haline geldi, demokratik ulus olarak kendini ortaya çıkardı, tarihin öznesi haline getirdi, insanlığın öncüsü kıldı. Bugün bu gerçeği herkes görüyor, teslim ediyor. Gerçekten de sadece bölgede değil evrensel düzeyde Kürt halkının bu coşkulu özgürlük yürüyüşü tüm insanlık için, ezilenler için, kadınlar, emekçiler için büyük bir heyecan ve ilham kaynağı. Önder Apo'nun düşünceleri oldukça aydınlatıcı bir gerçekliği ifade ediyor. Bunu içinde bulunduğumuz günlerde çok daha açık, net görüyoruz. Önderlik ve mücadele gerçekliğimiz tüm insanlığa etkili, geniş bir biçimde yayılıyor. Bu yaygınlık Paris katliamı karşısında hareket ve halk olarak gösterdiğimiz kararlı direniş tutumuyla büyük bir hamle yaptı. Bu hamle Önder Apo'nun Newroz çağrısıyla bütün dünyayı etkisi altına aldı. Yönetimimizin, hareketimizin Önder Apo'nun çağrısını sahiplenip bu temelde geliştirdiği pratiğin etkisiyse bütün bunları tamamladı, etekemiğe büründürdü, herkesçe anlaşılır kıldı.

Dolayısıyla 2013 baharında gerçekten de mücadele tarihimizin en büyük hamlelerinden birini yaşadık. Amerika'dan Asya'ya, Afrika'dan Avrupa'ya, Ortadoğu'ya yayılan bir devrimci hava, devrimci ruh ortaya çıkardık. Kürt halk gerçeği, önderlik gerçeği, Özgürlük mücadelesi gerçeği her zamankinden fazla küresel düzeyde insanlık içinde yayılım gösterdi. Herkes şimdi Önder Apo'ya özgürlük istiyor. Önder Apo'nun özgürlüğü için yürütülen imza kampanyasına katılıyor. Her gün bir veya birkaç ülkede yeni imza kampanyaları başlatılıyor. Tam bir demokratik seferberlik var. Her gün gittikçe bu yaygınlık kazanıyor. Amerika'dan Asya'ya insanlar Önder Apo'ya özgürlük sloganlarıyla yürüyor, PKK bayraklarıyla yürüyor. Bu tabii ciddi bir gelişme, büyük bir gelişme. Gerçekçi olacaksak, anlam vereceksek bu gelişmenin büyüklüğünü görmemiz gerekir. Her mücadele etkide bulunuyor, birçok güç dünyanın çeşitli yerlerinde örgütleniyorlar, dost taraftar ediniyorlar, yürüyüş mitingler düzenliyorlar, evet doğru bütün bunlar, ama bu gerçeklik Kürtler için geçerli değildir. Kürtler için böyle bir dünya yoktu. Kültürel soykırım rejimi denen sistem aslında Kürtler açısından böyle bir dünyanın ortadan kaldırılması sistemiydi. Değil Amerika'da, Asya'da Kürt'ü kabul etmek, Kürt önderliğinin düşüncelerini öğrenmek, onun özgürlüğü için yürümek, Kürt sorununun çözümünü istemek, Kürt'ün adı, varlığı bile yoktu. Dahası Kürt olarak varım dendiğinde bu en gerici, en işbirlikçi, dünya gericiliğinin uşağı olmak olarak algılanıyordu. Genelde yoktu, bilinmiyordu, inkar edilmiş, imha siyaseti üzerinde yürütülmüştü, buna rağmen var olmak için çırpınan, direnen adımlar da çeşitli nedenlerle, düşmanın etkisi nedeniyle, yürütenlerin zayıflıkları, çağ dışılıkları nedeniyle gericilik sayılıyordu. İnsanlık alemi içerisinde Kürt toplumunun yeri yoktu, dünyanın hiçbir yerinde bir tane dostu yoktu. Müttefiki yoktu, Arkadaşı yoktu.

İki tane doğru bırakmıyor 14 Temmuz direnişçiliği

Şimdiki duruma bakıp da her zaman böyleydi, tarih hep böyleydi, dolayısıyla normal bir durum var, yaşanıyor dememek gerekiyor. Böyle düşünürsek yanılırız, tarihi inkar etmiş, reddetmiş oluruz. Kendimizi gerçeklerden koparmış oluruz. O bizi gerçekten de insan olmaktan da toplum olmaktan da çıkarır. Doğrulardan uzaklaştırır, büyük yanlışlıklar, yanılgılar içine sokar. Çok tehlikelidir. O nedenle tarihi iyi bilmek, geçmişi iyi anlamak, inkar ve imha sisteminin ne olup olmadığını, Kürt toplumu üzerinde yarattığı etkileri içte ve dışta ortaya çıkardığı sonuçları ortaya çıkarmak çok iyi kavramak lazım. Dolayısıyla da bugün dünyanın dört bir yanında Kürt'ün varlığı ve özgürlüğü için birer avuç insan bile yürüyorsa bunu çok büyük bir gelişme, çok güçlü bir değişiklik olarak kesinlikle görmek lazım. Hafife almamak, basit görmemek gerekir. Eğer öyle yaparsak en çok kendi gerçeğimizden kopmuş, kendi kendimizi inkar etmiş oluruz. Bu da tabii çok kötüdür, çok tehlikelidir, çok zarar vericidir. O bakımdan mevcut gelişmeler aslında ortalama insanın aklının almadığı, kabul etmediği, olur görmediği gelişmelerdir. Önder Apo dışında hiç kimse ben liderim, aydınım, siyasetçiyim diye Kürdistan'da ortaya çıkanlar bunun böyle olacağına akıl erdiremiyorlardı, ihtimal vermiyorlardı. Bu tür düşüncelere hayal diyerek burun kıvırıp geçiyorlardı. Bu temeldeki çabalara çeşitli adlar takıyorlardı. Çetecilik mi demediler, teröristlik mi demediler, yandım allahçılık mı demediler? Takmadıkları ad kalmadı. Çünkü düzen tarafından özümsenmişlerdi. Yani kültürel soykırım rejimi tarafından özümsenmişlerdi. Ruh olarak, duygu olarak, düşünce olarak, beyin ve yürek olarak kazanılmışlardı. Bakış açıları, görme yetileri, inkar ve imha sisteminden yanaydı. Onun gücüne o kadar çok inanmışlar, onun saçtığı sahte ışıltılara o kadar çok kapılmışlardı ki, onun dışında bir gerçeklik göremiyorlardı. Onun dışında bir gerçekliğin, hakikatin var olduğunu söyleyenlere deli diyorlardı. Bunu alenen söyleyebilirim. Zindan direnişi öncesinde de PKK oluşumu Kürdistan'da ortalama insan tarafından delilik olarak görülüyordu. Önder Apo'nun çıkışı ipini koparmak olarak tanımlanıyordu. Zindanda böyle direnişe geçen yoldaşlara her türlü hakareti yaptılar çevrelerinde bulunan insanlar. Sadece düşmanları yapmadı, dostum diyenler, dost olması gerekenler, aynı toplumdan olanlar, sözde aynı işi yapıyor görünenler de bunu yaptılar. Demek ki bu işte bir terslik var. Bu durumu iyi anlamamız gerekli. Ya 14 Temmuz direnişçiliğiyle, zindan direnişçiliğiyle koyan çizgi, yaşam bir doğrudur, hakikattir, gerçektir ya da onun dışındaki! İkisi bir değil, aynı değil. kesinlikle farklıdır, karşıttır. Bu çelişkiyi görmemiz, çözmemiz gerekli. Bu mücadeleye bu temelde yaklaşmamız gerekli. Uzlaştırıcı yaklaşımlar doğru değildir; direniş gerçeğine bir hakarettir.

Bu yönlü çabalar var mı, var, çok var. İçimizde var, dışımızda var, çok değişik biçimlerde var. Biraz bu direnişin etkisini yaşayım, biraz kapitalist modernite düzeni, kültürel soykırım rejiminin etkisini yaşayayım, her ikisinden de biraz alayım, zayıfım buna ihtiyacım var diyenler var. Bunu bilerek yapanlar, bilmeyerek yapanlar var. Bunu marifet sananlar, siyaset sananlar, bunun arayışı kurnazlığı içinde olmaya çalışanlar var. Bu tür tutumları, bu tür davranışları iyi görmeliyiz. Dolayısıyla da 14 Temmuz direnişçiliğinin tartısını, yargılama gücünü çok iyi anlamamız gerekli. Diğer türlü olmaz. İki tane doğru bırakmıyor 14 Temmuz direnişçiliği. Tek doğru bırakıyor, zindan da bütün yalpalanmaları bir tarafa bırakarak tek doğru olarak kendisini hakim kıldı, zindan zaferini yarattı, gerilla yürüyüşünü ortaya çıkardı, halk serhildanlarını yarattı, hiç kimsenin ummadığı, beklemediği, olur vermediği bir ortamda Ortadoğu'nun ortasında dünyaya, insanlığa ışık saçan bir Kürt demokratik uluslaşmasını, Kürt direnişini ortaya çıkardı. Şimdi yaşanan gerçeklik çok net bir biçimde bu. Artık herkes bu durumu görür hale geldi, bir biçimde etkisini yaşıyor. O halde bu ölçüyü, tartıyı 14 Temmuz direnişçiliğinin doğrularını, yanlış gördüklerini iyi ayırmak lazım. Muğlaklaştırmamak, birbirine karıştırmamak gerekiyor. O çok çok tehlikeli. Aslında dıştan reddetmekten daha fazla tehlike bu direniş çizgisine böyle muğlaklaştırıcı, uzlaştırıcı, karıştırıcı yaklaşımdan geliyor. Bunları iyi bilmemiz gerekli.

Toparlarsak 14 Temmuz direnişinin gerçekleştiği dönem var, ortam var, direnişin gerçekleştiği koşullar var ve ortaya çıkardığı sonuçlar var. 14 Temmuz direnişçiliği, zindan direnişçiliği bir dönemin direnişçiliği olmadı sadece, evet mücadele tarihimizde bir dönemin direnişçiliğiydi, 1970'lerin başında büyük bir özgürlük güneşi olarak önderlik doğuşunun, ideolojik gruplaşma, partileşme direnişi, Hilvan-Siverek direnişi ardından 12 Eylül faşist askeri rejimine karşı direniş çizgisini kesintiye uğratmadan sürdürmenin çok önemli bir halkası oldu, 1980-83 arasında. Kuşkusuz halk direndi, hareket direndi, ülke içinde direndi, yurtdışına çıkarak direndi. Filistin devrimiyle dostluk, kardeşlik kurarak bölge çapındaki direnişe katıldı. Kürt özgürlük direnişini Arap özgürlük ve demokrasi hareketiyle ortak savaş arkadaşlığı, silah arkadaşlığı temelinde birleştirdi, müttefik kıldı. Fakat bütün bunların içerisinde önderliksel doğuş ve partileşmeyle Kürt halkına yapılan özgürlüğe yürü çağrısını kesintisiz bir

"Yapmadık ne bıraktı Türk devleti, 12 Eylül faşizmi Amed Zindanı'nda. İnsana hakaret etmekten fiziki ezmeye kadar yapmadığı, uygulamadığı, başvurmadığı hiçbir yöntem kaldı mı? Kalmadığını çok iyi biliyoruz. En ince ayrıntılarına kadar aydınlatmış durumdalar. Kaldı ki zalimler de artık itiraf ediyorlar zulüm işlediklerini. Demek ki hiçbir güç, hiçbir zulüm insanı özgürlük yürüyüşünden alıkoyamıyor."

biçimde çizgiye uygun olarak devam ettiren tabii ki zindan direnişçiliği oldu. Önderlik ve parti direniş çizgisini koparmadı. Çok güçlü bir halkanın eklenmesi oldu. Bu mücadele tarihimiz açısında önemli bir gerçeklik, bir dönemin kazanılmasını ifade ediyor.

Fakat 14 Temmuz direnişçiliğini bir dönem direnişçiliği olarak görmek çok çok dar ve yetersiz bir yaklaşım olur. O her dönemde etkisi olan, geçerliliği olan bir direnişçilikti. Kürdistan'da önderliksel doğuş ve PKK biçiminde şekillenen özgürlük yürüyüşünün direnme çizgisinin ortaya çıkarılmasıydı. Bir çizgi yarattı. PKK fedailiği, direnişçiliği, temel ölçü ve özelliklerini burada kazandı. Bu ölçü 15 Ağustos Atılımı'nı, yenilmez Kürt gerillasını ortaya çıkardı. Bu ölçü 1990'larda ulusal diriliş devrimini gerçekleştiren Kürt serhildanını yarattı. Gerillada da, halk direnişinde de öncülük eden, ölçü kazandıran kesinlikle zindan direnişçiliğidir. 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişçiliğidir. Bu bakımdan bir temel atma var, sürekli etkide bulunan bir direnişçiliği yaratma var. Bunu mutlaka görmeliyiz. Dar yaklaşma olmamalıdır.

Diğer yandan mücadelenin ölçüsü anlamında, tarzı anlamında ortaya çıkardığı gerçekliği ifade ettik. İnsan iradesinin ve bilincinin her türlü tekniği, her türlü gücü yenmeye muktedir bir güç olduğunu en iyi kanıtlayan 1982 zindan direnişçiliğidir, 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişçiliğidir. Bu tartışmasız böyle. Böyle olduğunu hiç kimse inkar edemez. Bu gerçekliği hiç kimse farklı bir biçimde gösteremez. Çünkü realite üstü örtülemeyecek kadar açık ve ortada.

Doğru düşünmeyi doğru anlamayı bilelim

12 Eylül faşist askeri rejiminin anlayışı, ruhu, saldırganlığı bircok yönüyle biliniyor. Böyle bir saldırganlığa karşı beyni ve yüreğinden başka, bilinci ve iradesinden başka hiçbir imkana, güce, araca sahip olmadan, sadece bilinç ve inançla insan direnişçiliği ortaya çıktı. 14 Temmuz direnişçiliği buydu. 65 gün bir deri bir kemik kalana kadar bütün hücrelerin eritilmesi temelinde zafer kazanan bir direnişçilik. Bu noktada söylenecek söz yoktur. Aslında anlamak, özümsemek, ona uygun davranmak, ona uygun yaşamak ve mücadele etmek gerekir. Diğer türlüsü kesinlikle doğru değil. Tartışma yapmak bile bir kere işin özüne ters düşmek oluyor. Gün gibi açık çünkü. Öyle yoruma tabii tutulmayacak kadar, farklı biçimde ele alınmayacak kadar açık, net ve kesin! Bu bakımdan şu yok, bu yok, şu olsaydı, şu imkanımız az, şu engelledi, şunun için iş yapamıyorum, bundan dolayı mücadele gelişmedi diye söylenen sözlerin 14 Temmuz ölüm orucu direnişi çizgisinden baktığımızda ne kadar yanlış, uydurma, gerçek dışı olduğunu net görüyoruz. Gerçekten onlar bir söz mü, bir gerekçe mi, bir anlamı var mı? Kendi kendimize uydurduğumuz, kendimizi kandırdığımız sözlerden, davranışlardan başka bunların bir değeri var mıdır? Yoktur. Gerçekçi olalım, Sezar'ın hakkını verelim. Doğru düşünmeyi, doğru anlamayı bilelim. Gerçek bu. O halde 14 Temmuz çizgisini doğru anlayalım, doğru uygulayalım demek kalıyor. Kendimize göre yorumlamayalım, ya da görmezden gelmeyelim. Öyle olmaz. Biraz adaletli yaklaşalım, özeleştirel bakalım. Hayri arkadaşın "mezar taşıma 'halkına borçlu' yazın" sözünü gerçekten de anlayalım ve uygulayalım. Bu kadar kendini erit, bu kadar tarihi ve dönemi kurtaracak büyük bir zaferin yaratıcısı ol ve hala kendini borçlu hisset! Büyük bir borçluluk duygusu içinde ol! Bu ne kadar yüce bir sorumluluk, bu ne kadar büyük bir fedakarlık! İşte zindan direnişçiliğinin taşıdığı fedailik ve sorumluluk düzeyi böyledir. Bu Apocu çizgiyi ifade ediyor. Bu gerçeklik Önder Apo'nun bilinci ve ruhu olarak ortaya çıktı, partileşti, militanlaştı ve böyle bir direnişçilik gerçeğini yarattı. Bu bakımdan çizgi açısından çıkartacağımız dersler çok çok fazla. Özellikle içinde bulunduğumuz süreç açısından bu çok çok daha önem taşıyor. Çok gerekçelendirme var şimdi. Çok isteme var. Sanki iş yapmak, çaba harcamak, sorunların çözücüsü olmak için bu işe girilmemiş de memur bile olmayan bir şeyle var olanı kullanmak, onun üzerinde yaşamak için girilmiş gibi bir sonuç çıkıyor ortaya. Çok yanlış, çok tehlikeli. Direnişin çizgisinden bakıldığında sapma ifade ediyor bu. Düzeltmemiz lazım. Bu bakımdan 14 Temmuz gerçeği büyük bir eleştiri ve özeleştiri gerçeğidir. Zindan direnişçiliği öyle bir özeleştiri temelinde bu büyük zafere ulaştı. 14 Temmuz ölüm orucunu yaratabildi. Eğer o kadar güçlü bir özeleştiri, iç sorgulama, doğrulara ulaşma, önderlik çizgisine ulaşma, bu temelde kendini düzeltme olmasaydı 65 günün her saat, her saniyesinde ölümle boğuşarak direnebilir miydi insanlar? Mümkün değil! Büyük bir özeleştirel sorgulama onu yarattı ve sonunda da hala borçlu kaldığını söyledi. Şimdi ölçü bu, çizgi bu. Bunu esas almak yerine, şu lazım, şu yok, şu verilmiyor, şu nasıl davranıyor, bu ayağımı çekti, bu elimi tuttu, bu önümü kesti, bu tür sözlerle hiçbir durum izah edilemez. Bunların aslında PKK'de yerinin olmaması gerekiyor. Bu tür düşünceler, sözler, davranışlar aslında düzenin mücadele içerisine taşıdığı etkilemeler oluyor. Çizgi açısından baktığımızda hiçbir anlamı yok, hiçbir gerçekliği yok. Bize kazandırdığı hiçbir şeyi yok. Onu iyi bilelim.

Tabii bir de zafer gerçekliği var. Kenan Evren'in sözlerini söyledim, gücünü ve başarısını düşmanına bile itiraf ettirdi demek ki zafer kazanmak için illa silahlı savaş yapmak gerekmiyor, illa ordular kurmak gerekmiyor, illa halkı ayağa kaldırmak gerekmiyor, illa şu imkana bu güce sahip olmak gerekmiyor. Beyin ve yürekle de mücadele edilebiliyor, bir insanla mücadele edilebiliyor, bir insan tek başına doğru yerde durur, doğru kararı alır, kararlı tutum gösterir, fedaice direnirse bir halkı temsil edebiliyor, insanlığı temsil edebiliyor, özgürlük gerçeğini temsil edebiliyor, dünya gericiliğini yenilgiye uğratabiliyor. İşte bütün bunlar 14 Temmuz direnişçiliğinin otaya çıkardığı, kanıtladığı gerçekler. Kesin bir biçimde ortaya çıkardığı sonuçlar. Tabii orada büyük bir zafer var, başarı var. Hem de en eşitsiz koşullarda yürütülen mücadeleyle kazanılan bir zafer. İdeolojik zafer, felsefik zafer, tarihsel zafer. 14 Temmuz direnişçiliği, zindan direniş gerçekliği böyle büyük bir zafer yarattığı için bugüne kadar etkisi böyle taze, canlı olarak kaldı. O nedenle özgürlüğe yürüyüşte sağlam bir köprü oldu. O nedenle düşmanı bile gücünü itiraf etmek zorunda kaldı. Bunları iyi bilelim. Bu bakımdan da 14 Temmuz direnişçiliğinin temel bir ilkesinin zafer olduğunu unutmayalım. Zafere ulaşan, zafere bağlanan, zafere kilitlenen bir devrimcilik, mücadelecilik, yurtseverlik Apocudur. Ona kilitlenmeyen, zaferle, başarıyla bu temelde birleşmeyen bir mücadelecilik yarımdır, eksiktir. Bu gerçeği böyle görmemiz, anlamamız gerekli. Bu, başkalarından çok bizler için çok çok önemli. Dikkat edilirse yarım kalıyor çabalarımız, mücadelemiz hep. Siyasi hamle yapıyoruz yarım, askeri hamle yapıyoruz yarım, düşmanın saldırılarını kırıyoruz, yenilmez bir direniş gösteriyoruz, ama düşmanı yenilgiye zindan direnişçiliğinin ideolojik boyutta yarattığı zafer kadar ulaşamıyoruz, gerçekleştiremiyoruz. Bu açık bir gerçek.

En yakını 2011-2012 Devrimci Halk Savaşı hamle sürecidir. Mücadele tarihimizin en büyük, en kahramanca yürütülen mücadele dönemlerinden biriydi. Hareket ve halk olarak, Önderlik olarak gerçekten de iki yıllık bir sürede tam bir mevziye kilitlenme ve bir milim gerilememe temelinde bir direniş yürüttük. Bu çizgiyi en çok Önder Apo İmralı direnişiyle sağladı. Gerilla savaştı, halk direndi, tarihimizin en büyük, en kahramanca şehitlerini bu dönemde verdik. Arkasına ABD'yi, NATO'yu alan, Türkiye toplumundan da yüzde elli destek alan AKP saldırganlığını kırdık böyle bir direnişle. AKP'nin PKK'yi imha ve tasfiye planını yenilgiye uğrattık. Tarihsel bakımdan çok önemli bir sonuç aldık. Eğer bugün yeni bir mücadele hamlesi başlatmışsak, önümüze koymuşsak, bu geçen dönemdeki önümüze koyduğumuz söz konusu büyük askeri başarının sonucu olarak gerçekleşiyor, ortaya çıkıyor. Eğer o olmasaydı bugün böyle bir hamle olmaz, biz askeri bakımdan kazanılanı kalıcı siyasete dönüştürmek üzere böyle büyük bir hamle içine girmezdik, giremezdik. Fakat dikkat edilirse bu bir boyutudur. Diğer boyutu yetersiz kaldı. Demokratik Özerklik çözümünü kendi gücümüzle başarmada tam önümüze koyduğumuz sonucu alamadık. İstediğimize ulaşamadık.

Zafere kilitlenmede zayıfız

Rojava'da 19 Temmuz Devrimi temelinde önemli bir gelişme sağlandı, birinci yıldönümünü yaşıyoruz. Devrimi de devrimcileri de saygıyla selamlıyoruz. Şehitlerini saygıyla anıyoruz. Tabii bu geçen dönemin Devrimci Halk Savaşı hamlesinin en büyük gelişmesiydi, kesinlikle onun içinde ortaya çıktı. Ondan ayrı, ondan kopuk değildir. Fakat Rojava'daki gelişmeler büyük, ama yetersiz. Kuzey'de de benzer gelişmelerin rahatlıkla ortaya çıkarabilirdik. Botan'da, Zagros'ta Afrin, Kobani, Cizire benzeri, ona yakın gelişmeleri rahatlıkla ortaya çıkarabilirdik. Ama o düzeye ulaşamadık. Eksik kaldı, yetersiz kaldı. Zafer o düzeye ulaşmaktaydı. Demek ki zafere kilitlenmede zayıfız. O halde 14 Temmuz direniş çizgisini özümseme, esas alma, hayata geçirmede zaafiyetimiz var, zayıflığımız var, eksikliğimiz var. Eğer bu eksiklik olmasaydı, 14 Temmuz ruhu ve çizgisiyle mücadele eder pozisyonda olsaydık kesinlikle sonuç çok daha farklı olacaktı.

Benzer durum şimdi Önder Apo'nun Newroz'da geliştirdiği demokratik siyasi mücadele hamlesi için de geçerlidir. Demokratik kurtuluş ve özgür yaşamı inşa hamlesinin başarısı, zafere ulaşması açısından önem taşıyor. Eğer 14 Temmuz direniş çizgisini tam anlamaz, özümsemez, eksiksiz uygular hale gelemezsek yine yarım kalır, eksik kalır mücadelemiz. Belki yine yenilmeyiz, var olan gelişmelere yenilerini ekleriz, ama önümüze koyduğumuz büyük zafere de ulaşamayız. Ona ulaşmanın tek yolu 14 Temmuz çizgisini doğru anlamak, doğru uygulamaktır. İçinde bulunduğumuz süreç açısından demek ki çıkartacağımız bir de böyle önemli ders var. Mücadele yürütürken alacağımız ölçüler konusunda dersler olduğu gibi, mücadelenin sonucunu bağladığımız hedefler açısından da çıkaracağımız sonuçlar var. 14 Temmuz çizgisinde mücadele eden bir güç olarak zafer dışında, zaferin gerisindeki gelişmeleri yeterli sayamayız. Onları kabul edemeyiz, onlarla yetinemeyiz. Bu bakımdan çizgiyi doğru anlamak, özümsemek, bu temelde mücadele etmek, mücadeleyi böyle bir çizgide, yani başarı çizgisinde yürütmek kesinlikle gerekiyor.

Tabii 14 Temmuz direnişçiliği, zindan direnişçiliği bir Kürt halk gerçekliğidir. Gerçekten neolitik devirden, kadın devrimi, kadın köy devriminden gelen Kürt toplumsallığının politik ahlaki özünü ifade ediyor. Zindan direnişçiliği bir PKK gerçekliği, çizgi gerçekliği, önderlik gerçekliğidir. Bu da Önder Apo'nun düşüncelerinin, ruhunun, bilincinin, duruşunun her türlü gericilik ve düşman karşısında ne tür özellikler taşıdığını ve zafer kazanma gücüne her ortamda sahip olduğunu bize net bir biçimde gösteriyor. Bu nedenle bu gerçeklikleri de doğru anlamak lazım. Yani bir tesadüf değil, bunu söylemek istiyorum. Bazı hainlerin gösterdiği gibi zorda kalmış insanların bir refleks göstermesi değil. Onu söyleyenler, o dönemde direnemeyen, düşmana teslim olan hainlerdir. Kendi ihanetlerini gizlemek için çeşitli kulplar takmaya çalışıyorlar bu büyük direnişçiliğe, ama altın paslanmaz; güneş karartılamaz. Dolayısıyla zindan direnişçiliği, 14 Temmuz direnişçiliği de bu tür çamur atmalarla hiçbir biçimde lekelenmez. O düzeyde lekelenmeyecek kadar temizdir, saftır, etkilidir, yakıcıdır.

Bunu 31 yıllık pratik net bir biçimde gösterdi. Zor günlerdi o günler. Önder Apo her zaman değerlendirdi. Mücadele tarihimizin en zor dönemiydi. Büyük riskler taşıyan dönemdi. Aslında partileşme adımını atışla birlikte böyle büyük bir risk içine girdi hareket, çünkü büyüyordu, halka direnme çağrısı yapıyordu. Ama kuşatılmıştı düşman tarafından. Bir tane dostu yoktu. Elinde bir tüfeği yoktu. Tabancayla savaşıyor, zorla buluyor, ona kurşun bile bulamıyordu. Kendisini koruyacak bir sığınağı yoktu. Yurtdışında bir tek dostu yoktu. Türkiye sınırları dışına çıkamamıştı. 1979-80 dönemi çok tehlikeliydi. Hareket gerçekten de direniş çağrısı yaparken boğulabilirdi. Bunu Hilvan-Siverek direnişçiliğiyle kırdı hareket. Önder Apo'nun yurtdışına çıkışıyla kırdı. Halkın başta kadınlar olmak üzere gençlerin, emekçilerin katılımıyla kırdı. Bu dönem, PKK'nin halklaştığı, kitleselleştiği dönem oldu. Parti adımının bu biçimde atılmasını önleyemeyen düşman 12 Eylül faşist saldırısıyla kırmak, ezmek, ulaşamadığı sonuca ulaşmak istedi. Katledebildiğini katletti, tutuklayabildiğini tutukladı, diğerlerini de yurtdışına çıkartmaya zorunda bıraktı. Öyle ki mücadelenin ortaya çıkardığı değerleri tümden yok etme, eritme, taş üstünde taş bırakma gibi bir tutum, saldırı içerisine girdi. İşte böyle bir ağır baskı döneminde halk büyük acılar çekti, direndi, buna rağmen harekete büyük destek verdi.

Yurtdışında Filistin devrimiyle kardeşlik içinde parti direndi, Önderlik böyle bir direnişin önünü açtı. Kürt halkına dost yarattı, kardeşlik yarattı. Dışarıdan da halkın özgürlük mücadelesinin desteklenme imkanını ortaya çıkardı. Halkı bastıramayan, Önderliği

ve partinin yükselişini önleyemeyen düşman, PKK'yi, tutuklayıp zindana koyduğu kadroları, yöneticileri, militanları şahsında ezmek, yenmek, yok etmek, tasfiye etmek istedi. Zindana saldırıları bu temeldeydi, bu amaçlaydı. Kaba baskıdan itirafçılığa kadar her yöntemi kullandı. Böyle bir dönem gerçekten de büyük düşünmeyi, tarihsel bakmayı, büyük cesaret ve fedakarlığı gerektiriyordu. Yurtdışında da böyle zindan da böyle. Zindan direnişçiliği bu temelde gerçekleşti. Şiarımız direnmek yaşamaktır dedi yoldaşlar ve gerçekten de özgür yaşamı yaratan bir direnişi ortaya çıkardılar. Bu anlamda da özgürlüğün öncüsü oldular, köprüsü oldular, yaratıcısı oldular. Yurtdışında direnebildiyse parti, çeşitli halklardan aldığı destekle kendini toparlayıp kendini tekrar ülkeye dönebildiyse bunda Önder Apo'nun çabalarıyla birlikte bu büyük direnişçilik temel rolü oynadı. Önderlik düşünce ve çabalarına bu dönemde en büyük desteği zindan direnişçiliği verdi; 14 Temmuz direnişçiliği verdi.

14 Temmuz büyük bir sorgulama, özeleştiri

Amed Zindanı'nda yoldaşlar böyle büyük bir direniş halindeyken parti de II. Kongre sürecindeydi. Ülkeye dönme, gerillayı örgütleme ve geliştirme sorunlarını tartışıyordu. Böyle tarihi büyük bir karar alma çabasındaydı. Bunun bilincini, ruhunu yaratmaya, bu konudaki engelleri, zayıflıkları, korkuları aşmaya çalışıyordu. Önderlik ve parti duruşuyla zindandaki direniş duruşu birbiriyle böyle paralellik arz etti, bütünlük arz etti ve II. Kongre'nin ülkeye dönme ve gerillayı geliştirme kararlılığında zindan direnişçiliği kesinlikle tayin edici rol oynadı. Hem böyle bir kararlılığa varmada hem de bu kararlılığı büyük bir başarı yaratacak şekilde hayata geçirmede temel çekim gücü, öncü güç, sürükleyici güç oldu. Önderlik çabalarını düşüncesinin pratikleşmesine yardım etti, öncülük etti. Her şey kapalıydı, karanlıktı, tam bir tecrit konumuna alınmıştı. Ne olup olmadığı bile doğru dürüst dışarıya çıkmıyordu. Çok sonraları bilgiler geliyordu. Daha direniş başlayıp yürütüldüğü halde dışarıda haber bile yok. Kongreye giderken cezaevlerinde yeni olaylar biçimindeki bir duyumdan öte Önderliğin, partinin elinde herhangi bir bilgi yoktu. Kongrede geri dönüş kararı aldıktan sonra bu direniş hakkında bilgi aldı, gösterilen kahramanlığı, yaşanılan şehadetleri, kazanılan zaferi öğrendi ve Kongre'nin geri dönüş kararını bunları hayata geçirmek üzere yüksek bir kararlılıkla yürüttü.

Bütün bunlar neyi gösteriyor? Büyük düşünme, anlama, önderlikle yoldaş olma, çizgi militanı olma gerçeğini gösteriyor. Yerinde, zamanında özgürlük adına, yurtseverlik adına, devrimcilik adına ne tür adımlar atmak, neler yapmak gerekiyorsa onu bilmeyi ve atmayı istiyor. İşte bu mücadelenin, direnişin şehitleri gerçekten de bunu yapan, bu düzeyde anlayan önderlik gerçeğiyle bu temelde bütünleşen, birleşen, kolektifleşen bir konumu arz ediyorlar. Önderlik konumu, önderlik çizgisini temsil ediyorlar. Bu, yaşarken, mücadele ederken de böyleydi. Böyle büyük bir direnişi gerçekleştirirken de böyleydi. Bu noktada şunu söylemek lazım: Hiç kimse şöyle direnin, şu eylemi yapın, şu zamanda yapın diye değil talimat vermek, emir vermek, görüş bile belirtmemiştir. Her şeyi zindandaki devrimci insanlar kendileri yarattılar, kendileri buldular. Kendileri değerlendirdiler koşulları, ne yapmak gerektiğini, nasıl bir tutum içinde olmak gerektiğini, ona göre tavır aldılar, tutum geliştirdiler ve tarih karşısında rollerini oynadılar. Tarihe iz bırakacak kişilik olmak nasıl olur, onu bu temelde kendilerini sorguladılar ve yaptılar. İşte devimci duruş bu, önderlik çizgisine katılış bu, partileşme böyle oluyor. Zindan direnişçiliğindeki partileşme kesinlikle böyledir. Emir gelmedi, talimat verilmedi, filan bana şöyle demişti de ben böyle yapamadım diye kendi durumunu izah etme yaklaşımları memurculuk bile değil. Pamuk ipliğiyle bağlanmak gibi çok basit bir yer almayı, katılmayı ifade ediyor. Oysa 14 Temmuz direnişçiliğinde, zindan direnişçiliğinde ortaya çıkan partileşme düzeyi, militanlaşma düzeyi, önderlik gerçeğiyle önderlik çizgisiyle bütünleşme düzeyi çok farklı. Bunu net görelim. Burada büyük bir sorumluluk var. Önderlik felsefesi ve ideolojisiyle bütünleşme var. Önderlik amaçlarıyla tam bir birlik, bütünlük var. İradeyle tam bir bütünlük var. Onun için doğruları biliyorlar, doğru karar veriyorlar, doğru düşünebiliyorlar. Yerinde, zamanında karar almayı, gerekli tavrı, tutumu, direnişi göstermeyi başarıyorlar. Böyle olmazsa yapamazlar. Demek ki Önderliğe katılmak, partileşmek, önderlik çizgisinin sağlam militanı ve sempatizanı olmak, yurtsever olmak çizgiyi böyle anlamayı ve bu temelde katılmayı gerektiriyor. Bu konuda yurtseverlik ölçüsünün bile böyle olması lazım. Kendi çerçevesinde bir katılım gösterir, ama çizgiyi anlama ve onun gereklerine göre çalışma kesinlikle böyle olmalı. Bu bakımdan da direnişçi gerçekliği geliştiren tarzı bilmek lazım.

Zindan direnişçiliğinin ***Mazlum Doğan*** öncülüğünde gelişmesi tesadüf değil. Önder Apo dedi, "mücadelemizin bilinç hamuruydu." Gerçekten de Önderliği anlama ve uygulamada en çok çaba gösteren bir insandı. Düşüncede olduğu kadar pratikte, eylemde, örgütsel duruşta, ölçülerde bunu hep esas aldı ve kendisini bu temelde müthiş eğitti. Eğer 1982 Newrozu'nda o zulme karşı doğru duruşun direnmek olduğu bilincine varmasaydı, öyle bir duruş gösteremezdi. 1980 sonunda, '81 başında, gözü dönmüş hareketlerden, erken girişimlerden kaçınmak gerekir diye partiye rapor sunan arkadaşlar bu arkadaşlardı. Eğer 1982 Newroz'ndan itibaren böyle ölümüne bir direniş içine girdilerse, ortaya çıkan süreci, koşulları doğru değerlendirmeleri ve ona karşı militan tutumun nasıl olması gerektiği bilincine ve kararlılığına derinden varmaları sonucunda oldu bu. Ardından dörtlerin kendilerini yakışı aslında 18 Mayıs Şehitler Günü ***Haki Karer*** yoldaşın şehadetiyle de bağlı. Mazlum Doğan yoldaşın şehadetiyle bağlı. Onların anısına bağlılığın, sahip çıkmanın, bu temelde insan olmanın, devrimci olmanın zulme karşı direnme görevini her şeyin üstünde tutmanın bir gereği olarak ortaya çıktı. 14 Temmuz büyük bir sorgulama, özeleştiri, bunu Hayri arkadaşın "mezar taşıma halkına borçlu yazın" sözünden anlıyoruz. Bunu Kemal Pir'in Newroz ve 17 Mayıs direnişleri için "bunu biz yapmalıydık" sözünden anlıyoruz. Öncü olmak, Önder olmak, mücadelenin önünde yürümeyi bilmeyi gerektiriyor.

Eğer iki aya sarkan, iki ayı aşan o insan üstü direniş gerçekleştiyse bu temelde oldu. Hayri arkadaş, Önderlikten sonra Kürdistan'da inkar ve imha rejimini, bunun vahşetini, katliamını, Kürdistan'a dayatılan kültürel soykırım rejimini en çok anlayan, bilen, hisseden kişilerden biriydi. Bu açıdan siyasi hisleri güçlüydü. Bu konuda rastgele hareket etmeye en çok karşı olandı. Kılı kırk yararcısına sürekli yoğunlaşan, değerlendiren, çok dikkatli, en küçük bir hata yapmadan hareket etmeyi gerektirecek kararlar alma tutumu, çabası içinde olan bir büyük dehaydı. Gerçekten de politika dehası, politik gerçekliği derinden

kavramayı bilen bir deha. Eğer 14 Temmuz direnişine karar verdiyse, ilan ettiyse, ona bütün kalbiyle inandıysa bu düşünce gücüyle oldu.

Kemal Pir'i önemli ölçüde arkadaşlar, halk, yurtseverler, herkes tanıyor. Çünkü gerçekten de yaşadığı ortamda kendini en çok tanıtan, en fazla iz bırakan, en çok insanlarla, ortamlarla tanışan, muhatap olan bir kişilikti. Cıva gibiydi. Nerede olduğunu takip etmek bile zordu. Önderlik dedi, "hareketimizin kılıcıydı, eylem gücüydü, eylem çizgisinin çizgi gücüydü." Sözüyle de, davranışıyla da hep böyleydi. Bu bir doğal önderlik durumuydu. Katılımları da böyle. "Yarım saat beni dinledi, yaşamı boyunca düşüncelerimi başarılı temelde hayata geçirdi, uyguladı" diye ifade etti Önderlik.

Akif Yılmaz arkadaş Serhat'tan böyle bir kararlılıkla katılmış büyük militandı. İlk katılanlardandır. Aslında onun da bu büyük kararlılıktaki tutum geliştirme durumu bir özeleştiriyi, yoldaşlarına bağlılığı en üstte sürdürme duygusunu, tutumunu ifade ediyor.

En genç olan ***Ali Çiçek***, Hilvan gençliğinin, halkının o ilk önce, en başta dış ve iç gericiliğe karşı başkaldırıp zafer kazanma gücüne sahip özünü en iyi temsil eden genç direnişçi militandı. Dışarıda da böyle, içeride de böyle. Düşmana ismini bile söylememişti. Mahkeme de Kemal Pir'in de, Ali Çiçek'in de dosyaları sadece isimlerinin savcılar tarafından yazılı olduğu beyaz bir kağıt vardı, onun dışında mahkemelere taşınmış küçük bir ifade bile bulamadılar. Eğer 14 Temmuz gibi büyük ölüm orucu direnişini sonuna kadar kararlılıkla gösterme gücü gösterdilerse bu, sadece o zaman gerçekleşen bir durum değil, öncesinde de aynı çizgide benzer sonuçlar yaratan büyük bir direnişçilik vardı. Bunu bilmek lazım.

Şunu gösteriyor bu; eksikliklerimiz olabilir, eğitimsiz olabiliriz, yaşlı ya da genç olabiliriz, önceden bilebiliriz, sonradan öğrenmiş olabiliriz, erken katılırız, sonradan katılırız, bütün bunlar bir yana, hepsi ne olursa olsun insan eğer isterse, azmederse, kendisini güçlü katarsa, büyük bir düşünce gücü, karar gücü ve eylem gücü haline kesinlikle gelir. Her koşul altında da bunu yapar. Tabii bunu yapmanın altında kesinlikle büyük bir anlam gücü yatıyor. Düşünce ve inanç gücü yatıyor. Aynı paralelde onları hayata geçirme, pratikleştirme, onun cesaret ve fedakarlığını gösterme kararlılığı yatıyor. Yani düşünce ve eylem gücünü, teori ve pratiği birleştirecek bir tutarlılığı, kişilik bütünlüğünü gösterebilmek yatıyor. Bütün bunları biz bu büyük direnişçilik içerisinde gördük. 32. yıla girerken içinde bulunduğumuz demokratik siyasi mücadele hamlesi açısından bize yol gösterecek, başarı kazanmamızı sağlatacak böyle büyük dersleri bu direnişçiliğin vardır. Bazılarını ifade etmeye çalıştık.

Tabii onlarla sınırlı değil, çok daha farklı boyutları, yönleri var. Arkadaşlar hepimiz, herkes bugün vesilesiyle bunlar üzerinde durmalıyız, yoğunlaşmalıyız. Partimiz bu büyük kahramanca duruş nedeniyle 14 Temmuz'u Ulusal Onur Günü olarak ilan etti. Ulusal Onurun ne anlama geldiğini, neyle kazanıldığını, korunduğunu, yaşatıldığını iyi bilmeliyiz. Onun için de bu onuru temsil etmemizde bizi geriye çeken, zayıf bırakan, yanıltan düşünce, duygu ve davranış ölçüsüne karşı kesin bir mücadele içinde olmalıyız. İdeolojik mücadele, sınıf ve cins mücadelesini bu temelde yüksek bir kararlılıkla kendi içimizde, çevremizdeki yoldaşlar, dostlar arasında doğru bir yöntemle sonuç alıcı çizgide mutlaka geliştirebilmeliyiz. O zaman 14 Temmuz direnişçiliğini daha doğru, daha tam anlarız. Derslerini daha güçlü bir biçimde açığa çıkartabilir ve sonuca götürebiliriz. Yani biz de o direniş çizgisinin iyi bir militanı, yurtseveri, sempatizanı haline gelebiliriz. Söylediğimiz söz, yaptığımız iş bu direniş çizgisine uygun olur. O direniş çizgisinde yürür ve ulaştığı sonuç gibi her zaman başarı kazanır, zafer elde eder. 14 Temmuz için 31. yıldönümünde bunları ifade edebiliriz.

14 Temmuz çizgisinde yüründükçe kesin başarı sağlanacaktır

İçinde bulunduğumuz süreçte bir hamle süreci. Önderlik demokratik siyasi mücadele hamlesi dedi buna. Tabii temmuz ayında böyle bir hamle içinde olmak önemli ve gereklerini de yerine getirmeyi bilmek lazım. 14 Temmuz ruhuna uygun davranış bu oluyor. 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişi de bir hamleydi, hem de büyük bir hamleydi, kararlı bir hamleydi. Varlık ve özgürlük hamlesiydi. Kazanılan ideolojik zaferle ideolojik boyutta, inanç boyutunda, Kürt'ün varlığı ve özgürlüğü kazanıldı, güvenceye alındı. Şimdi bir 14 Temmuz yıldönümünü yaşarken 14 Temmuz hamle ruhuyla hareket edebilirsek bu süreci doğru anlamış oluruz, başarılı götürürüz. Hem süreci başarıya götürerek Önder Apo öncülüğünde demokratikleşme ve Kürt sorununun çözümünü sağlarız, hem de 14 Temmuz çizgisine uygun davranmış, 14 Temmuz ruhunu yaşamış, yaşatmış, 14 Temmuz değerlerine bağlı kalmış, onlara doğru ve anlamlı bir biçimde sahip çıkmış oluruz. O bakımdan da bugün açısından 14 Temmuz hamle ruhundan, direniş ruhundan çıkartacağımız çok büyük dersler var. Nasıl ki 31 yıl önce temmuz ayını en zor koşullarda yaşamlarını ortaya koyarak yoldaşlarımız büyük bir direniş hamlesine dönüştürdülerse, bugün hareket ve halk olarak o kadar büyümüşüz ki, her türlü siyasi askeri hamleyi en yoğun, en üst düzeyde rahatlıkla yürütebiliriz. Yeter ki 14 Temmuz gerçeğinden kopmayalım. 14 Temmuz direniş çizgisini doğru anlayalım, başarıyla uygulayalım. O zaman yeni hamleler, 14 Temmuz hamleleri, 15 Ağustos hamleleri daha sonuç alıcı, daha yaygın bir biçimde gelişme ve başarıya ulaşma imkanı kazanır. Bu da bizi hareket ve halk olarak hedeflediğimiz, istediğimiz zafere, sonuca taşır. Bu kararlılığımız her zamankinden daha fazla var. Önderlik gerçekliğimiz, direnişimiz, kahraman şehitler gerçeğimiz bu yolu aydınlatıyor. Bu konuda herhangi bir pürüz yok. Güç ve imkan bakımından da her zamankinden elverişliyiz. Hiçbir zaman Kürtler bu kadar etkili ve güçlü olmadılar. Bölgesel koşullar böyle bir mücadele yürütme ve sonuç alma için böyle elverişli olmadı. Çatışmalı durum sürüyor. Üçüncü dünya savaşı denen küresel kapitalist sistem ile yerel ulus devlet despotizmi arasında süren savaş da bitmemiş, halkların özgürlük ve demokrasi için ayağa kalkışı da durmamış. Bunu en iyi Mısır örneği net ortaya koydu. Suriye'deki ve diğer alanlardaki arayışlar, direnişler, çatışmalar da bunları açıkça gösteriyor. Bu da bölgedeki durumun Kürdistan özgürlük mücadelesini daha geliştirmek için daha elverişli olduğunu gösteriyor. Bölgeden Kürdistan Devrimi'nin alacağı çok şey var, bu devrimin geliştirilmesinin, ilerletilmesinin bölge halklarının özgürlük, kardeşlik ve demokrasi mücadelesine katacağı çok şey var. Biz bu anlayışla bu süreci geliştirdik ve zaferinin büyük sonuçlar yaratacağına, Kürdistan'a dayalı Ortadoğu demokratik devrimini başaracağına inanıyoruz. 14 Temmuz direnişçiliğini de böyle anıyoruz, böyle sahip çıkıyoruz. 14 Temmuz çizgisinde yürüdükçe kesinlikle başarı kazanacağımızı ifade ediyoruz. Bu temelde bir kere daha tüm yönetimimiz adına halkımızın Ulusal Onur Günlerini kutluyorum; 14 Temmuz Büyük Direniş Ruhunu selamlıyorum. 14 Temmuz'un kahraman şehitlerini saygıyla anıyorum. 14 Temmuz'un 32. mücadele yılına da tüm yoldaşlara da Önder Apo'nun geliştirdiği bu demokratik kurtuluş ve özgür yaşamı inşa sürecini başarıya götürme mücadelesinde üstün başarılar diliyorum.

TARİHE GERİ DÖNÜŞ

***Serxwebûn:** Önder Apo düşünsel ve felsefi bir kişilik olmanın yanında, devrimci bir pratiğin de yürütücülüğünü ve öncülüğünü yapmak durumunda kaldı. Bunun sebebi nedir?*

Duran Kalkan: Önder Apo kuşkusuz bir düşünür. Yine bir siyasetçi ve bir eylem adamı. Yani pratikçi bir militan. Bunların hepsini kendi şahsında birleştiren bir kişiliği temsil ediyor. Her şeyden önce bu gerçeğin bilinmesi lazım, tek yanlı yaklaşmamak lazım. Çünkü o tür yaklaşımlar pratikte zaman zaman ortaya çıktı. Bazıları sadece bir militan olarak görüp akıl vermeye çalıştılar, bazıları sadece bir düşünür olarak görüp pratiğin sahibini kendileri sandılar. Fakat gerçeğin öyle olmadığı, komple, bütünlüklü bir kişiliğin var olduğu ve gelişme gösterdiği tartışma götürmez bir gerçektir. Önder Apo'nun güçlü bir zekası var. Diyalektiği güçlü bir kişiliktir. Olay ve olguları algılama, bilgileri hafızasında toplama ve olayları birbiriyle bağlantısı içinde muhakemeden geçirip sonuçlar çıkartma yönü çok güçlüdür. Dehası güçlüdür kısaca.

Öyle basit görmemek, hafife almamak lazım. Bunu bir ihtiyaç olarak daha çok derinleştirme, çaba harcama durumu da söz konusu. Kürt toplumunun düşünceye ihtiyacı olduğunu görüp kendisini o alanda daha çok yoğunlaştırması, çalışmaya vermesi, çaba harcama durumu da söz konusu. Her şey kendiliğinden olmuyor. Bu dehayı işletme yönünde yoğun bir istek ve çabasının olduğu, halkın buna ihtiyacının olduğunu görerek, kendini bu ihtiyacı karşılamaya adadığını söyleyebiliriz. Bu nedenle olayları daha derin ve gerçeğe yakın çözümleyen, sonuçlar çıkartabilen, sorunlara çözüm üretebilen, karar gücü yaratan bir düşünce yapısı var. Bu durum hem düşünce üretimi yaratıyor hem de eyleme, pratiğe sevk ediyor.

Bu bakımdan Önder Apo'nun düşünce gücü, dehası sadece filozofik değil, bu yönüyle peygamberlere daha yakındır. Yani peygamberlerin hem düşünce üreten hem de onun uygulayanı olan bir gerçekliğinin olduğu biliniyor. Bu yönüyle peygambersel çizgiyi takip ediyor. Bir yerde bu da belki Kürdistan'daki ihtiyaçtan kaynaklanmıştır. Ya da bu veriler Kürdistan'daki ihtiyaçla birleşince, pratikte gelişme göstermiştir. Gelişen bir felsefi gücü var. Kendini eğiterek, bu konuda somutu en iyi çözümleyen ve herkesin göremediklerini gören, öngörüde bulunabilen, geleceğin nasıl olabileceğini derinlikli tasarlayabilen bir bakış açısı var. Bu bakış açısının ortaya çıkardığı bir düşünce gücü de giderek oluştu. Bu düşünce düzeyinin çeşitli aşamalardan geçtiğini biliyoruz.

Hemen hemen bütün temel düşünce akımlarıyla ilgilenmiştir. Kendisini insanlığın gelişimiyle birlikte ele aldığı, ezilenlerin tarafında olduğu için, hep ezilenlerin gelişimi, kurtuluşu için arayış içinde olmuştur. Bu da onu özgürlük, eşitlik ve demokrasi arayışına götürmüş, sosyalist alana çekmiştir. Kürdistan'a götüren de budur. Aslında bir yandan Kürdistan'da doğup büyümesi ezilenler tarafında olmasını getiriyor. Bu doğaldır, Kürt halkı ezilenlerin safındadır, hiç kimseyi ezdiği yoktur. Ama diğer yandan ezilenlerin özgürlüğü, kurtuluşu düşüncesi ve arayışı, sosyalist düşünceye ulaşması, onu yeniden Kürt toplumuna, özgürleşme, demokratikleşme, kimlik kazanma, yeni özgür Kürt bireyini ortaya çıkartma temelinde Kürdistan'a döndürmüştür. Böyle bir gelişme sürecini pratik içinde de yaşıyor. Dolayısıyla yeni bir gelişme düzeyini, özgür birey düzeyini ifade ediyor.

Önder Apo söz ve davranışta tutarlıdır

Önderliğin teori ve pratiği birlikte yürütmek durumunda kalmasının belirttiğimiz gibi üç nedeninden söz edebiliriz. Birincisi, düşünce yapısı. Kendi durumu buna yatkındır. Bir filozof olamazdı. Olsaydı, içinde bulunduğu koşullarda ciddi bir etkisi olmazdı. Zaten onunla da uğraşmıştır, bir din adamı olmak için uğraşmıştır. Nereye gidebilirdi orada, çok çok bir tarikat ya da büyük bir caminin imamı olabilirdi. Bazı şeyler söyler, vaazda bulunabilirdi. Bunun çok fazla bir etkisi olmazdı. Oysa düşünce düzeyi onunla sınırlanmamıştır. Bunun içine girmiş ve bunu yetersiz bulmuştur. Onunla yetinecek bir özellikte değildir. Daha fazlasını istiyor. Bu durum sosyal bilimlere götürüyor. O yönde bir yoğunlaşma, arayış, sosyalist bilime ulaşma, ardından Kürt özgürlük çizgisine gelme, onu yaratma ve burada derinleşme gelişiyor. Bu, bir şeyler düşünme ve onu yapmayı karşılıyor. Zaten röportajlarında temel bir özelliği olarak onu ifade ediyor. Yaparken düşünen, düşünürken yapan bir tarz. Düşünceyi hep eylemle bütünleştiren bir düşünce durumu var. İçinde bulunduğu ortam da bunu zorluyor. Kürdistan'da başka ne olabilir ki. Bir imam, bir softa olsa çok daha öteye gidemez, filozof olamazdı. Olsa kim duyardı Kürdistan'da. Kitapları almış, yazmış, bir şeyler savunmuş, bunun insanlık alemine ne etkisi olabilirdi. Kürdistan'ın koşulları ona uygun değildi. O nedenle bir kere içinde bulunduğu koşullar ve düşünce yapısı O'nu böyle olmaya sevk ediyor.

Birinci neden düşünce yapısı. İkincisi, Kürdistan koşulları, yani içinde bulunduğu ve yaşadığı ortamın koşulları O'nu aynı zamanda pratikçi olmaya zorluyor, itiyor. Yoksa düşüncesinin hiçbir değeri olmuyor. Söyledikleri hiçbir gerçekleşme yaratmaz, anlam bulmaz. Kürdistan'da istediğin kadar vaaz et, yeni ve doğru şeyler söyle, kimi etkiler. İnsanlara nasıl ulaşabilirsin, kim duyar seni, kimse duymaz. Etkileyici olabilmesi, duyurabilmesi için eyleme dökmesi lazım. Dolayısıyla düşünce ile eylemi birlikte ele alması gerekli.

Üçüncü neden de çevrenin zayıflığı olarak ifade edilebilir. Bu kadar pratikle uğraşması, bizzat pratiği bu denli yürütme konumuna girmesi çevrenin zayıflığındandır. Kürt insanının zayıflığı, eğitimsizliği, örgütsüzlüğü, dolayısıyla özellikle örgütleme, yönlendirme bakımından var olan zayıflığın yol açtığı sonuç oluyor. Bu zayıflık alanını doldurmak zorunda kalmıştır. Kadro, yönetim, komuta alanının yaşadığı zayıflıkları, eylemin gelişme sürecinde doldurmak zorunda kalmıştır. Bu, tabii bir zorunluluk oluyor, başarı kazanmak için buna ihtiyaç var. Önderliği daha pratikçi kılan bir etken olarak da bu söylenebilir.

– Teori ve pratik arasındaki dengeyi ne kadar kurabildi?

– Daha önceki sorularda da belirtmiştim. Düşündüğünün çok azını uygulayabildiğini, çok azını hayata geçirdiğini bizzat kendisi ifade ediyor. Bu bir gerçektir. Fakat şunu da görüyor, öyle her şeyi birden yapmak mümkün değil. Bilince ulaşması, çabalarını sürekli kılmayı ve daha fazla geliştirmeyi getiriyor. Duraksama ve geri adım atma olmuyor. Bir yanı budur. Ne kadar denge kurduğu, pratikleştirdiği sorusunun cevabı açısından bir denge tutturduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bir tutarlılık var. Bu, Önder Apo'nun kişiliğinde ortaya çıkan temel özelliktir. Bunu her zaman teslim etti. Söz ve davranış birliği konusunda tutarlıdır. Söz ve davranış arasında bir çelişki ve farklılığın ortaya çıkmaması, birbirinden kopmamasına büyük özen gösterdiğini söyleyebiliriz. Böyle güçlü bir özelliği vardır, en güçlü yanlarından birisidir. O'na pratikte gelişme sağlatan, inanılır, etkileyici ve çekici kılan en temel yanıdır bu.

Tutarlılığının iki yönü var. Bir, yapabildiği ölçüde söylemeyi ve eleştirmeyi esas alıyor. Önderlik eleştireldir, fakat şunu bilelim ki yapılamayacak bir şey üzerinde eleştirisi yoktur. Kendi yaptıklarını başkalarının da yapması istemi doğrultusunda bir eleştiridir. Bu nedenle çok pratikten kopuk, yaşamdan kopuk, hayali diyebileceğimiz sözleri söyleyen, programları ortaya çıkaran, kararlar çıkaran konumda değildir, mütevazıdır, daha doğrusu ölçülüdür. Yapılamayacak, uygulanamayacak, ajitasyon içeren sözlerle kendisini avutan konuma düşmemiştir. Diğer bir yönü de şudur; söylediklerini zor da olsa yapmayı esas alan, pratikleştiren, bizzat kendisinde uygulayan bir gerçekliği temsil ediyor. Bu müthiş bir teori pratik, söz eylem birlikteliği ortaya çıkarıyor. Bir tutarlılık yaratıyor. En temel dengeyi burada görmemiz lazım.

Önder Apo'yu önder yapan, inanılır, etkili kılan, bu kadar güven duyulur kılan, doğruyu bilir kılan bu özelliktir. Kuşkusuz muhakeme gücü var, yeni şeyler üretiyor, insanların ihtiyacına hitap ediyor. Onları önceden görüyor, açığa çıkartıyor ve ona hitap ediyor. İnsanların ihtiyaçlarını nasıl karşılayacaklarını öğretiyor. Bu özellikleri de var, bunlardan kopuk ele almamak gerekli, ama bunlarla birlikte yine de en temel yönü tutarlılıktır. Bu kadar güven duyulmasına, herkesi etrafında birleştirmesine yol açan, bir hareket yaratmasını, partileşme sağlatmasını ortaya çıkartan temel unsur budur.

– Söz ve eylem arasındaki tutarlılığın Kürdistan koşullarında başarılı olabilme açısından bir zorunluluk olduğunu söylüyorsunuz...?

– Özellikle ezilenler açısından bu gereklidir. İnsanlar için en temel ölçü de herhalde budur. Kürt toplumu açısından bu çok daha gereklidir. Derler ya "Kürt'ün aklı gözlerindedir" yani gördüğüyle ölçüyor insanları. Bu bakımdan tutarlılık önemlidir. İnandırıcılık, etkileyicilik açısından tutarlılık önemlidir. Tutarlı olmayan bir kişilik, istediği kadar doğru ve güzel şeyler söylesin, Kürt toplumunda inandırıcı olamaz. Ardında istediği kadar gücü, maddi imkanı olsun, yine de o tür kişilikler inandırıcı olamazlar. Oysa bir kişilik, az da söylese, hiç imkan da olmasa tutarlıysa eğer, bir de bu tutarlılıkta bir ısrar ve süreklilik varsa, etkileyici ve inandırıcı oluyor. Dolayısıyla da bu özellik etkileyici olur. PKK'nin temel ölçüsü de bu oldu. PKK'nin bu kadar inandırıcı ve etkileyici olmasında, halkı etkileyip kendi etrafında toplamasında esas olarak bu özelliği belirleyici oldu. Önderlik, *"halk PKK'lilerin ne söylediğine değil, nasıl yaşadıklarına, ne yaptıklarına baktı ve buna göre PKK'ye katılım gösterdi"* dedi. Önderlik Kürt halkının bu özelliğini biliyordu, Önderlik duruşu ve PKK kadrolaşması bu özelliğe cevap oluşturdu.

Bu ifade şu anlama geliyor: Halk, söyledikleri karşısında kadroların ne kadar tutarlı olduğunu ölçerek katılım gösterdi. Bu önemlidir, yani söylediğini yapmayan kişiye kimse güven duymaz, inanmaz, onun peşinden gitmez. 'Eğer söylediği doğru ve gerekliyse, öncelikle kendisi yapmalıdır' gibi basit bir mantıkla insanlar hüküm yürütebilir. Böyle bir hüküm Kürdistan'da çok fazladır. Önder Apo'nun teori pratik arasındaki dengeyi bu alanda güçlü bir biçimde kurduğundan söz edebiliriz.

PKK insan özünü açığa çıkardı

– Kürt özgürlük hareketi içerisinde taktik önderlik ve kadro, Apocu felsefenin teorik pratik düzeyde takipçiliğini ne kadar yapabildi?

– En çok tartışılan konular oluyor bu konular. Bazı tek yanlı ve düz yaklaşımlar da var bu alanda. Bütünlüklü, doğru ve gerçekçi bakmak lazım. Önderlik çizgisi, PKK hareketi büyük bir kadrolaşma, büyük bir militanlaşma yarattı. Binlerce militan çıkardı, cesaret ve fedakarlık geliştirdi, bilinç yarattı, çok tutarlı insanlar ortaya çıkarttı. Rahatlıkla, Kürt toplumunda bilinçli bir cesaret ve fedakarlık PKK ile oluştu diyebiliriz. Kürt insanı fedakardır doğru, ama o fedakarlık çaresizliğin ve iyi niyetli olmanın yarattığı bir fedakarlıktır. Bunları bilinçle birleştiren ve bir amaca bağlayan Önderlik oldu. Bu, PKK ile gerçekleşti, bu anlamda PKK güçlü bir kadrolaşma yarattı ve böyle bir kadrolaşma ile Önderlik çizgisi eyleme geçirilmeye çalışıldı.

Kürdistan koşulları çok zordu, çok ağırdı. Eylem çok sert oldu ve sürekli kayıplar yaşandı. Buna rağmen PKK kendini yenileme, boşalan yerleri doldurma gücünü de gösterdi. Bir süreklilik de sağladı. Bunları görmemiz gerekiyor. Bu, temel bir özelliğidir. Bazen düz ve tek yanlı bir biçimde PKK kendi kadrosunu yaratamadı, özelliklerini var edemedi gibi laflar ediliyor. Bu söylem yeterli değildir. Bir eleştiri ya da özeleştiri olarak söylenecekse de böyle söylenmemeli. Çünkü bu yeterli bir eleştiri ve özeleştiriyi

ifade etmiyor. Büyük bir militan hareketin yaratıldığı bir gerçektir. Bunu düşman da kabul ediyor. Türk genelkurmayı da PKK'nin böyle olduğunu, bu temelde güçlü bir gerilla hareketi yarattığını itiraf etmiş bulunuyor. Amerikalılar da bunu böyle tanımladılar ve 'PKK'yi zorla yok etmek mümkün değil' diyerek, önemli bir itirafta bulundular. Bu, Önderliğin önemli bir güçlenmeyi ortaya çıkardığını, güçlü bir kadrolaşma, militanlaşma ve bu temelde sağlam bir örgüt yarattığını gösteriyor. İşin bir yanı budur.

Bunun yanında başka yönleri de var, onları da görmek lazım. Eksiklikler, yetersizlikler olmuştur, çok hata yapılmıştır. Önderlik felsefesinin özümsenmesinde, ideolojinin benimsenip başarılı bir biçimde hayata geçirilmesinde, özellikle örgüt sanatında, yönetim sanatında, yine askeri stratejik ve taktiklerde çok hata yapılmıştır. Hep Önderlikle mesafe olmuştur, düşünce ile pratiğin bir mesafesi olmuştur. Bu, tutarsızlık anlamında değildir. Yapma istemi ve onun içine girme vardır. Büyük bir cesaretle, fedakarlıkla, kahramanca işin içine girme vardır. Ama başarı oranı azdır, yeterli değildir. Çünkü ustalık azdır, zayıftır. Mesafe burada ortaya çıkıyor. ***Mehmet Hayri Durmuş*** arkadaş bunu *'borçluluk'* olarak tanımladı. Önderlikle mesafenin açıldığını ve bu anlamda zayıf kaldığını söyledi. Temel bir özeleştiri noktası olarak bunu ortaya koydu. O büyük kendini feda hareketini, fedai çizgisini bu eksikliği gidermek, borcu ödemek üzere ortaya çıkardı ve PKK bunu benimsedi, bunun üzerinde gelişti. Ondan kopmadı, onu reddetmedi, dikkat edilirse onu bir çizgi olarak aldı ve o temelde de gelişti. Bu anlamda yetersizlikler olmuştur. Görev ve sorumluluklar karşısında başarıda sınırlılık olmuştur.

– *Neden böyle oldu?*

– Temel iki nedenden söz etmemiz lazım. Birincisi, koşullar ve ortamdır. Gerçekten insanlar zor koşullarda, eşitsiz koşullarda yaşadılar, mücadele ettiler. İnkar ve imha sistemi, arkasına dünyayı almış bir saldırganlık olarak yaşam imkanı tanımadı, çok ağır bir saldırı yürüttü. Kürdistan özgürlük mücadelesini yürütmek, koşulları itibariyle belki de dünyada en ağır mücadele koşullarından birini oluşturdu. Dünya devrim tarihlerini de biliyoruz; Bolşevik, Vietnam ulusal kurtuluşçuluğunu da, Küba, İslam devrimini ve Hz. İsa'yı da biliyoruz, bu konularda az çok bilgimiz var. Hepsinin mücadele koşullarını tanıyoruz. Ben çok rahat söyleyebilirim, Kürdistan'daki koşullar, PKK'nin mücadeleyi yürütüp geliştirdiği koşullar hepsinden ağır demeyeceğim, kat kat ağırdır. Bunu görmeden söz söylemek haksızlık olur. O haksızlık içine düşülmemeli, kesinlikle doğru olmaz. Birçokları için mücadele ortamı yoktu zaten. Birçok insanın hafızası bile bunu almadı, "olmaz" dedi. Maceracılık olarak değerlendirildi. Yenilip, ezilecekler, dendi. Önderlik de *"mucizevidir"* dedi. Gerçekten de insan soyunun ne kadar dayanıklı, direngen, yaratıcı, üretken olduğu PKK mücadele pratiğinde çok net ortaya çıktı. İnsanın özü burada ortaya çıktı. PKK, insan özünü açığa çıkardı. Gücü buradadır zaten. O'nu açığa çıkarttı, ona büyük bir güçlülük kattı.

İkinci yön ise insanlardaki zayıflıktır tabii. Kürt insanının zayıflığı, yabancı egemenliğin yarattığı zayıflık, yine devletçi hiyerarşik sistemin halklarda yarattığı zayıflık. Daha kolay hükmedebilmek için yol açtığı zayıflıklar. Bu da bir gerçek. Anlama zayıflığı, kendini bilinçlendirme ve örgütlendirmede zayıflık, tecrübesizlik, algılama ve bir de organize etme zayıflığı. Tabii buradan doğan hata ve eksiklikler var. İnsan zayıflığı çok fazla. Bilinçle duygu ve düşüncelerine hükmedememesi, kendini örgütleyememesi, duygularının, güdülerinin zorlamaları, toplumsal yapı içerisinde kazandığı yaşam alışkanlıkları, düzen içerisinde oluşan yaşam alışkanlıklarının yönlendirmelerinden doğan zayıflıklar. Bunlar da Önderlikle aramızdaki mesafenin, Önderlik çizgisini pratikleştirmedeki eksikliklerin, yetersizliklerin temel nedenlerinden birisi olmuştur.

Güçlü bir militanlaşma yaratıldı

– *Bugün, otuz yıl sonra bu konuda nasıl bir sonuç çıkıyor?*

– Bütün bunlar Önderlik çizgisinin takipçiliği ve kadrolaşma açısından kesinlikle güçlü bir militanlaşma ortaya çıkardı. ***Haki Karer*** ile başlayan, yine zindan direnişçiliği ile ***Mazlum, Kemal, Hayri*** ve ***Ferhatlarla*** süren, 15 Ağustos Atılımı ve ***Agit*** kişiliği ile gelişen, 1990'lardan itibaren ise ***Beritan*** ve ***Zilanlarla*** büyük bir kadın cesareti ve fedakarlığını ortaya çıkartan bir militanlık ortaya çıkardı. Önderliğin tutarlı kişiliğini, militanlık alanında temsil eden bir gerçekliği ortaya koyuyor bu. PKK budur. Bu anlamda bütün eksikliklerine, mesafeye rağmen, M. Hayri Durmuş arkadaşın *"borç"* olarak tanımlamasına rağmen böyle bir militanlık ve kadrolaşma ortaya çıkmıştır. Çizgiyi büyük bir bilinç ve inançla sahiplenip, onu hayata geçirmek için cesaret ve fedakarlıkla çalışan bir yapı vardır. Esas olan budur.

Bunun yanında bocalayan bir yapı da vardır. Buna da "orta yolculuk" dedik. Orta sınıf etkileri de diyebiliriz. Özellikle mücadelenin gelişip kitleselleştiği alanlarda, kent küçük burjuvası dediğimiz orta kesimlerin katılımıyla bu açığa çıktı. Kopmayan, hep örgütle olan, ama bir yandan da hep mesafeli olan, kendine göre ölçüleri, anlayışları olan, zaman zaman çizgiyle bütünleşen, ona hizmet eden, güç katan, zaman zaman çelişen, mesafeyi arttıran, dolayısıyla pratikte başarısızlığa, zarara yol açan, sağa sola kayan bir yapı var oldu. Böyle bir duruş da söz konusu oldu. Gerilla içinde de vardır, parti içine de bu orta kesim etkileri, ruh hali olarak yansıdı. Süreklilik arz etmiyor, çok fazla örgütlenmiş değil, kendi kadrosunu, militanını, örgütünü yaratmış değil. Zaman zaman kişilerde açığa çıkabilen, eğitimle, eleştiri özeleştiriyle giderilebilen bir yan. O nedenle ayrı bir örgüt gibi değildir, öyle anlaşılmamalıdır. Ama örgüt içerisinde çizgi karşısında kendini örgütlememiş, farklı zamanlarda, farklı kişilerde açığa çıkabilen bir duruş ve eğilim biçimindedir, bu da bir yandır. Bu tabii hep zayıf bırakrakatı, zorladı, zarar verdi, bununla sürekli mücadele içinde olundu.

> **"Kürdistan üzerindeki inkarcılık, inkar sistemi bireylerin ruh, duygu ve düşünce dünyasında böyle bir etkide bulunmuştur. Onları bir ölçüde kazanmıştır aslında. Önderlik inkar sistemi için, "kendini inkar etmeyen Kürt bırakmadı" demişti. Ulusal soykırım, kültürel soykırım, asimilasyon, inkar buna yol açmıştır, açıyor."**

> **"Önderlik hep sorgulama, eleştiri özeleştiri içinde olmuştur. Kendi pratiğini, başkalarının pratiklerini sürekli sorgulama içinde olmuştur. Zaten düşünceyi de büyük ölçüde pratiğin sorgulanmasından çıkartıyor. Bireyin kendini eğitmesinin temeli olarak, hatta parti eğitiminin temeli olarak, bireyin kendini ve pratiğini sorgulayabilmesini görüyor."**

Diğer bir yön olarak da provokasyon, ihanet, inkarcılık ve nihilizm var. Kürt inkarcılığının iki yönü var. Birisi, nihilizm, bu azdır. İkincisi ve ağırlıklı olanı inkar ve imha sisteminin etkileridir. Bu, sadece 20. yüzyılda oluşan bir şey değil. Daha öncesinden gelen, Kürt egemen sınıfının işbirlikçiliğiyle de iç içe geçmiş bir eğilimdir. 20. yüzyılda insanlar üzerinde daha çok etkili oldu. İnkarcılığın bu yönü güçlüdür ve hemen karşıtına dönüşme, karşıtını, inkarcı sistemi benimseme var.

Kürdistan üzerindeki inkarcılık, inkar sistemi bireylerin ruh, duygu ve düşünce dünyasında böyle bir etkide bulunmuştur. Onları bir ölçüde kazanmıştır aslında. Önderlik inkar sistemi için, *"kendini inkar etmeyen Kürt bırakmadı"* demişti. Ulusal soykırım, kültürel soykırım, asimilasyon, inkar buna yol açmıştır, açıyor. Dolayısıyla bu mücadele içerisinde ihaneti hep canlı tuttu, tehlikeli bir biçimde kritik süreçlerde ortaya çıkarttı. Hep arkadan hançerlemeler oldu. Önderlik buna, *"kontra parti"* dedi. 1978'de Tekoşin hareketinden başladı –ki Haki Karer arkadaşın katledilmesinde bu eğilimin parmağı var, gizli, ajan eğilimi de denebilir– arkasından Semir çizgisi biçiminde parti içinde ortaya çıktı. Sterka Sor, Kürt toplumu içerisinde inkarcılığa dayanan bir ajan duruşuydu, ama yine de PKK dışındaydı. PKK içinde de ortakları vardı. Böyle bir iç ihanet o zamandan var oldu.

Daha sonra Şener, Şemdin Sakık, günümüze kadar böyle bir kontra parti gibi ihanet çizgisi olarak sürdü. JİTEM örgütlendi; PKK karşıtlarını, PKK'ye karşı savaşanları alıp tetikçi olarak kullandı. Bütün Kürdistan parçalarında kontra grupları ve örgütleri ortaya çıktı. Hemen hemen bütün Ortadoğu devletlerinin PKK karşıtı böyle kontra grupları ve örgütleri var. Avrupa devletlerinin var, KDP, YNK'nin var. Neredeyse herkesin bir PKK'si var. Ve bunların hepsinde PKK içinden çıkmış insanlar var. Bunun da sosyal dayanağı, inkar ve imha sistemidir.

Otuz yılda PKK gelişimi içinde ortaya çıkan temel eğilimler böyle oldu. Önder Apo bunu 1990'ların başında gördü ve üç partileşme biçiminde tanımladı. Kapsamlı, örgütsel tanımlar geliştirdi.

– *Kürt toplumunda köylü bir yapı da var. Otuz yıl öncesine kadar Kürt toplumu tarımla uğraşıyordu. Yani kapitalist sistemden, üretim tarzından çok fazla etkilenmemişti. Bu yapı nasıl oldu da sosyalizme ilgi gösterdi?*

– Köylülüğün bu üç eğilim içinde de etkili yeri oldu. Tek bir eğilimi destekleyen, orada yer alan bir kesim değildir. Öyle görmemek lazım. Büyük militanlık da buradan çıktı, kahramanlıklar da yarattı. Bu bir gerçek. Ortada sallanan, hak arayıcısı olan, basitlikler gösteren tutumlar da köylülük içinden çıktı. Özellikle orta köylülük eğilimi diyebileceğimiz bir duruş oldu. Daha çok da kendisini sert bir mücadeleye verdikten sonra, mücadele devamlılık isteyince bilinç olarak, irade olarak ona güç getirememe, biraz geriye çekilme, farklı arayışlara girme, umut, inanç zayıflaması oldu. Köylü isyancılığı, PKK'nin, Önderlik çizgisinin öngördüğü mücadele sürekliliğini kaldıramadı, buna gücü yetmedi. Kontralara alet de oldular. Egemen sınıfın ruh hali onlara da yansımıştı. Özellikle baskı ve şiddetle karşılaştığında karşı safa geçen, tetikçi olan, kontralaşan kişilikler de köylülük yapısı içerisinden çıktı. Her üç eğilimin de köylülük içinde görülme durumu vardır. Bir yerde bir ayrışma da oldu. Aslında köylülüğün değişik kesimlerinin daha iyi tanınmasına da bu durum yol açtı.

Önder Apo'nun düşünce verişi de tartışması da sorgulama temelindedir

– *Önder Apo bütün bu otuz yıl içerisinde ve bugün de halkın ve kadronun eğitimine dair bir çaba içerisinde oldu, olmaya da devam ediyor. Önder Apo'nun eğitim felsefesi nedir?*

– Önder Apo'nun bir okul olduğu, eğitime büyük önem verdiği, PKK'nin bir okul sistemi biçiminde geliştiği bir gerçek. Bu, ilk doğuşundan günümüze kadar böyle. Bir Önderlik sistemi, tarzı. Kürdistan'da partileşme ve gelişme sağlama tarzı da bu. Bunun dışındaki yaklaşımlar herhangi bir başarıya yol açamadılar. Hem Kürdistan koşullarının ortaya çıkardığı bir tarz hem de Önderlik kişiliğinin ortaya çıkardığı tarz bu oluyor. Çünkü Önderlik, en büyük silahı sorulduğunda, *"dilim"* dedi. Bir propagandacıdır. Bu yönüyle bir peygamberlik hareketine benziyor. Doğruları söyleyen ve söylediği gibi yaşayarak insanları buna çeken bir durumu ifade ediyor, yani bir çağrıcı. Doğruya, güzelliğe, özgürlüğe, eşitliğe bir çağrıyı temsil ediyor. Bir eğitmen ve öğretmendir. Kendini eğitiyor, yoğunlaşıyor, okuyor, inceliyor, öğrendikleriyle de çevresini eğitiyor. Gece gündüz demeden yaşamla, sözle eğitmeye çalışıyor.

PKK'yi de böyle bir eğitim hareketi olarak oluşturdu. Halkı da böyle bir propaganda çalışmasıyla ve eğitimle etrafında birleştirdi. Onlara hitap etti, ikna etti. Doğruları, iyi güzel şeyleri propaganda edip ikna ederek, kitleleri etrafında topladı. Bu konuda bitmez, tükenmez bir çabadır. Apoculuğu böyle görmemiz gerekiyor. Gerçek anlamda bir eğitmendir. Apocu felsefesiyle, ideolojisiyle, örgüt ve eylem tarzıyla bütünlük arz eden bir ekolü, yani bir okulu temsil ediyor.

Önder Apo'nun eğitim felsefesi, kişinin kendini eğitmesi yönündedir. Kendisi güç veriyor, destek, tarz veriyor, yönlendiriyor. Senin kendini eğitmeye ihtiyacın var, başarılı olabilmen için kendini eğitmen gerekiyor sonucuna ulaştırıyor. Eğitim senin ihtiyacındır. Bir kere ihtiyaç yaratıyor insanda. Önderlik buna sevk ediyor. Ondan sonra da kendisini nasıl eğitebileceği konusunda yardımcı oluyor, destek veriyor. Her şeyi kendi eğitiyor, veriyor demek doğru olmaz. Kendini eğitmeye sevk ediyor. Şuna dayanıyor: Kişide ihtiyaç olur ve kendi çabasıyla kendini eğitmeye yönelirse, bunun başarısı, kalıcılığı olur. Önderliğin eğitime yaklaşımı böyle bir çizgiye dayanıyor. Bu, bir felsefi yaklaşım olarak da algılanabilir.

– *Eğitiminin tarz, yöntem ve özellikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?*

– İnsanlara kendini eğitme ihtiyacı olduğunu benimsetiyor, oraya çekiyor. İkincisi ise eğitmeleri için imkan, ortam yaratıyor, düşünce veriyor. Yoğun tartışıyor, yazılı, sözlü tahlilleri var. Bir de pratik imkan veriyor. Hatalarından ders çıkaracağı bir örgütsel ortam sunuyor. Örgüt kurmuş olması da bir eğitimciliktir aynı zamanda. Buna dayalı bir eğitimciliği var. Önder Apo'nun eğitime tarzı bir okuma, öğrenme, bilgilenmeye dayanıyor. Bilinçsiz, bilgisiz insan üretken, yaratıcı olamaz. Bir yanı bu. İkincisi, terbiyeye çekiyor. Örneğin nefis mücadelesi, nefis terbiyesi, yani kişiliğini dönüştürme, yaşam ölçülerini, anlayışını değiştirme, terbiye etme, kendine ölçü kazandırma, kişilik kazanma. Birey olarak hem kendine zarar verecek anlayış ve davranışlardan uzaklaştıracak, hem insanlığa hizmete sevk edecek ölçüler kazandırmaya yöneltiyor. Eğitiminin bir de bu yönü var ve bu oldukça önemlidir. Bu iki yön eğitimlerinde hep geçerli olmuştur. Yoğun bir bilgilenme, düşünce gelişimini yaratma çabası içerisinde olmuştur. Onun için araştırmış, incelemiş ve sürekli tartışmıştır. Her şeyi tartışmıştır. Çok yönlü bir tartışma içinde olmuştur.

Hep sorgulama, eleştiri özeleştiri içinde olmuştur. Kendi pratiğini sorgulama, halkın pratiğini sorgulama içinde olmuştur. Kendi pratiği üzerinde eğitme denilir ya, zaten düşünceyi de büyük ölçüde pratiğin sorgulanmasından çıkartıyor. Bireyin kendini eğitmesinin temeli olarak, hatta parti eğitiminin temeli olarak, bireyin kendini ve pratiğini sorgulayabilmesini görüyor. 'Militan kendi hata ve eksiklikleri üzerinde eğitilir' denilir. Bunu yapıyor. Sadece hata ve eksiklikleri değil, başarıları üzerinde de bunu yapıyor, yani kendi pratiği üzerinde eğitimi esas alıyor. Onun için pratiği sorgulama, hata ve eksikliklerinin özeleştirisini verebilme, Önderliğin insan eğitiminin önemli bir yönüdür. Bu iki yönü hep işletti. Şimdi de hala işletiyor ve bunlar önemli bir gelişmeye yol açtı. İdeolojik, siyasi, örgütsel, askeri, bütün eğitim alanlarında insanların, kadroların kendilerini eğitmeleri açısından önemli bir gelişme yarattı.

– *Önder Apo etrafındaki insanlarla diyalog kuruyor, bir yöntem olarak bunu çok etkin olarak kullanıyor...*

– Kendisi bir defa düşünce üretiyor, açıklıyor, bol bol bilgi veriyor, tartışıyor. İnsanlarla sürekli tartışma halindedir. Pratiği sorguluyor. Düşünce verişi de tartışması da sorgulama temelindedir. Soruyor, irdeliyor, araştırıyor. Kendi içinde de bir sorgulama yapı-

yor, tartışmasını da sorgulama üzerinde yapıyor. Yaşamın bütün alanlarını sorguluyor. Tarihi, toplumu, örgütü, kişiliği sorguluyor. Tabii bir bakış açısı var, ideolojik ilkeleri, yaşam ölçüleri var, ret kabul ölçüleri var. Bunlar olduğu için her şeyi sorgulama gücüne sahip. Bir ölçüsü olmayan sorgulayamaz, korkar, bir de sorgulamayı derinleştiremez. Bir ölçüsü olduğu, ideolojik, ilkesel gelişmeyi yaşadığı için var olanı sorgulama gücünü de, cesaretini de kendinde bulabiliyor. Monologu da, diyalogu da hep soru sorma ve cevap bulma şeklinde oluyor. Zaten Sokrates tarzını biraz incelemesi, zaman zaman onun tartışılması da bundan ileri geliyor. Onun eğitimi de soru sorma ve cevaplama tarzındadır. Önderlikte de böyle bir tarz var.

Önder Apo halklaşan toplumsallaşan bir önderliktir

– Karizmatik şahsiyetler nasıl açığa çıkıyor? Önder Apo, liderlik ve önderlik sorunlarını nasıl görüyor?

– Liderlik ve önderlik olgularını karizmatizm olarak tanımlamak yeterli olmayabilir. Önderliği bir siyasi, askeri liderlik gibi görmek de yeterli değil. Zaten en son *"bana başkan demeyin, önder deyin"* dedi. *"İktidarı ifade ediyor, bir yerde güç sahibi olmak, birisinden yetki almak anlamına geliyor. Benim öyle bir şeyim yok. Önder tanımı daha uygundur. Bir görev, bir hizmet yapıyorum. Bunu kimse bana vermiyor, kendim öyle bir çaba içindeyim"* dedi. İnsanlar benimsiyorlarsa peşinde gidiyorlar, benimsemezlerse gitmezler. Fakat *"kendi yarattığım bir olgudur"* diyor, böyle bir ölçü koydu. Geçmişten beri de bu vardı.

Aslında birkaç hususu bu noktada belirtebiliriz. Önder Apo, önderlik, liderlik alanını toplum yaşamının bir ihtiyacı olarak görüyor. Toplum yaşamının ve gelişiminin buna ihtiyacı var. Dolayısıyla yerine getirilmesi gereken bir hizmet ve görev alanı olarak görüyor. Öyle bir yetki alanı, imkanlar üzerine kurulu bir alan değil, bir hizmet alanı. Dolayısıyla da toplumdan kopuk bir alan değil. Bu, çok önemlidir. Bir halk önderliği, toplum önderliği deniliyor buna. Bir devletin başkanlığı ayrıdır, bir örgütün başkanlığı da ayrıdır. Ama bir toplumun önderliği daha ayrıdır, ondan kopuk değildir. İhtiyaç duyduğu, düşünce ve davranışta toplumun ihtiyaç duyduğu bir görev alanının yerine getirilmesi. Önderliği bu biçimde tanımlıyor ve kendi yaptığını da bir toplumsal görevin yerine getirilmesi olarak koyuyor.

Buradan baktığımızda, daha önce ifade ettiğimiz gibi peygamberlik sınıfına daha denk düşüyor. Toplumla, halkla birlikte olan, herhangi bir bürokratik aygıta, güce, yetkiye dayanmayan, tamamen toplumun ihtiyaç duyduğu düşünceyi ve eylemi üretmek, bu anlamda topluma hizmet etmek üzere kurulmuş olan bir alan. Peygamberlik de doğrulara, güzelliklere bir çağrıdır, bir toplumsal hizmettir ve toplumla birlikte bir hareketi ifade ediyor. Önder Apo'nun duruşu, önderlik tarzı, liderliği, önderliği ele alışı ve pratikleştirişi bu temeldedir. Bunun için de öyle çok karizmayla, yetkiyle ya da yetenekle olan bir şey değil de halka bağlılık, gerçeklere, iyiliklere, güzelliklere bağlılık; onu yerine getirmek, ona hizmet etmeye dair tutku düzeyindeki bir sorumluluk buna yol açıyor.

Önder Apo'nun duruşu büyük bir sorumluluk duruşudur. Çok yüksek bir görev ve sorumluluk bilinci var. O nedenle biz görevi başkalarından almıyor, kendi kendimiz görev yaratıyoruz. Toplumun ihtiyacı olduğundan dolayı yaratıyoruz. Önderlik zaman zaman şunu da söyledi, *"ben böyle davranmaya çok bayılmıyorum, ama toplumun ihtiyacı olduğunu gördüğüm için, zorlanarak bunu yapıyorum. Bir hizmettir, yapılması gerekli. Tehlikeleri de var, çok hazır da değilim, ama başkaları görüyorum ki bundan kaçıyor. Ben kaçamam, kaçmayı kendime yediremiyorum. Tarih karşısında, toplum karşısında kaçamayacağımı düşünüyorum"* dedi. Birçokları kenara çekiliyor, zor bir alandır. Tehlikelerle dolu bir alandır. Kürdistan'da ise herkes kaçtı. Çok bilinmeyen bir şeydi. Önder Apo ise bu sorumluluğu üstlendi. Bireysel yaşamı, maddi yaşamı durdurarak, kendini tümüyle bu halkın ihtiyaçlarını karşılamaya verdi. Büyük bir çaba içine girdi. Yaşamını tümüyle halkla birleştirdi. Öyle ki, bireysellik yok oldu. Bir kişilik gelişti, ama diğer yandan halk da gelişti. *"Ben kazandıkça halk kazanıyor, ben geliştikçe halk gelişiyor"* diyordu. Kendini halklaştıran, toplumsallaştıran, birey olmaktan çıkartıp halk haline getiren bir durumu yaşadı. Zaten önder olması da bundan ileri geliyor. Bunu yaptıkça halkı etkiledi, yönlendirdi ve bir halk önderliği haline geldi.

– Önder Apo örgüt ve kişilik sorunlarını nasıl ele aldı?

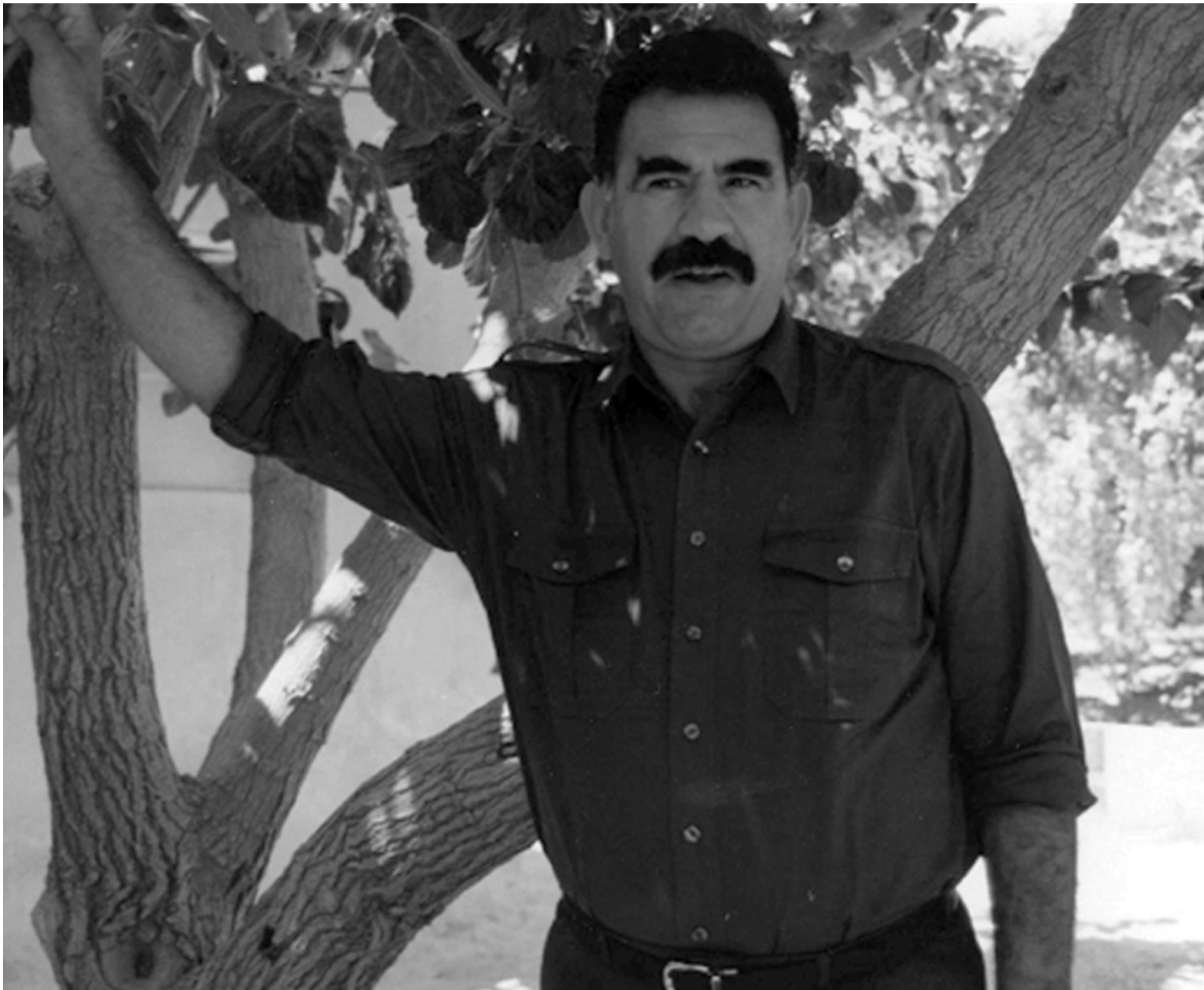
– Kişiliği ve örgütü amaçları yerine getirmek için ele alan, değerlendiren, inşa eden bir anlayışa sahip. Anlayışları, özgürlük, eşitlik, demokrasi, sosyalizm, Kürt uluslaşması, demokrasisi, kimliğidir. Geriliklerin ortadan kalkmasıdır. Birey ve toplum olarak güçlenmenin yaratılmasıdır. Önderlik felsefesinde zayıflığa, geriliğe, köleliğe yer yoktur. Onun için de reel sosyalizmin işçiyi abartan, ezilen halkları abartan yaklaşımını eleştirdi. Yine köle Kürt'e övgü dizenleri eleştirdi ve köleleştirilen Kürt gerçeğine en büyük eleştiriyi yöneltti.

Köleyi özgürleştirmek, çirkini güzelleştirmek, Apocu felsefenin özüdür. Önderliğin felsefi duruşunun özünü ifade ediyor. Dolayısıyla eğitimi, kişilik şekillenmesini, örgütü hep bu amaca ulaşmanın aracı olarak ele alıyor, ona bağlıyor. Eğitimi de, örgütlenmeyi de bu temelde geliştiriyor. Bir defa amaçtan kopuk değildir. Amaca dayalı olduğu ölçüde örgütü kabul ediyor. Öyle olmazsa örgüt insanlara zarar verir, tehlikelidir. Amaçtan koptuğu zaman örgüt feshedilmeli. *"Amaca hizmet eden konumda olmazsa örgüt feshedilmeli, uzak tutulmalıdır"* diyor. Örgüt anlayışı kesinlikle öyledir. Örgütü mutlaklaştıran bir yaklaşımı olmadı, dolayısıyla bürokratizme, bürokrasiye çok önem vermedi. Bir ihtiyaç olarak gördü. Birey olarak, toplum olarak örgütsüzlüğü çok eleştirdi. Şimdi de demokratik konfederalizmi öneriyor. Bu, en ileri düzeyde örgütlenme demektir. Devletin belli bir toplum kesimi olarak örgütlenip diğerleri üzerinde egemenlik kurduğu bir sistem değil de toplumun, yediden yetmişe herkesin örgütlendiği bir sistemi öngörüyor. Örgütü bürokratik bir aygıt olarak görmüyor. Hep bir toplumsal ihtiyaca cevap olarak öngörüyor. Onun için çok fazla örgüt öneriyor. Zaten *"nerede bir iş ve ihtiyaç varsa oraya örgüt koymak lazım. O bitersе, o örgüt biter, ama yeni sorunlar ortaya çıkar, yeni görevler gelişir, o zaman oraya örgüt olmalıdır"* diyor. Bürokratik, kalıcı, şematik, kalıplaşmış bir örgüt olgusunu öngörmüyor. Devletin bürokratik aygıtından da, yine reel sosyalizmin bürokratik partileşme tarzından da kendini ayırdı. Örgüt anlayışındaki bu yaklaşımı önemli bir yandır.

Kişiliği de hep böyle ele alıyor, insanı da hep böyle değerlendirdi. Kişilik özelliklerini de böyle tanımladı ve bu temelde kişilik çözümlemeleri yaptı. Amaçla uyumlu olmayan kişilik duruşlarını eleştirdi, çözümledi ve amaca uygun bir biçimde kişilik yapılanmalarını, kişilik değişimini gerekli gördü. Kalıplaşmış, her koşulda var olan kişilik duruşunu kabul etmiyor. *"Kendini amaca yatırma"* diyordu. Görevde başarıyı hep buraya bağladı. Dolayısıyla kemikleşmiş, her ortama girebilen, her ortamda geçerli olan kişilik duruşunu, özelliklerini doğru bulmadı, eleştirdi. Eleştirdiği kişilik yönleri esas olarak budur. Kişiliğin akışkan olmasını, yeni özellikler geliştirebilen, kendini yenileyebilen konumda olmasını öngörmesi bundandır. *"Devrimci, lastik gibi esnek olmalıdır, devrimci kişilik hep yenilenmeye, gelişmeye açık olmalıdır"* dedi. Sorunu, 'geri ve eski yanlarını atabilen, yeni özellikler kazanabilen, amaç neyi istiyorsa, görev ve sorumluluklar neyi gerektiriyorsa onlara göre kendini yapılandıran bir değişim, gelişme, yenilenme mantığına sahip olmalıdır. Kişilik özellikleri ve ölçüleri de buna göre değişmelidir' biçiminde ortaya koydu. Bu temelde kişilik çözümlemelerini yaptı. Amaçla uyumlu olmayan, görev ve sorumluluklarla bağdaşmayan kişilik özelliklerini eleştirdi, hep bununla uyumlu kişilik özelliklerinin edinilmesini sağlatmaya çalıştı. Bu anlamda kişilik devrimini öngördü. Apocu devrimin özü kişilik devrimidir. PKK devriminin esası da budur. Önderlik devrimi, Apocu devrim, kesinlikle bir kişilik devrimidir, yani amaçla uyumlu olmayan kişiliğin değiştirilmesi, yeni kişilik özellikleri edinme olayıdır.

Bu mucizevi mücadele kişilik devrimine dayalı oldu

Bu olur mu, mümkün müdür? Bunu mümkün gördü. Amaçta başarıyı, bunun mümkün olmasında gördü. Başarı elde edebilmek için de hep bu temelde bir çalışma, mücadele içinde olmayı gerekli gördü. Kendini bu konuda sorguladı, eleştiri özeleştiriyle çevresini sorguladı, kadroyu, militanı sorguladı ve böyle bir kişilik devrimi yaratmaya çalıştı. Sistemini hiyerarşik devletçi toplumdan kopardı. Öngördüğü eşitlik, özgürlük, demokrasi sistemini geliştirmeyi, öncelikle böyle bir kişilikte açığa çıkarmayı öngördü. Özgür, eşit, paylaşımcı, demokrat kişilik, bununla da özgürlüğü, eşitliği, demokrasiyi yaşamsallaştıran örgüt. Çözümü bunda gördü, yoksa bir devlet aygıtıyla, kararlarla değil. *"Bir kişide de devrim yapılabilir, bir kişide de pratikleşme olabilir, bir örgütle olabilir"* dedi. PKK'yi öyle bir örgüt olarak aldı, kadroyu, militanı kişilik olarak ele aldı. Kendi sosyalizminin, PKK sosyalizminin gerçekleşme alanları olarak gördü. *"Buradan toplum için çözüm üretiyoruz, modeller yaratıyoruz. Dolayısıyla biz kendimizde sosyalizmi gerçekleştirdikçe, geliştirdikçe, özgürlüğü, eşitliği, demokrasiyi var ettikçe bu, topluma yayılıyor, toplum da gericiliğe karşı mücadele ediyor ve bu toplumu sosyalizm çizgisinde ilerletiyor. Özgür, eşit, demokratik yaşam doğrultusunda ilerletiyor"* dedi.

– Önder Apo'nun çözümlemeleri nereye kadar çözüm gücü olmuştur ve pratikte yerini ne kadar alabilmiştir?

– Bu önemlidir. Bu, çok sorgulanan, tartışılan bir nokta oluyor. Bazıları, 'çok fazla etkisi olmadı,' bazıları 'kişilerin iradeleri kırıldı,' bazıları 'bireyler çok geliştirilmedi, tam tersine geriletildi' diyorlar. Yanlıştır. Bütün bu eleştiriler doğruyu ifade etmiyor. Şunu söyleyebilirim: Bu mucizevi mücadele, bu kadar eşitsiz koşullarda ve büyük zorluklar içinde sürüp gelen ve gelişme yaratan mücadele bu kişilik devrimine dayalı oldu. Bu olmasaydı mümkün değildi. Bunun için Kürt geriliğini aştırttı, ihaneti, inkarcılığı kırdı. Bilince dayalı büyük bir cesaret ve fedakarlık yarattı. Amaç ve bağlılığı yarattı, birleşme ortaya çıkarttı. Parçalanmaya, dağılmaya karşı birlik, bütünlük, birbirine güven, ortak amaç edinme ve bunu büyük bir dayanışmayla birleşme temelinde yapma durumunu ortaya çıkardı. Gerilikleri büyük ölçüde giderdi, zayıflıkları aştırttı.

Kürt kadını ki, evinden çıkamaz, erkeğin sözünden öteye gidemezdi, ama kahramanlıklar alanına çekti. İrade kazandırdı, özgür yaşama çekti. Kendi yaşamını kendisi örgütleyen ve her ortamda hareket eden kadın duruşu, iradesi ve pratiğini ortaya çıkardı. Bütün o gerilik ve zayıflığı giderdi. Önce kadında giderdi. Erkekte giderdi, toplumda giderdi ve şimdi kadın öncülüğünden söz ediyoruz. Nazım Hikmet, "soframızdaki yeri öküzümüzden sonra gelen" diyor. Kürt toplumunda ise adı bile olmayan kadını, o düşürülmüşlükten şimdi öncülük alanına çekti. Bunu kadına, topluma kabul ettirdi. Herkes, 'kadın eylem yapmalı, öncü olmalıdır' diyor. Aşırılıkları önledi. Basit, bireyci, çıkarcı ruh hallerini yıktı. İnsanların birbirlerine karşı olan ruh kötülüğünü giderdi, ruh temizliği yarattı. İnsanları birbiriyle dayanışma içine sokan, birbirine ihtiyaç duyan varlıklar haline getirdi, toplumsallığı geliştirdi, insan sosyalitesini geliştirdi.

Diğer yandan her şey çözümlendi mi? Hayır, çok abartmamak gerekiyor, ama insan çözümlemesini yaptı. İnsanın ruhunu, duygularını, düşünce dünyasını ve pratik davranışlarını tasnif etti, çözümledi. Güçlü, militan, özverili, paylaşımcı sosyalist insan gerçeğini ortaya çıkardı. Şehitler gerçeğimiz bunu temsil ediyor. Bu bir övgü, bir hayal değil, değiştirilemez bir gerçekliktir ve bir gerçekleşmedir. Bugün de topluma yön veren, çeken, sürükleyen, komuta eden gerçeklik budur. Bu anlamda yüce bir insan gerçekliği ortaya çıkardı.

Bunun yanında insan zayıflığını da çıkardı. Bireyciliği, bencilliği, çıkarcılığı, ruh kirliliğini, yani entrika, dolap denen şeyler nereden çıkıyor, neye hizmet ediyor, bunları iyi gösterdi. Bu temelde zayıf, bireyci insan yapısıyla, kendi doğasına ters, inkarcı insan yapısını da ortaya çıkardı, yani ihaneti de açığa çıkardı, nedenlerini gösterdi, sorguladı, yargıladı, mahkum etti. Dolayısıyla biraz zorlanma olmuştur. Bu, herkeste aynı sonuçları doğurmadı. Fakat bir gelişme yarattı, yeni ve özgür insanı ortaya çıkardı. İnsan zayıflıklarının, geriliklerinin, ihanetin nedenlerini ortaya çıkardı. Yargılayıp mahkum ettiği de bir gerçektir. O anlamda birey için, toplum için gelişme yolunu aydınlattı. Bunu sadece sözle değil, pratikle de gösterdi. Böyle bir iç mücadeleyi hem birey hem de toplum şahsında yarattı. Kürtler için bu önemlidir, büyük bir gelişme dinamiği yaratıyor. Özgür toplum, özgür birey arayışını geliştiriyor.

– Önder Apo mücadelenin büyük bir bölümünün içte verildiğinden bahsediyordu. Bununla kast ettiği şey nedir?

– PKK mücadelesinin ağırlıklı yönü, bireyin ve toplumun kendi içinde iç gericiliğe karşı ideolojik mücadelesidir. Siyasal, askeri yönü azdır. Herkes düşmana karşı olan yönü fazla sanıyor. Halbuki o yön azdır. PKK gelişmeyi de bu iç mücadele ile yaratıyor, kendini ilerletiyor. Bu konuda derinleştiği ölçüde, dışta düşmana karşı siyasi, askeri mücadele yürütebiliyor. Ordulaşıyor, komutanlaşıyor, gerillalaşıyor, örgüt oluyor, siyasi alana giriyor ve siyasi mücadele yürütüyor. Yoksa siyasi, askeri mücadele yürüterek kendini ideolojik, felsefi alanda geliştirmiyor. Birincil yan orası değildir. Kesinlikle birincil yan ideolojik, felsefi mücadele alanı, yani kişilik devrimidir. Kişilik devrimini özgürlük, eşitlik ve sosyalizm derecesinde yaptıkça yeni insanı ortaya çıkartıyor, insan iradesini yaratıyor. Dolayısıyla militanı geliştiriyor, örgüt yaratıyor. Siyaset ve askeri alan buradan doğuyor. Buna dayanarak gelişiyor. Baştan itibaren de gelişme böyle oluyor. Önce siyaset ve askerlik sonra ideoloji ve partileşme olmadı. 1970'lerin başından itibaren uzun süre ideoloji, eğitim, mücadele, yeni insan kişiliğini ortaya çıkartma, büyük bir ideolojik mücadele ile örgütün oluşması, siyasal gücün ortaya çıkması, ardından da 15 Ağustos Atılımı'nın, gerillanın, yani askeri mücadelenin gelişmesi yaşandı. Şimdi de işleyen süreç böyledir.

PKK sosyalizmi gerillada somutlaşıyor

– Önder Apo aynı anda nefs mücadelesini, sınıfsal mücadeleyi, ulusal mücadeleyi, cins mücadelesini, evrenselleşme mücadelesini yürütüyor. Bu mücadelelerin hepsinin iç içe yürütülmesi ihtiyacı nereden kaynaklanıyor?

– Önder Apo sadece bir ulusal önderlik değil. Tek yanlı bir gelişme değil. Çok yönlü bir insan ve toplum duruşunu ifade ediyor. Ulusal önderliği, sosyal önderliği, cins önderliğini birlikte geliştiriyor. Toplum içindeki bütün çelişkilere cevap olmayı esas alıyor. Bir sosyalist önderlik olarak kendisini toplumun bütün çelişkilerini çözmek, tüm toplum kesimlerine cevap vermekle sorumlu hissediyor. Bu bakımdan da bütün çelişkileri çözmeyi, bütün kesimlere hitap etmeyi, bütün çelişkilerden doğan mücadeleleri iç içe, birlikte yürütmeyi öngörüyor. Örneğin ideoloji, nefis mücadelesini Hz. Muhammed de "cihad-ı ekber" yani mücadelelerin en büyüğü olarak görüyor. Önderlik de nefis mücadelesini böyle ele aldı. İdeolojik mücadeleyi böyle öngördü ve bunu sınıf mücadelesi olarak, cins mücadelesi olarak, hatta ulus mücadelesi olarak yürüttü.

Kürdistan'da ulus mücadelesi sadece dışa karşı yürütülmüş bir siyasi ve askeri mücadele değildir. Özellikle Kuzey'de kesinlikle öyle değildir. İnkarcılığa karşı, asimilasyona karşı bir mücadeledir, kendi gerçeğini ve kimliğini inkar etmeye karşı kimlik kazanma mücadelesidir. Bu baştan itibaren yürütüldü, sürdürüldü. Dolayısıyla ulusal mücadele bir ideolojik mücadele oldu. Hala da öyledir. Hala inkarcılık, ihanet bu kadar güçlü ortaya çıkabiliyor, gelişebiliyorsa, onun giderilebilme yolu bir ideolojik mücadeledir.

Bunların hep birlikte ve iç içe yürütülmesinin nedeni, Kürt toplumunun içinde bulunduğu durumdan kaynaklanıyor. Bütün alanlarda mücadele etmeye ihtiyaç var. Birbirinden kopuk ele alınamıyor, birlikte yürütülmesi gerekiyor. Kürdistan sadece siyasi ve ekonomik alanda sömürgeleştirilmiş ya da sadece askeri işgale karşı direnme durumunda olan bir ülke değil. Önderlik en son, *"askeri işgal, siyasi, ekonomik sömürgecilik, kültürel soykırımcılık var"* dedi. Kürt halkına dayatılan saldırı sadece toplum yaşamının birkaç alanında değil, bütün alanlarda saldırı vardır. Ekonomik alanda, sosyal alanda, siyasal alanda, kültürel, askeri, ideolojik, duygusal alanda, bilim, ruh, düşünce alanında saldırı var. Dolayısıyla bütün alanlarda direnmek, mücadele etmek gereklidir. Ekonomik, siyasi, askeri alanda mücadele edebilmek için önce düşünsel alanda, ruh, duygu alanında mücadele etmek gerekiyor, yani nefis mücadelesi, ideolojik mücadele gerekiyor. İnsanın siyasi, askeri mücadele yürütecek bir düşünce kazanması, bir güce kavuşturulması gerekiyor ki bir örgüt yaratılabilsin, siyasi, askeri alanda mücadele yürütebilsin. Kürdistan'da dayatılan inkar ve imha sistemi, ona karşı çok yönlü mücadele etme gereği bütün alanlarda mücadeleyi ortaya çıkardı.

Reel sosyalizm pratiği de bunda etkili oldu. Gördük ki ideolojik mücadeleye dayanmayan, bütün bu alanlarda birlikte yürümeyen, sürekli ideolojik gelişmeyi öngörmeyen bir sosyalizm yaşamıyor, sistemden kopmuyor, sistemin bir mezhebi oluyor ve tekrar kapitalist devletçi sisteme dönüyor. Alternatif bir sistem haline gelebilmek hem bütünlüklü hem de sürekli bir mücadeleyi gerektiriyor. Kişilik devrimini, mücadelesini gerektiriyor. Sosyalizmi önce kişilikte, sonra örgütte yaratmayı gerektiriyor. Bunlar olmadan ve bu alanda sürekli bir gelişme sağlanmadan toplumu özgürlük, eşitlik demokrasi çizgisine çekmek, sosyalizm yönünde ilerletmek, toplumsal yaşamı bu temelde değiştirmek mümkün olmuyor.

Baştan böyle ortaya çıkmadı. Mücadelenin pratik gelişimi buna zorladı. 1970'lerde, düşünce düzeyinde sömürgeciliği, inkar ve imha sistemini açığa çıkartıp onu aşacak, ona karşı durma iradesini gösterecek bir insan bilinci yaratıldı. Bu giderek biraz eyleme dönüştü, bunun propagandasını yapmak gerekiyordu, dolayısıyla örgüte ihtiyaç doğdu. Parti örgütü böyle doğdu. PKK bu temelde kuruldu. Ardından 12 Eylül faşist askeri darbesi oldu. Bu gelişmeleri imha etmek için siyasi, askeri saldırıya geçti. Buna karşı askeri direniş gerekti. Gerillaya ihtiyaç oldu. Gerilla eğitimi, örgütlenmesi, gerilla direnişi bu temelde gelişti. 15 Ağustos da böyle oldu. İdeolojik, siyasi gelişmeleri ayakta tutabilmek için askeri gelişmeye ve örgütlenmeye ihtiyaç oldu.

Gerilla Kürdistan'da sadece bir siyasi, askeri kuvvet değil, bir ideolojik kuvvettir, mücadeledir, felsefe mücadelesidir. Dayandığı bir felsefe, ideoloji var, bir ideolojik duruşu ifade ediyor. PKK sosyalizmi, gerilla da somutlaşıyor. Gerilla yaşamında ortaya çıkıyor ve gerilla bir ideolojik mücadele alanı oluyor. Her türlü zayıflığa, köleliğe karşı özgürlük ideolojisinin temsil edildiği, mutlak özgürlük çizgisinin örgütlendirilip geliştirildiği bir fedaileşme alanı oluyor. Bir dönem böyle mücadele etti. Bunun için de gerillanın Kürdistan'daki anlamı, ideolojik, felsefi içeriği, yine siyasi, askeri alanda Kürdistan'da gerilla mücadelesini yürütmenin zorlukları kişilik devrimini gündeme getirdi.

Kişilik çözümlemeleri gerillayla birlikte gündeme geldi. Gerillayı etkili, başarılı yürütebilmek, sürekli kılabilmek için kişilik devrimine ihtiyaç oldu. Yani hiyerarşik devletçi sistemi aşamayan, Kürdistan'a dayatılan inkar ve imha sistemini ruhta, duyguda, düşüncede, davranışta aşamayan birisinin gerillacı olabilmesi, başarılı bir gerilla savaşı yürütebilmesi, Türk ordusuna karşı kurşun sıkabilmesi, savaş yapabilmesi ve başarı kazanabilmesi mümkün değildi. Bunu yapabilmesi için kendi içinde düşmana karşı, etkilerine karşı bir ideolojik mücadele yürütmesi gerekti. Kişilik çözümlemeleri böyle oldu. Gerillanın gelişimiyle birebir bağlıdır. PKK, gerillalaşma iradesini, gerillanın başarılı tarzını, taktiğini ancak bu kişilik çözümlemeleriyle yaratabildi. Ne kadar çok ideolojik mücadele, kişilik çözümlemesi olduysa, gerillanın da o kadar güçlenmesi, başarısı ve gelişimi yaşandı.

Bir yerde bu da yetmedi, kadın devrimi gündeme geldi. Kadın özgürlük hareketi gündeme geldi. Kadın katılmadan, ideolojik mücadele kadın özgürlük mücadelesiyle birleşmeden, özgürlük çizgisi kadın özgürlük çizgisine ulaşmadan, kadın harekete geçirilmeden, özgürlük çizgisinde kadın özgürlüğü noktasında durulmadan hiyerarşik devletçi sistemin aşılamayacağı ortaya çıktı. Gerillanın bu temelde biçimlenmeden düşmana karşı başarılı mücadele yürütemeyeceği görüldü ve kadın devrimi gelişti. Cins mücadelesi, kadın özgürlük hareketi ve mücadelesi bu temelde ortaya çıktı. Bu, ideolojik mücadele alanını derinleştirdi. Kişilik devrimini, kişilik çözümlemelerini kadın özgürlüğü temelinde daha da derinleştirdi ve kapsamlı hale getirdi. Hiyerarşik devletçi sistemden, sınıflı, cinsiyetçi toplumdan daha köklü bir kopuşu ortaya çıkardı. Diğer yandan ise daha güçlü bir siyasi, askeri yapı ortaya çıkardı. Örgütsel alanı güçlendirdi. Daha sağlam, daha iradeli, iddialı bir örgüt gücünü yarattı, gerillayı güçlendirdi.

Gerillanın özgürlük, eşitlik çizgisine bağlılığıyla, kadın özgürlüğünün bu anlamda iç içeliği vardır. Birlikte doğdular. Kadın özgürlük çizgisine oturmadıkça gerillanın gelişimi, pratikte başarılı olması mümkün olmadı. Yine gerilla tarzıyla bir mücadeleye girmedikçe, öyle bir konum kazanmadıkça kadın özgürlük çizgisinin rafta kalacağı, pratikleşmeyeceği görüldü. Bu bakımdan gerilla ile kadın özgürlük hareketinin iç içeliği var, bütünlüğü var. Bütün bunlar sınıf, ulus, cins mücadelesinin birlikteliğini ortaya çıkardı. Hepsi bir ideolojik mücadeleye dayandırıldı. Buradan bir kişilik devrimi ortaya çıkarıldı. Hem Kürdistan'da özgürlük mücadelesini geliştirme ihtiyacı hem de reel sosyalizm pratiğinin çözümlenmesi böyle bir mücadele durumunu ortaya çıkarmıştır. Bu yapıyı yarattı, yani PKK'yi böyle bir noktaya çekti. Önderlik çizgisini böyle bütünlüklü bir çizgi haline getirdi.

Önderlik tarzı kazandırıyor

– Taktik önderlik ve kadro, bu mücadeleleri kendi kişilikleri içerisinde ne kadar temsil edebildi, sonuçlardan yola çıkarak ne diyebilirsiniz?

– Daha önce belirtmiştik, ortada büyük bir militan hareket var, sonuç aldı, başarılıdır. Çok zorlanan, düzenden kopamayan, başarılı olamayanlar, 'bu çok zorlayıcıdır, irade kırıyor, kadro yaratılamamıştır' diyorlar, bu doğru değildir. O da bir gerçek, ama PKK'yi temsil eden esas gerçek o değil. PKK bir de bununla kendini var ediyor, başarı sağlıyor, ilerletiyor. Demek ki başarılı oluyor. Kadroda kendini temsil ettiriyor, kişilik devrimi gerçekleşebiliyor. Böyle olmasaydı, PKK'nin kendini bu kadar sürdürmesi, bu denli saldırılar karşısında ayakta kalabilmesi, başarı sağlaması mümkün olmazdı.

Bu bakımdan kesinlikle bir temsil gücü buluyor, büyük bir enerji ortaya çıkarıyor. İnsan yaratıcılığını çok geliştiriyor. Özellikle kadını yeni bir insan yaratmada öncelikli olarak ele alıyor, çözümlüyor. Bastırılmış, köreltilmiş, çürütülmüş kadın özelliklerini ortaya çıkartıyor. Bu da büyük bir gelişmeye yol açıyor. Büyük bir enerji yaratıyor. Çok yeni bir durumdur. Aslında bunu görmeden sosyalizme dair tasavvurlarda bulunmak çok yetersiz kalır. Zaten geçmişin sosyalist tasavvurları çok eksik, çok ekonomist kaldı. Siyaset ve ekonomi alanında kaldı, kültür, ideoloji, sanat alanına fazla giremedi. Reel sosyalizmin demokratik olamamasının, ekonomist kalmasının temelinde bir de bu yatıyor. Tabii zorlukları da var bunun. Herkes istenen başarıyı sağlayamıyor. Kişiliğin istemine, katılımına, inancına ve iradesine bir de çabaları etkili yürütmeye bağlı.

Önderlik tarzı kazandırıyor. Önderlik çoğunlukla ikna edip, çözümleyebiliyor. Ama her yerde uygulanabiliyor mu, birey ikna edilebiliyor mu, aynı tarz sürdürülüyor mu? Bu bir tartışma konusudur. Aynı tarz sürdürülmez, yeterince temsil edilemezse, insanlar üzerinde etkili olmayabiliyor, zayıf kalıyor, az dönüştürüyor. Diğer yandan düzenden kopamayan, alışkanlıklarını yenemeyen, toplum karşısında sorumluluk bilincini yüksek düzeyde geliştiremeyen, bireyciliğini aşamayan insanlarda zayıf kalıyor, onları zorluyor. Onlarda böyle dalgalanma, ikili bir durum ortaya çıkıyor. Tersine dönüşler de oluyor, PKK'den kopuşların altında bu yatıyor. Kendini PKK'lileştiremeyen, bu çizgide kişiliğini değiştiremeyen, dönüştüremeyen, PKK'nin amaçlarıyla gerçek anlamda bütünleşemeyen, o amaçlara büyük bir tutkuyla kendini yatıramayan, kişiliğinde bu temelde değişiklik yapamayan ya da zorluklar karşısında bunu devam ettirme iradesini gösteremeyenler eski alışkanlıklarına yeniliyorlar, geriye düşebiliyorlar, tekrar düzene dönebiliyorlar, çark edebiliyorlar. Bu örnekler de görülüyor. Kopuşların altında bu yatıyor, ama esas yanın sonuç alma ve başarma olduğu kesindir. Zaten PKK'nin bugüne kadar var olması ve mücadeleyi sürdürmesi de bunun somut kanıtı oluyor. Nitekim böyle olmasaydı PKK çoktan yenilmiş ve dağılmış olurdu.

– Mücadele evrenselleşiyor mu?

– Bu yön zaten evrenselleştiriyor. Bunun bir yanı, reel sosyalizm pratiğinin çözümlenmesinden çıkıyor, sadece Kürdistan'daki mücadelenin ihtiyacından değil. O nedenle diğer halkların deneyiminden ders çıkarmaya dayanıyor. Onun eksikliklerini gidermeyi hedefliyor, bir de bu gelişme hem Kürt halkının deneyimini hem de diğer halkların deneyimini içermesinden dolayı, giderek bütün halklar için geçerli olan bir çizginin ortaya çıkmasına yol açıyor, bir evrensellik yaratıyor. Kürt gerillasının evrensel bir duruşu vardır. PKK'nin, kadın özgürlük hareketinin evrenselliği var. Devletçi, iktidarcı, savaşçı paradigmadan kopan özgürlük, eşitlik, demokrasi paradigması ya da ekoloji ve kadın özgürlüğüne dayalı demokratik toplum paradigmasının, yani sosyalizmin böyle bir ilkeye dayanır hale gelmesinin evrensel yanı var. Önderlik burada evrenselleşiyor. Bütün insanlığa hitap eden, bütün ezilenlere kurtuluş ve özgürlük yolunu gösteren bir felsefi, ideolojik ve eylemsel çizgi haline geliyor.

SÜRECEK

BAŞARDIK... BAŞARDIK.... BAŞARDIK... 6 KİŞİYLE BAŞARDIK

Halk tarihimizde ve ulusal kurtuluş mücadelemizde bir kilometre taşı niteliğinde olan **Büyük 14 Temmuz Direnişi**'nin üzerinden tam 13 yıl geçti. Soluk soluğa yaşanan direnişler ve amansız bir savaşla geçen bir 13 yıl. Her bir anı mücadele ile bezenen, şehit kanlarıyla sulanan koca bir 13 yıl. O gün doğanlar, bugün 13 yaşında ve birer gerilla adayı; yarınlarımızın büyük kurucu adayları...

Bu 13 yılda, çok şey yapıldı, Kürdün yaşamında çok şey değişti, yüzlerce yıldır kazanılamayan değerler kazanıldı. Ulusal imha eşiğinden ulusal iktidarlaşma, ulusal özgürlük eşiğine gelindi. Bir alanda özgürleşmenin meyveleri derlendi. Dolayısıyla bu yılları, diriliş ve özgürleşme yılları olarak değerlendirmek, bir abartma olmayacaktır. Tabii bedelleri de çok ağır oldu; acıları, ızdırapları, trajedileri de az olmadı.

Yine bu mücadele sayesinde inkar, imha ideolojisi ve siyasetiyle, özel savaş uygulamalarıyla cumhuriyet yapılanması, iflasın eşiğine getirildi. Şu anda tarihin en ağır bunalımını ve iflah olmaz çözülüşünü yaşıyor.

Kürt sorunu, çözüm için kendini bölge ve dünya gündemine dayattı. Tarihinin hiçbir döneminde olmadığı düzeyde ve çapta uluslararasılaştı. Eski tecrit çemberleri paramparça edildi. Elbette bunlar az gelişmeler değildir. Bu gelişmeleri 13 yıl önce kaç kişi düşünebilir, hatta hayal edebilirdi? Ama bunlar, başarıldı ve tartışmasız gerçeklerimiz oldu. Tarihsel ve siyasal anlamlara rağmen bütün bu başarılar halkımızın özgürlüğü ve kurtuluşu açısından yeterli değildir. Yapmamız gereken daha çok iş var; asıl bundan sonra yüklenmek, bütün güç ve yetenekleri ayaklandırmak, kaçınılmaz bir zorunluluk oluyor.

Hiç kuşkusuz, çok iyi biliyoruz ki, bugün yakalanan iktidarlaşma aşaması, Kürdün kişiliğinde ve ruhunda yaratılan özgürleşme düzeyi kendiliğinden gerçekleşmedi. Diğer etkenler bir yana, bunda şehitler ve şahadet hareketine doğru yaklaşımın hatırı sayılır bir payı vardır.

Şehitlere doğru bağlanmayanların, onların mesajlarını doğru algılayıp bir mücadele ve yaşam tarzına dönüştürmeyenlerin başarı merdivenlerini tırmanmaları mümkün değildir. Şehitlere doğru yaklaşım aynı zamanda, halk tarihine doğru yaklaşımın da önemli bir göstergesidir. Biliyoruz ki, tarihlerine doğru sahip çıkmayanlar, geleceklerini de doğru kuramazlar. Bu çok açık!

PKK'yi PKK yapan özelliklerin başında, kendi şehitlerine doğru yaklaşması ve onların anılarını bir yaşam ve mücadele gerekçesi yapmasıdır. Şahadet hareketi olan bir partinin başka türlü değerler ve bağlılıklar sistemi, mücadele ve yaşam anlayışı geliştirmesi mümkün olamazdı.

PKK 14 Temmuz ve onun kahraman şehitlerine doğru yaklaştı ve onların manevi komutası altında mücadeleyi bugünkü noktaya taşıdı. Bugün 14 Temmuz'u doğru anlamanın, güncel görevlere militanca yüklenmek olduğu çok iyi biliniyor ve 14 Temmuz şehitlerine bağlılığın da iktidar yürüyüşünü zafere taşımaktan geçtiğine inanıyoruz. İktidarlaşma görevleri dışında bir yaklaşımın 14 Temmuz'u anlamak olduğunu bir kez daha yüksek sesle vurgulamak durumundayız.

Tarih: 14 Temmuz 1982

Yer: Diyarbakır-Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi salonu!

PKK'yi ve PKK savaşçılarını yargılamak için kurulan bu platform, tarihsel bir yargılamaya tanık oluyor. Aslında yargılayanın yargılandığı ve mahkum edildiği bu zemin, ulusal kurtuluş mücadelesi açısından yaşamsal bir kara sahne oldu.

Herkes pürdikkat! Askeri hakim tedirgin; hava ağır ve sakin; ortama fırtına öncesi sessizlik hakim. O günün tarihsel bir gün olacağı sezilmiş gibi bunun heyecanı var tutsakların üstünde. Havasından da belli ki, o gün, diğer mahkeme günlerinden çok farklı bir gün. Baskı, işkence, tehditler, itirafçıların itirafları özgürlük savaşçılarının umurunda değil.

Gözler, **M. Hayri DURMUŞ** yoldaşın üzerinde; en küçük bir kıpırtısı bile kaçırılmıyor, dikkatle izleniyor, yorumlanıyor, anlam verilmeye çalışılıyor.

Ve o tarihsel an gelip çatıyor. M. Hayri yoldaş, omuzlarındaki ağır sorumlulukla mahkeme kürsüsüne yürüyor. Ağır ağır ama kendinden son derece emin "borçları"ndan bir kısmını ödeme kararlılığının getirdiği kısmi bir rahatlama ile. Tok sesiyle **Büyük Ölüm Orucu** kararını gerekçeleriyle tarihin tutanaklarına tane tane geçiyor. Tarihin kör tarihini bir daha tersine çevirmeye cesaret edilmiş, karar verilmiştir. Bu halk ölmeyecek; bu halkın özgürlük ve kurtuluş umudu yok edilemeyecek; bir kez daha mezar taşlarımız dikilip üzerine **"Kürdistan hayali burada meftundur"** diye yazılamayacaktır! Hayri yoldaşın tarihin silinmez hafızasına yazdırdıkları bu kararlılıktan başkası değildir.

Ve artık hiçbir şey eskisi gibi değil. Tutsaklar, askerler, yargıçlar, hatta mahkeme sıraları, sütunları, tutsakların aşina oldukları "**Adalet Mülkün Temelidir**" yazısı ve salonun diğer nesneleri.

Duruşma hakimi söz verdiğine binbir pişman olmuş gibi şaşkın; tarihin hükmünü bozmanın boş çabası içinde. Fakat buna rağmen büyük direnişçiler karşısında saygısını da gizleyemiyor. Bu, davranışlarında, ses tonunda ve yüz ifadelerinde rahatlıkla okunabiliyor.

Ok yaydan fırlamıştı. Tarih hükmünü icra edecek; kurtuluş umutlarının soldurulmasına izin verilmemiştir. Bağımsızlık gülleri, yüzyıllardır bize kucak açan dağlarda, çok değil iki yıl sonra çiçeklenecek, kervan büyüyerek menziline doğru devam edecekti.

Hayri yoldaşı, enternasyonalist komutan **Kemal PİR**, **Ali ÇİÇEK** ve diğerleri izleyecek, aynı gün zindanda **Akif YILMAZ** ve başka bir arkadaş direnişteki yerlerini alacak.

Çocuklar gibi şen ve başı dik zindana dönen Hayri yoldaş, tarihsel eylemi, bir arkadaşa **"Başardık, başardık, başardık. 6 kişi ile başardık"** diye duyuracaktı.

Peki başarılan neydi?

1982 bahar ve yaz aylarında, itiraf biçiminde dayatılan ihanet politikası ve uygulaması, doruklarda balayı günlerini yaşıyor. Elbette bu, salt zindanları ve onun içinde işkenceye alınmış tutsakları hedefleyen bir politika değil. Bunun Kürtler için anlamı çok ürkütücü! Bu, Kürdistan ve Kürtler için ulusal imha sürecinin, denilebilir ki, belirleyici bir muharebesi niteliğinde. Bu muharebeyi kazandıklarında gerisini rahatlıkla getirebileceklerini düşünüyorlardı. Kürtleri yeniden mezara gömmek; üstünü betonlayıp mezar taşlarına **"Kürdistan hayali burada meftundur"** hükmünü kazımak için, öncelikle, 1970'li yılların ortalarında yeşertilen kurtuluş umut ve özlemlerini yok etmeyi hedefliyorlardı. Amaçları buydu; bu vahşi amacın uygulama araçlarında sınırsız bir vahşeti öngöreceği çok açıktı. Öyle yaptılar; işkence ve vahşete sınır tanımadılar. Bunlar biliniyor.

Çağdaş KAWA Mazlum DOĞAN yoldaş, bir kıvılcım ve çağrıydı. Ulusal kurtuluş umudunu korumaya ve büyütmeye bir davetti. Bu çağrı mutlaka yanıtlanmalıydı. Ulusal imha tehlikesi uzakta değil, tam da güncelde ezerek, yoluna devam ediyordu. Bir şeyler yapılmalıydı. Gün, tarihsel bir karar verme ve eylem günüydü.

Böyle kritik tarihi dönemeçler her türlü özveriyi göze alarak, gözüpekçe meydana atılmaya karar vermek ve bunu cesaretle hayata geçirmek, yaşamsal önemdedir. Tarihe, bu tür kararlı çıkışlar, **"tarihe önderce müdahale"** olarak kaydediliyor.

Büyük 14 Temmuz Direnişi ile ulusal imha sürecine karşı bedenler barikat yapılmıştır. Öncelikle **başarılan** budur.

İtirafçılaştırma politikası biçimindeki ulusal imha sürecini durdurmak ve boşa çıkarmak; kurtuluş umut ve hayallerini soldurmamak; dahası **Mazlum** yoldaşın çağrısını bir direniş akımına, yaşam tarzına dönüştürmek çok önemli ve değerli. **Başarılan** budur.

Açık ki, **"Başardık, başardık, başardık"** kararlılığı ve sevincinde, özgür bir ülkenin ışıltıları gizliydi. En umutsuz ve karanlık ortamda bu sözler, bir umut patlaması değilse nedir?

İdeolojik, siyasal ve moral olarak, sömürgecilik ve onun ulusal imha siyaseti, zindan muharebesi düzeyinde yenilgiye uğratılmış; sembolik düzeyde de olsa, milim milim ölümsüzlüğün sonsuzluğuna bırakılan bedenlerde zafer kazanılmıştır. Nihai zaferin yolu böylece aydınlatılmıştır. Bundan daha büyük moral ve başarı düşünülebilir mi?

Zindanlar, çağrıyı talimat olarak algılamakta gecikmediler. 14 Temmuz çizgisini zindanın tümüne egemen kıldılar; teslimiyet ve ihaneti yerle bir ettiler. Hayri yoldaşın sözünü ettiği başarının bir başka boyutu da buydu. Zaten çağrıları, esas olarak geride kalanlaraydı; partiye ve tutsaklaraydı. Bu anlamda 14 Temmuz ve şehitlerine gerekli karşılık verilmiş; anılarına bağlılığın anlamı somut pratiğe, ete-kemiğe büründürülmüştür. Ondan sonraki zindan süreci biliniyor. Ancak şu kadarını vurgulamadan geçmek istemiyoruz.

Bugün birçok burjuva yazarı, PKK'nin gelişimi ve büyümesiyle Diyarbakır zindan direnişi arasında doğrudan bir ilişki kuruyor ve bunu her fırsatta dillendiriyor. Onlar, Diyarbakır vahşetinin PKK'yi büyüttüğünü savunuyorlar. Bu yanlış; vahşetin kendisi ulusal direnişi değil, ulusal imhayı dayatıyordu. Vahşete karşı geliştirilen tarihi zindan direnişçiliği elbette ulusal kurtuluş mücadelesinin ülke topraklarında yeniden boy vermesinde çok önemli bir rol oynadı. Bu anlamda gerilla ile zindan direnişçiliği arasında böyle bir bağ bulunuyordu.

PKK 14 Temmuz Direnişi'ne gerekli karşılığı vermeyi bir onur ve kaçınılmaz bir zorunluluk sorunu olarak algılamıştı. 2. Kongre, ülkeye dönüş ve 15 Ağustos Atılımı, bu karşılığın en somut biçimleridir. Aynı zamanda bu, direnişin süreklileştirilmesi, bir yaşam ve mücadele biçimine dönüştürülmesidir. Bu anlatılanlar çok defa yazılıp değerlendirildiği için tekrarlamak istemiyoruz. Bu alt bölümü, Parti Önderliği'nin 1992'de yaptığı bir değerlendirmeden kısa bir aktarma yaparak tamamlamak istiyoruz. Ondan sonra sıra, 14 Temmuz'un güncel anlamına ve kişilik düzleminde verilen mücadeleyle ilgili birkaç çarpıcı derse gelecek.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan konuyla ilişkin değerlendirmesi şöyle: *"14 Temmuz direniş kararlılığı başarımızın temelidir ve bu temelde verdiğimiz söz; artık zaferi esas alan, ondan başka hiçbir gidişata şans vermeyen, halkımız tarafından da artık bu dönemde mutlaka öncülüğe doğru yaklaşımda istenen ve kabul edilen bir devrimciliğe yol almaktır."*

14 Temmuz direnişçiliğinin güncel anlamı çok açıktır. Yaşamın her alanında örgütlenmek, devrimci demokratik halk iktidarını her düzeyde kurumlaştırmak ve böyle bir dönemin militanı olabilmektir. Anıya bağlılık, şehitlere verilen söz, sorunu böyle kesin koymayı dayatıyor. Dönem böyle karşılanmazsa, çok yönlü ve ağır bir yenilginin güncel bir tehlike olduğu çok iyi biliniyor. 5. Kongre bu gerçeği çok net ve ikircıksizce ortaya koymuştur. Bu konuda Parti Önderliği'nin değerlendirmeleri çok açıktır ve 1995 pratiği bunu doğruluyor. Dönemin görevi ve tehlikeleri şöyle konuluyor:

"Günümüzdeki döneme iktidar olasılığı temelinde yaklaşım göstermek gerekiyor. Savaşım, ya iktidar olma, ya da kaybetme keskinliğinde bir savaşım olacaktır. Zafer Kongresi gerçeği, bu temelde ya iktidar olmayı, ya da ağır bir yenilgiye hazır olmak veya PKK'yi hak etmediği reformist bir çizgide, giderek uzlaşan bir yapıya dönüştürme keskinliğini dayatıyor."

Durum, görevler ve tehlike çok açık konuluyor. 14 Temmuz Direnişi de; ya ulusal imha politikasını boşa çıkarma, bunun için çıplak yürekleri ve bedenleri ortaya koyma, ya da kurtuluş umutlarıyla birlikte tarihin bilinmezliklerine gömülme gibi yaşamsal bir ikilemin kendini dayattığı bir dönemde gelişmişti.

Bugün koşullar çok farklı; ulusal kurtuluş güçleri bir avuç değil, milyonları kucaklayan bir güç niteliğinde. Ulusal imha süreci geride bırakılıp ulusal diriliş sağlanmıştır, ulusal kurtuluş gündeme gelmiştir. Ancak bu, ulusal imha tehlikesini tümden ortadan kaldırdığı anlamına gelmiyor. Eğer ulusal kurtuluş güçleri, kendilerini tekrarlarsa, işte o zaman, "ağır yenilgi", kendini bütün şiddetiyle dayatır.

Çok iyi biliyoruz ki, Kürtlerin yenilgiye tahammülleri yoktur. Ağır bir yenilgi, sadece yakalanan tarihi iktidar ve kurtuluş fırsatının kaçırılması anlamına gelmez. Aynı zamanda bu, onların "**son başkaldırısı**" olur. Ve bir daha doğrulmamak üzere tarihin derinliklerine gömüleceklerdir. Bu anlamda çok kritik bir aşamadan geçiliyor. Kazanma, Hayri yoldaşın sözleriyle başarma şansı çok fazla olmasına rağmen, tehlike de az değildir. Bunu, topyekün özel imha savaşının günlük uygulamalarından bile çıkarmak zor olmasa gerek.

Madem ki, yaşamın dayattığı ikilem çok kesin ve acımasızdır; madem ki, Kürtlerin herhangi bir yenilgiye zerre kadar bir tahammülleri yoksa, kendileri için başarmak ve kazanmak tek bir seçenektir. O halde ne yapılmalıdır? Bu noktada yurtseverliğin güncel anlamı nedir? 14 Temmuz şehitlerinin manevi komutası neyi emrediyor?

Elbette dönemin dayattığı yanıt ortadadır; iktidar olmak, iktidara güç yetirmek, iktidarlaşma döneminin militanı olmak. Bunu ruhta, kişilikte ve pratik mücadelede bütün derinliğiyle yaşamak! Güncel görev budur. Bu, biraz daha açılabilir.

Bir: Dönemi, dönemin görev ve sorumluluklarını; bunların başarılması durumunda ortaya çıkabilecek olası tehlikeleri ve diğer tehditleri doğru ve çok iyi

kavramak, anlam ve önemini bilmek, bunu kişiliğin ve ruhun derinliklerine yedirmek bir zorunluluktur.

İki: Bu, kişiliğin bütün öğeleriyle yeni döneme uyarlanmasını dayatıyor. Yani kişilikleri, her yönüyle iktidar kuruculuğuna güç yetirecek bir nitelik ve düzeye getirmek gerekiyor. Sürekli, yoğun ve sonuç alıcı bir kişilik savaşımı, güçlenmenin ve dönemin militanı olmanın ön koşulu olmaktadır.

Üç: Doğal olarak iktidarlaşmaya denk ve ona uygun kurumlaşma. İç düzenleme, resmiyet, ciddiyet; yaşam ve çalışma tarzı bu dönemin diğer bir zorunluluğu oluyor.

Dört: Sorun, salt kişilik ve iç yapıyla ilgili çalışma ve düzeltmelerle bitmiyor. Bir de bunun "**dış**" boyutu var. Gerçi, bunlar iç içedir. Ancak bu dış cephede kazandırıcı ve iktidarlaştırıcı savaşım tarzı tutturulmazsa, iç cephedeki savaşım neye yarar ki? İkisi birbirine bağlı, biri olmadan diğeri olmaz. Ama egemen olmak, başka egemenlikleri tasfiye etmekten geçiyor. Bu da, iktidar yasasının en basit kuralıdır.

Çekilen acılar, dökülen kanlar, yaratılan değerler böyle görkemli hedefleri zaptetmekle anlamını bulur.

Yoksa "**ağır yenilgi**", Kürtler için gerçekten her şeyin sonu olabilir.

Bu noktada yurtseverliğin, dirilişi kurtuluşla tamamlamaktan başka bir şey olmadığı gerçeğini çok iyi kavramak durumundayız.

Uzlaştırıcı ve reformist çizginin, ulusal ve uluslararası düzlemdeki güç ve beslenme kaynaklarının neler olduğunu biliyoruz. AB ve ABD emperyalistlerinin Kürt politikaları hiçbirimiz için sır değildir.

PKK ve Parti Önderliği'ne içte ve dışta "alternatif" oluşturma çabalarını da biliyoruz. Mücadele saflarına akan orta ve küçük-burjuva kesimlerin ve onların ideolojik-politik etkilerini, bunun öncü saflarına yansıyan "orta-parti" unsurlarını da biliyoruz.

Yorgunların, "**ne olursa olsun barış**"a yatanların, kişisel ve grupsal çıkarları için birkaç kırıntıya yatmaya hazır unsurların varlığı; kaydedilmesi gereken diğer bir noktadır. İlkel milliyetçi ve işbirlikçi eğilim ve etkilerini de ayrıca hesaba katmamız gerekiyor. Bütün bu olgu ve eğilimleri birlikte değerlendirdiğimizde, "orta-sınıf partisi" ve giderek kontra parti tehlikesi, bu dönemde de dikkatle izlenmesi gereken bir olgudur.

Buradan çıkan sonuç çok açıktır: Saflardaki ve kişiliklerdeki iç mücadeleyi derinleştirmek ve sonuç alıcı bir tarz sürdürmek!

Bu bağlamda başka bir noktaya vurgu yapmak, sözü zindanlara getirmek istiyoruz. 14 Temmuz direnişçiliğini anlatırken zindanlara dokunmamak doğru olmaz. Yukarıda sayılan bu eğilim ve öğelerle etkileşim içinde olan zindan gerçekliğinin, "**orta-sınıf partisini**" besleyen bir kaynak olduğunu önemle vurgulamamız gerekiyor. Rehabilitasyon ve baskı politikasının yarattığı kişilik bozulmaları, "**ille de çözüm**" gibi uzlaşıcı eğilimler, yorgunluk, gizli tövbekarlık, aşılamayan ve dönüştürülemeyen eski kişilik yapıları; bu olguların etkilediği sahte yaşam hayalleri, liberalizm ve burjuva demokratizmi gibi ideolojik saptırmalar; bütün bunlar ve daha sayabileceğimiz etkenler vardır. Bütün bunlar 14 Temmuz direniş çizgisi, yani önderlik çizgisi karşısında ciddi bir tehdit anlatıyor. Bu öğe ve etkenler uzlaşıcı, reformist "**orta-sınıf partisi**"nin güçlü beslenme kaynakları oluyor.

Unutulmasın ki, 1991'de ortaya çıkan Şener provokasyonu, büyük ölçüde zindanlardaki saptırılmışlıktan, parti dışılıktan ve yukarıda sayılan etkenlerden güç alıyordu. Şöyle de denilebilir: Şener provokasyonu, zindanda uç veren bütün olumsuzlukların, sapmalı durumların bileşkesiydi. Özel savaşla bağlantılı ve zindana dayalı bu provokasyonun PKK için nasıl bir tehdit oluşturduğunu biliyoruz.

Dolayısıyla gelinen aşamada bu zeminde "**orta sınıf partisi**" ve kontra-parti eğilim ve pratiklerine fırsat vermemek için döneme tam anlamıyla yüklenmek bir zorunluluk oluyor. Elbette 14 Temmuz direnişçilerinin öğrencileri, anıya bağlı kalmanın bir gereği olarak, ufuklarını iktidara dikecek, yüreklerini duvarların ötesine taşıyacak ve en azından bir gerilla komutanının reflekslerine ve coşkusuna sahip olacaklardır.

M. Hayri DURMUŞ yoldaş, tarihi kararı açıklamak için kürsüye yürürken iç hesaplaşmasını, vicdan muhasebesini tamamlamıştı. Vardığı sonuç çok önemli ve sorumlu devrimciliğin ne olduğunu vurguluyordu. Yüklendiği görevleri tam yapamamanın hesabını şu sözcüklerle özetliyordu: "**Mezar taşıma borçlu yazın!**"

Gerçekten eşi az bulunur bir sorumluluk ve alçakgönüllülük örneği.

Düşünün, tarihsel bir karara, kahramanca bir eyleme imzasını atarken bile Hayri yoldaş, son derece mütevazidir. Bu tarihi anda bile iç hesaplaşmayı; öncüye, halka ve tarihe hesap vermeyi, iç mücadelenin sürekliliğini elden bırakmıyor. Ne kadar büyük ve soylu bir davranış!

Bu mesajın anlamını çok iyi özümsemek ve kişiliklerin bir parçası haline getirmek gerekiyor. Sorunu, "**kişisel bir tavır**" olarak algılamak, yapılabilecek en büyük kötülüktür. En azından mesajın iki boyutu var: Bir: Geride kalanlara "**yürüyüşü tamamlama**" direktifidir bu. İki: Özeleştirel yaklaşım, kişilik çözümlemelerini büyük bir alçakgönüllülük ve sorumlulukla ele alma ve bir yaşam tarzına dönüştürme dersi.

Aynı zamanda "**geride kalanlara**" büyük bir güven, başaracaklarına kesin bir inanç var.

Evet öncü de, büyük direniş şehitlerinin güven ve inancını boşa çıkarmadı. Tersine bunu, kendisine bir yaşam, onur ve mücadele ilkesi yaptı. Bunun pratik gerçekleşme süreci biliniyor.

Sonuçta, 14 Temmuz'u güncelde yaşamak ve yaşatmak demek, "**başarıyı**" esas alan bir tarz ve temponun sahibi olmak demektir. İktidar savaşımları çok kritiktir. Oynamayı değil, çok büyük bir duyarlılık ve sorumluluk, mutlak kararlılık ve kesin sonuna kadar yürümeyi dayatıyor!

Bunun için iç ve dış mücadeleyi iç içe ve çok boyutlu bir biçimde sürdürmek bir zorunluluktur.

14 Temmuz'un günceldeki anlamı, kısacası, kazandıran önderlik tarzını yaşamın ve mücadelenin her anına ve boyutuna egemen kılmaktır. Bundan başka bir yaklaşımın başta **14 Temmuz şehitleri** olmak üzere, tüm devrim şehitlerine saygısızlık anlamına geleceğini bir kez daha tekrarlamak durumundayız.

**** Bu yazı Temmuz 1995'te Serxwebûn gazetesinde yayınlanmıştır.***

UMUTTAN BİR RESİM ÇİZDİN

Senin denizine dalış yapmak isterdim. Halbuki ben ne bir denizci ne de bir yüzücüyüm. Yalnızca kalemim beni ardından götürmek istedi. Ufuktan daha uzak, hüzünden daha uzak, ayrılıktan daha uzak bir yere, uzaktan daha uzak bir yere; ama ayrılık senden bir deniz gibi büyük korkusu, hüzünlü, öfkeli, sakin kalemimin çaresiz kaldığı anlardır.

Senin yanına geldim ve ben ayrılık limanında dağıldım. Yine de ısrarlıyım sana ulaşmak için. Bunun için bu yazı bir limana sığınmak gibi. Sana yaklaşmak istiyorum. Bunun için de yürüyüşüme devam etmek için denizine dalmak istiyorum. Deniz öyledir ki; heyecanlıdır, isyankardır, hırçındır.

Bu kalem seni tanımak istedi. Nasıl gökyüzü, yıldızların ayın dilini anlıyorsa; nasıl güneş çiçeğin gülüşünü anlıyorsa; nasıl baharın özlemini ve toprağa olan aşkını anlıyorsa; acaba aramızdaki sevgiyi de anlayabilir mi? Kalemim istedi bu savaşa girmeyi. Seni ifade etmek, senin üzerine konuşmak ve seni yazmak. Aslında ben ve kalemim bu maceraya girmek istedik; ama nereye? Hangi sahil, hangi limana, hangi diyara.

İkimizin arasındaki yoldaşlık, ben ve sen tanışmadan önceydi. Bu yazıdan bu yoldaşlığın ömrü toprağa, özgürlüğe, vatana olan özlemimiz kadar büyüktür; çünkü ben seni geçmişte tanıdım. Seninle yaşadım. Gelecek içinde söz vermiştik. Ben geçmiş ve gelecek arasında kalmışım. Ben şimdiki ayrılıkta geçmişin, özleminde geleceğin umutlarında kalmışım. Bu kalem, yoldaşlığı tanımak istedi. Sen ki, geleceğin umutlarını ve çocukların hayallerini taşıyorsun. Sen ki, isyan bayrağını zulme ve karanlığa karşı kaldıransın. Senin hayalin yeni bir güneşin doğuşuydu. Sen toprak ananın kucağında büyüyensin. Sen, ayağın ülkenin toprağına bastığında bir çocuk gibi neşeliydin. İlk gülüşünle Gare'deydin. Zagros'ta onur, güzellik ve ısrar nedir onu öğrendin. Sen Zagros'a bir taç olup onu süsledin. O Zagros ki, senden öğrendi dürüstlüğü yoldaşlığı ve onurlu olmayı. Sen ki, efsanevi topraklarda bizimle vedalaştın. Zap randevusuz olan bu ayrılıktan çok üzgün ve acılı. Zap söz verdi, senin gibi yoldaşlar için yine bu efsanevi topraklarda kalmaya.

Ve ben sendeki berraklığı gördüm. Senin hayallerini tanıdım ve seninle yaşadım. Senin yaşadığın, gülümsediğin o topraklarda, Zagros'a olan sevgini gördüm. Hep senin umutların üzerine konuştuk. Ben hep seninleydim. Yalnızca ayrılık vaktinde sen yalnızdın ve sen gittin. Biz senin izinden yürüyoruz. Senin verdiğin sözü, umutlarını gerçekleştirmek ve umutlarını yaşamsallaştırmak için. Hayalin Önderliği Amed'de görmekti. Biz bu hayalini gerçekleştireceğiz. Gülme sesin Gare'den gelecek. Sözlerin sevgin, Zagros dağlarından gelecek. Umutlarında kalbimizde olacak.

Umuttan bize bir resim çizdin. Halbuki umudun kendisi sendin. Onun için hüznün kapısını çalmıyorum; çünkü sen umudun yolcususun. Yoldaşlığın denizisin, ısrar limanısın. Toprağa özlemsin; çünkü sen bu dağın gülüşüsün. Bu zirvenin güzelliğisin. Sen bir şarkısın ki, sözleri Ahmet Zınar'ın Dicle'ye olan aşkı gibi. O şarkının melodisi Derike Hemko'nun özgürlüğe olan özlemidir. Kim bu şarkıyı söyler ve Zozan Koçer'i tanır.

Mücadele arkadaşları

Adı, soyadı: **Zozan ŞALO**
Kod adı: **Zozan Koçer**
Doğum yeri ve tarihi: **Derik, 1984**
Mücadeleye katılım tarihi: **2002, Derik**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Haziran 2007, Zap**

HER ZAMAN SADEYDİ

Adı, soyadı: **Aslan GÜZE**
Kod adı: **Erdem ERDAL**
Doğum yeri ve tarihi: **Kîxî-Çewlik, 1983**
Mücadeleye katılım tarihi: **2003, Kandil**
Şehadet tarihi ve yeri: **21 Haziran 2007, Dêrsim**

Nerden bilecektim ki hatıra defterime yazdığı notun, onun son yazışı, Dersim'e giderken vedalaşmamızın onunla olan son diyalogumuz olacağını?.. Hatıra yazısında, sadece bir yazıyla hatırlanmak istemediğini, onu hatırlamak istediğimde resmine bakmamı istemişti. Nerden bilebilirdim ki bir gün ansızın televizyonda şehadet haberini duyacağımı?..

İlkler her zaman farklıdır derler ya, işte heval Erdem benim PKK'deki ilklerimdendi. Bir ay yorucu yolculuktan sonra, nihayet yeni savaşçılar kampına gelmiştik. Askeri elbiselerimiz üzerimizdeydi artık. O, bizden bir hafta önce kampa gelmişti. Eline yeni silah alacak sekiz arkadaşlardan biriydi o da. Ben yürüyemediğim için arkada kalmıştım. Erdem arkadaş "Çabuk gel, grubumuzdan ilkin kadın arkadaşlar silah alsın; daha anlamlı olur" demişti. Karşılık olarak da, "Tabii biz kadınlar sizden daha güçlü savaşacağız" dedim. Hem gülmüş hem de bu yaklaşımı ne çabuk kaptığıma şaşırmıştı. İlk diyalogumuz böyle başladı.

Birlikte yeni savaşçı eğitimine katıldık. Güçlü bir eğitim devresinden sonra ayrı ayrı taburlara dağıldık. O, cephe karargahında kalmıştı. Bir gün ziyaretimize geldiğinde oturup uzun uzun söyleşmiştik. Ayrılma vaktinin geldiğini, son bir kez devre arkadaşlarını görmek istediğini, kendisinin Behdinan'a, oradan da kim bilir belki Amed'e, belki Botan'a, belki de memleketi Dersim'e gideceğini söylemişti.

Nitekim ardından acı tatlı anılar bırakarak Kandil'e veda etti ve Behdinan'a geçti. Şehadetini televizyondan öğrendiğim gün, onunla yaşadığımız anılar bir bir canlandı gözümde. O, her şeyi en sade haliyle yaşamak isteyen bir özgürlük arayışçısıydı. Onun mücadelesi, sade olmayan yaşama karşıydı. Yaşadığımız sancılı, kaos süreci olarak adlandırdığımız süreci Bir Halkı Savunmak adlı Önderliğin eseriyle atlatmayı başarmıştı.

Erdem yoldaşın arkadaşı olarak istem ve özgürlük hayallerine sahip çıkarak yolunun takipçisi olacağım. Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Mücadele arkadaşları

Mezar

"Mezarıma yalnızca bitmemiş bir şarkının pişmanlığını götüreceğim"
N. Hikmet

Birinci gün

Yağmur gibi mermiler yağıyordu. Yıl 2000. Kandil sahasının Tepe Şıkêr denilen bir yerinde eylem içindeyiz. Bir karartı görmüş, ardından timdeki arkadaşlara haber vermeye çalışırken kendimi hatırlamaz, çevremi hatırlamaz olmuştum. Bir mermi kafanızı delip, sizi hayattan uzaklaştırdığında fazla acı çekmezsiniz. Bu bir anda olur ve bütün hayattan ayrılırsınız ya da kalbinize deyip vücudunuza dolaşan kan durduğunda, yine aynı şeyi büyük ihtimale yaşarsınız. Bu anları seven, oraya koşan anlar varmış savaş içinde. Hayatı çok sevdiğiniz bir anda bile yarı şuur kaybı denilen şey bir değirmen taşı gibi yakınıza yapıştığında, bu anlatılan şeylerin olmasını çok istersiniz. Bütün hayatınızın birkaç saat içinde belleğinizde toplandığında, ayrılmak istemediğiniz şeyler üst üste geldiğinde, ne kadar da fazla şeylerim varmış gibi bir duygu yaşarsınız. Belki de dinlerde geçen Azrail meleğinin insan ruhunu almaya çalıştığı anlar, böylesi uzun süren bir pazarlık oluyor. Ruh, ayrılmak istemediğiniz şeylerin başka bir ismi oluyor; enerji gibi bir anda yoğunlaşan hayatın kendisi anlamına geliyor. Enerjileşmiş hayat ta olabilir. Ölüm ve yaşam arasında bir yerde durmak ve bunları anlatmaya çalışmak çok zor bir şeydir. O anlarda ne kayboluyor denilse, ruhunuzu bir kalıba sokan zamanın kaybolduğunu demek yanlış olmaz. Zaman kayboluyordu. Zaman kaybolunca aynı şekilde bastığınız yerlerinde bir anlamı kalmıyordu. Zaman ve mekan yaşanılan an oluyormuş. Onun için anı bir anı gibi anlatmak, çok zor bir şey olacaktır.

Mermilerin tam olarak nereme değdiğini kestiremiyordum. Ama korkunç bir hafiflik yaşıyordum. Hafifliğe kanıp ayağa kalkmak istediğimde bin yıl kadar uzun bir zaman içinde orada kalacağım bir ağırlık hissediyordum. Hafiflik ve ağrılık arasında adeta tutsak olmuştum. Sanki bir şeyler hayatın bu olduğunu bana söylüyor, beni yatıştırmak istiyordu. Mekana çarmıh gibi çivilenmeme rağmen ruhum hafiflemiş, adeta uçmak istiyordu. Beden ve ruh sanki çok tezat şeylermiş gibi ayrı uçlarda durması, belki de bedenden ayrılmak istemeyen ruhun bedeni kaldırma istemiydi. Beni kah kandırıyor, kah yerde duran bedenin ebediyete kadar orada kalacağına inandırıyordu. O anlar düşüncenin ruh ile "ki anlatıldığı biçimiyle" çok yakın ilişkisi olduğuna inandım. Aslında, beni yanıltan ruh idi. Bedenimin arkamdan gelmeyeceğini her kıpırdadığımda anlıyor, tekrar ona teslim oluyordum. İki acı hissediyordum. Birincisinde kalbimin dirhem dirhem kan kaybettiğini biliyor, içine çok keskin olan bir sızının varlığını anımsıyordum. Diğerinde ise tenime vuran soğuğun buz gibi etkisiydi. Kanım azaldıkça donmaya doğru gidiyor, içimden dışarıya vuran bir soğukluk hissediyordum. Bazen yansımaları görebiliyor, gözlerimin içindeki ışığın son savaşı gibi düşünüyordum. Meğer çok sonraları öğreneceğim ki bu ışıklar patlayan doçkaların bana doğru gelen mermi ışıkları imiş. Sesleri hatırlamıyorum. İçimde beni esir alan bir dehliz gibi nereden gelen sesler olduğunu anlamadığım bir gürültü vardı. Sesler fazlasıyla beni meşgul ediyorken, kelime ve harflere dökülmeyen bu sesler bir karmaşanın çıkardığı tarifsizlikten başka bir şey değillerdi.

Bu iç kaos böylece devam edip durdu. Bazen kendimi bir mezbahada hissediyor, fazlasıyla kirlenmiş bedenimden uzaklaşmak istiyordum. Bütün kokular burun deliklerime saldırıyor, içim dışım bir olmuş gibi kendimden kaçmak istiyordum. Bir denizde alabora olacak bir gemi gibi bir şeyler beni batırıyor, kanın içine çekmek istiyordu. Adeta kendimle boğuşuyordum. Nedenini sonraları öğrenemediğim bir şekilde her yerimi kana bulaştırıyor, sürme vurulan koçlar gibi bütün bedenimi kan revan içinde bırakan hareketler yapmıştım. Soğuk arttıkça tenimde donan kanlar beni rahatsız ediyor, sanki alçılanmışım gibi nefesimde darlık yaşıyordum. Boğulacak gibi oluyor, bu kan aksa kendime gelirim diye yalancı bir duygu yaşıyordum. Ölüme, yaşayabilme yanılgısıyla yakınlaşıyor, ölümü yaşama aslında yeğliyordum. Kan aksaydı ölebilirdim. Nefes alma istemi belki de ölüme giden bir yoldu. Çok güçlü bir itki ile kendime geldiğimde havanın açılmaya yüz tuttuğunu görmüştüm. Bütün sema kızıla boyanmış, rüzgar bile sanki kırmızı bir hava estiriyor; her şeyi kıpkırmızı gören bir ruh halini yaşıyordum. Derinden gelen bir refleksle yerimden kıpırdamak istemiş, ulu bir meşe ağacının derinlere gitmiş kökleriyle kaldırılmasına benzer bir halde yerimden hareket edebilmiştim. Büyük bir güç beni itiyor, mutlaka görmem gereken insanların beni beklediği gibi bir şeyler düşünüyordum. Sanki bin yıl onlardan ayrılmış, uzak düşmüştüm. Kendimi dünyanın uç bir yerinde hissediyor, bir kutuptaymışım gibi her şeyden kopmuşçasına yabancılık çekiyordum. Sanki bütün bu acılar bunun bir nedeniymiş gibi kimsesiz bir şekilde kalmış olmanın üzüntüsünü yaşıyordum.

İlerlemiştim. Dirseklerimi yere vererek ayak dizlerimle denge kurmaya çalışıyor, öylece ilerliyordum. Ara sıra göğsüme çarpan kayalıklar yaramı acıtıyor, nefesim kesiliyor gibi oluyordu. O zaman yaramın yerini fark etmiştim. Göğsümde sanki bir şeyler var gibi iç organlarımı sıkıştırıyordu. Midem bulanıyordu. Ellerime baktığımda sol elim boksör eldiveni giyinmişçesine kandan bir topuza benziyordu. Ellerim ağırlaşmıştı. Ne kadar süredir ilerlediğimi kestiremeden dik bir yamacın başına gelmiştim. Aşağıda su sesi geliyordu. Suya hasret bir kervancı misali bir hamle yapmaya çalışırken yuvarlanmış, dengemi kaybetmiştim. Aşağıya kadar bir tekerlek gibi dönmüş, öylece kaymıştım. Ne kadar çalı, çırpı; taş, kaya var bilmeden çarpa çarpa durmuştum. İçimden gelen bir kuvvetle su içmemek gerektiğini duyumsamış, sadece başımı suya koyarak ıslatmış, sol elimi yıkamaya çalışmıştım. Etten çekilen kemik parçaları gibi kan içinden beyaz beyaz gözüken kemiklerime baktığımda kendimden geçmiştim. Uyanık mıydım, baygın mıydım? Bilmeden, acayip şeyler görüyor, uzaklaşmam gereken ya da kopmuş olduğum ne kadar şey varsa yanımdan geçiyor, beni çağırıyorlardı. Sanki birileri beni sütten kesiyor, anne sütünü emmemi engellemeye çalışıyordu. Bu bildiğim bir anıydı. Ama yine tekrarlanıyordu. Kaç yaşında olduğumu bilmeden, birileri "ayıptır kocaman adam olmuş hala süt istiyorsun" diyordu, ama sanki beni hayattan koparıyordu.

İkinci gün

Bakır bir tepsi gibi üstümde duran bir şeyin altında kendime gelmiştim. Ay ışığı dolunay zamanını yaşıyordu. Dondurucu bir soğuk vardı. Başı kesilen bir canlının kendi yerinde boğuşmasına benzer bir biçimde altımdaki çakıllar içinde sanki resmimi yapmıştım. Altıma su akmıştı. Sırılsıklam olmuş, ağırlığım iki katına çıkmıştı. Bilindik yürüyüş haliyle yürümeye devam etmiştim. Bir araba yoluna girmiş, sürüngen gibi toprağı yalayarak yoluma devam etmiştim.

Yol zikzaklar çizerek Kandil'de çok tanınan Şehit Harun noktasının karşısında duran tepenin başına çıkıyordu. Biz ona Tepê Şewiti diyorduk. Kaç gün önce arkadaşlar tepeyi ele geçirmiş, tepede duran arabayı yaktıkları için tepeye bu ismi vermişlerdi. Tepe biraz yüksekti. Tabii bana daha fazla yüksek gelmiş, yol bitiyorum demez olmuştu. Adeta yolu santim santim hesaplıyor, bedenim altındaki her toprak tanesini sayıyor hale gelmiştim. Çok yol kat ettiğimi sanırken aslında hiç de fazla yürümüyordum. Ağrılar içinde ilk defa yorulduğumu hissetmiş, kandan çok terin kokusunu alır olmuştum. Ter sanki yaşamdı. Tere sevinmek alışık bir şey olmasa da, bana hayatı hatırlatmıştı. Aşırı yorulmuştum. Kalp vuruşları artıkça ağrılarım azıtıyor, yaramdan bedenimi ıslatan sıcak bir şeyler akıyordu. Kan geliyordu. Yaradan kan aktıkça şuurum azalıyor, gökyüzü etrafımda dönüyordu. Midem tekrar bulanmaya başlamış, kendimden geçmiştim.

Üçüncü gün

Güneş bir yerlerden doğmuştu. Israrla güneşin nereden doğduğunu hatırlamaya çalışıyor, hatırlamamanın getirdiği öfke yaralarımı deşiyordu. Ağır düşündükçe yaralarım ağrıyordu. Beynim ağırlaşmıştı. Tam olarak nereden geldiğimi hatırlamıyor, Sırt üstü uzanmak istiyordum. Bütün bedenim toprak, kan karışımı bir renge bürünmüş; elbiselerim üç dört kat daha kalınlaşmıştı. Elim eski haline gelmişti. Kan pıhtılaşmış, büyük bir baş hayvanın karaciğerini andıran bir şeye benzemişti. Saçlarımın bile sertleştiğini hissediyor, sanki kafamı sıkıştırırcasına ona takılmış bir kasketi anımsatıyordu. Sağ ayağım şişmişti. Ayağımın da yaralandığını o zaman fark etmiştim. Yürümeliydim. Yürümesem sanki hayatım sonlanacak gibi bir duyguyu yaşar olmuştum.

Maratonun son noktasına yakındım. Ölsem de arkadaşların içinde ölmeyi isteyen karmaşık şeyler düşünüyordum. Havanın renk değiştirmesi ile ya sabah, ya da ikindi vakti olduğunu düşünsem de ikisinden hangisi olduğu hakkında bir hükme varamıyordum. Güneş yavaş yavaş batıyordu. Akşam olmalıydı. Yürümek için tekrar kendimi zorlamaya çalıştım. Sürünerek yavaş yavaş yol almaya başladım. Tepenin başına yaklaşmıştım. Burnuma keskin bir duman kokusu geliyordu. Gayret etmeliydim. Rüzgar yavaş yavaş gürleşiyor, kendimi ondan koruyacak bir siper hayal ediyordum.

Saddam zamanlarından kalma eski bir mevzii gözüme çarpınca, oraya doğru sürünerek yol aldım. Mevziiye girdiğimde içimde beni sanki yıllarca yatmamış gibi bir uyku sarmış, bedenim ağırlaşmıştı. Zaten her zaman yatmak istiyor, ancak bu yatma beni yaşamdan kopartır diye biraz da korkuyordum. Hem yatmak istiyor hem de istemiyordum. Bu ikilem içinde gidip gelen bir ruh hali içinde kendimden geçmiştim.

Dördüncü gün

Yakınımdan gelen bir ses ile uyanmıştım. Başımı kaldırdığımda sağ tarafıma düşüp yaklaşık on metre ötede olan bir mevziiden duman yükseliyordu. Sevinçten uçar gibi ayağa kalkmak istemiş, ancak göğsümden akan kan ile tekrar oturmuştum. Bütün iç organlarım adeta göğüs kafesinden çıkmış, içim boşanmıştı. Sevinç yaralarımı adeta tazelemiş, kanı harekete koymuştu. Göğsüm yine ıslanmış, hafif bir sıcaklık yayılmıştı. Islaklık sanki bir ağrı gibi acı veriyor, kemiklerimi sızlatıyordu. Ama yine de umurumda değildi. Sonunda arkadaşlara yetişmiş, hedefime ulaşmıştım. Yavaş yavaş ilerledim. Mevziinin duvarına yaslanmış iki baş gözüküyordu. Onları çağırmak istesem de sesim çıkmıyor, adeta içime geri dönüyordu. Mevziinin dibine kadar yaklaştığımda beni fark etmişlerdi. Önce şaşırmış, biraz heyecanlanmışlardı. İnsan olmaktan çıkmıştım. Elbiselerim parçalanmış, yüzümden ayaklarıma kadar her yerim kan içindeydi. Mevziide olan iki bayan arkadaştı. Biraz yeni olacaklar ki ne yapacakları konusunda biraz şaşkınlardı. Şaşkınlıklarını üzerlerinden atar atmaz bir bayan arkadaş beni kaldırmaya çalıştığında, bağırmış beni bırakmasını söylemiştim. Ateşin kenarında bir battaniyeye sarıp beni nasıl alacakları konusunda şaşırmışken, ben yavaş yavaş ilerleyip battaniyenin üzerine uzandım.

Adımı merak edip ismimi sordukları nda, "ben Numan" deyince sanki mezardan kalkmış bir insanı görmüşçesine şaşırmış, sonra Numan'ın dört gün önce şehit düştüğünü söylediler. Ateş beni uyuşturuyordu. Yanlış bir şeyler olmalı ki göz bebeklerim kayıyor, göz kapaklarımda demir ağırlığında bir şeyler çöküyordu. Ateş beni gevşetmiş, bütün yaralarımdan kan fışkırtmıştı. Yine kendimden geçmiştim. Gözlerimi açtığımda başucumda Ferhat Mardin arkadaş duruyordu. Ciğer yapmış, kalkmamı beklemişlerdi. O an öylesine içim sigara çekmişti ki, ilk istediğim şey sigara olmuştu. Bütün tabur üzerimde toplanmış, mezardan kalktığımı söylüyorlardı. Bütün batı cephesi beni şehit biliyordu. Birlikte saldırıya gittiğimiz arkadaşlar, üzerimdeki silahı almış, yuvarlandığım için beni göremeyerek şehit düşmüş kararına varmışlardı. Silah paramparça olmuştu. Silaha en az on mermi değmiş, en büyük yeri mekanizması kalmıştı. Silahımı bana gösteriyorlardı. Üzerinde hala kan vardı.

"Mezarda duran arkadaşı tanıyor musun?" sesi ile kendime gelmiş, bu uzun dalmama bir nokta konulmuştu. Mezar taşına baktığımda üzerinde sicilim hala yazılıydı. Birçok dergi ve gazete de isim öyle çıkmış, şehit ilan edilmiştim. MEDYA TV'de bile adım Güney şehitlerinin en başında çıkmıştı. Bambaşka bir öykü konusu olan sonraları gerçekten sanki mezardan kalkmış, o duyguları yaşamıştım. 2009 yılının sonbaharında mezar taşımı görmüş, bu taş on yıl öylece kalmıştı. Mezarda yeni katılıp şehit düşen Numan isimli bir arkadaş yatıyordu, ancak sicil benimdi. Yaralanma anı kadar düşüncemde beni boğuşturan şey onca şehidin ardından isimle olsa bile, bu kadar yıldan sonra sicilime baktığımda sanki gerçekten o tarihte şehit düşmüş, 2000'den sonra yeni katılmıştım.

Hayat o kadar izafi bir şey ki savaş, şehadet ve yaşam arasında bir denge kurmuş olmanın yarattığı kişilik biçimi zaman ile değişebiliyor. Normalitenin çok üstünde olan o anlar için şimdiden bir şeyler söylemek çok zor. Bir rüzgar kadar hafif düşündüğün ölümü, gerektikçe olmayı kuran bir dengenin ölçüsünü kurmak her zamanda aynı anlamı taşımıyormuş. Şairlerin o anlar için söylediği sözler ve yaptığı betimlemeler şu anki yaşam ile kurulmuş bir anlam ilişkisinden başka bir şey değildir. Nazım Hikmet'in şu sözü gerçekten çok hoştur. "Mezarıma yalnızca bitmemiş bir şarkının pişmanlığını götüreceğim" dediği söz, Che için söylenmişti. Gerektiği anda verilmiş bir ölüm kararının öncesinde mütevazı bir devrimci söz, devrimci şiir… Onu yaşamak, ölüp dirilmek arasında çıkarılacak böyle bir sözün muhasebesini yapmak, mezar başında aklıma gelen şeyler olmuştu. Biz borçluyduk. Ölüm düzeyinde hayatı sorgulamak zor bir şeydi. Kendi kendini anmak bendeki anılarda yer alan beni düşünmek gibi bir şeyler yaşamıştım. Bu şiir benim için çok fazla idi. Bitmemiş şarkı her devrimcinin ruhunda yer alan bir sızı gibi itiraf edilip söylenmese de, şairlere bırakılan bir görev olarak bilinir. Hani bir zamanlar bir şairin dediği gibi: "bu nasırlı ellerle yaratılan o görkemli bayrama kimse fark etmese de ben de katılacağım/ o haberi mezar toprağına işleyen yağmurdan alacağım," diye. İşte bu şarkıyı şairler söyleyebilirdi. Devrimcilerin buna hakkı yoktu. Çünkü bu şarkı asla bitmez. Bitmediği, o anda çok açıktı.

Hafif bir yağmur yağıyordu. Kandil şehitliğine sicil yenilemek için çağrılmıştım. On yıl kadar bir zamanda mezar taşında benim sicilim yazılı kalmıştı. Fotoğraflar vurulacağı anda tesadüfen beni tanıyan bir arkadaş sağ olduğumu, sicilin yanlış olduğunu söylemiş. Düzeltmek için işte oradayız. Kama ile mermer taşına hafiften vurulup küçük parçalar şeklinde düşen mermer tozları içinde adım ve sicilim düzenleniyordu. O an Rojava'dan bir grup aile şehit düşen çocuklarının mezarlarını görmek için şehitliğe gelmişti. Ağır bir kamera çekiminin görüntüsünü andıran bir vaziyette anneler şehit arkadaşların mezar taşlarındaki fotoğraflara bakıyorlardı. Biz ise benim sicilimin olduğu mezarın başındaydık. Bir anne fotoğrafa baktığında yüzü simama rast gelince bir fotoğraf bir bana bakmaya başlamıştı. Şehidin ne zaman katıldığını? Ne zaman şehit düştüğü? Gibi sorular sorup, gözünü yüzümden ayırmıyordu. En sonunda "kim bu arkadaş" dediğinde, benim deyince anne yerinde donmuş, sonra bir yanlışlığın olduğunu anlayaraktan bana sarılmıştı. Bakacakları şehit mabetleri bittiğinde oturma yerine gitmiş, öyküyü kısaca anlatmıştık. Olayı kalplerinde yaratılan şehit ve bizlerin bir bütün olmasına benzetmişlerdi. "Onlar şehit olsalar da, yerlerini tutan binlerce çocuğumuz var" dedikleri sözlerinden sonra kısa bir an farklı konuları tartışmış, öylece ayrılmıştık…

Numan AMED

14 TEMMUZ DİRENİŞ VE BAŞARI EMRİDİR

Bugün 14 Temmuz, büyük ölüm orucu direnişinin 31. yıldönümü. 31 yıldır halka ruh, enerji, cesaret, fedakarlık veren direnişin 32. yılına giriyoruz. 32. yılına girerken bu büyük kahramanlık direnişini selamlıyoruz; Ulusal Onur Günü'nün tüm halkımıza, insanlığa kutlu olmasını diliyoruz. Bu temelde başta 14 Temmuz ölüm orucu direnişinin büyük şehitleri ***Mehmet Hayri Durmuş, Kemal Pir, Akif Yılmaz*** ve ***Ali Çiçek*** olmak üzere, onlar şahsında tüm zindan direniş şehitlerini, yine tüm Özgürlük mücadelesi şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

Geçen 31 yılda zindan direnişi üzerine, onun içinde 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişi üzerine çok şey söylendi, yazıldı, tartışıldı. En anlamlı, derin, sürekli yol gösterici olan değerlendirmeleri Önder Apo yaptı. Zindan direnişçiliğini *'Çağdaş Kawa Direnişçiliği'* olarak tanımladı. 14 Temmuz ölüm orucu direnişini ölümden özgür yaşama geçiş için köprü kurmak olarak tanımladı ve halka şu çağrıyı yaptı: *"Sağlam bir köprü kurulmuştur, güvenerek, umutla bu köprünün üzerinden yürüyerek özgürlüğe ulaşabilirsiniz."*

31 yıldır Kürt halkı bu çağrıya cevap veriyor. Önderliğimizin bu çağrısı temelinde en yüksek düzeyde cesaret ve fedakarlık göstererek bölgeye, insanlığa umut, cesaret veren, ilham kaynağı olan özgürlük yürüyüşünü gerçekleştiriyor. Bugün bu yürüyüş, bu temeldeki direniş dost düşman herkes tarafından kabul ediliyor, değer biçiliyor. Uzun yıllar görmezden gelinen tutumlar artık sürdürülemiyor. Basit yaklaşımlarla imha etme, yok sayma tutumları gösterilemiyor. Değiştirilemez bir gerçeklik olarak herkes tarafından kabul ediliyor. Bunu en iyi Önder Apo'nun 2013 Newroz çağrısında gördük. Bu çağrı herkese bir şeyler söyleten, reddetme gücünden alıkoyan bir çağrı oldu. Tarihin en büyük özgürlük ve demokrasi çağrısıydı. Bütün insanlığa hitap eden özellikleri vardı. Kabul etse de etmese de dost düşman herkes bu çağrıyı görmek, ona olumlu yanıt vermek zorunda kaldı. İşte Önderliğimizi bu düzeye getiren, Kürt halkının özgürlük mücadelesini böyle güçlü kılan gerçekliğin temelinde zindan direnişçiliği, 15 Ağustos gerilla direnişçiliği, yani bir bütün olarak PKK direnişçiliği vardır.

14 Temmuz en zor koşullarda bile direnilebileceğinin kanıtıdır

31 yıldır zindan direnişçiliği en zor koşullarda halka umut, güven, direnç aşılayan bir özellik taşıdı. Önder Apo, bu direnişin etkisinin her zaman taze ve etkili olduğunu söyledi. 14 Temmuz bir adalet terazisidir. Doğru ne yanlış ne, haklı ne haksız ne, başarı nerede başarısızlık nerede, özgür yaşam hangisi kölelik hangisi? Bütün bunları da tam aydınlatan, doğru ölçüleri kazandıran bir gerçeklik olarak ifade etti. Adalet terazisi işledi; herkesi yargıladı. Küresel sistemi yargıladı, tarihi yargıladı, kültürel soykırım rejimini yargıladı, sol-sosyalist, demokratik geçinen kesimleri yargıladı, Kürt halkını kadınıyla, erkeğiyle, genciyle, çocuğuyla yargıladı, PKK'yi yargıladı, parti militanlığını, gerilla komutanlığını, savaşçılığını yargıladı; doğru komutanlık, doğru savaşçılık nasıldır, nasıl değildir, gerçek Apocu militan ölçüler, çizgi neyi ifade ediyor, bunları ortaya çıkardı. Böylece gerçekten büyük bir yargılama hükmünü ortaya çıkardı. Bugün de 32. yıla girerken bu etkinlik düzeyinde en küçük bir azalma yok, tersine büyük bir artış var. Her zamankinden daha fazla Kürt insanının beynini, yüreğini kaplıyor; onlara enerji, cesaret, umut, güç ve güven veriyor.

14 Temmuz, en zor koşullarda bile düşmanın en ağır saldırılarına karşı en küçük bir tereddüt göstermeden direnme azmi, gücü aşılıyor. Bu inkar edilemez bir gerçek. Birçok kesim tarafından kavranan, bilince çıkartılan bir gerçek. Öyle bir düzey kazandı ki, sadece mensupları, taraftarları ya da dostları bu büyük direnişçiliği, 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişinin merkezinde olduğu zindan direnişçiliğini olumlamakla, sahiplenmekle, ondan ders çıkartıp onun izinde yürümekle kalmıyor, düşmanları bile bu direnişin büyüklüğünü, yüceliliğini kabul etmek, teslim etmek zorunda kalıyor. Bunu en açık bir biçimde çok sahte olduğunu, içten olmadığını bilsek bile göstermelik ve halkı aldatmaya dönük olduğunu anlasak, değerlendirsek bile biz bazı AKP yöneticilerinin, Türkiye Başbakanı Tayyip Erdoğan'ın Amed'de bu direnişin gerçekleştiği cezaevi önündeki tutumunda ve sözlerinde gördük. PKK'yi imha ve tasfiye görevini üstlenen bir yönetimin başı iken bile Diyarbakır Zindanı'ndaki bu büyük direnişçiliğin yüceliğini sahte ve halkı aldatmaya dönük de olsa kamuoyu önünde itiraf etmek zorunda kaldı. Bu tabii bu tür direnişçilerin ortaya çıkmasına neden olan zulüm gücünün son yönetimi olarak böyle yaptı.

14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişinin gerçekleştiği dönemde Türkiye'de yönetim olan 12 Eylül cuntasının başı da daha o zaman benzer itirafta bulunmuştu. 14 Temmuz direnişi zafere ulaşırken bizzat yine Diyarbakır'da cuntanın başı Kenan Evren bu direnişin büyüklüğünü itiraf etmek zorunda kalmıştı. Direnişin gerçekleştiği cezaevini eliyle göstererek "burada öyleleri var ki, kafalarını koparsanız düşüncelerinden ve amaçlarından vazgeçiremiyorsunuz" demek zorunda kalmıştı. Bu, 12 Eylül rejiminin, Kenan Evren'in yenilgisinin itirafıydı. Onun şahsında inkar ve imha sisteminin, kültürel soykırım rejiminin yenilgisinin itirafıydı. Onun şahsında da Kürdistan'ı bölüp parçalayan, yüzyıllık bir soykırımı dayatan küresel kapitalist modernite sisteminin bir yenilgisiydi. Direnişin yaşandığı dönemde kültürel soykırım rejiminin yürütücüsünden bugün aynı rejimi yürütmeye çalışana kadar hepsi, bütün yöneticiler gereğini yerine getirmeseler de bu direnişin büyüklüğü, yüceliği karşısında diz çökmek, yenilgilerini kabul etmek zorunda kaldılar.

14 Temmuz direnişçileri düşmanında bile saygınlık uyandırdı

İşte zindan direnişçiliği, 14 Temmuz direnişçiliği böyle bir direniştir. Lenin, "bir eylemin büyüklüğü yarattığı sonuçlarda değil, düşmanın üzerinde yarattığı etkiyle ölçülür" diyor. Büyük eylem odur ki, düşmanında bile saygınlık uyandırır. İşte 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişçiliği böyle bir direnişçilikti. Düşmanında bile, zalimde bile büyüklüğünü teslim etme tutumu uyandırdı. Direniş karşısında yenildiğini, direnişin büyüklüğünü itiraf ettirdi. İşte tarihin böyle büyük direniş eylemleri içerisinde yer alıyor genelde zindan direnişçiliği, özelde 14 Temmuz büyük ölüm orucu direnişçiliği.

Direnişin gerçekleştiği dönem, nedenleri, anlamı, yarattığı sonuçlar üzerinde çok şey söylendi. En ayrıntılı değerlendirmeler yapıldı. Fakat bunu şurada söylemek gerekir ki; bunlar söylenmiştir diye her şeyi bitmiş olarak görmemek lazım. Çünkü gerçekten de her zaman canlı olarak yaşayan, her yıldönümünde yaşamın her anında sanki şimdi gerçekleşiyormuş gibi etkide bulunan bir özelliğe sahip bu direniş. O bakımdan da sürekli üzerinde yoğunlaşmak gerekiyor, yeniden yeniden dönüp bu direniş üzerine durmak, onu daha derinden, daha kapsamlı anlamaya çalışmak, derslerini daha çok çıkartmak gerekiyor. Bizim en büyük hazinemiz budur. Kürt halkının özgürlük mücadelesini başarıya götürmede sahip olduğu en büyük hazine budur. Eğer bu hazineyi iyi kullanabilirsek, yani bu büyük direnişin derslerini her zaman daha derin bir biçimde çıkarıp günlük yaşamımıza, her dönemde yürüttüğümüz mücadeleye taşıyabilirsek bu şu demektir; biz her zaman kazanırız. 14 Temmuz nasıl büyük bir kazanımdıysa, nasıl büyük bir eylemdiyse onun dersleriyle dolu yürüteceğimiz çalışmalar, sürdüreceğimiz mücadele her zaman benzer düzeyde büyük zaferler kazanacaktır.

31 yıldır büyüyerek gelişen Kürt özgürlük ve demokrasi mücadelesi gerçeği bunun en açık kanıtı oluyor. Öyle sadece bir iddia değil, bir yorum da değil; 31 yıldır her gün, her saat kanıtlanmış bir gerçekliktir bu. Bu bakımdan da tarih olmuş, dersleri tükenmiş gerçeklik kesinlikle değil. Kaldı ki zaten tarih öyle değildir. Tarih, en büyük öğretici, tüm bilimlerin, düşüncenin anası, her zaman insanlığa yol gösteren, ön açan dersleri içeriyor. Bizim de esas alacağımız tarih bu direniş tarihi, 14 Temmuz direniş gerçeğidir. Bu tarihin derslerini iyi çıkartabilirsek her zaman geleceğe güçlü yöneliriz, kararlı bakarız, başarı temelinde yürürüz ve bu da bizi birlik halinde sürekli özgürleşen, gelişme yaratan bir çizgiye çeker. Böyle bir kaynak 14 Temmuz direniş gerçeği. Hiçbir zaman suyu azalmayan, kurumayan, dahası her zaman berraklaşan, daha çok sağlık aşılayan bir direniş kaynağı olma özelliği taşıyor. Böyle bir bilinç edinmemizi kesinlikle içeriyor.

Devamı 18'de